BIBLIOTECA
FVNDAȚIVNEI
VNIVERSITARE
CAROL I.

Nr. Curent 20439 Format 8-
Nr. Inventar A. 2520 Anul 1916
Secția Raftul

GR. H. GRANDEA

MIOSOTUL

LEGENDE ŞI EPISODE

VERSURI

(1856—1864)

BUCUREŞCI
EDITURA TIPOGRAFIEI GOVORA
1884

MIOSOTUL

LEGENDE ȘI EPISODE

EDITURA TIPOGRAFIEI

Gr. U. Grandeq

Inv. A. 2520

GR. H. GRANDEA

DONAȚIUNEA
IOAN J. MOVILĂ

MIOSOTUL

LEGENDE ȘI EPISODE

(1856-1864)

CU PORTRETUL AUTORULUI DIN ANUL 1864

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI
25805
B330494

BUCURESCI

1884

C/953

1961

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ
BUCUREȘTI
COTA 20 439

fe 164/06

B.C.U. Bucuresti

C25805

S'a început tipărirea acestor versuri în ordine cronologică, pentru ca cititorul să pótă vedea schimbarea ce s'a produs cu timpul în modul d-luĭ Grandea d'a cugeta şi scri.

Volumul acesta coprinde lucrările copilărieĭ, din cari o parte s'aŭ tipărit în 1861 sub intitularea *Preludele*, apoĭ, sporite în 1864, sub intitularea *Miosotul*. De aceea s'a şi pus în capul acestuĭ volum portretul autoruluĭ, după o fotografie de d. Satmari din anul 1864.

Critica, prin urmare, ar fi pretenţiósă dacă ar căuta în aceste versurĭ ceea ce nu se află de cât în fructele uneĭ minţĭ cóptă prin vêrstă, studiŭ şi esperienţă. Ea va avea ocasia să'şĭ arate ascuţimea condeiuluĭ asupra lucrărilor din o vêrstă maĭ 'naintată.

D-nul Angel de Gubernatis, dând în *Dicţionarul*

biografic de scriitorĭ contimpuranĭ portretul autoruluĭ, îl însoţesce de aceste rênduri:

„Grigorie Haralamb Grandea, poet român, s'a „născut din părinţi macedonenĭ în 26 octomvrie „1843. A studiat în liceul Sântul Sava şi şcóla „de Medicină din Bucurencĭ, apoĭ în facultăţile „de drept, litere şi filosofie din Liegiŭ (Belgia). „Primele scrierĭ poetice, publicate la 1859 în ḑiarul „*Dâmboviţa*, fură lăudate şi făcură să nască cele „maĭ dulcĭ speranţe asupra acestuĭ june poet, care „păşia ferice pe urmele luĭ Eliade şi Bolintiné- „nu. Abia împlinise şéíspreḑece anĭ, când pri- „mele luĭ versurĭ făcură pe Bolintinénu a scrĭ în „ḑiarul *Dâmboviţa* acéstă profeţie care avea să se „adeveriască: *Poesiile luĭ, aci ne seduc prin deli- „cateţa simţimêntelor şi prin eleganţa espresiilor, aci „aŭ darul a stórce lacrimĭ din ochiĭ ceĭ maĭ secetaţi. „Noĭ prevedem un geniŭ poetic, despre care se va „vorbi mult într'o ḑi, şi peste hotarele Românieĭ.*

„Apoĭ Sion în *Revista Carpaţilor*, Creţénu în *Re- „vista Română*, Mauriciŭ Flugel, Alfons Le Roy, „Ulisse Marsiliac şi alţĭ criticĭ aleşĭ, scriseră mult „bine despre înteile poesiĭ ale d-luĭ Grandea şi des- „pre cele publicate în 1864. Dar de atunci poetul „a tăcut saŭ n'a maĭ publicat altele. Acum el este „aruncat cu totul în politică...“ 1)

Bănuiala d-luĭ Gubernatis nu este întemeiată. D-nul Grandea nu dă politiceĭ ḑileĭ de cât timpul în care voiesce să se repauseze de cele alte studiĭ și lucrărĭ. Dacă dela 1864 n'a publicat maĭ nimic, causa este că împrejurările n'aŭ fost priincióse pentru ca lumina tiparuluĭ să trădeze petrele scumpe saŭ false, ce fie-care scriitor grămădesce în sertarele luĭ.

In tipărirea acestor versurĭ s'a întrebuințat ortografia fonetică, cu cate-va concesiĭ făcute geneseĭ limbeĭ nóstre.

1884

—○0○—

1) Angelo de Gubernatis. „Dizionario biografico degli scrittori contimporanei",—Firenze, 1879, pag. 528.

PREFAȚĂ LA INTEIA EDIȚIE

(1861)

Prefața în fruntea unei cărți, adese ori este necesară ca și uvertura la o operă, ca și frontispiciul la un templu.

Ceĭ vechĭ ḑicéŭ că poeții se nasc, ĭar nu se fac. Acesta e un mare adevĕr. E recunoscut că Providința, între alte lucrări fenomenale, are și capriciul d'a arunca unora din muritorĭ scînteile și puterea unuĭ geniŭ, care adese ori face lustrul și ornamentul omenireĭ.

Aŭ fost o dată timpurĭ când popórele onoraŭ pe poeții ca pe semi-ḑeĭ, îĭ încununaŭ cu laurĭ și cu cele maĭ marĭ onoruri, glorificând ast-fel generositatea Providinței care trimitea pe pĕmênt geniurile ce făcéŭ onórea și mărirea lor.

In timpiĭ moderni, lumea ajungênd a se materialisa din ce în ce maĭ tare, dă mult maĭ puțină importanță geniuluĭ poesieĭ. Un poet se nasce, cântă,

trăiesce tótă viaţa nefericit, şi adese orĭ după mórte abia se memoréză numele luĭ!

Intêmplatu-vi-s'a, iubiţĭ lectorĭ, ca, preumblându-vĕ vre o dată prin o dumbravă, să vedeţĭ un puĭŭ de păserică sărind din cuĭbuşorul seŭ încă pîn 'a nu face aripe, alergând din loc în loc, scuturându'şĭ tuleele şi ciripind cu nisce ţipete ascuţite, în cât nu sciţĭ de vĕ inspiră veselie saŭ întristare?—Observaţĭ bine: acela este un puiŭ aĭ căruĭ părinţĭ aŭ căḑut póte saŭ în laţurile păsĕraruluĭ, saŭ în ghiarele ereteluĭ, saŭ în tolba vênătoruluĭ. Ascultaţĭ cu luare aminte acele accente dureróse, a căror armonie este întreruptă de sonurĭ discordante, şi spuneţĭ dacă acea păserică n'o să se facă o privigătóre desfătătóre?

Cu o asemenea parabolă am creḑut că e maĭ nemerit să încep acéstă prefaţă. Preludele acestea sunt primele întonaţiĭ ale uneĭ lire noă, primele accente ale uneĭ muse tinere, primele inspiraţiĭ ale unuĭ geniŭ ce vine să ne încânte. Dar luaţĭ séma: aice nu veţĭ da peste pamflete infame saŭ versurĭ comune şi triviale, ca acele ce pe tótă ḑioa produc poetaşiĭ şi don Juaniĭ din mahalalele Bucurescilor; ci veţĭ afla o liră nobilă şi o musă candidă şi modestă, cari sunt în stare a vĕ desfăta şi a vĕ face inimile maĭ bune. Citiţĭ cu atenţie fie-care bucată din-

tr'un capĕt într'altul, analisaţi fie-care strofă, fie-care frasă; şi spuneţi dacă nu simţiţi o fericire sufletéscă vĕdênd un talent atât de frumos arătându-se pe câmpul literatureĭ nóstre.

Ar fi lucru de prisos ca să fac un elogiŭ maĭ întins acestor versurĭ: ele se recomandă de sine-le. Corecţia lor, naturalitatea stiluluĭ, nobleţa espresiilor, suavitatea concepţieĭ, arta versificaţieĭ, originalitatea ideilor şi a subiectelor, — tóte aceste ênsuşirĭ esenţiale ale arteĭ poetice,—caracterisă un talent adevĕrat pentru junele Grandea şi o aquisiţie meritósă pentru literatura română.

Dar cum s'a cultivat óre acest talent, pentru ca să ajungă a ne da producţiĭ ca acele ce le avem sub ochĭ? Formatu-s'a el óre prin o educaţie îngrijită, prin scóle speciale literare, saŭ prin studiĭ îndelungate? Iécă întrebărĭ la carĭ ar respunde mare parte chiar din aceste versurĭ!

In scóla de hirurgie de lângă spitalul militar dela Mihaiŭ Vodă, într'e maĭ mulţĭ copiĭ ce căutaŭ asil şi carieră socială, junele Grandea fuse condamnat să'şĭ petrécă copilăria. La vêrsta de doĭspredece anĭ, scînteile geniuluĭ, ce Provedinţa aruncase pe fruntea sa, începură a isbucni. El urmă cursurile scóleĭ de hirurgie machinalmente; nu avea nicĭ un gust, nicĭ o predilecţie pentru sciinţele acelea;

în fruntea sa resuna limba uneĭ muse. Pe când în clase asculta anatomia şi vedea ósele omenescĭ, el cugeta la sórta şi la sufletul ce purtase acele óse. Pe când împreună cu colegiĭ seĭ era scos la câmp ca să ĭerboriseze, el admira natura cea frumósă şi asculta şoptele florilor ce culegea, pe cari le traducea în limba armonieĭ.

Dar cu tótă recunóscerea acestuĭ talent, poetul, care abia a numerat optspreḑece primăverĭ din viaţa sa, se află încă în cariera hirurgicală.

Dar, o tu lume şi societate ingrată, o voĭ ómenĭ fără inimĭ, de ce condamnaţĭ astfel un talent ca să se pérḑă? De ce nu procuraţĭ acestuĭ june mijlóce ca să cultiveze geniul sĕŭ, după vocaţia ce'ĭ a însemnat Provedinţa, pentru ca să ajungă un adevĕrat artist care să onoreze naţia sa?

George Sion.

—○0○—

CRITICĂ [1]

(1864)

I

De curênd d. Grandea, junele nostru poet, a anunțat publicului decisia d'a publica poesiele sele. Impreună cu o listă pentru abonați, d-lui publică o precuvêntare plină de un humur încântător și o sare adevĕrat atică. Citind-o, am surîs la acéstă glumă fină și naivă a unui autor de doăḑeci ani. Apoi, auḑind că nisce cititori cam pruḑi s'aŭ scandalisat de tonul glumeț al acesteĭ precuvêntărĭ, am citit încă o-dată, și mărturisim că ne-a plăcut mai mult de cât întĕia óră. Causa aceeteĭ părerĭ este că nu numaĭ că aflăm acolo un comic adevĕrat și tot de o-dată inocent, destul de rar la noĭ, ci pentru că d. Grandea, fiind în drept aci a ne face o mare predică, a preferit să gluméscă cu spirit. Un tênĕr poet, scriind o precuvêntare pentru poesiile sele, ar

---

1) Publicată în „Buciumul" lui Cesar Boliac, 1864, aprilie.

fi fost în drept să ne declame cu mult emfas despre Grecĭ şi Romanĭ, despre Demostene şi Euripide, despre Virgil şi Cicerone, despre Dante, Tasso, Shakespear, etc. Şi cum timpul ne-ar părea lung, citind acele frase pompóse şi secĭ, pe carĭ le audim cu îndestulare la cea maĭ mică ocasie! Şi cum am gândi la comedia luĭ Shakespear: „Mult sgomot pentru nimic!“ Nu trebue dar să fim mulţumitorĭ d-luĭ Grandea care la doăzecĭ anĭ are atâta bun simţ saŭ atâta modestie, în cât să sacrifice o aşa de frumósă ocasie pentru declamare şi să prefere singurul gen preferabil aci, adică genul amusant? Şi într'adevĕr de ce este vorba aci? D. Grandea vrea să publice versurile sele şi doresce abonaţĭ. Acésta e fórte legitim şi onorabil. D-sa însă a credut că nu este absolut necesar, sine qua non, ca autorul să debiteze acel lux inutil ce audim în fiecare zi şi la orĭ-ce nimicurĭ. Credem dar că chiar din precuvêntarea d-luĭ Grandea, putem augura bine pentru poesiile sele.....

De când avem onóre să cunóscem pe d. Grandea, ne am interesat mult de sórta sa. Junele acesta ne interesă prin cualităţile, defectele, talentele şi circumstanţele sele, carĭ tóte aŭ ce-va de particular şi nicĭ de cum ordinar. Cu drept cuvênt putem zice că tot ce este el, a devenit numaĭ prin stăruinţele

luĭ proprĭĭ; pe când părinţiĭ, societatea, educarea, scóla, convenţia, sórta, n'aŭ făcut maĭ nimic pentru dênsul. Şi cât de rarĭ sunt asemenea junĭ! Orfan de ambiĭ părinţi chiar din copilăria sa cea maĭ fragedă, sărac şi abandonat de toţĭ, el a simţit la o vêrstă de ḑece anĭ sânta inspiraţie a poesieĭ, a simţit în petul seŭ scîntea aceluĭ foc sacru care este esenţa ómenilor însemnaţi. Tot de o-dată a simţit la acéstă vîrstă prematură tótă nesiguranţa şi tristeţea posiţieĭ sele. Şi ast-fel, la epoca vieţeĭ, când alţĭ copiĭ se daŭ la plăcerile inocente şi sgomotóse ale vîrsteĭ lor, copilul Grandea început a pune în versurĭ durerile şi plângerile luĭ de orfan sărac, de om din popor şi de om de cuget.

Poesiele luĭ sunt fără îndoială premature; se vede că sunt făcute de un june fără multă esperienţă de ómenĭ şi de lucrurĭ, a căruĭ educaţie sciinţifică nu este încă finită. Se recunósce maĭ cu sémă că poetul este nemulţumit de sórta sa, că'ĭ lipsesce sórele fericireĭ atât de necesar junimeĭ. Găsim în poesiele séle nisce sunete cari ne sfâşie inima şi nu într'un mod fictiv. Găsim însă rar într'aceste versurĭ entusiasmul, scînteea cea maĭ divină a unuĭ poet; speranţa, ce face ca poesia să devie o profeţie; forţa caracteruluĭ, esenţa unuĭ bărbat cu inimă; amorul, atât de trebuincĭos orĭ-căruĭ scriitor moral;

spiritul cavaleresc, ce şéde atâta de bine unuĭ june aspirător; mândria şi nobleţa; siguranţa şi încrederea în talentul, puterea şi viitorul luĭ ênsu'şĭ. Tóte acestea le găsim rar. Asemenea şi poesiele séle erotice nu respiră acel parfum suav, acea naivitate dulce, acea delicateţă plină de respect, acea credinţă religiósă, acea deificare entusiastă a obĭectuluĭ amoruluĭ,—carĭ singure fac farmecul şi valórea cântecelor amoróse. Găsim în poesiele d-luĭ Grandea multă imitaţie din modeluri puţin fericite; găsim multe poesiĭ c'un subĭect fictiv şi rece, unde el ênsu'şĭ nu a fost entusiasmat, şi prin urmare, unde nicĭ lectorul nu póte să fie încălḑit.

Insă cualităţile juneluĭ nostru poet sunt mult maĭ marĭ de cât defectele séle. Maĭ cu sémă că cele d'întêiŭ aŭ sorgintea lor în natura luĭ, ĭară defectele provin din relele circumstanţe, din societatea în care trăĭesce. Intêiŭ de tóte, d. Grandea este un adevĕrat talent poetic.

Sunt mulţĭ la noĭ, precum pretutinderĭ, carĭ scriŭ versurĭ fără să fie poeţĭ. Dela versurĭ până la poesie deosebirea este mare. Cualităţile cele maĭ trebuincióse pentru formarea unuĭ adevĕrat poet sunt spiritul, inima, inspiraţia şi talentul.

Citind versurile acestuĭ june, găsim în ele simţimêntul delicat şi tênĕr, spiritul fin şi aspirător; es-

presia nobilă, potrivită și elocintă; inventia îndestulătóre și ingeniósă pentru vêrsta sa; ritmul armonios, fluent și curat; rima în general sonoră, bogată și justă. Cât pentru inspirație ea nu este prea mare; dar găsim esplicația acesteĭ lipse în viața și circumstanțele poetuluĭ. Am vĕdut că'ĭ lipsesce și entusiasmul. Causa este tot aceea'șĭ. Dar de unde să'ĭ maĭ vie inspirație și entusiasm, la noĭ, unde găsim numaĭ esemple de cel maĭ gros materialism și sensualism? D-nul Ministru al Instrucțieĭ publice, în loc d'a face din junele poet un secretar la Comisia Documentară, ar fi fost maĭ de dorit să'l trimită în străinătate. Acolo el ar complecta studiele séle sciințifice, ar dobândi cunoscințe despre ómenĭ și lucrurĭ; acolo maĭ cu sémă el ar vedea lumea care 'l va inspira, entusiasma și întări în principiele morale și nobile. Acolo el ar găsi modelurĭ demne de un june poet, bărbațĭ cu virtute și talent, femeĭ respectabile și respectate. Acolo, c'un cuvênt, el ar putea să câștige aceea ce'ĭ lipsesce, adică forța caracteruluĭ, inspirația, entusiasmul, mândria, încrederea în sine; și dobândind acestea, pe lângă cunoscințele positive, credem cu tótă consciința că tênĕrul Grandea ar deveni un literator dinstins, chĭar un poet mare. In orĭ-care alt stat, un tênĕr cu asemenea speranțe ar fi sprijinit

de toți amicii literaturei; numai în România, unde avem atâtea mijlóce pentru susținerea junimei studióse, unde talentele nu abundă prea mult, numai la noi acest june aspirător, de atâți ani își perde timpul, așteptând până când scînteea lui Apolon se va stinge cu desĕvêrșire în peptul sĕŭ!

Și cu tóte acestea cei mai eminenți scriitori români 'și aŭ ridicat vocea în favórea juneluĭ poet, chemând atenția guvernuluĭ și a publicului asupra sa. D-nul Bolintinénu, într'o analisă ce a făcut poesielor d-luĭ Grandea, între alte ḑice: „Avem pe masă mai multe manuscrise, întâile încercări poetice a unor juni români; tĕnĕr și inocent buchet de dorințe și regreturi esprimate în limba poesiei de nisce suflete ce se aripézĕ pline de speranță către viață, către viitor. In acéstă plăcută culegere de poeți născêndi, unul mai cu sémă, june încă, orfan și mai învins de amărăciune, este cel mai favorat de grații. Poesiele séle când ne încântă prin delicatețа cugetărilor și eleganța espresiilor, când aŭ darul să misce inima și să lacrimeze ochii cei mai secetați. Noi prevedem un talent despre care se va vorbi mult într'o ḑi, mai departe de cât la hotarele principatelor, dacă juna sa ursită îi va fi părtinitóre.“ D-nul Bolintinénu termină analisa sa

prin cuvintele următóre: „Speranța, acest înger dulce ce visitézã inimile suferinde, se va împlini odată și junele poet nu se va perde, dacă în acéstă țéră inimile nu s'aŭ închis încă pentru ce este frumos în nefericire, precum pare că s'aŭ închis pentru multe altele. Acest june poet ce promite a face într'o ḍi onóre țĕreĭ și literatureĭ, este în vêrstă de șéptespreḍece anĭ "

Acestea le scria d-nul Bolintinénu la 1859. De atuncĭ și până acum d. Grandea a rĕmas fidel vocațieĭ séle de poet, și, orĭ cât de marĭ aŭ fost strîmtorările luĭ, nu s'a abătut din calea ce Dumneḍeŭ 'ĭ a însemnat, dotându'l cu sacra scîntee a geniuluĭ.

II

Am esprimat deja opinia nóstră asupra poesielor și talentuluĭ d-luĭ Grandea. Am ḍis că, cu tóte că nu are încă tóte cualitățile unuĭ poet matur, este însă un adevĕrat talent poetic în sensul cuvêntuluĭ, și, dacă ar avea cât-va timp de repaos și de studiŭ serios, este sigur că ar deveni un poet distins. Am arătat maĭ cu sémă că cualitățile acestuĭ june poet sunt ale luĭ propriĭ, inerinți în natura sa, pe când defectele séle aŭ sorgintea lor în împrejurările grele în cari s'a născut, a crescut

și a trăit; ast-fel putem presupune că, aceste împrejurări anormale încetând, d-luĭ póte să câștige și cele-alte cualități necesare unuĭ poet perfect.

Resfoind poesiele séle, vom reproduce câte-va florĭ din acéstă tênĕră grădină a muselor, spre a le presenta publicului literar ca atâtea probe strălucite de talentul decisiv al d-luĭ Grandea pentru cea maĭ frumósă artă a luĭ Apolon. In partea întâiŭ a analiseĭ nu am cruțat întru nimic defectele și imperfecțiile poesielor séle, în cât critica nóstră s'a crezut de mulți prea aspră. Ne vom mărgini dar acum a arăta părțile cele frumóse ale lor, a estrage aci câte-va bucăți, din cele maĭ frumose, maĭ originale și maĭ adevĕrat poetice, cari vor proba că, dacă une orĭ junele nostru poet cade în imitație, el se urcă alte orĭ la nisce sunete poetice din cele maĭ sublime și armonióse.

In prefața acestor poesiĭ, d. George Sion face comparația atât de poetică și adevĕrată între aceste poesiĭ și strigătele melancolice și ciripitul dureros al uneĭ păsĕrele orfană care, abandonată de părinți chĭar în aurora vieței, silită a'și învĕța singură aripile la sbor, a'și câștiga singură nutrimêntul, cântă o melodie naivă și duĭósă, plină de un farmec dulce, amestecat de speranță și tot o dată de melancolie. Și în adevĕr așa și este.

D-nul Grandea în poesiele sêle cele mai frumóse se cântă pe sine'şi. El întónă o arie lirică în care 'şi esprimă consciinţa durerósă de a fi singur în lume, de a nu avea pe nimenĭ care să se intereseze de sórta sa. Citind aceste poesiĭ, credem a audi gemĕtul poporuluĭ care se plânge, cu cuvinte pline de durere şi armonie, de legile artificiale cari aŭ pus tóte avantagele de o parte şi tóte sarcinele de cea-altă parte.

Inima ne ḑice că acest tênĕr póte să devie într'o ḑi un Beranger român, cu acéstă osebire că: naţia francesă şi poetul eĭ fiind ferice, lira lui Beranger a revĕrsat tonurĭ vesele; naţia română şi junele poet fiind neferice, poesiile luĭ sunt şi vor fi melancolice.

Intr'una din aceste poesiĭ, întitulată *Invocarea*, d-nul Grandea cântă aşa:

„Pe harpa mea copilă de viscole sdrobită,
O mână tremurândă abĭa maĭ pot să las.
Oh! sciŭ că pentru mine durerea'ĭ infinită
Şi nicĭ măcar speranţa în sînu'mĭ n'a rĕmas.

„Nu pot nimic a face, de cât amar a plânge
Pe harpa'mĭ neacordată un cântec dureros!
Vaĭ! mâna mea e ghĭaţă, suspinul crud mĕ strânge
Şi cântecul pe buze'mĭ se stinge tânguĭos.

De odată orfanul uită nefericirile séle. Nu mai este vorbă de *mâna tremurândă*, de *mâna de ghiață*; inima 'i s'a încălțit la rațele geniului; omul dispare înaintea poetului care 'și ia sborul către Olimp, strigând:

Bălaiule Apolon, o țeŭ al poesieĭ!
Ascultă a mea rugă, veți dorul meŭ secret:
Revérsă p'a mea buză din cupa ambrosieĭ
O undă răpitóre....Așĭ vrea să fiŭ poet!"

Așĭ vrea să fiŭ poet! Credeți óre că acésta e un capriciŭ de copil? Noĭ suntem de părere că acésta e espresia adevĕrată, eșind din fundul inimeĭ, provenind din consciința instinctivă care se esprimă cu atâta mai multă forță cu cât ea este mai comprimată. Acésta s'a compus în anul 1859. Acum la 1864 poetul are abĭa doăzecĭ anĭ.

Intr'un moment de compătimire, vĕzând suferințele unuĭ alt orfan, copilul poet strigă pentru acela:

„Ne-avênd părinți și rude, m'abat colo pe strade;
P'o pétră 'n loc de pernă îmĭ pun fruntea ce arde.
O tu, guvern al țĕreĭ, ce zicĭ că eștĭ părinte,
De ceĭ săracĭ ca mine avut-aĭ tu aminte?"

Nu găsim aci în buzele unuĭ copil de paĭspredece anĭ, reclamaţiile poporuluĭ? Nu auḑim aci poporul, sfâşiat de durere şi indignaţie, că cere a fi şi el ceva în combinaţiile cabinetelor? Saint-Juste a ḑis: „Le droit du peuple c'est le pain!“

Intr'un alt cântec (*Tânguire*, 1860), junele poet cântă saŭ maĭ bine plânge ast-fel:

„D'ar fi a mea viaţă o cupă otrăvită,
Intr'un minut a'şĭ sórbe-o; nu voiŭ să maĭ trăĭesc,
Căcĭ de atâtea chinurĭ 'mĭ e inima sdrobită
Şi 'n cruda vijălie nu pot s'o maĭ cârmesc.“

Ce durere adâncă! Şi ce să gândim d'o societate unde un copil simte atât de tare nefericirile luĭ şi unde nu se află nimenĭ să ştérgă asemenea lacrimĭ!

Am ḑis că d. Grandea scie maĭ sémă să descrie simţimêntele dureróse ale inimeĭ. Iécă un esemplu plăcut al acestuĭ talent: poesia intitulată *La o turturică* (1860):

„O tristă turturică,
Ce staĭ pe rămurică
Şi plângĭ neîncetat!
Ah! nu e pentru tine
In viaţă nicĭ un bine,
Căcĭ cerul te-a uĭtat.

„Când veḑĭ un codru verde,
Câmpie saŭ livede,
Un limpede isvor,
Suspinĭ, nu ĭeĭ aminte
Și sborĭ, te ducĭ 'nainte,
Te ducĭ plângênd de dor!“

Intr'o poesie (*Aniversarea nascereĭ*, 1858) găsim acéstă strofă frumósă:

„Ca o selbă 'n aspra ĭarnă, când de viscole turbate
Fuge frunḑa ofilită pe recĭ aripe de vênt;
Ca o jalnică ruină din vechĭ timpurĭ, aḑĭ uĭtate,
Este sufletul meŭ tênĕr, trist ca bradul pe mormênt.“

Sciți óre că acéstă strofă este din cele maĭ nobile, maĭ viguróse, maĭ mândre ce pot să fie citite, și că ar face onóre nu numaĭ unuĭ copil de paĭspreḑece anĭ, ci și unuĭ Schiller, unuĭ Byron, în tótă maturitatea și gloria lor?

D-nul Grandea scrie în genere maĭ bine când tratéză un subiect serios, grav; când urméză instinctul talentuluĭ sĕŭ propriŭ, în loc d'a urma nisce modele fórte puțin demne d'a fi modele.

Maĭ cu sémă în cântecele erotice și fantastice, s'a modelat mult după nisce versificatorĭ fără geniŭ și a copiat mediocritățile lor. O escepție fericită

între altele este o baladă feerică intitulată *Zina Codrilor*. Estragem strofa următóre ca model de frumusețea și de nobleța espresiilor:

„Într'un raiŭ ferice, într'un cuĭb de zĭorĭ,
Un castel se vede 'nbălsămat de florĭ,
De părae limpedĭ răcoros udat,
Unde o vergină plânge necurmat.
Pare a fi nimfa undeĭ cristaline,
Pare a fi zîna stelelor senine,
Că este gingașă ca un vis d'amor
Când suav mângâe sufletul în dor.“

Aceste versurĭ sunt fórte delicate: un buchet suav compus din florile cele maĭ bine alese.

Însă strofa următóre este și maĭ frumósă:

„Fruntea eĭ senină ca lumina noă
Gânditor o 'nclină, ca un crin în roă;
Ochiĭ sĕĭ albaștri, dulcĭ și amoroșĭ,
Cată 'n umbra nopțeĭ, lacrimând duioșĭ.“

Asemenea strofe aŭ făcut gloria luĭ Racine, adică a ridica și 'nobila lucrurile micĭ și comune prin espresiile delicate și nobile, a înălța lucrul vulgar prin forma ideală. Acéstă strofă este scrisă cu un gust perfect, este o strofă non plus ultra.

Iécă câte-va versurĭ d'o altă natură, dar asemenea fórte tinere şi dulcĭ :

„Tu al inimĭóreĭ mele
De ĭubire scump odor,
Lîngă sînul mameĭ tele,
Nani, nani, puişor !

„Tu ce eştĭ a mea viéţă,
Frumuşei'ţĭ ochişorĭ
Lĭ închide cu dulcéţă
Şi dormĭ dulce pân'la zĭorĭ.

Aceste strofe sunt fórte delicate, cu tóte că nu sunt perfecte. Espresia *inimĭóreĭ mele* nu ne place. Diminutivul nu este bine pus aci. Limba şi geniul român înclină mult la usul diminutivuluĭ, însă trebue să ne ferim d'a abusa de el. Popórele de acum sunt în etatea de maturitate : diminutivul să fie dar întrebuinţat maĭ rar şi atuncĭ când este vorba de lucrurile cele maĭ intime şi maĭ scumpe. Mulţĭ din poeţiĭ românĭ pĕcătuiesc în acéstă privinţă atâta, în cât putem ḑice că d. Grandea este din ceĭ ce pĕcătuiesc maĭ puţin.

Maĭ avem o observaţie de făcut d-luĭ Grandea, asupra căreĭa ne mulţumim a reproduce cele scrise de d. Grigorie Creţénu în *Revista română* din 1861 :

„D. Grandea are o imaginație fină, naivă; poesia curge cu profusie din pana sa și se traduce în cele mai grațióse comparații și imagine; vede cine-va, citindu'l, un talent natural, al cărui viitor e plin de frumóse făgăduințe, dacă va stărui în cultura muselor. In cele mai multe poesii ale séle, d. Grandea se vede că a luat de model cântecele și baladele populare publicate de d. V. Alexandri. Orĭ cât e de plăcută și grațiósă acéstă formă, ni se pare că ea denotă o epocă primitivă a arteĭ, și nu maĭ póte avea același merit când e lipsită de parfumul anticităței. Preferim din colecția autoruluĭ, poesiele cari aŭ o formă maĭ modernă și cari se inspiră de simțimênte patriotice, precum cele intitulate: *Ruinele*, *Patria* și altele, pline de un adevĕrat lirism. Unele strofe din poesia *Nimfa* ne aŭ adus aminte grația atică a celor maĭ bune poesiĭ ale luĭ André Chénier. Intr'un cuvênt, d-luĭ Grandea nu'ĭ lipsesce nicĭ talentul natural, nicĭ inspirația; am dori însă să evite désa întrebuințare a unor vorbe, precum *zĭorĭ*, *aură*, *dalbă*, *stele*, *filomele*, etc., cari, orĭ cât de poetice sunt, devin monotone, fiind repetate la fie-care strofă. Varietatea espresiilor și a ideilor face frumusețea operilor poetice. Sperăm că acéstă mică observație ce facem juneluĭ poet, nu va fi luată în rĕŭ, cu atât maĭ mult că e o

greşélă în care a căḑut unul din cele maĭ strĕlucite geniurĭ ale secoluluĭ nostru, Lamartine. Numele acestuĭ mare poet ne aduce aminte că d-nul Grandea a tradus cu mult succes cea maĭ frumósă poesie a luĭ, *Lacul.*"

In partea întеia a acesteĭ analise, am ḑis că d. Grandea, imitând pe poeţiĭ noştri, a cântat amorul numaĭ ca o patimă arḑĕtóre, sensuală, şi o descrie puţin ca o afecţie intimă, nobilă, pură şi cavalerésсă, precum o înţeleg ceĭ moderniĭ, la cari amorul a devenit unul din cele maĭ puternice mobile ale eve nimentelor umane.

Iécă aci un cântec erotic, unde junele nostru, depărtându-se de aceste ideĭ falşe şi înjositóre pentru jumĕtatea genuluĭ uman, el descrie obĭectul amoruluĭ cu colorĭ destul de pure şi nobile, cu tóte că şi aci nu găsim încă multe alusiĭ la cualităţile morale şi intelectuale:

„De unde viĭ fecĭóră, cu rose pe guriţă,
Maĭ albă de cât néua, cu mirte pe cosiţă?
Zefirul te aduce? Picată eştĭ din raĭŭ?
Lăsat-aĭ tu azurul, cortegiul de stele,
Şi viĭ în carul d'aur, purtat de columbele,
A respândi girlande sub sórele din maĭŭ?"

AMINTIREI

PARINȚILOR MEI

Închin aceste versuri.

MIOSOTUL

MIOSOTUL

INVOCARE

Pe harpa mea copilă, de viscole sdrobită,
O mână tremurândă abia mai pot să las.
Oh! sciu că pentru mine durerea'ĭ infinită
Şi nicĭ măcar speranţa în sînu'mĭ n'a rĕmas.

Nu pot nimic a face, de cât amar a plânge
Pe harpa'mĭ neacordată un cântec dureros,
Vaĭ! mâna mea e ghiaţă, suspinul crud mĕ strânge
Şi cântecu'mĭ pe buze se stinge tânguios.

Iar córda de aramă s'o vibru, n'am putere;
Unica'mĭ consolare şi dênsa 'mĭ a perit.
Viaţa mea se scurge în lacrimĭ şi tăcere,
De timpuriŭ figura'mĭ ca iérba s'a pălit.

„Eŭ credeam că este dulcea garofiță,
„Când ea era însă arḑênda guriță
„A uneĭ iubite... Dragu'ĭ m'a gonit!
„Aure, mĕ plângeți... Sînt d'amor rănit!

1861

PESCARUL

Luna trece gânditóre,
Valurĭ d'aur revĕrsând
Și pe apa curgătóre
Discul splendid legănând.

Lângă malul apeĭ late
Se înalță un palat
Unde lacrimĭ înfocate
Din doĭ ochĭ cad ne'ncetat.

Sub feréstra despre undă
O gondolă s'a oprit
Și'n tăcerea cea profundă
Acest cânt s'a audit:

„Vin la sinu'mĭ cu iubire,
„Angere mângăetor,
„Să secăm dintr'o sorbire
„Cupa dulceluĭ amor.“

După câte-va minute
Lin o umbră s'a lăsat
Şi pe undele tăcute
Sbor gondola 'şĭ a luat.

„—June scump vieţeĭ mele,
La castel nu maĭ mĕ 'ntorc,
Căcĭ pe valurĭ şi sub stele
Nopţĭ de aur vreaŭ să'ţĭ torc.

„Nu'ĭ nimic în astă lume
Ca amorul tĕŭ divin,
Şi la dulcele luĭ nume
Orĭ-ce bunurĭ le închin.

„Nu maĭ voiesc avuţie,
Fastul care 'l am avut,
Ci senina sărăcie
Cu amantul meŭ plăcut!“

Ḑice nobila fecióră
Către junele pescar,
Căcĭ amorul o 'nvióră
Și 'ĭ lucesce ca un far.

„— De ce n'am un tron de aur,
Sceptrul unuĭ împĕrat
Și al nemurireĭ laur,
Ca să fiŭ al tĕŭ bărbat !

„—Oh! dar mândra'ţĭ sărăcie,
O amant cu blând surîs,
Mult maĭ scumpă 'mĭ este mie
De cât cele ce aĭ ḑis.“

Dar pescarul de o dată
Lunga mantă 'şĭ a lăsat,
Și copileĭ se arată
Al Genoveĭ potentat.

1859.

CÂNT DE LEGĂN

—

Tu, al inimióreĭ mele
De iubire scump odor,
Lângă sînul mameĭ tele,
Nani, nani, puișor.

Tu, ce eștĭ a mea viéță,
Frumușei'țĭ ochișorĭ
Ĭĭ închide cu dulcéță
Și dormĭ dulce pân' la ziorĭ.

Frémĕtul de frunde tace,
Căcĭ aude cântul meŭ;
Dragul mameĭ, dormĭ în pace,
Eŭ veghez la capul tĕŭ.

Acum timpul pentru tine
Curge, curge liniştit ;
Dragul mameĭ, cel ce vine
Nu sciŭ cum o fi ursit.

Gânduriĭ, grijiĭ ostenitóre
Când te vor înconjura,
Oh! atuncea, scumpă flóre,
Póte n'o să dormĭ aşa.

Angeriĭ din cer, ca tine
Răpitoriĭ, suavĭ şi blânḑĭ,
Dulce sbor pe lângă mine
Şi tu dulce le surîḑĭ.

Maĭ târḑiŭ veni-vor încă,
Dar s'aline vre un dor,
Vre o întristare-adâncă...
Nani, nani, puişor!

Masă 'ntinsă şi 'ncărcată
Am gătit pentr'ursitoriĭ.
La o mamă îngrijată
Ce vor spune ele'n ziorĭ ?

Nóptea lină se cobóră,
Dar eŭ lîngă tine şed,
La suflarea ta uşóră
Cu atenţie veghez.

Fie nóptea 'naintată
Când e lumea un pustiŭ,
Dorul mameĭ nicĭ odată
Nu adórme, ci e viŭ.
Nani, nani, puişor!

1860.

MACEDONENUL

—Păstorel, de me iubescĭ,
Dintru care gintă eşti?
—Sînt roman ca ceia care
Trăiesc colo la Carpaţi,
Şi de dênşi am dor mare,
Că sunt mie prea buni fraţi.
—Păstorel cu mică turmă,
De ce plânsu'ţi nu se curmă?
—Cum n'a plânge cel ce'ĭ brav
Şi trăiesce 'n lanţ ca sclav?
Cum n'a plânge cel ce are
Fraţi nu'n multă depărtare,
Şi de dênşi e uitat,

25805

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREŞTI

Iar el geme 'nstrăinat?
Cum n'a plânge mândrul june
Când nu'ĭ liber a'şĭ repune
Viéţa pentru ţéra luĭ?
Când nu are nimeluĭ
Spune chinul ce'l sfăşie?
Când chiar fraţiĭ în sclavie
Fără milă 'l părăsesc,
Iar eĭ liber blând trăiesc?
—Păstorele, te 'ntreb iéră,
Mare este a ta ţéră?
Şi ca tine romanĭ viĭ,
Mulţĭ sunt p'ale eĭ câmpiĭ?
—Ţi la vênt să o mesóre,
Că 'n Epir nu se găsesc
Caĭ atâţĭ cât trebuiesc
Romania s'o 'nconjóre!
Câte stele sunt pe cer,
Câte frunde cresc şi per,
Câte paseri trec pe cale,
Câte florĭ pe Pind la vale,
Tot aşa la numer eĭ,
Sunt de mulţĭ romaniĭ meĭ.
—Păstorele, te 'ntreb iéră:
Ginta vóstră n'o să péră,
Dacă voĭ nu ve uniţĭ

Un stat mare ca să fiți?
— Cât va fi Balcanul munte,
Tot atât și noi de frunte
Vom fi gintă pe pământ,
Cacĭ e sris de Domul sânt:
„A Românilor unire,
Ii va duce la mărire!“
Prea puțin să așteptăm,
De fiastrii să scăpăm,
Și republica Romană
Se va înălța titană...
Ah! și cred în visul meŭ,
Precum cred în Dumneḑeŭ!

Un vis la anul nou

In acéstă diminéță
Am avut un mândru vis :
Un mic ânger cu dulcéță,
Coborând din cer, 'mĭ-a ḍis :

„—Dumneḍeŭ, cerescul tată,
Aḍĭ la tine m'a 'ndreptat,
Să te 'ntreb acum îndată :
Ce doresc maĭ înfocat ?

„Amor, fală, avuție,
Pace... tot ce vreĭ maĭ mult,
Că 'mplinite vor fi ție...
[illegible] să te-ascult.

„—Nu voiŭ cere pentru mine
Aḑĭ nimica, dar doresc
Timpurĭ mândre și senine
Pentru cuibul românesc.

„—Bine, împlinite fie!“
Micul ânger a grăit,
Iară eŭ, de bucurie
Imbĕtat, m'am și trezit.

1861.

COPILUL MURIND...

—

Copilul

Ce'mĭ aducĭ tu, mămulică?
Gălbinele, tufănică...
Florĭ de tómnă, nu voiesc.
Adu mie viorele,
Liliac şi micşunele...
Sînt copil şi le iubesc.

Mama

Puiul mameĭ, dar afară
Este tómnă; de ce 'mĭ cerĭ
Florĭ ce cresc în primăvĕră?
Fiŭ al blândeĭ primăverĭ,
N'auḑĭ vêntul cum mugesce

Peste plaiul întristat ?
Frunda cade, 'ngălbenesce ;
Ceru'ĭ trist și înorat.

Copilul

Uite-o stea din cer apune..
Mamă, viața'mĭ se repune..
Cobĭ de mórte mĕ'nconjor..
Sânta âugerilor Dómnă,
Pentru ce în trista tómnă,
Eŭ copil, voiescĭ să mor !
Lasă să maĭ vĕd odată
Primăvéra însmăltată
Cu verdéță și cu florĭ ;
Să maĭ vĕd cu bucurie
Mielul meŭ când pe câmpie
Pasce 'n revĕrsat de ziorĭ.
La fontăna rĕcorósă,
Stând sub salcia pletósă,
S'aud pitpalacul meŭ ;
S'aud séra cu plăcere
Cum isvorul în tăcere
Curge, murmurând mereŭ.
Oh ! atuncea cruda mórte
Vie 'n cer ca să mĕ pórte,
Că nicĭ-cum n'oiŭ suspina.

Mama mea cu viorele,
Liliac şi micşunele,
Fruntea 'mĭ va încununa.
Ca sĭ dorm etern în pace,
Ea mormêntul îmĭ va face
Sub stufoşul liliac,
Unde într'a eĭ durere
Iĭ va da o mângăere
Drăgălaşu'mĭ pitpalac!

Mama

Oh! alină-te odată,
Dragul mameĭ copilaş.
Cruda mórte nu s'arată,
Milă'ĭ e d'un îngeraş.

Copilul

Nu maĭ am de mórte témă.
Bunul Dumneḑeŭ mĕ chiamă!
Veḑĭ tu, mamă, strălucind
Pîntre stelele senine
Angeriĭ frumoşi ca mine?
Auḑĭ tu cum mĕ colind?
Eĭ se scald în auroră,
Cânt, mĕ strig, se prind în horă...

Sunt ca mine micuțeĭ.
Uite'ĭ vin, mĕ trag de mână..
Mamă dragă, nópte bună !...
Nu maĭ plânge, sbor cu eĭ !

1861.

FUGA

—

O copilă rumeóră,
Dulce ca o lacrimióră
Să o sorbĭ din ochișorĭ,
Scóte apă din fontână
Cu micuța'ĭ albă mână,
Sărutată tot de florĭ.

Apoĭ prin desișul verde
Cu cofița eĭ se perde.
Fluturiĭ în juru'ĭ sbor.
Intr'un sîn umbros de vale,
Un copil îĭ ese 'n cale
Și îĭ ḑice glumitor:

—„Sciĭ tu, albă drăgulică?...
Raiu 'n cer s'a tânguit
Că 'n frumósa ta gurică
Rosa dulce aĭ răpit; —

„C'aĭ furat din cer cu silă
Doĭ frumoşĭ luceferei,
Şi sub fruntea'ţĭ de zambilă
Strălucesc în ochiĭ tĕĭ;—

„C'aĭ furat în altă oră
Două mere de amor,
Rumenite 'n auroră,
Şi le porţĭ în sinişor; —

„Că cu luna graţiósă
Faţa blândă aĭ schimbat
Şi cosiţa aurósă
De la ziorĭ aĭ fi luat;—

„C'un cuvînt, ce e pe lume
Şi în raiŭ maĭ răpitor,
Tot ce are dulce nume,
Le-aĭ furat tu, hoţişor!

—„Taci, bădică, nu mai spune..
De scăpare ce gândesci?..
De m'o prinde, mĕ repune.
Spune dacă mĕ iubesci.

—„Dă'mi acum a ta gurică,
Sînul tĕŭ aromitor,
Şi le duc eŭ, drăgulică,
Mită la judecĭtor.“

* * *

Se cobóră nóptea lină
Şi eĭ nu s'aŭ despărţit.
Le zîmbesce luna plină,
Dar copilul n'a pornit.

Pe frumósa copiliţă
O sărută cu amor,
Când pe sîn, când pe guriţă,
Căci e el judecător.

1860.

TANGUIRE

Oh ! inima 'mĭ e tristă şi plină de durere,
Maĭ trist de cât mormêntul e sufleţelul meŭ ;
Ca bradu 'n vijălie se bate în tăcere
Şi nimenĭ nu aude cum singur geme greŭ.

Nu am şi eŭ un tată, să'l strig să mĕ mângâe
Nu am o bună mamă, să'ĭ spun ce sufer eŭ ;
Nu am nicĭ o copilă să'ĭ cat cu bucurie,
Pe sînul eĭ ca crinul să uit amarul meŭ.

Amară e ursita orfanuluĭ în lume ;
El plânge şi nu află un sîn mângăetor :
Ca un nimic în haos, el trece cu-al sĕŭ nume,
Se duce şi se stinge ca un suspin de dor.

D'ar fi a mea viéță o cupă otrăvită,
Intr'un minut așĭ sórbe-o, nu voiŭ să maĭ trăiesc,
Căcĭ de atâtea chinurĭ 'mĭ e inima sdrobită
Și'n cruda vijălie nu pot s'o maĭ cârmesc.

Să mor, să mor, o Dómne, cerescule părinte,
Cu ale sórteĭ valurĭ destul m'am tot luptat;
Nu maĭ voiesc viața când tu nu ieĭ aminte
Șiróielor de lacrimĭ ce 'n rugă le-am vĕrsat.

Tu, cel ce aĭ în grijă de paserĭ sburătóre,
De turma care pasce în câmpul înverdit,
D'a florilor corónă frumósă, răpitóre,
Și nu le lașĭ acestor nimica de dorit;

Tu care, fără preget, aĭ grijă, bun părinte,
Și chiar de micul verme din humă nezărit;
D'a mea durere numaĭ, oh! tu nu aĭ aminte,
Saŭ póte a mea rugă din cer n'aĭ auḑit.

Să mor, să mor, o Dómne, că în acéstă lume
Sînt cum e fluturelul în timpul viscolos,
Când nu maĭ sunt pe câmpurĭ din florĭ nicĭ triste urme,
In sîn să'l încălḑiască de gerul dureros.

Când însă mĕ voiŭ duce, oh! cine mĕ va plânge?
Ce suflet va remâne de doru'mĭ întristat?
Ce braţe corpu'mĭ rece cu jale îl vor strânge?
Ah! nimenĭ, nimenĭ, Dómne! Te toţi eŭ sînt uitat.

Când restele'mĭ mortale vor duce la 'ngropare,
D'a mea plecare nimenĭ nu va simţi fiorĭ,
Şi nimenĭ după mine n'o fi cu întristare,
Şi nimenĭ pe mormêntu'mĭ nu va depune florĭ

1860.

LA O FILOMELA

Peste vechile ruine luna luce aurită,
Dulce e a sa lumină celor însetaţi d'amor.
Vêntul nopţeĭ lin şoptesce prin pădurea înverdită,
Filomela întristată vérsă cântece de dor.

Cântă, pasere iubită, căcĭ aĭ viers de mângăere ;
Spune'mĭ dorurile téle ca şi eŭ să pătimesc.
Póte noĭ avem în lume tot o sórtă, o durere,
Căcĭ suspinele'ţĭ duióse şi plăcute mĕ răpesc.

A vieţeĭ suferinţă am uitat-o pentru tine,
Si şiróiele de lacrimĭ se pornesc a curge blând.
Spune'mĭ însă, păseric ce reverşĭ mereŭ suspine,
Aĭ şi tu compătimire când m'auḑĭ adânc gemênd ?

Vino, bard al întristăreĭ, vino ică la monastire,
Ca să plângem împreună dorul tĕŭ şi dorul meŭ.
Tu să cânţĭ, eŭ să vĕrs lacrimĭ pe mormêntul de iubire,
Unde dórme-a mea frumósă sub pământul crud şi greŭ.

1859.

ORFANUL

O Dómne, ce pot face orfan aci în lume,
Mânat prin stâncĭ de sórtă şi fără nicĭ un nume
Intre aceia căror le cer ajutorinţă,
Un adăpost de vifor, o caldă locuinţă!
Dar tótă... lumea tótă străină'ĭ pentru mine,
Viaţa mi se scurge în lacrimĭ şi suspine.

Eŭ n'am la cine plânge durerea mea cea mare,
Eŭ n'am la cine spune că gem şi sufer tare.
Străin, pe negre valurĭ, de ce să rătăcesc?
Deschide-te, morminte, să mĕ adăpostesc;
Deschide-te, primesce p'al lumeĭ blăstemat...
Ah! nu, în lume încă, căcĭ ora'mĭ n'a sunat.

Proscris al crudeĭ sórte, amar e 'n sărăcie
Să duc a mea viéță, străin de bucurie,
Să n'am puțină pâne a'mĭ potoli de fóme,
Nicĭ unde să plec capul, o prea putinte Dómne!
Ce grózã, ce durere! Blăstem cu desperare,
Căcĭ la a mea durere nu simț nicĭ o curmare.

Sînt trist, sînt trist de mórte, căcĭ négra nópte vine,
Și eŭ, slăbit de fóme, amar gemênd în mine,
Ne-avênd părinți și rude, m'abat colo pe strade,
P'o pétră 'n loc de pernă îmĭ pun fruntea ce arde.
Ô tu, guvern al țĕreĭ, ce ḑicĭ că eștĭ părinte,
De ceĭ săracĭ ca mine avut-aĭ tu aminte?

Dar dup'atâtea chinurĭ, speranța încă vine,
Ca o fantasmă blândă, durerea să 'mĭ aline.
C'o mână'mĭ șterge plânsul, cu alta îmĭ arată
La orizont departe o stea ce dulce'mĭ cată.
Dea Domnul ca în calea d'acum a vieței mele,
Să nu'mĭ ascunḑă noriĭ lumina dulceĭ stele!

1858.

TEREI MELE

O iubită România,
Eŭ te plâng, tot eŭ aud;
Fii teĭ în lenevie,
Rîd sub al sclavieĭ scud.

Toți sunt sclavĭ în viețuire;
Nu maĭ sciŭ ce-aŭ fost, ce sunt,
Nu maĭ aŭ de fericire
Mórtea pentru-al lor pământ.

Toți privesc cu sânge rece
Suvenirul din trecut,
Și prin minte nu le trece
Să gândiască ce-aŭ perdut.

Patrie nefericită,
Să te plâng amar cu foc,
Că durerea urgisită
Lângă tine 'şi face loc, —

Până când cerescul Tată
Iară va mai înălța
Stéua ta ce altă dată
Alte stele 'ntuneca.

1856.

—o—

ESPATRIATUL

— —

D'aşĭ fi, măre frăţióre,
Ca un porumbel uşor,
Către ţéra'mĭ răpitóre
Duce-m'aşĭ pe vênt în sbor.

Să vĕd Dunărea 'nspumată,
Să vĕd falniciĭ Carpaţĭ,
Să vĕd câmpul ce'mĭ arată
Urme de eroĭ bărbaţĭ.

Să maĭ vĕd încă odată
Tată, mamă, fraţĭ, surorĭ,
Şi în ţéra mea bogată
Oh! să mor p'un pat de florĭ.

Să sciŭ bine că m'or plânge
Ceĭ pe cari 'ĭ-am iubit,
Fruntea mea că vor încinge
Cu crin dulce înflorit.

O frumósă ţĕrişóră,
Spune, când te-oiŭ maĭ vedea?
A mea tristă inimióră
Când o veĭ maĭ desmerda?

Ne'ncetat coprins de jale,
P'aste maluri staŭ plângênd,
Cu durere 'n a ta cale
Ḑi şi nópte tot cătând.

Intreb mica rondurică,
Intreb valul înspumat,
Intreb nava uşurică,
Dacă tu nu m'aĭ uitat!

In departe mândrul sóre
Se înclină, aruncând
O purpură lucitóre,
Cer şi mare 'nflăcărând.

Către țéra mea iubită
Își îndreptă calea sa.
Acolo casa'mĭ cernită,
El, trecênd, va lumina.

Du-te, du-te, mândre sóre,
Spre căminul meŭ dorit,
Căcĭ în ḍioa viitóre
Imĭ veĭ fi maĭ mult iubit.

Va fi dulce-a ta lumină
Oh! cu care-aĭ luminat
Patria de doruri plină,—
Bietuluĭ espatriat!

1860.

LA RESTIGNIREA LUI ISUS

Marea urlă furtunósă ; vênturile mugitóre
Şi abisele noptóse bubuiesc spăimântătóre ;
Cerul geme, se despică... O lumină întristată,
A Eternuluĭ urgie p'astă lume o arată.
O teróre fiorósă, o cumplită amorţire
A 'nvestit în doliŭ lumea, căcĭ e ora de peire.

Apa ese peste malurĭ, vâjiindă, spumegată,
Şi pe urmă'ĭ vine mórtea despletită, 'nfuriată ;
Se 'ndoiesce vijălia... O durere, o blăstem !
Lumea e ca să dispară, idolatriĭ ḑeiĭ 'şĭ chem.
Aḑĭ pe cruce 'n Palestina, Veritatea'ĭ restignită,
Şi Natura, cunoscênd-o, de durere e sdrobită.

Se înalţă pân' la ceruri valurile mugitóre,
Unde 'n ḑilele senine sburaŭ paserĭ călĕtóre ;

Se înalță, cad turbate, spumegânde, pe pământ,
Și la vuetul lor morții rădic capul din mormênt.
Un moment... și vijălia pare că se potolesce...
Insă nu, căci de odată ea mai tare urlă, cresce.
Credincioși, veniți la rugă, căci infernul se deschide,
Vérsă spiritele rele... Orî-ce inimă se'nchide.

Cerul negru se desface, lampa morței se aprinde,
Urlă haosul d'odată și terórea se întinde.
Urlă, crapă tot pământul; omenirea țipă, plânge,
Și pe luna cea palidă se vĕd pete marí de sânge,
Semn că însă'și Deitatea sângele 'și 'l-a vĕrsat,
Ca să scape omenirea de al lui Adam pĕcat.

Cer, te plécă! Periți, stele! Domnul păcei a murit,
Dând esemplu pentru mórte că și el a suferit.
Insă tunetul ce urlă, vênturile ce mugesc,
Par'că prin a lor turbare un blăstem amar rostesc:
„Inocentul sânge cadă peste tine, Israele,
„Și a ta posteritate să se pérdă 'n chinurí grele.
„Statul care'l aĭ acuma, să se spulbere în vênt
„Până la cenușa tristă care dórme în mormênt.“

1859.

—o—

CUZA DOMNUL

Emancipatorul Ţĕranilor.

Liberat din lanţurĭ, iécă-te în fine,
O iubit popor.
Strigătul acesta sbóre 'n ţĕrĭ străine,
Ducă 'n tótă lumea fama despre tine:
Aĭ ajuns la ţinta lunguluĭ tĕŭ dor!

Lupta 'ţĭ fuse mare, dar prin suferinţă
Tu aĭ triumfat;
După patru secolĭ greĭ de umilinţă,
Domnul Românieĭ, prin a sa credinţă,
Ca p'un fenis mândru iar te-a ridicat.

Liber ești acuma, aĭ pământ și casă,
Tot ce aĭ dorit;
Jugul asuprireĭ nu te maĭ apasă,
De ale sclavieĭ lanțurĭ nu'țĭ maĭ pasă,
Căcĭ pe tóte Cuza falnic le-a sdrobit.

De acum viéța curge pentru tine,
Dulce ca în raiŭ;
Sporul, fericirea și cerescul bine
Iți vor umple casa; ḑile dulcĭ și line
Iți vor țese 'n rose liniștitul traiŭ.

Dulce e viéța când, după furtună,
Bietul marinar
La liman ajunge; acolo s'adună
Cu aĭ sĕĭ la vatră și în voe bună
Fericit deșértă vinul din pahar.

Tot ca marinarul la adăpostire
Am ajuns și noĭ.
Umpleți dar paharul și într'o unire
Să urăm viață, pace și mărire
Celuĭ ce ne scapă țéra din nevoĭ;

Umpleți dar paharul, căci o stea divină
A lucit pe cer!
E a Libertățeĭ splendidă figură;
La a eĭ lumină, la a eĭ căldură,
Rănile trecute se ascund și per.

Négra desbinare fuge, părăsesce
Ast frumos pământ;
Inima română saltă, înfloresce,
Căci iubirea numaĭ pe ea o nutresce;
Frați cu-aceleași drepturĭ aĭ românii sunt.

Sĕrbătorĭ frumóse multe omul are
In viața sa;
Dar o ți maĭ mândră ca acésta 'n care
Liber din sclavie un popor tresare,
In trecutul nostru nu putem afla.

Nu e dél saŭ vale unde scirea bună
Să nu fi sburat.
La banchetul vieței nația s'adună,
Numele tĕŭ, Dómne, peste tot rĕsună,
De toți fii țĕreĭ bine-cuvêntat:

„Glorie, onóre, ție se cuvine,
„Ție florĭ și cânt.
„Cerul ne revérsă mila luĭ spre bine,
„Sórele căldură ; iară de la tine,
„Strălucite Dómne, noĭ avem pământ!“

1864

PE ALBUMUL D-NEI ***

Tu ceri să'ți cânt pe harpa'mi de viscole sdrobită,
Un cânt de fericire, de pace, de amor,
Eŭ care sînt pe lume o umbră rătăcită,
Eŭ care ḍi și nópte oftez adânc de dor;

Eŭ căruia prin lacrimi natura se arată
Intr'un vestmênt de doliŭ și lumea un mormênt;
Eŭ care de suspine și plângere 'nfocată,
Nu maĭ aud în crânguri al paserilor cânt!

Dar tu, ce eștĭ în lume un ânger de iubire
Și lumea'ĭ pentru tine edemul răpitor;
Tu, care stingĭ durerea adâncă c'o zîmbire,
Căcĭ aĭ furat carmeniĭ suavuluĭ amor;

Ascultă a natureĭ cântare fericită,
Iar nu la a mea harpă ce geme necurmat ;
Ascultă filomela, când raḍa mult iubită
A luneĭ se revérsă pe plaiul însmăltat ;

Ascultă la zefirul ce uşurel adie
Pe câmpurĭ şi sărută suave florĭ cu dor ;
Pe ceĭ ce te 'nconjóră ca el plăcut mângâie,
Şi p'ale luĭ aripe sborĭ dulce 'n viitor !

1860.

LACUL

(*Lamartine*)

Aşa spre noă ţĕrmurĭ împinşĭ fără 'ncetare,
In nóptea vecĭnicieĭ cădem, ne afundăm.
O ḑi nu'ĭ cu putinţă p'a secolilor mare
Ancorul s'aruncăm ?

O lac, abia d'atuncĭa un an fini din cale,
Şi pe aceste maluri ce ea le-ar maĭ vedea,
Privesce, eŭ viŭ singur să şed, privind în vale,
Tot unde ea şedea !

Aşa mugĭaĭ atuncea sub stâncile profunde,
Aşa spărgeaĭ tu valul pe ţermul sfăşiat,
Aşa tu pe picióre'ĭ spumarea de pe unde
Svĕrlĭaĭ înfiorat.

O séră, ții tu minte?... Pluteam noĭ în tăcere.
Nu s'auḑia departe, pe luciul stelos,
De cât cum lopătarul despică cu plăcere
Cristalu-armonios.

Dumneḑeescĭ accente vibrară de odată,
Ca 'n regiĭ d'altă lume; ecoul resună,
Și undele-ascultară când vocea'ĭ inspirată
Ast strigăt întonă:

„O timp, opresce'ți cursul! Momente priincióse,
Opriți al vostru sbor!
Lăsați-ne a sórbe plăcerile fugóse
Din aniĭ plinĭ d'amor!

Destul aceĭ ce sufer în lume, vĕ imploră:
Cu eĭ sburați, fugiți;
Luați-le viéța și grija ce'ĭ devoră;
Uitați pe fericiți.

„In van e orĭ-ce rugă, căcĭ sborul nu 'șĭ alină,
Ca fulgerul dispar;
Eŭ ḑic la astă nópte:—O nópte, fiĭ maĭ lină!—
Și ḑiorile apar.

„Iubi-vom dar, iubi-vom ! De timpul care fuge,
Curênd să profităm !
Liman nu are omul, nici timpul unde-ajunge ;
El curge, noi sburăm !“

O timp gelos, se póte, ca ore fericite,—
Amorul când ne vérsă fericea mai deplin, —
Fugi de noi departe și tot așa grăbite
Ca 'n dile de suspin !

Și ce !... aŭ nu se póte opri măcar o urmă ?
Din sânta lor comóră tot este nimicit ?
Ast timp ce ni le dăte, ast timp ce ni le curmă,
De tot ni le-a răpit ?

Neant, eternitate, trecut, adâncĭ abisurĭ,
Din dilele sorbite ce óre ați făcut ?
Vorbiți : reda-veți încă sublimele estasurĭ,
Ce voĭ ni le-ați perdut ?

Ô lac și stâncĭ tăcute, speluncĭ, pădure-obscură,
Și tot ce timpul cruță, învie un zefir,
Păstrați din astă nópte, păstrează tu, natură,
Măcar un suvenir !

Să fie 'n a ta pace, în aspra vijălie,
O lac, și în privirea frumosului tĕŭ mal,
In brațiĭ 'nalțĭ și negri, în stânca pleșuvie
Ce se oglindă 'n val.

Să fie în zefirul ce ușurel adie,
In țermu-al căruĭ eco repetă un suspin,
In luna ce'țĭ revérsă lumina'ĭ argintie
Din discul eĭ senin!

Iar vêntul care geme, când trestia resfiră,
Și dulcile profume din cuibu'țĭ înflorit,
Și tot ce se aude, se vede, se respiră,
Tot ḑică: „S'aŭ iubit!“

1860.

-)o(-

LA POMPIERII ROMANI

13 Septemvrie, 1848.

O sóre, te rădică și splendidă lumină
Revérsă pe pământ!
Iar tu, română musă, pe harpa cea divină
Intórnă dulce cânt!
Căci astă-dĭ pentru țéră e ḍioa cea măréță,
E ḍioa ce serbează oșteniĭ pompieriĭ,
Ḍi care ne promite o gloriósă vĭéță.
Fiĭ bine cuvêntată, tu care în dureriĭ
Ne maĭ redaĭ speranța de glorie, mărire,
Și încununĭ cu dafinĭ a patrieĭ iubire.

Voĭ cari focul sacru îl conservațĭ, copile,
Cu florĭ încununațĭ
Pe ceĭ ce se luptară, precum la Termopile
Spartaniĭ lăudațĭ.

Iar voĭ ce aţĭ dat probă că'n ale vóstre vine
Maĭ curge nobil sânge, că 'n timpĭ ce nu maĭ sunt;
Voĭ cari-aţĭ pus pe fugă hordiile străine,
Atunci când cutezară să calce ast pământ;
Oşteni, eroiĭ ţereĭ, pâşiţĭ pe calea dréptă,
Căci gloria străbună în cale vĕ aşteptă!

1862.

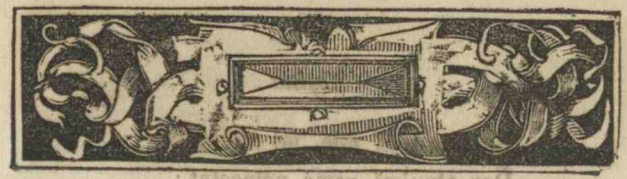

REGELE ŞI REGINA

Regele

Ce întristare aĭ tu, copilă ?
Ce gânduri negre te-aŭ întristat ?
Alba ta frunte ca o zambilă
De ce în doruri s'a înclinat ?

Nu eştĭ de tóte îndestulată ?
Nu aĭ un nume resunător ?
Nu eştĭ frumósă, divinitate
In astă lume ? Nu te ador ?

Un raiŭ aicea te înconjóră,
Paşiĭ tĕĭ calcă pe florĭ de crin ;
Dar cugetarea'ţĭ prin lacrimĭ sbóră
Şi sînu'ţĭ saltă de lung suspin.

Regina

Natura tótă mie 'mĭ zîmbesce,
Dar sînu'mĭ geme neîncetat;
Sufletu'mĭ tênĕr se tânguĭesce,
Căcĭ de el pacea s'a 'nstrăinat.

O visurĭ mândre, ce din pruncie
Pe sînul vostru m'aţĭ legănat,
Veniţĭ acuma şi în junie
Să stingeţĭ dorul înflăcărat.

Credeam odată că prin iubire
Eroĭ voiŭ face nemuritorĭ,
Şi lumea tótă cu fericire
Să mĕ 'ncunune mereŭ cu florĭ.

Acuma însă sînt încelată;
Aceste visurĭ s'aŭ răsipit,
Şi p'a mea harpă nemângăiată,
Ca ghiaţa mâna'mĭ a 'ncremenit...

Unde'ĭ cununa de strălucire
Pe a mea frunte ce am visat?
Ah! spune, rege, a mea iubire
Cu ce tu óre aĭ meritat?

Ca o femee tu în palate
Iţi treci viaţa neîncetat,
Când ţéra plânge de nedreptate,
Când toţi vecinii mi te-aŭ călcat!

Dar dacă 'n sórtă aşa resplată
'Şi a scris amorul meŭ înfocat,
Cerul urgia 'i neîmpăcată
Spargă asupră'mi înfuriat;

Căci de palate strălucitóre
Amorul mândru nu'i mulţumit.
El vrea cununa neperitóre,
Ast preţ din ceruri îi e menit.

Tu eşti un rege fără virtute,
Dar nu un geniŭ din cer lăsat,
Ca mândre stele din cer perdute
In acest haos întunecat.

Aflat-aĭ, rege, a mea 'ntristare,
De care ênsu'ţi m'aĭ întrebat.
De'ţi arde sînul de 'nfuriare,
Străpunge sînu'mi, căci eşti ĭertat!

1860.

—o—

FUNDAŢIUNEA UNIVERSITARĂ CAROLI

ORFANII ASILULUI

către

ELENA DOAMNA

„Unde este mama nóstră?“
Noĭ pe toți am întrebat,
Și toți la Măria Vóstră
Să venim ne-aŭ îndreptat.

„Tu dar care ne eștĭ mamă
Și ne crescĭ cu dulce dor,
Tu al căruĭ nume 'l chiamă
Buza nóstră 'ncetișor,

„Mama micilor orfanĭ,
Să trăiescĭ întru mulți anĭ!“

1862.

—o—

NAIADELE

Dela munte vine, cură,
Limpedele mic isvor,
Și suspină, și murmură,
Și gulgulă 'ncetișor.

Acolo o albă turmă
Pasce ierba lângă mal,
Iar un păstorel în urmă
Îi tot cântă din caval.

El e mic, cavalul mare,
Insă mâna'i de artist
Scie-a scóte cu 'nfocare
Doina dulce, cântec trist.

El e mic, mai mult nu are
De cât șépte anișorĭ;
Dar să cânte nu e 'n stare
Ca el nimenĭ din păstorĭ.

Pe al apeĭ cristaline
Mal d'odată s'a oprit,
Căcĭ vĕḑêndu-se pe sine,
El atunci 'șĭ-a 'nchipuit

Că colo în lina undă
Este un alt păstorel
Care vrea să se ascundă
D'un rival isteț ca el..

El îndată timp nu perde,
Se înclină către mal
Și începe să desmerde
Câmpĭ și codri din caval.

Zefirul uĭtă suflarea;
Frunḑele, șoptirea lor;
Mielul, ĭérba și 'ncurarea;
Paserile, linul sbor.

Iar ecou'n depărtare
Doina luĭ o repeta.
El credea cu ciudă mare
Că cel-alt îl întrecea.

Jos cavalul își depune,
Vrênd s'asculte puțintel ;
Dar naiadele nebune
Tóte rîseră de el, —

Căcĭ plăcuta luĭ cântare,
Dintr'al undelor palat
Adunase pe orĭ-care
Să'l asculte la cântat.

Copilașul cum le vede,
Ne maĭ auḑind nimic,
Către ele se răpede ;
Ele 'ĭ strigă : Sic, sic, sic !

Cămĕșuța își sumete
Și s'aruncă în isvor
Către gingașele fete
Cu grumajiĭ de ivor.

Le ajunge, le smicesce,
Glume, jocurĭ, rîs nebun;
Când el p'una o trântesce,
Altele vin și 'l supun.

Dup'o ḍi de vijălie,
Vine alta cu senin;
Dar și după bucurie
Vine bocet cu suspin.

Pe când se juca în apă
Cu naiadele mereŭ,
El într'o vultóre scapă...
Vaĭ! cĭcĭ fu minutul rĕŭ...

Cele unde spumegóse
Il sucesc, îl duc în fund,
Iar naĭadele frumóse
Mulțumite se ascund.

De atunci în orĭ-ce vreme
Pe al apeĭ țerm umbros
O privigătóre geme...
Este sufletu'ĭ duĭos!

1862

—o—

HOC ERAT IN VOTIS

Luna veghiază, vêntul suspină
Şi 'n alba pânḍă suflă uşor,
Nava despică unda cea lină,
Un străin cântă singur de dor :
„Draga mea ţéră,
Când să vĕd ĭéră
Sînul tĕŭ dulce, raiŭ de viaţă !
Trist e căminul,
Rece e sinul
Străinătăţeĭ care înghĭaţă.
Ah ! nava sbóră ca rondurela,
Valul se sparge 'naintea sa ;
Austrul bate, ĭi umflă vela,
Şi sbóră, sbóră spre ţéra mea.

„Dar ce vĕd colo în depărtare ?
Din valurĭ ca un mărgăritar
Nasc nisce maluri cu resfățare
Şi peste ele un eden rar.
Vêntul adie.
O bucurie
Presimțitóre par'că'mĭ şoptesce
C'acele maluri
Ce es din valurĭ,
E România ce mĕ răpesce.
Dulce speranță, nu mĕ 'ncelĭ óre ?
Nu'ĭ un miragiŭ ? Nu visez eŭ ?
Navă iubită şi fugătóre,
Sbóră ca gândul, sbóră mereŭ.

„Țermul acuma îmĭ desvĕlesce
Dulcĭ suvenire, scumpe comorĭ.
Aerul țĕreĭ mĕ 'ntineresce :
Inima, sînu'mĭ, saltă 'n fiorĭ,
Căcĭ vĕḑuĭ fumul
De la căminul
Unde se scurse a mea pruncie !
O dragă țĕră,
Iécă-me iĕră,

După o lungă călĕtorie,
Plin de iubire și bucurie.
Viscolĭ aĭ sórteĭ, suflați în van,
Căcĭ de acuma dulcea'mĭ junie
Află iar pacea 'n sântul liman.

1863.

FANTASMA

Amicii mei, cunósceți fantasma gânditóre,
Ce vine și pe sinu'mĭ înclină capul sĕŭ ?
E junĕ și frumósă ! Dar pentru ce ea óre
Apasă traiul meŭ ?

Din anii ceĭ maĭ tinerĭ ea tot mĕ urmăresce.
Aș vrea să fug de dênsa, căcĭ ochiu'ĭ languros
Deștéptă 'n al meŭ suflet un dor ce mĕ pălesce...
Aș vrea, dar ce folos ?...

Căcĭ orĭ și unde pașii voĭŭ îndrepta în lume,
Ca umbra după mine alérgă ne'ncetat.
Vederea eĭ îmĭ place. Dar care'ĭ al sĕŭ nume ?
Eŭ încă n'am aflat.

Să fug, să scap de dênsa nu este cu putință.
Chĭar între voĭ când m'aflu, ea vine 'ncetișor
Și cu un chip angelic, coprins de suferință,
Imĭ cată cu amor.

Atuncĭ vederea'mĭ pere și tot ce me 'nconjóră
Dispare într'o lume de vise, de himerĭ;
Estasul me coprinde și sufletul meŭ sbóră
Colo în ale sferĭ.

Dar când din acea lume ceréscă, ideală, —
Cu voĭ șeḑênd la masă, — d'odată mĕ trezesc;
Când sufletul revine în lumea cea reală,
In lutul omenesc;

Oh! cât de grea îmĭ pare atuncĭ a mea viéță!
Cum aerul m'apasă! Cum așĭ voi să sbor
Din noŭ spre regiunea în care se resfață
Edemul răpitor!

O tu ce'mĭ turburĭ pacea, fantasmă fără nume,
Ducêndu'mĭ cugetarea în regiunĭ cerescĭ, —
Pentru eternitate de ce dintr'astă lume
Nu viĭ să me răpescĭ?

Aşĭ vrea să scap de lutul ce sufletul 'mĭ apasă,
De astă închisóre ce'l ţine pe pământ,
Căcĭ sufletuluĭ nostru de lume ce îĭ pasă ?
Luĭ, lumea e mormênt !

Amar aceluĭ care în corpul de reptilă,
Din voĭa prea înaltă a unuĭ mare ţeŭ,
Închide, încatenă un suflet de acvilă !
E ênsu'şĭ Prometeŭ !

O tu, fantasmă dragă, orĭ ĭa-mĕ 'n sbor cu tine,
Lăsând aci în lume plăpêndul meŭ argil, —
Orĭ fugĭ, c'a ta iubire nu are loc în mine...
Abĭa sînt un copil !

Dar când voĭŭ sparge vasul ce spiritul coprinde,
Când răpede în spaţiŭ putea-voiŭ să m'avênt,
Atuncĭ şi al meŭ suflet eternu se va aprinde
D'amorul teŭ cel sânt.

1863.

—0—

LA O TURTURICA

O tristă turturică,
Ce stai pe rămurică
Și plângi neîncetat,
Ah! nu e pentru tine
In viață nici un bine,
Căci cerul te-a uitat.

Când vedi un codru verde,
Câmpie saŭ livede,
Un limpede isvor,
Suspini, nu ĭeĭ aminte
Și sborĭ, te ducĭ 'nainte,
Te ducĭ plângênd de dor.

P'o ramură uscată
Cu inima 'ntristată

Abĭa maĭ te oprescĭ ;
Din unda nisipósă,
De sóre căldurósă,
Tu setea 'ţĭ potolescĭ.

O soră întristată
Şi 'n lacrimĭ înecată,
Tu plângĭ un soţior...
Şi sînu'mĭ se repune...
De cine ?... nu sciŭ spune,
Sciŭ numaĭ c'am un dor.

Aşĭ vrea să'mĭ spun durerea
Orĭ-căruĭ, căcĭ tăcerea
Aţĭţă lungu'mĭ chin ;
Dar cine pentru mine
Va revĕrsa suspine ?
Eŭ sînt aci străin.

Ah ! ţie, turturică
Ce plângĭ pe rămurică,
Voĭŭ spune greu'mĭ dor ;
La tine ḑi şi nópte
Sbura-vor line şópte
De plâns rĕcoritor.

1860.

—0—

CUPA

Am o cupă minunată.
O fecĭóră ca un crin,
Care de amor mĕ'mbată,
Tot mereŭ cu ea 'mĭ dă vin.

Cupa mea este de aur
Și lucrată minunat;
Cu girlande verdĭ de laur
Bordul eĭ este ornat.

Pe o parte e un june
Cu o fată lângă sin;
Ea ĭĭ rîde, el ĭĭ pune
Sărutatul d'amor plin.

Dacă cupa veĭ întórce,
Veḑĭ săpat un copilaș:
Un cĭorchin în mâni că stórce
Și îl suge drăgălaș.

Cu acéstă cupă dragă
Când beaŭ vin din viea mea
Și sărut copila fragă,
Tótă lumea e a mea.

1864.

MELIBŒUS, TITYRUS

ECLOGA

PUBLII VIRGILII MARONIS

Melibeŭ

O Titire, la umbra stejaruluĭ frunḑos
Tu staĭ şi câmpenesce din fluer cânţĭ duĭos;
Iar noĭ, goniţĭ acuma din patria ĭubită,
Lăsăm aceste locurĭ şi vatra părăsită;
Plângênd fugim din ţéră, ĭar tu aci culcat
Din fluer p'Amarila o cânţĭ neîncetat.

Titir

Un ḑeŭ, o Melibee, îmĭ dăte acest bine,
De care adĭ mĕ bucur,—căcĭ ḑeŭ e pentru mine!

D'aceea un mĭel sprinten, din turma mea ales,
Îĭ va stropi altarul cu caldul sânge des.
Tu dacă veḑĭ acele oiṭe respândite,
Cum pasc în bună pace liveḑile 'nverḑite,
Şi dacă cânt din fluer, luĭ singur sînt dator.

Melibeŭ

Eŭ nu mĕ uĭt la tine cu ochĭŭ pismuitor.
Dar când 'mĭ aduc aminte urgia ce se 'ntinde
In ṭĕră, d'a ta pace mirarea mĕ coprinde.
Tu veḑĭ cât sînt de lânced!... şi trebue să mân
Nenorocita'mĭ turmă spre un pămênt străin;
Tu veḑĭ acéstă capră cum o têrăsc în silă!
Fătă doĭ ĭeḑĭ acuma... dar să le plângĭ de milă!...
Căcĭ aŭ remas în codri p'un steiŭ, sbĭerând mereŭ.
Doĭ ĭeḑĭ eraŭ speranṭa din tot staulul meŭ!
Ce órbă rătăcire!... Acum 'mĭ aduc aminte
Că semne cobitóre mi se făceaŭ 'nainte:
Când trăsnetul stejarii 'ĭ isbĭa de multe orĭ,
Când vocea coṭofeneĭ din stânga 'mĭ da fiorĭ;
Imĭ preḑiceaŭ de reul cumplit ce me pândesce.
O Titire, dar spune cum ḑeu'ṭĭ se numesce?

Titir

Cetatea ce 'ĭ ḑic Roma, eŭ, — simplu ce eram! —
Credeam că 'ĭ ca aceea în care alergam,
Să vindem, noĭ păstorii, plăpândiĭ mĭeĭ 'nainte.

Cum sémănă căţelul cu cânele părinte
Şi ĭedul mic cu capra,—tot astfel comparam
Cetăţile 'ntre ele, micĭ, marĭ, când cugetam.
Precum stejarul însă, crescut pe pisc de munte,
Rădică peste trestiĭ la norĭ trufaşa'ĭ frunte,
Asemenea şi Roma se 'nalţă pe pământ
Maĭ mult de cât orĭ—cari cetăţĭ în lume sunt.

Melibeŭ

Şi ce cuvênt puteric la Roma te conduse?

Titir

Cuvêntul?... Libertatea, de şi târdie fuse,
Ea 'şĭ aruncă vederea pe betrâneţea mea,
Când barba ca fuĭorul la brîŭ îmĭ ajungea.
Dar m'a privit în fine după atâta trudă.
Aḑĭ inima'mĭ, scăpată de Galatea crudă,
E sclavă Amarileĭ; căcĭ trebue să spun:
Cât timp cu Galatea am fost, eram nebun!
Nu maĭ aveam speranţă a maĭ scăpa vr'o dată,
Nicĭ să 'mĭ maĭ vĕḑ averea puţin adăogată.
In van pentru cetate mĭeĭ graşĭ duceam mereŭ,
In van o brânḑă bună pe care-o storceam eŭ;
Din munca mea întrégă nu s'alegea nicĭ bruma...
Veniam cu mâna gólă.

Melibeŭ

Nu maĭ mĕ mir acuma:
Frumósa Amarilă de ce plângea duĭos,
De ce lăsa din arborĭ să caḑă rodul jos.
Lipsea d'aci iubitu'ĭ!... Colnice, văĭ, isvóre,
Te rechemaŭ, Titire, c'o tênĕră ardóre.

Titir

Dar cum de sub sclavie puteam să mĕ strecor?
Şi cum puteam să aflu un ḑeŭ îndurător?
O Melibee, 'n Roma veḑuĭ pe acel june,
Intru al căruĭ nume p'altare se depune
Tămâea şi fumează pe an d'atâtea orĭ.
Abĭa ĭi aretasem cumplitele rigorĭ,
Când el zîmbind îmĭ ḑise: „Păstore, păşunesce
Oiţele în pace şi taurii ĭi cresce!“

Melibeŭ

O tu, bĕtrân ferice, ogórele'ţĭ păstrezĭ
Şi orĭ-ce trebuinţă poţi să îndestulezĭ,
Cu tóte că de pétră şi papură sunt pline.
Tu nu'ţĭ veĭ duce turma să pască 'n ţĕrĭ străine,
Nicĭ bĭetele oiţe ce astă-ḑĭ aŭ fătat,
N'or suferi lipiciul vre unuĭ reŭ suhat.
Bĕtrâne, lîngă ţermul păraelor uşóre
Şi sântele fontâne, guştĭ umbră şi rĕcóre;

În lesele vecine albinele murmur,
Pișc florile din sălcii și linul lor susur
La dulce somn te'ndémnă; colo din acea stâncă
Vierul cântă vesel în liniștea adâncă;
Iar colo 'n plopul verde, al căruĭ vêrf e'n nor,
Columbele rauce, de cari aĭ tu dor,
Și trista turturelă, de jindul teŭ, vor geme.

Titir

O Melibeŭ, când mĭelul de lupĭ nu s'o maĭ teme,
Când cerbiĭ buniĭ de fugă vor pasce 'n câmpĭ ceresci,
Când mările vor scóte pe maluriĭ aĭ lor pescĭ,
Când Partul din Arariŭ va bea în cât să'l sece,
Când Anibal cu óstea'ĭ va bea din Istrul rece,
Atuncĭ, numaĭ atuncĭa s'o șterge chipul seŭ
Din inima mea unde îl am ca pe un ḑeŭ.

Melibeŭ

Iar noĭ, goniți din vatra strebunilor departe,
In Africa pustie vom pribegi o parte,
Iar alțiĭ ne vom duce în Sciția saŭ Crit,
Pe unde curge Osul, din munte răpeḑit,
Saŭ la Britaniĭ pe cari océnu 'ĭ înconjoră.
De cât așa viéță, maĭ bine toți să móră!
Dar după ce voĭŭ cere străinilor asil,
Nu'mĭ vor permite óre, — nicĭ dup'un lung esil!—

Să mĕ întorc în locul unde-am veḑut lumina,
Unde părinţiĭ noştri 'şĭ aŭ părăsit ţĕrâna?
Nu'mĭ vor permite óre coliba a'mĭ vedea,
Coliba care este împerăţia mea,
P'acoperişul căreĭ crescea o désă iérbă?
Câmpiele acestea soldatul să le aibă?
Un barbar să culégă semĕnătura mea?
Ah! veḑĭ unde ne duce discordia cea rea!
Veḑĭ pentru cari lotri am îngrijit d'ogóre,
De ţérinile nóstre cu trudă şi ardóre?
O Melibeŭ, acuma în vie şi liveḑĭ
Maĭ poţĭ avea plăcere să mergĭ şi să lucrezĭ?
Aĭdeţĭ, o dragĭ căpriţe, alt'dată fericite!
Aĭdeţĭ mereŭ 'nainte, căcĭ tóte sunt finite...
De astă-ḑĭ înainte al vostru bun păstor,
Pe stâncele rîpóse urcându-vĕ uşor,
El n'o să vĕ maĭ véḑă din pescerea umbrósă!
Nicĭ va cânta din fluer o arie voiósă!
Nicĭ o să ve maĭ ducă trifoĭul să păsceţĭ,
Nicĭ salcia amară... Căprițelor, aĭdeţĭ!

Titir

Dar, Melibeŭ, poţĭ încă să staĭ aci o nópte.
Am mĭere şi smêntânĭ, am şi castane cópte,
Maĭ am un coş cu póme... să ospătezĭ; apoĭ,
Alăturea cu mine, să dormĭ p'un pat de foĭ.

Este târdiŭ acuma. Veḑĭ sórele apune,
Veḑĭ fumul cum se 'nalță colo de prin cătune;
Iar după acel munte încununat de brad,
Veḑĭ umbrele de séra cum se întind, cum cad.

1862.

INDEMNARE

Copilă, pentru tine viața'ĭ încă dulce
Ca bórea uneĭ serĭ
Când oile la staul revin ca să se culce,
Ca visul fericireĭ în ḑile de dureriĭ.

Destinul pentru tine girlande aurite
Păstrează 'n viitor.
Pe tênera ta frunte ilusiĭ înflorite
Ca silfiĭ primăvereĭ surîd mereŭ și sbor.

In barca vĭeţeĭ tele, de aure suave
Impinsă 'ncetișor,
Te du, te du, copilă, și graţiile sclave
Veni-vor după tine, cântându'ţĭ cu amor.

Desmérdă-te în cânturĭ, ilusiĭ, poesie,
Cât ale vîrsteĭ ḑiorĭ
Vor reversa lumina pe scumpa ta junie,
Căcĭ aniĭ teĭ sbura-vor ca roa după florĭ.

Sbura-vor aniĭ tinerĭ și nu va maĭ remâne
Din eĭ p'acest pământ
De cât o suvenire frumósă ca și tine,
O candelă duĭósă ce arde p'un mormênt.

Deșértă dară cupa plăcerilor suave
Ce aniĭ îți întind,
Cât timp a lor magie fac grațiile sclave,
Cât timp ilusiĭ d'aur voĭóse te colind.

Durerea, întristarea, orĭ cât de mare fie,
Să turbure nu pot
Seninul care'l are viața în junie.
Iĭ încrețesc surfața abĭa, ș'atâta tot.

Dar pentru ce, copilă, o frunte gânditóre,
Adesea tu înclinĭ ?
Ce umbre îți acoper figura zîmbitóre ?
Ce tinere dorințe ascunde al teŭ sîn ?

Ca tine se gândesce și flórea ce se 'nclină
Pe limpedele val;
Dar gândul eĭ o tradă, ca rosa purpurină
Colórea când 'și arată prin cupa de cristal.

Tu póte sborĭ cu mintea în lumea ideală,
Acolo d'unde vin:
Sublime aspirațiĭ, lumina matinală,
Amorul, nemurirea și geniul divin.

Nostalgie suavă!... De'ți place regiunea
La care te gândescĭ,
Ia'ți sborul către dînsa, și ast-fel misiunea
Ce aĭ în astă lume maĭ mult o împlinescĭ.

Cu cât va fi femeea de aria 'nstelată,
De sântul empireŭ,
Prin suflet maĭ aprópe, cu — atât maĭ ușurată
Și sarcina vieței e pentru soțul seŭ!

1863.

—○o○—

LAURA

Cosiţele'ĭ de aur în aer fluturaŭ
Şi la suflarea dulce a blândelor zefire
In creţurĭ unditóre pe sinu'ĭ alb jucaŭ.

Un fulger de lumină, cum nicĭ un muritor
Nu póte să descrie, lucĭa 'n a eĭ privire,
Şi ca un farmec straniŭ uĭmĭa pe călĕtor.

Ah! cine de mirare maĭ póte fi coprins:
Cum inima mea jună la'nteia eĭ vedere
Aşa cumplit îndată d'amoru'ĭ s'a aprins!

Avea un pas de ânger, părea că sbóră 'n vênt,
Ş'un vers atât de dulce, ca blânda mângâere,
Cum nu se maĭ aude aicĭ p'acest pământ.

Trăsurele figureĭ păreaŭ de serafim,
Aşa eraŭ de blânde, candide, mângâióse,
Şi'n tóte o splendóre ca cea de heruvim.

Ah! dacă am vĕḑut-o, a fost ca să trăĭesc,
Gândindu-mĕ la dênsa, în torturĭ amoróse,
Şi pân' la cel din urmă minut să o ĭubesc!

1863.

DORUL

Iécă ḍioa că mijesce,
Dar eŭ încă n'am dormit;
Cum să dorm când mĕ muncesce
Un amor, tiran cumplit.

Dómna stelelor îl scie,
Tótă nóptea m'a vĕḍut
Trist şi singur pe câmpie
Rătăcind ca un perdut.

Dorul arde, mĕ încinge,
Vĕrs şiroiŭ de lacrimărĭ.
Dómne, Dómne, de a'l stinge
Nu pot nicĭ cu noă mărĭ.

Oh! şi nu e prin putinţă
Inima să'mĭ desvĕlesc,
Aşĭ vedea cu suferinţă
Stelele çă mĕ jălesc.

Iar tu, dulcea mea ĭubită,
De aĭ sci cât pătimesc,
Gura'ţĭ, rosă înflorită,
Blând 'mĭ ar ḑice: „Te ĭubesc.“

Şi c'o dulce sărutare
Dorul meŭ aĭ alina,
Şi la cer, într'o cântare,
Braţe'n braţe am sbura.

1863.

ERAM MIC...

Eram mic, eram copil, şi d'atuncĭa tot ĭubĭam
Prin pădurĭ, câmpiĭ şi munţĭ singurel de rătăcĭam.
Lîngă ţermul unul rîŭ me oprĭam de multe orĭ,
Şi, distrându-mĕ, în el aruncam mănuchĭ de florĭ.
Imĭ plăcea ca să privesc cerul limpede, frumos;
Vre un nor călĕtorind pe azurul luminos;
Sălciile, munţiĭ verdĭ cum în rîŭ se oglindeaŭ;
Luna, stelele pe cer cum treptat se aprindeaŭ.
La biserica din sat clopotul când resuna,
Mĕ duceam ca să mĕ rog şi la strană a cânta,
Saŭ tămâe să aprind preotuluĭ cuvios,
Saŭ să plâng d'al mameĭ dor către mama luĭ Hris tos.
Sub salcâmiĭ înfloriţi ce mormintele umbrĭaŭ,
In reverii de copil paşiĭ meĭ se rătăcĭaŭ.

De acolo ascultam al părîuluĭ murmur,
Vuetul sereĭ din sat şi al lapteluĭ susur,
Bucĭumul tânguitor, tristul turtureleĭ cânt
Si sarcasticul suspin cucuveleĭ la mormênt.

Al natureĭ farmec viŭ me răpĭa în magic vis!
Dac' atuncĭ sciam să scriŭ, câte versurĭ aşĭ fi scris!
Câte versurĭ de copil cari aḑĭ m'ar încânta
Ş'al meŭ suflet amărît către cer 'l ar avĕuta!
Eram al natureĭ fiŭ şi mănia 'ĭ adoram.
Când furtuna pîntre munţĭ că sosesce audĭam,—
Ca şi puĭul de vultur pîntre fulgere deprins,
Cu vederea scînteind şi cu sufletul aprins,
Mĕ urcam la Mina 'n dél şi d'acolo, stând pe brâncĭ,
Îmĭ plăcea s'aud prin văĭ urletul cel fioros
Al torentuluĭ căḑênd dintr'un dél prăpăstios;
Îmĭ plăcea să vĕd prin norĭ fulgerile şerpuind.
S'aud tunetul prin munţĭ cu urgie bubuind,
S'aud selbele de braḑĭ d'un vênt răpede trosnind
Şi furtuna 'n sborul eĭ fruntea 'mĭ caldă răcorind.

Tatăl meŭ când mĕ vedea p'aşa timp că alergam,
În deşert mĕ tot chema, ca nebunul eŭ fugĭam;
Iar el, capul cletinând, cu durere îmĭ ḑicea
Şi în ochiĭ luĭ ceĭ blânḑĭ câte-o lacrimă lucĭa:
„Eŭ vĕd bine, fiul meŭ, că nu este un bun semn;

La aceea ce tu facĭ, ursitorile te 'ndemn.
Pentru ce nu eştĭ şi tu precum sunt ceĭ alţĭ copiĭ?
Pentru ce de dînşi fugĭ şi tot singur vreĭ să fiĭ?
Oh! încétă d'a gândi,—(căcĭ adesea mĕ gândĭam)—
Fugĭ de ploĭ şi vijăliĭ!"—Eŭ atuncĭa tĭ rîdeam.

Bunul tată 'mĭ a murit, ĭar eŭ mare m'am făcut.
Că citĭa în viitor, aḑĭ plângênd am cunoscut!

1863.

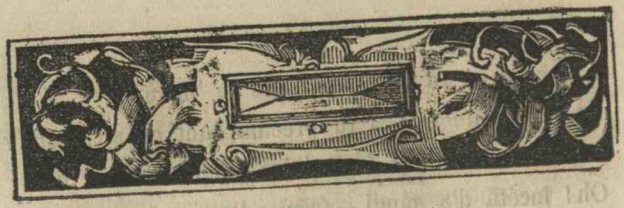

MÓRTEA

O mórte, crudă mórte, de ce nu aĭ tu milă?
De ce pe mulţĭ durereĭ,—când eĭ te strig mereŭ,—
Îĭ laşĭ, dar trecĭ 'nainte la vesela copilă,
S'o stingĭ în visul seŭ?

L'a luĭ Adam greşală pedépsă mult amară,
Ca ce putere'n lume te póte înfrêna?
Deşértă'ĭ orĭ-ce rugă, pornirea ta barbară
Nimic n'o va'nturna?

Săracul şi avutul, oşténul şi'mpĕratul,
Pe toţĭ cosescĭ d'a rîndul, o demon infernal!
Océnul şi pămêntul, coliba şi palatul
Le visitezĭ egal.

Nu póte muritorul în nicĭ un colţ de lume
De tine să s'ascundă, când ora 'ĭ a sunat.
Nicĭ geniŭ, nicĭ virtute, junie, mare nume,
Nimic nu te-a 'nmilat.

O junĕ când viaţa ĭĭ pare maĭ frumósă,
Un geniŭ ce preludă sublimele cântărĭ,
Un prinţ ce pune ţéra'ĭ p'o cale gloriósă,
Nu aflu îndurărĭ!

L'a luĭ Adam greşală, pedépsă mult amară,
Ca ce putere 'n lume te póte înfrêna?
Deşértă'ĭ orĭ-ce rugă, pornirea ta barbară
Nimic n'o va 'nturna!

1863.

—○0○—

UN ROMÂN

MORT IN RESBOIUL STATELOR-UNITE

I

Departe d'a luĭ ţéră, p'un ţerm necunoscut,
Un fiŭ al Românieĭ în luptă a căḑut.
Când bate meḑĭul nopţeĭ şi luna pe norĭ plânge,
Fantasma luĭ apare, scăldată 'n caldu'ĭ sânge.
E palidă figura'ĭ, e surd al seŭ cuvênt.
La ţermul Atlanticeĭ de multe orĭ s'aşéḑă
Şi stinsa luĭ privire spre orient ţintează,
La patria sa scumpă, acolo unde 'n dor
'L aşţéptă di şi nópte o mamă şi o sor' :
„Acolo unde ḑioa înteĭa dată luce,
La România dalbă oh ! gândul meŭ se duce !
Acolo unde Istrul fertilul eĭ pământ

Adapă, răcorește, acolo se avênt
Dorințele 'mĭ cosite d'a morțeĭ mână rece!
Acolo rîdetóre ilusia 'mĭ petrece!"
Așa murmură umbra, oftând din pept cu greŭ,
Iar valurile mărei se sparg sub pasul seŭ.

II

E mult de cînd românii pe câmpul bătăliei
N'aŭ maĭ putut culege cununa nemurireĭ,
E mult, și adĭ uĭtarea ast cuĭb antic de bravĭ
'L acoperă cu vĕlu'ĭ de mórte ca pe sclavĭ.
Dar tu n'aĭ vrut să suferĭ, eroicule june,
Fatala înjosire ce patria supune.
Tu nu aĭ vrut aicea să porțĭ la cópsa ta
O spadă destinată mereŭ în téc'a sta,
Să ducĭ ca orĭ și care viața 'n moleșie,
Când patria ta geme și strigă în sclavie,
Când frațiĭ teĭ d'un sânge se plâng peste Carpațĭ
De cruda tiranie cumplit amenințațĭ.
Întocmaĭ ca vulturul ce caută să sbóre,
Când vijélia suflă, maĭ sus de norĭ, la sóre,
Voĭaĭ să sborĭ în luptă, verdĭ laurĭ culegênd
Și stégul cu mândrie în mâna ta purtând:
Voĭaĭ să vedĭ în lume al libertățeĭ sóre
Și fruntea'țĭ luminată d'a glorieĭ splendore,
Să morĭ ca Leonida, și 'n ora cea din urmă

Când candela vieței lumina îşĭ precurmă,
Auḑu'ți să'l isbească al triumfăreĭ cânt
Ca vocea învierei ce ese din mormênt.
Voĭaĭ aceste tóte, infortunat oștén.....
Dar nu maĭ este timpul luĭ Mircea şi Ștefan;
Măririle trecute acuma sunt uĭtate
Şi luptele strebune de basme chĭar luate.
Aĭ mers mers acolo unde al libertățeĭ dor
Chĭema 'n resboiul sacru pe orĭ-ce luptător,
Şi fruntea ta senină ades fu 'ncununată
De laurĭĭ bravureĭ, cunună meritată.
Dar mâna morțeĭ rece asupră'ți s'a întins
Şi 'n câmpul bătălieĭ viața ta s'a stins.
Eŭ nu te plâng că mórtea te stinse 'n flórea vĭeței,
Că dulce este fórte în anĭĭ tinerețeĭ,
Când tóte sunt ilusiĭ, când tóte ne par florĭ,
Sub stégul libertățeĭ ca un eroŭ să morĭ.
Ah! dormĭ etern în pace p'acel pământ străin,
Căcĭ vêntul îți aduce al patrieĭ suspin.
Dormĭ, dormĭ p'acele maluri, că 'n țermurĭ depărtate
Vaĭ! pentru a ta mórte curg lacrimĭ înfocate.

1863.

—○0○—

SIMPATIA

Când avem aceleaşĭ inimĭ,
Ele vor să ne ĭubim.

Şi tu, frumósă Nino, şi tu ĭubescĭ ca mine
Natura cea frumósă, isvor de ore line!
Şi tu te plângĭ de lume şi fugĭ neîncetat
Ca trista filomelă în crângul singurat!
Într'una ca pe dênsa durerea te sfăşie,
Într'una ca şi dênsa, străină în pustie,
Tu plângî a ta ursită... şi cât e de amar
Să suferĭ singurică, să strigĭ, dar în zadar,
Un suflet să te-asculte şi cu o mângâere
Să'ţĭ maĭ aline dorul, adânca ta durere!
Şi eŭ sînt tot ca tine străin şi rătăcit,
De ale vĭeţeĭ valurĭ cu peptul ostenit.

Abĭa veḑuĭ lumina şi cruda ursitóre
Asupra mea împinse o horă plângătóre
De grijĭ şi de restriṣte să ţésă traĭul meŭ...
Şi de atuncĭa aniĭ'mĭ s'aŭ dus... şi sbor mereŭ!
Şi sbor... căcĭ mângâerea pe frunte'mĭ nu depune
Nicĭ florĭ, nicĭ sărutare.... şi dorul mĕ repune.
Dar tu, suavă flóre d'amor, de tinereṭe,
Tu care-ascunḑĭ în umbră candida frumuseṭe,
De ce să laşĭ în lacrimĭ să sbóre aniĭ teĭ?
Maĭ mult de cât ĭubire, ce alt aĭ vrea să ceĭ?
Aŭ nu sciĭ că amorul e a vieţeĭ flóre,
Şi când el se înclină, tot sufletul că móre?
Orĭ-care suferinţă, orĭ care chin amar,
S'ascund când sórbem cupa ĭubireĭ cu nectar.
Oh! spune mie, Nino, — blând sol de mângâere,
Căcĭ aĭ din cer solie s'alinĭ a mea durere, —
Când strebăteaĭ Svitera cu munţiĭ maĭestoşĭ
Şi Lemanul albastru cu ţermiĭ seĭ frumoşĭ;
Când cugetaĭ adesea l'a sălcieĭ tulpină
Şi ascultaĭ în pace cum bórea 'n foĭ suspină;
Când nóptea ca un spirit fantastic alergaĭ
P'un cal uşor şi negru, prigoriĭ de întreceaĭ,
Iar luna gânditóre din bolta'ĭ azurie
Îţĭ lumina prin arborĭ a ta călĕtorie
Şi paserile'n cale ţineaŭ al lor concert; —
Atuncea lângă tine n'aflaĭ un loc deşert?

N'aĭ fi dorit, respunde, să aĭ un soț cu care
Să 'mĭ parță acea simțire d'amor, de admirare,
Estasele sublime ce nu le poțĭ uĭta?
N'aĭ fi vorbit atuncĭa cu ênsă'șĭ umbra ta?
Că chĭar și eŭ ca tine am admirat natura
Și 'n nopțile senine am ascultat murmura
Misterios șoptindă prin ĭérbă, trestiĭ, florĭ,
Și fără de nesațiŭ veghĭat-am pân' la dĭorĭ;
Dar singur în acele momente mult senine,
Simțĭam un gol în sinu'mĭ, o lipsă lîngă mine.
Eŭ nu aveam la cine să spun tot ce simțĭam
Și singurel în codri plângênd mĕ rătăcĭam.
Ah! dacă Providența atuncĭ d'ar fi voit,
În codriĭ singuraticĭ noĭ să ne fi 'ntâlnit,
Noĭ, carĭ avem în suflet o singură dorință, —
Dac'ar fi fost propice a ceruluĭ voință, —
Eŭ chĭar coróna lumeĭ așĭ fi desprețuit
Și raĭul dacă 'ntr'ênsul amor n'așĭ fi găsit,
Și plin de fericire la scumpele'țĭ picĭóre,
Așĭ fi 'nchinat îndată ființa'mĭ ĭubitóre.
Amorul ce mĕ 'ncinge și tu 'l-aĭ fi simțit,
Și noĭ, aceleași inimĭ, d'atuncĭ ne-am fi ĭubit!

1862.

—○0○—

PATRIA

Nicĭ o stea nu maĭ lucesce, nicĭ o zare de lumină.
Totul tace, totul dórme, numaĭ vêntul fioros
Şuerând din munte vine şi'n ruine greŭ suspină;
Braḑiĭ, paltenii din cale ĭi restórnă furios.

Tremurând arunc vederea către aspra vijălie,
Către rîul ce din munte se aruncă înspumat:
Fulgerul ca biciŭ de pară şerpuiesce în tărie
Şi din norii de pucĭósă cade trăsnetul turbat.

Dar ce cuget mĕ aduce p'astă nópte furtunósă?
Ca ce farmece sinistre am aci să împlinesc?
Alt nimic de cât a plânge sórtea ţĕreĭ durerósă.
Cu muginda vijălie voĭŭ cântarea'mĭ să 'nsoţesc.

Unde sunt acele timpurĭ de antică strelucire?
Unde sunt acele brațe ce da mórtea prin dușmanĭ?
Aceĭ Domnĭ ce pentru țéră îșĭ dădeaŭ cu mulțumire
Sângele și chĭar viața, dragĭ odrasle din Romanĭ?

P'aste locurĭ de acelașĭ sóre mândru luminate,
Monumentele strebune se perdeaŭ cu fală 'n norĭ;
Acum însă zac ruine de mușchĭŭ verde 'ncununate,
Plâng restriștea țĕreĭ mele și prin inimĭ daŭ fiorĭ.

Unde e a ta mărire, o ĭubită Românie?
Care urmă de blăsteme al teŭ suflet 'l-a coprins?
Nu maĭ este pentru tine nicĭ o ḑi de bucurie;
Fală, glorie, virtute, între fiĭ teĭ s'aŭ stins!

Negru haos aĭ 'nainte, întuneric te 'nconjóră;
Vijălia suferinței va sufla p'acest pământ.
Ca o frunḑă ofilită când pe crivăț rece sbóră,
Fi-veĭ óre înc'odată prăvălită în mormênt?

Aĭ creḑut, ĭubită țéră, într'un vis de fericire,
Că pe a mărireĭ cale maĭ poți încă a păși.
Sórele 'nvviereĭ tele se 'nălță cu strălucire,
De la Tisa pîn' la Mare cântul teŭ se auḑi.

Aĭ strigat că vreĭ unire cu ĭubita'ți sorióră,
Și strigarea către ceruri îșĭ luă mărețul sbor;
Ceru 'ngrabă se deschise: ați vedut că se cobóră
Al unireĭ ânger dulce; v'a îmbrățișat cu dor.

Însă iécă desceptarea! Ḑioa pere, nóptea vine
Și prin umbrele noptóse liliecii se ivesc;
Pălămida ĭar renasce pîntre florile divine;
Sinul teŭ ce re'nviase, negre patimĭ îl jărtfesc.

Idrelor înveninate, cel din ceruri bun Părinte
Nu 'ntărḑie resplătirea, trăsnetul resbunător.
Dumneḑeŭ le vede tóte; el la plângeri ĭa aminte,
El păstrează țĕreĭ mele un ferice viitor.

1858.

PARAELOR

Cristalinelor părae,
Voĭ scăldați, curgênd prin florĭ,
Fața luneĭ cea bălae
Și rîdêndele dulcĭ ḑiorĭ,
Suspinând mereŭ d'amor!

Ḑina mea cea grațiósă
Dacă 'n voĭ s'ar oglindi,
Unda vóstră cea fugósă
Cursul eĭ nu'șĭ ar opri,
Jinduind al meŭ amor? —

Căcĭ cu farmecul figureĭ
Ea 'n Olimp ar umili
P'alba ḑee a Citereĭ
Și la caru'ĭ ar robi
Pe toți ḑeiĭ cu amor! 1861.

—○0○—

CE N'AVEM?

Și câmpuri roditóre,
Și munți ce per în nori,
Și mândre răpitóre,
Și mândri luptători,
Și inimă ce bate
D'al patriei amor,
Și pentru libertate
Un suflet arzător,
De tóte noi avem.

Ca să scăpăm îndată
De iuzi și de strigoi,
Și țéra 'ngenuchiată
Să scape de nevoi,
Și umbrele strebune

Să ésă din mormênt,
Ṣă aïbă ḑile bune
Acest ïubit pămênt,—
Un lucru nu avem.

Ṣi sciţï ce ne lipsesce?
Nicï sprintenï armăsarï,
Nicï arma ce trăsnesce,
Nicï fortereţe tarï,
Nicï capï să ne conducă;
Un lucru micuţel
Ce nu ar cere muncă!
O Dómne, aḑï niţel
Curaj de ce n'avem!

1861, august.

UNEI JUNE CALETOARE

—

„De unde vii, fecĭóră, cu rose pe guriță,
„Mai albă de cât néoa, cu mirtul pe cosiță?
„Zefirul te aduce? Picată ești din raĭŭ?
„Lăsat-aĭ tu azurul, cortegiul de stele,
„Și vii în carul d'aur purtat de columbele,
„A respândi girlande sub sórele din maiŭ?“

Așa îți póte ḑice acel ce nu te scie.
Dar eŭ al căruĭ suflet răpit de bucurie
Ar vrea etern să sbóre în juru'ți cu amor,
Pe sinul teŭ cel fraged, în cânt și desmerdare,
Să uĭte a vieței amară întristare, —
Te 'ntreb, copilă dulce, ca sclavul rugător:

Tu care strebătut-aĭ, coprinsă de iubire,
Acele ţerĭ bogate d'antice suvenire,
Edenul omenireĭ pe unde înfloresc
Pădurile de dafin şi mirtul ce suspină,
A căror umbră dulce pe călĕtorĭ alină;
Pe unde cipriĭ 'n doliŭ mormintele jălesc;

Pe unde curge Nilul prin văile mănóse
Ce gem de holde d'aur, de turme numeróse
De oĭ şi de cămile, de sprintenĭ armăsarĭ,
De miĭ de obeliscurĭ din marmură lucrate,
D'oraşe, de ruine în secolĭ ilustrate
Şi dulce 'mbălsămite d'arome de rosarĭ;

Pe unde lin adapă cu unda'ĭ cristalină
Al omenireĭ légăn, suava Palestină,
Iordanul pe sub salciĭ de rose 'ncununat;
Pe unde cedrul falnic Libanul sânt umbresce;
Pe unde Eufratul în cursu'ĭ răcoresce
Ruina Babiloneĭ sub sórele 'nfocat! —

Putea-veĭ a'mĭ respunde, frumósă călĕtóre
A ţerilor acelea iubite mult de sóre,
Bogatele lor darurĭ cu ce voiŭ compara?
Când lebăda înótă pe lacul din livadă,

Ea, care este albă ca fulgii de zăpadă,
Egală maĭestatea şi albicimea ta ?

Nemuritórea rosă ce 'n Erihon se nasce.
Întrece ea purpura, purpura ce renasce
Pe faţa ta suavă la vorbe de amor ?
Orientală flóre, când luna cea senină
Se jócă cu delfinii pe marea ce suspină,
E candidă ca tine, ca tine, scump odor ?

Gazela care fuge în crânguri sfiiciósă,
Nu are-a ta privire ce cade amorósă
Ca umbrele de séră pe plaĭul depărtat ?
Când Flora se arată în timpul primăvereĭ,
Împrăştiind profume, plângênd în sinul sereĭ,
E óre ea suavă ca sinu'ţi profumat ?

A undelor murmură, a frunḍelor şoptire,
A tristeĭ turturele duĭósă tânguire,
Or fi aşa de dulce precum e versul teŭ,
Când curge de pe buze'ţi ca rîuşor de mĭere,
Ca rîuşor ce-aduce balsam de mângâere,
A inimilor roă, în sufleţelul meŭ ?

D'ar fi frumóse ele, frumóse ca şi tine,
Lăsând aci departe amicĭ şi orĭ-ce bine,

Acolo eŭ m'aşĭ duce ca rondurela 'n sbor.
Acolo stând a plânge la umbra rĕcorósă,
Privind în florĭ, în stele, figura ta frumósă,
Strigându-te pe nume, acolo-aşĭ vrea să mor!

1861.

RUINELE

Cu inima sdrobită şi plină de durere,
In sinu-vĕ de mórte întêmpin mângâere,
O dragelor ruine, coróná p'ast pământ !

Aicĭ 'mĭ aduc aminte de ḑile glorióse
Şi sufletul s'aprinde de fapte marĭ, virtóse,
Căcĭ mândru îmĭ vorbesce ţĕrâna din mormênt.

Ca umbra 'n întuneric, când umblă rătăcită,
D'a crimeĭ remuşcare selbatic prigonită,
Vedeţi-mĕ: victimă, arḑênd d'un dor aprins.

Dar meḑiul nopţeĭ bate, ecoul îĭ respunde
C'un gemet ca de mórte; fiorul mĕ pătrunde.
O somn, atinge fruntea'mĭ cu sceptrul teŭ ne'nvins !

Să dorm p'aceste locurĭ a cărora splendóre
Maĭ strălucesce 'n minte'mĭ cum alte dăţĭ la sóre;
Să dorm, căcĭ póte 'n visurĭ vedea-voĭŭ cu amor

A lor înfiinţare, măririle trecute,
Cu gloria strebună şi câte-avem perdute;
Iar tu, o suflet june, luându'ţĭ semeţ sbor

Din lumea tristă 'n care sclavia rea domină,
Să cânţĭ cu libertate în aria senină,
Sburând din stele 'n stele, al ţereĭ viitor!

1861.

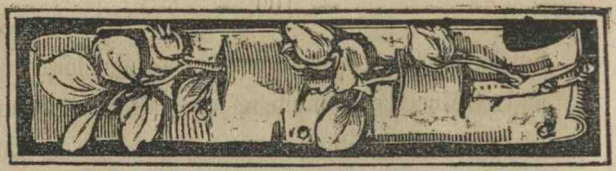

ANIVERSAREA NASCEREI

—

Înc'un an dintr'aĭ vieţeĭ a perit ca o lucire,
Înc'un an de dulcĭ ilusiĭ în neant a dispărut!
Cincĭspreḑece anĭ de lacrimĭ, de suspin, de tânguire,
Din buchĭetul vĭeţeĭ mele pînă astă-ḑĭ aŭ trecut.

Dulce ḑi în fericire, ḑi de visurĭ aurite,
In deşert maĭ vreĭ acuma să înceliĭ adâncu'mĭ dor,
In deşert, căcĭ p'a mea frunte timpurĭ dragĭ şi fericite
Nu'şĭ vor maĭ lăsa cununa în noptosul viitor.

Du-te, scumpă ḑi de visurĭ, în neant te rătăcesce,
Căcĭ speranţa nu maĭ este unde dorul s'a 'ncuĭbat.
Pentru ḑilele trecute sufletu'mĭ se tânguĭesce
Şi p'a ĭernelor sosire numĕr anĭ'mĭ ce-aŭ sburat.

Ca o selbă'n aspra ĭarnă, când de viscole turbate
Fuge frunda ofilită pe reci aripe de vênt,
Ca o jalnică ruină din vechĭ timpurĭ adĭ uĭtate,
Este sufletul meŭ tênĕr, trist ca bradul pe mormênt.

Dómne, când va bate ora ş'a mea candelă s'o stinge,
Cine óre mĕ va plânge pe mormêntul singurat?
Cine óre cu girlandă fruntea'mĭ rece va încinge?
Nimenĭ, nimenĭ, ceresc tată, că de toţĭ eŭ sînt uĭtat!

Numaĭ tu, ĭubită musă, prematura mea durere,
Suferinţele pruncieĭ le veĭ ţine monument, —
Intru care orĭ-când s'afle tot orfanul mângâere,
Că şi eŭ am fost ca dênsul amărît p'acest pământ!

1858, decemvrie 26.

HAIDUCUL

—

D'aĭ sci, dulce copiliță,
Cât pe tine te ĭubesc,
Face-te-aĭ o garofiță,
S'o miros, să 'nebunesc.

Iară eŭ d'a ta ĭubire
Face-m'aș ĭ un fluturel,
P'al teŭ sin cu fericire
Să'mĭ spun dorul tinerel.

Hora ḑiorilor mijesce
Peste plaĭul înflorit,
Păserica ciripesce,
Alba ḑioă s'a ivit.

Sînt haĭduc, tu sciĭ prea bine,
Şi de lume's depărtat;
Vino'n grabă lîngă mine,
Să'mĭ daĭ dulce sărutat:

Căcĭ lumina ce resare
Ca p'o umbră m'o goni
La o négră depărtare
Unde nu maĭ poţĭ veni.

Sînt sătul de haĭducie.
Tótă ţéra-am curăţit
D'a cĭocoilor hoţie,
D'al lor reŭ nesuferit.

Poteraşiĭ de o lună
Mĕ gonesc neîncetat;
M'oĭŭ da lor de voĭe bună,
A mĕ duce nelegat.

Vin-o, dulce copiliţă,
Să'mĭ maĭ daĭ un sărutat
Din frumósa ta guriţă
Ş'al teŭ seŭ sin de desmerdat;

Căci lumina ce resare
Ca p'o umbră m'o goni
La o negră depărtare
Unde nu mai poți veni.

1860.

COPILA LA MORMÊNT

Pe câmpia cea uscată
Veḑĭ, străine călĕtor,
Acea cruce întristată
Lîngă plopul plângător ?

Colo 'n nóptea 'ntunecată
Vine-un ânger răpitor
Și sub crucea înclinată
Vérsă plâns rĕcoritor.

Veḑĭ mormêntul de durere ?
Într'a nopților tăcere
E de lacrime stropit!

Acea vergină cernită,
Ca o rosă ofilită,
Plânge pe al seŭ ĭubit!

1859.

—○0○—

LA COPILARIE

Oh! timpul trece, fuge și fără încetare,
Copilăria'mĭ dulce se stinge ca un vis.
Din unda ce mĕ pórtă spre ḑile maĭ amare
Privesc trecutul negru, amar, fără surîs.

Eŭ maĭ arunc vederea ca umbra pe morminte,
Dorind să vĕd o zare în negrul viitor,
Și'ndată simț, o Dómne, o lacrimă ferbinte
Că'mĭ picură din gene.. și plâng, și plâng cu dor!

Căcĭ viitorul n'are nimica pentru mine;
Speranțe, dulcĭ ilusiĭ, de tot m'aŭ părăsit.
Ah! roa nu maĭ póte a îndrepta spre bine
Un crin ce 'n auroră de vênturĭ s'a pălit.

1859.

OSTAŞUL

La fontână Mina plânge
Tot cu lacrime de sânge.
— Nu maĭ plânge, copiliță,
Ci de ducă dă'mĭ guriță,
Că's al patrieĭ ostaș...

Și gurița ce se'mbată
De o patimă 'nfocată,
E păcat să moleșiască
Inima cea vitejéscă,
Ânger dulce, drăgălaș!

Nu maĭ plânge, copiliță,
Nu maĭ plânge, drăguliță,
Căcĭ mĕ duc la bătălie
Să scap țéra de robie,
Că sînt voĭnicel român.

D'oiŭ muri chiar, tu nu plânge;
Dar să plângĭ mereŭ cu sânge,
Cu durere ne'mpăcată,
Ţéra de n'o fi scăpată
De duşmanul reŭ păgân.

Auḑĭ trîmbiţa resună!
Tótă armia s'adună.
Remâĭ, Mino, sănătósă...
Ţéra mea cea durerósă
Dela sinu'ţĭ m'a chemat!

1859.

UNEI JUNE VIORISTE

De unde acest cântec, acéstă armonie,
Ast imn suav, divin?
Din lira luĭ Apolon, bălaĭul ḑeŭ, să fie?
Cât sunt de răpitóre! Ca farmec de magie
Durerea o alin.

Aminte ne-aduc ele d'a luĭ Orfeŭ cântare:
Când ca un semi-ḑeŭ,
Cântând cu lira d'aur, se 'nconjura de fĭare,
De turme şi de paseră, şi tóte 'n admirare
Îl ascultaŭ mereŭ.

Uĭta junica ĭérba şi zefirul s'adie,
Torentul asculta;
Iar frunḑa să murmure părea că nu maĭ scie;
Sta mĭelul lîngă tigru... Orfeŭ o simpatie
În tóte însufla.

Şi Amfion tebanul cu lira, ce'ĭ fu dată
De sprintenul Mercur,
Făcea să salte steĭurĭ de pétră inspirată...
Aşa că vechĭa Tebă fu tótă 'nconjurată
De cel maĭ tare mur.

Dar tu a căreĭ mână revérsă din vióră
Divine armoniĭ,
Ce fac ca să palpite a nóstră inimióră,
Ca frunda clătinată d'o aură uşóră, —
Copilă, d'unde viĭ?

Tu aĭ venit aicea, ca ḍeea primăvereĭ,
Cu zefirul uşor,
A respândi în inimĭ balsamul mângâereĭ;
Tu póte aĭ ca dênsa, solia învĭereĭ
Sublimuluĭ amor.

Orĭ cine'ĭ a ta mamă, orĭ cine'ĭ al teŭ tată,
De orĭ şi unde viĭ,
Artistă 'ntre artiste, maĭ cântă-ne odată
Şi noĭ 'ţĭ om da cununa de laurĭ meritată
Ş'aplaudele viĭ!

1861.

—○0○—

ILUSIA PERDUTA

——

Românĭ, vedeţĭ voĭ óre în apriga furtună,
Pe marea 'nfuriată, sub negrul firmament,
Când fulgeriĭ sparg cerul, când tunetul resună,
O barcă sbuciumând-o turbatul element?
În ora de peire 'ĭ e prora 'ncununată
De florĭ şi marinariĭ toţĭ cupele deşert
Cu ale lor bacante, ĭar cârma e lăsată
Şi călĕtoriĭ singurĭ se vaită'n deşert!
Românĭ, acéstă barcă e blânda Românie,
E ţéra cea frumósă, e ţéra ce ĭubim,
Cu-al căreĭ trecut falnic şi rară avuţie
'Naintea orĭ şi căruĭ străin noĭ ne mândrim.
E patria luĭ Mircea, dar care adĭ se teme, —
Vĕdêndu-se lipsită de orĭ ce ajutor, —
A nu peri ca barca ce 'n vijălie geme

Şi niçăirĭ nu vede limanul salvator.
Mirésă vĕduvită, în cerul vĭeţeĭ tele
Vĕḑuşĭ un blând lucéfăr şi mult te-aĭ bucurat.
Creḑut-aĭ că'ţĭ anunţă salvarea ta de rele...
Ilusie deşértă... de norĭ s'a 'ntunecat.

1862.

IMN LA PUTERE

Te salut, Putere, a luĭ Marte fie,
Tu a căreĭ mână ageră de fer
Din Olimp răpede plină de urgie
Trăsnete'n eter.
Ție sórta'ți dăte gloria divină
De a fi putinte fără de hotar ;
Tu comanḑĭ la tóte, ție tot se 'nclină :
Cer, pământ, tartar.
Timpul care témă tutulor însuflă,
Timpul ce sfăramă tot în cursul seŭ,
Nicĭ-de-cum n'abate vêntul care suflă
Peste vasul teŭ.
Tu p'a căreĭ frunte luce mitra d'aur,
Tu eștĭ ḑeea care nascĭ p'acest pământ
Gloria ce cresce'n umbra unuĭ laur
Și al fameĭ cânt.

Patria mea mândră fu odinióră
La măriri condusă chiar de brațul teŭ,
Căcĭ atuncĭ românul căuta să móră
Pentru stégul seŭ;
Căuta să móră, că scia prea bine
Ce e libertatea pentru un popor,
Și a țĕreĭ voce descepta în sine
Cel maĭ sublim dor.
Dar de când străinul strecură otravă
Care amorțesce sângele 'n eroĭ,
Tóte se schimbară!... Patria e sclavă
Lungilor nevoĭ!
Și e mult d'atuncea de când ea suspină
După strălucirea trecutuluĭ seŭ;
Secolĭ peste secolĭ trec... și tot n'alină
Chinul eĭ cel greŭ.
Până când, o ḑee, lunga'ĭ suferință?
Dacă tóte 'n lume aŭ finitul lor,
Astă-ḑĭ, când ea culpa'și plânge cu căință,
Dă'ĭ un ajutor.
Maĭ întinde'ĭ mâna ca și altă dată,
Când d'a eĭ mărire lumea se mira,
Ș'aceĭ timpĭ de fală nŏĭ și astă dată
Vom maĭ admira!

1861.

—○0○—

ADIO

Cum un stol de rondurele
Plec din sinul ţĕreĭ mele
Orĭ şi unde cruda sórtă
Fără voĭa lor le pórtă,
Eŭ sînt gata să pornesc.
Ca şi ele astă dată
Sînt cu inima 'ntristată,
Şi vĕrs lacrimĭ şi suspine,
Căcĭ cu sinul plin de tine
Plec, te las, dar te ĭubuesc.

Oh! mĕ duc acolo unde
Doru'mĭ tênĕr voĭŭ ascunde
Tot prin codri şi voĭŭ plânge,
Că nicĭ mórtea nu va stinge
Ast amor nefericit!

In mormênt, asil de pace,
Corpu'mĭ când etern va zace,
El, ca vocea mângâereĭ,
Ca şi ângeru 'nviereĭ,
Îţĭ va ḑice: „Te-am ĭubit.“

Depărtat pe căĭ străine,
Dar gândind mereŭ la tine
Şi coprins d'o mare jale,
Voĭŭ uda spinósa'mĭ cale
Tót cu plâns răcoritor.
Fantasia'mĭ ĭubitóre,
Fantasia'mĭ ĭubitóre,
Orĭ şi unde mĕ voiŭ duce,
Ea în sbor te va aduce
Lîngă sinu'mĭ doritor.

Bate ora de pornire,
Ora cea de despărţire!..
Calul sare şi nechĭază,
Calul mĕ îmbărbătează
Maĭ în grabă să pornesc.
Plec... tu perĭ în depărtare!
Calul par'că aripĭ are...
Peptu'mĭ geme, greŭ respiră,
Pare că mi se deşiră
Cu cât sbor, te părăsesc! 1860.

IÓNA DIN ROMAN

Frunḑă verde de cicóră!
D'aşĭ fi pasere uşóră,
Nu m'aşĭ duce să mĕ plâng
Ca o torturea în crâng,
Nicĭ în lunca cea frumósă,
Nicĭ în salcia pletósă,
Ci m'aşĭ duce 'n linul sbor,
Duce-m'aşĭ împins de dor
La Ióna din Roman!

Frunḑă verde colilie!
Fir-ar blăstemată, fie,
Ora când încălecaĭŭ,
Şi pe cale m'aruncaĭŭ,

Că m'a prins de inimióră
Dorul care mĕ omóră,
Si n'am, Dómne, cuĭ să spun,
Cu ce foc iubesc nebun
Pe Ióna din Roman.

Frunḑă verde de sulfină!
Măndre's florile 'n grădină
Şi maĭ măndre florĭ în raĭŭ,
Florĭ din ḑilele luĭ maĭŭ;
Dar d'aşĭ fi uşor ca vêntul
Şi aşĭ treĭera pămêntul,
Flóre măndră n'aşĭ găsi,
Nicĭ n'a fost, nicĭ n'a maĭ fi
Ca Ióna din Roman.

Are ochĭ de fărmecare,
Sin rotund de desmerdare,
Buze dulcĭ de sărutat,
Mijlocel de 'mbrăţişat;
Ca ea nimenea nu scie
A ĭubi cu duĭoşie;
Cu ea cin' s'ar săruta,
Cât ar fi n'ar maĭ uĭta
Pe Ióna din Roman.

Frunḑă verde sălcióră!
D'aşĭ găsi şi eŭ comóră,
Nu aşĭ vrea să fiŭ chiabur,
Să am cal ca de pandur,
Tot cu frêne poleite,
Nicĭ s'am arme ghintuite,
Ci aşĭ da-o : să trăiesc
Şi mereŭ să mĕ iubesc
Cu Ióna din Roman!

1862.

ÓMENIĬ CIUDAȚĬ

Un căletor ce lumea în lung și lat umblase,
La vatra luĭ dorită acum se înturnase.
Aflând, amicĭ și rude voĭoșĭ aŭ alergat
Și, cum e obiceĭul, cu drag 'l-aŭ sărutat.
„—De buna ta venire, ce bine mult ne pare!
Ești bine?... Cum te afli?... Ia spune vr'o 'ntêmplare.“
Și câte le maĭ spuse, și tot avea de spus!
„—Sciți ce distanță este d'aicea pîn' la Hus?
Cât înconjurĭ pămêntul... La Hus și maĭ departe
Se află nisce ómenĭ cum nu's într'altă parte.
Aștĭ ómenĭ aŭ dorința d'a fi toți la un loc.
Acolo când se află, n'aŭ grijă nicĭ de foc,
Nu cuget nicĭ la vĭață, nu cuget nicĭ la mórte.

Lor prea puțin le pasă, Mercur unde-o să'ĭ pórte.
Acolo nicĭ nu mâncă, nicĭ gâtul nu'şĭ stropesc,
Dar staŭ cu toțĭ la masă şi capul îşĭ trudesc,
In cât 'ĭ-ațĭ crede póte căduțĭ sub anatemă.
Sciți dar ce fac aştĭ ómenĭ? — Desleg vre o problemă?
— Prin minte nicĭ vĕ trece. Nu creț ca să aflațĭ.
— Citesc filosofie? — La naĭba, ce visațĭ!
— Pĕcatele 'şĭ plâng póte? — Nicĭ una din aceste.
— Ce lucru dar să fie, când tot ce-am țis nu este?
Nu rîț, nu spun nimica, nicĭ nu citesc în cărțĭ...
Heĭ bine, ce fac dară? — Ce fac?... Eĭ jócă cărțĭ!

1860.

POMANA ȚIGANULUI

Glumă

Dancĭul meŭ, sadea ţigan,
Câştigând şi el un ban,
Alergă ca un nebun
Spre oraş: să ĭa tutun
Şi o sculă
De lulea.
Dar căcĭulă
Nu avea,
Şi 'n oraş cu capul gol,
Că 'ĭ ţigan se da de gol!

Un ţĕran, fugind de sóre,
Se culcase la rĕcóre
Cu căcĭula lîngă el;
Sforăĭa ca un purcel.
Dancĭul meŭ, nevrĕnd s'aştepte,
Nicĭ din somn să îl deştepte,

Căcĭula 'ĭ-a 'mprumutat
Și 'n grabă s'a depărtat.
Iară când avu a trece
Podul unuĭ rîŭ cam lat,
Naĭba 'l puse să s'aplece,
Să se véḑă 'ncăcĭulat.

„I! ha! măre, ce minune!„
Ḑise Dancĭu 'nfumurat.
Să se véḑă ĭar se pune,
Dar căcĭula 'ĭ-a picat.
Cércă Dancĭul a o prinde,—
Maĭ alérgă, dă ocol,
Maĭ o strigă, maĭ se 'ntinde...
Iécă 'l ĭar cu capul gol.
Când căcĭula plutitóre
Din vedere s'a perdut:
„O căcĭulă ca să sbóre,
„Cine ar maĭ fi creḑut! —
Ḑise Dancĭul. — Dar maĭ bine
„Că acuma n'o găsesc.
„Tot era să dăruĭesc,
„Ca pomană de la mine,
„O căcĭulă pentru tata.
„Iécă 'ĭ dar pomana gata!„ 1861.

—○o○—

ARICIUL ŞI SOBOLUL

Parabola

Într'o iarnă viscolósă,
Un ariciŭ se văita
Şi'n ninsórea poleiósă
Adăpostul căuta.

Un sobol ce frigul ĭerneĭ
Nu'l simţise nicĭ de cum,
Din adâncul subteraneĭ
Apăru şi el acum:

„—Domnule ariciŭ, de'ţĭ place,
Vin în locuinţa mea;
Amândoĭ în bună pace
Vom trăi orĭ cât veĭ vrea.

— Domnule, cu voe bună!“ —
Înghițătul 'i-a răspuns,
Și îndată împreună
Înăuntru aŭ pătruns.

Acolo din întêmplare,
Ospetul cam grosolan
Își înfipse țepii tare
În milosul sobolan.

„ — Domnule aricĭŭ, fă bine...
Și mai strânge aceștĭ țepĭ,
Că șeḍênd aci cu mine,
Témă 'mĭ e să nu mĕ 'nțepĭ.

„ — Șeḍĭ și tu mai la o parte!„
Crunt aricĭul 'i-a răspuns.
Stând sobolul mai departe,
Țepii iară 'l aŭ împuns.

„—Domnule aricĭŭ, veḍĭ bine:
Mai mult să mĕ depărtez,
Loc nu e, și, vai de mine,
Aceștĭ țepĭ mĕ sângerez.

„—Heĭ! sobol, să tacĭ din gură,—
Strig' aricĭu 'nfuriat,—
Dacă nu, în bătătură
Eștĭ îndată aruncat“.

Şi 'ntinḑêndu'şĭ ţepiĭ iară,
Sobolanul sângerat
A fugit în grab afară,
Şi în grab a înghețat.

Tot așa și noĭ pățim
Cu străiniĭ ce 'ĭ poftim!
Le dăm casă,
Le dăm masă;
Dar nu scim, — amar de noĭ! —
Ceea ce va fi apoĭ,
Când aricĭul se va 'ntinde
Şi tot cuibul va coprinde!

1862.

EPIGRAMA MUSTĂȚEĬ MELE

Dotat de la natură
Cu gingașă figură,
Chiar din copilărie sciți bine că am fost.
In templele Citereĭ 'mĭ așĭ fi aflat un rost.
Dar nu sciŭ din ce vine
Se supĕră pe mine
Natura, și îndată mustața 'mĭ a albit,
Și când luaĭŭ oglinda, ce credeți c'am zărit?
Un cap miniatură?
Așĭ!... o caricatură!"

1862.

Legende și Episode

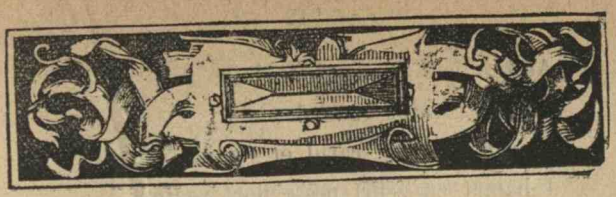

ZINA CODRILOR

Într'un raiŭ ferice, într'un cuĭb de ḑĭorĭ,
Un castel se vede 'nbălsămat de florĭ,
De părae limpeḑĭ răcoros udat,
Unde o vergină plânge necurmat.
Pare a fi nimfa undeĭ cristaline,
Pare a fi ḑina stelelor senine,
Că este gingaşă ca un vis d'amor
Când suav mângâe sufletul în dor.

În balconul d'aur ĭată c'a stătut.
Luna îĭ sărută chipul eĭ plăcut
Şi zefirul nopţeĭ, răcoros din florĭ,
Îĭ resfaţă cóma p'albiĭ sinişorĭ;
Fruntea eĭ senină ca lumina noă,
Gânditor o 'nclină, ca un crin în roă;
Ochiĭ seĭ albaştri dulcĭ şi amoroşĭ,
Cată'n umbra nopţeĭ, lacrimând duĭoşĭ.

Aurora ĭată că deschide lin
Porțile rosalbe ceruluĭ senin ;
Cĭocârlia cântă, carul eĭ vestind,
Înhămat cu zefirĭ peste florĭ venind ;
Tóte ĭaŭ viéță la a eĭ lucire,
Tóte simt amorul la a eĭ zîmbire ;
Numaĭ tu, copilă, nu te 'nveselescĭ,
Numaĭ tu natura o desprețuĭescĭ.

Se cobóră 'n vale cerbĭ și căprióre,
A privi 'n oglinda linelor isvóre ;
Dar vĕdênd copila, staŭ de o privesc
Și de frumusețe'ĭ tóte se uĭmesc.
Una dintre ele, dulce vĭers luând :
„—Surióre mândre, — ḑice admirând, —
„Iată ḑina nóstră, ḑina cea din ḑĭorĭ !...
„Căcĭ n'am să mĕ satur ḑece ochișorĭ !

„O dalbă vergină picată din raĭŭ,
O flóre suavă din luna luĭ maĭŭ,
De sóre nearsă, de vênt nebătută,
Eștĭ óre din lume în codri perdută ?
Căcĭ dorul te 'ncinge și eștĭ întristată,
Și ochiĭ 'țĭ revérsă plânsóre 'nfocată.
Vergină, n'aĭ témă și spune de vreĭ
Să scapĭ din palatul acesta de smeĭ.

„—Voĭ cari crescut-aţĭ în munte ca 'n raĭŭ,—
Că mult mĕ răpesce doritu-vĕ traĭŭ, —
În vechĭa cetate 'nălţată la norĭ
Viaţa mea junĕ ţesut-am cu florĭ!
Acolo amorul ca roa ceréscă
În sinul meŭ june era să 'nflorĭască.
Acolo 'ntr'o nópte pe când aşteptam
În codri la lună pe cel ce ĭubĭam,

„Vĕḑut-am în aer uşure că sbóră
O negură déşă, că valea 'nconjóră
Cu fulger şi tunet, cât munţiĭ resun
Şi cobele nopţeĭ în scorburĭ s'adun.
Cătaĭŭ o scăpare de plóĭa cu spume...
Deşérte sunt tóte departe de lume!
Un smeŭ mĕ răpesce atuncea 'ntr'un nor
Ş'aicea mĕ lasă din falnicu'ĭ sbor!

„Aicea, departe de scumpa ĭubire,
În prada durereĭ, să gem cu mâhnire,
Să gem ḑi şi nópte, să plâng ne'ncetat,
Căcĭ cupa ĭubireĭ nicĭ-cum n'am secat;
Şi trista gândire prin lacrime sbóră,
Şi inima'mĭ bate ca frunḑa uşóră...
Scăpaţi-mĕ 'n grabă, o dalbe surorĭ,
Şi'n córnele vóstre voĭŭ pune tot florĭ!"

* * *

Văilor smăltate, luna strălucia,
Când convoiul mândru către ea sosia ;
Cerbi și căprióre duc în fruntea lor
Un alt cerb mai mare, falnic și ușor,
Care-avea în córne pat din brad țesut
Și cu muschiul verde móle ascernut,
Ca un cuib de paseri, împrejur cu flori,
Tot să dormi într'ênsul, mângâiat de ḍiori.

Cerbulețu'i ḍice: „— O dalbă fecióră,
În cuibu'ți de rose voióse cobóră,
Căci noi te vom duce la limpeḍi părae,
Să scalḍi rîḍetóre figura'ți bălae ;
Cu roa din ierbă să'ți răcorescî sînul ;
Cu florile d'albe să 'mpletescî părul ;
O iie subțire cu fluturii d'aur
Ascunsă flotândă cerescul tesaur.

„Să pui p'a ta frunte corónă de stele,
Să 'ncingă grumaju'ți frumóse mărgele
De mărgăritare, safire, rubine,
Cât stelele tóte să cate la tine.
Din valea umbrită cu salcii pletóse
Zefirul ne-aduce suspine duióse :
Acolo se plânge un june mereu
Și eco respunde tot numele teu !“

* * *

Ochĭ de foc aĭ nopțeĭ, maĭ luciță în cer,
Dalbă auroră, nu păși 'n eter,
Căcĭ copila dórme lîng' al seŭ ĭubit
Somn cu vise d'aur fraged împletit!
Pe un pat de rose dulce 'mbrățișațĭ,
Bóre ale nopțeĭ, lin îĭ mângâĭațĭ!
Sécă le e cupa negrelor dureriĭ,
Dar a fericireĭ plină'ĭ de plăceriĭ.

1861.

STRĂINUL

Adese orĭ când luna pe munte strĕlucesce,
Zîmbind ca o verginĕ în visul de amor;
Când pulberea de stele azurul înfloresce
Și unda plângĕtóre resfrânge hora lor;
Pe culme încet vine o umbră întristată...
E umbra unuĭ june ce stă perdut în dor,
Și nimenĭ nu'l cunósce, nicĭ 'l a vĕdut vr'o dată,
De cât 'ĭ aude numaĭ un vĭers tânguitor.

Când turmele dorm duse și cânĭĭ le veghĭază,
Trezind tăcerea nopțeĭ, la lună lună urlând,
Când vêntul pîntre frunde ușure adiează,
Păstorĭĭ de la tîrlă, pe lângă foc ședênd,
Se 'ntrébă, 'șĭ daŭ părerea: ce om să fie óre
Acela ce pe munte des nóptea îl zăresc?
Să fie vre o ĭasmă de rele făcătóre?
Dar cruda luĭ durere ĭĭ fac de se 'ndoĭesc.

E ora cea de nópte când cobea se trezesce
Și țipătu'ĭ sinistru s'aude în pustiŭ;
E ora când amantul amanta'și întâlnesce,
Când dórme pe sub salcii părîul argintiŭ.
Dar iată că străinul pe négra stâncă vine
Și, rezemându'și fruntea pe brațu'ĭ cel uscat,
Revérsă în tăcere amare lungĭ suspine,
Și ochĭul seŭ înótă în plânset înfocat:

„Suflați, zefire line! — el ḑice cu durere, —
Și duceți în departe amarul meŭ suspin,
Acolo unde dórme în visurĭ de plăcere
Frumósa mea ĭubită pe patul eĭ de crin.
Spuneți'ĭ, dulcĭ zefire, că este în viéță,
Un june pentru dênsa ce plânge înfocat;
De e în murgul sereĭ, de e în diminéță,
La ea gândirea'ĭ tristă s'avêntă ne'ncetat.

„Suavă este rosa în roă când zîmbesce,
Candidă este luna p'al cerului senin,
Frumósă'ĭ aurora când peste florĭ lucesce
Și când ne-aduc zefirii profumele de crin;
Dar mult maĭ răpitóre e dalba copiliță,
Al căreĭ sîn nutresce un dulce foc ceresc,
În ochiĭ seĭ azurul și raĭul pe guriță,
Armoniósă voce ca cântul îngeresc,

„Ast ânger de iubire din frageda'mĭ junie
Iubitu 'l-am cu focul amoruluĭ divin;
Dar nu simțĭa și dênsa la patima mea vie,
Căcĭ ea iubĭa pe altul și eŭ 'ĭ eram străin.
Și eŭ, cu tóte astea, trăĭam în mulțumire,
Vĕdênd-o că'ĭ ferice, de și nu me iubĭa.
Ce'mĭ pasă mie óre, ḑiceam, d'a eĭ iubire,
Când ea e fericită? Nu 'ĭ vĕd figura sa?

„Era o nópte négră, o nópte de urgie,
Când ea veni s'aștepte pe scumpul seŭ iubit;
Iar eŭ din umbra désă priveam cu bucurie
La chipul eĭ angelic de carmenĭ înflorit.
Un fulger luminează..., și ĭécă se ivesce
O barcă ușurică de stâncĭ că se isbĭa.
„— O cer,—copila strigă, și fața'ĭ gălbenesce,—
Talazurĭ, fiți milóse!... Ah! cine 'l va scăpa?

„— N'aĭ témă, căcĭ îndată va fi el lângă tine.—
Ḑiseĭ și către barcă în grab m'am asvêrlit.
Dar marea 'nfuriată, luptându-se cu mine,
Îmĭ asvêrlĭa în față torentul urgisit.
Mĕ aruncam ca vêntul prin negură, urgie,
Spărgeam acele valurĭ c'un pept nesimțitor;
'Nălțat când sus la ceruri prin norĭ de vijălie,
Când prăvălit în negrul abis îngrozitor.

„Apropiasem barca... D'odată se afundă...
Un țipăt... valul vine... și junele-a perit!
M'arunc, despic îndată spumegătórea und ,
Ajung la fundul mărei... Îl aflu 'ncolăcit
De un oribil șérpe și între cinci balauri...
Staŭ gata să'l sfâșie... Trag ĭute un pumnal,
Îi împlântez în șérpe... M'arunc în sus pe valuri...
Și după cinci minute cu el eram pe mal.

„Furtuna încetase și nóptea liniștită
Domnia din tronul păcei de stele înfiorit,
Iar candida copilă, voĭósă, fericită,
Se legăna la sînul frumosului iubit.
Sufla zefirul dulce, naturei mângâere,
Lucĭósa colilie ușor o înclina;
Curma o filomelă a câmpilor tăcere,
Iar sînul meŭ în umbră de doru'ĭ suspina.

„Ah! cine e acela ce-ar fi avut răbdare
Să gémă, să înfrunte al mărei lung deșert,
Când țermul îĭ zîmbesce cu-a florilor smăltare,
Cu linele isvóre, cu-armonios concert?
Căci sufletul meŭ june nu mai avea putere
A suferi în sine sfâșietorul dor;
Căta să'ĭ spun o dată ne'nvinsa mea durere;
Plecaĭŭ de ea departe cu tristul meŭ amor.

„Aicĭ pe aste vêrfurĭ, a fĭarelor domnie,
Gonit de suferinţă, eŭ spun amarul dor,
Când rîuluĭ ce fuge prin vesela câmpie,
Când vêntuluĭ ce bate, când noruluĭ uşor.
Dar nimenĭ nu'mĭ respunde şi tot în juru'mĭ tace.
Ecoul văĭeĭ singur repetă-al meŭ suspin.
Oh! cred că sus în ceruri afla-voĭŭ sânta pace,
Acolo împreună vom stinge-al vĭeţeĭ chin.“

1860.

—○0○—

INȘIR'TE, MĂRGĂRITE!

Négra regină 'și a deșirat
Mărgăritarul și în palat
A strâns mulțime ca să înșire
Albele bóbe pe roșiĭ fire.
Regele 'n tronu'ĭ stă gânditor,
Lacrimĭ din gene 'i se strecor.
Lîngă el Bónca stă și privesce
Mulțimea care se sîrguĭesce
Cu prețiosul mărgăritar.
Mare'ĭ misterul !... Truda 'n zadar,
Căcĭ nu'ĭ putință să îl înșire,

Pe nevĕḍute cade din fire.
Dar ĭécă 'n sală vin doĭ fecĭorĭ,
Cóma l'e d'aur, faṭa de florĭ.
Toṭĭ de aprópe vin să'ĭ admire.
Mărgăritarul cer sa înșire.
Albele bóbe l'i se supun
Când aste vorbe zîmbind le spun:
„Inșir'te, mărgărite!

„Rege, 'ṭĭ vom spune o istorie
Ce pînă astă-ḍĭ nimeuĭ nu scie."
Faṭa regineĭ s'a încruntat,
Iară fecĭoriĭ aŭ și urmat:
„Odinióră treĭ albe june
Colo 'n dumbravă strângeaŭ căpșune.
Domnul cel tênĕr pe dél vêna.
Sora cea mare ast-fel cânta:
— P'acela căruĭ așĭ fi soṭie,
'L așĭ face mare prin avuṭie,
Căcĭ cu un caer 'ĭ așĭ îmbrăca
Ṭéra, oștirea și curtea sa. —
Domnul aude, nu se opresce.
Cea mijlocie ast-fel grăĭesce;
— Cine pe mine mĕ va lua,
C'o pită ṭéra 'ĭ oĭŭ sătura. —
Domnul aude, merge 'nainte.

Sora cea mică și mai cu minte
Dise:—'I oiŭ face, scumpe sorori,
După luni noă doi mici fecĭori
Cu pĕr de aur, cu față albă
Ca bobiorul din astă salbă. —
Domnul aude, vine la ea,
„Inșir'te, mărgărite!

„Noă luni rîse de noă ori,
Juna îi nacce doi micĭ fecĭori.
— Eșiți afară! strigă regina,
Regele însă 'i opri cu mâna,
Și lung și dulce căta la eĭ.
Ochiĭ reginei scapăr scînteĭ.
Regele dice: „Urmați 'nainte.„
Eĭ începură cu-aste cuvinte,
Și mărgăritul de înșirat:
— „Regele însă, dus la vênat,
Nu vĕdu fața celor doi gemenĭ.
Rege, cu dênși sciĭ tu că semenĭ?
Tênĕra mamă cum aștepta
Soțul să vie, a'ĭ arăta?
Atuncĭ la curte era o bóncă
Cu fața négră ca de țigancă.
Urând din suflet pe Dómna eĭ,
Din légăn fură copii-aceĭ

Și îi îngropă colo în grădiu
Unde zefirul astă-ḑi suspină.
In loc le puse doi micĭ căței,
Ḑicênd c'aceĭa sunt fii eĭ.
Regele însă când se întórse
Și cățelușiĭ 'nainte 'ĭ scóse,
Atât de tare s'a înfuriat
In cât soția 'și a alungat,
Iar de regină ĭa pe țigancă.
Acea țigancă eștĭ, chiar tu, Bónca.
„Inșir'te, mărgărite!"

— „Eșiți afară!" regina strigă,
Sare și mâna vru să înfigă
In cóma d'aur; dar încruntat
Regele 'n tronu'ĭ o a chĭămat.
Iar copilașii ast-fel urmară
Și în tăcere toți ascultară:
„Tênĕră mamă merse atunci
Să'și ducă traiul în aspre munci;
Iară din locul unde 'ngropase
Bónca copii, se înălțase
Doĭ pomĭ de aur ce se 'nclinaŭ
Ș'al mameĭ nume îl suspinaŭ.
Bónca 'nțelese tristele șopte,
Regeluĭ ḑise dar într'o nópte:

— Din pomiĭ d'aur, de vreĭ să'mĭ placĭ,
La patu'mĭ scânduri, te rog, să'mĭ facĭ. —
De o cam dată el se opune,
Ea stăruĭesce, el se supune.
„Inșir'te, mărgărite!

„Amândoĭ soțiĭ nóptea când vin
Pe pat să guste somnul cel lin,
Bĭetele scânduri scot aste șópte
Înăbușite, în orĭ-ce nópte:
— Cum 'țĭ este, frate? — Mie 'mĭ e reŭ!
Bónca 'ĭ pe mine și mult 'mĭ e greŭ.
Ție cum 'țĭ este? — Mie 'mĭ e bine.
Bunul meŭ tată dórme pe mine. —
Bónca le-aude neîncetat,
Sufletu'ĭ negru e turburat.
Se înfióră de remușcare.
Orĭ-care șoptă'ĭ o resbunare.
Într'o ḑi însă a ordonat
Scândurile 'n flacărĭ d'a aruncat
Și, pe când ele ard cu văpae,
Săr scînteĭ doă într'o copae.
Iar din acele doă scînteĭ
Născură 'ndată doĭ tinerĭ mieĭ
Cu lână albă ca de zăpadă;
Alerg prin curte, strebat livadă,

Cu beet mare, cu pas vioĭŭ,
Şi se opriră lîng'un gunoĭŭ.
Mama lor dragă acolo plânge
Lacrimĭ amare, lacrimĭ de sânge.
De lîngă dênsa eĭ nu maĭ fug,
Cu flămânḑie ţîţele 'ĭ sug.
Tatăl când află, doria să'ĭ véḑă:
D'aceea Bónca se 'nfiorează
Şi pe ascunse a ordonat
Mieiĭ îndată de 'ĭ a 'njunghĭat,
„Inşir'te, mărgărite."

„Carnea o trase într'o frigare
Şi ea o mâncă cu poftă mare.
Maţele însă le-aŭ aruncat
Colo în riul limped şi lat.
Pe pruntul apeĭ, plutind, s'opriră.
Atuncĭ din ele ce se iviră?
Iubite tată, noĭ, fii teĭ!
Noĭ suntem, tată, plăpânḑiĭ mieĭ.
Aflând c'acilea e adunare,
Că vor să 'nşire mărgăritare
Pe cari mama, scim, le-a purtat,
Noĭ într'un suflet am alergat.
Să se înşire nu voĭaŭ ele,
Căcĭ numaĭ sînul soţieĭ tele

Ș'al mameĭ nóstre ele 'l ĭubesc...
Pe Bónca, tată, mult o urăsc.„
Mărgăritarul se înșirase.
Bónca de cĭudă mare crepase.
Regele fii 'și a sărutat
Și într'o clipă a alergat
Buna soție de o aduse
Și 'n tron de aur cu fiĭ-o puse.

1861.

—○0○—

IMENUL ŞI AMORUL

I

Imenul şi Amorul la început trăĭaŭ
În bună amicie.
Ţinêndu-se de mână, poeţiĭ îĭ visaŭ,
Şi lumea, mic şi mare, trăĭa în bucurie.

N'aveaŭ de cât un templu şi un comun altar
În Citera ferice,
Încununat cu rose şi cu mărgăritar.
Aci toţĭ muritoriĭ veniaŭ să sacrifice.

Aci pentru victime se aduceaŭ ades
Plăpânde turturele,
Columbe ca zăpada şi mieiĭ pe ales.
Serviaŭ în acest templu cincideci vergine bele.

Spre aria senină, spre al tărieĭ ḑeŭ,
Din selbele umbróse,
Se înălța profumul prinóselor mereŭ
Și imnele nuntale se auḑiaŭ voĭóse.

Poeții dară nume acestuĭ timp dorit:
Etatea cea de aur,
Căcĭ pentru om viața în sinu'ĭ înflorit
Păstra plăceri suave, un nesecat tesaur.

II

Dar Ura ce pândesce pe bĭetul muritor
Și îĭ adapă traĭul cu suc otrăvitor,

Ne maĭ putênd să'ĭ rabde senina fericire,
Turbează și gândesce l'a luĭ nefericire.

Îndată se consultă cu sora'ĭ din infefern,
Discordia fatală, flagel cumplit, etern!

Și demonul acesta s'avêntă către sóre.
Din gura luĭ resuflă o'nveninată bóre.

În Citera frumósă, sub verde sicomor,
Dormĭaŭ plăcut în brațe Imen și cu Amor.

Discordia din sboru'ĭ alăturea descinde.
Ea le admiră somnul, dar ura o coprinde.

Se uĭtă și o pómă zări 'ntr'un portocal.
O ĭa, pe ea înscrie acest cuvênt fatal:

„Presint acéstă pómă, din voĭ celuĭ maĭ tare.“
O pune între dênșĭ, surîde și dispare.

Din somnul lin și dulce când ḑeiĭ se deștept,
Privirea lor pe fructul fatal căḑu d'a drept.

—A mea! — strigă Imenul, citind acele scrise.
-Te 'ncelĭ, eŭ sînt maĭ tare! —semeț Amorul ḑise.

Voĭescĭ să'ț̦ĭ spun, copilă, cele ce s'aŭ urmat?
Imenul și Amorul de păr s'a 'ncăĭerat.

Ba încă, cum spun unĭĭ, chĭar în acea bătae,
Îșĭ smulseră cu totul cosița lor bălae.

D'atunci și pînă astă-ḑĭ eĭ sunt mereŭ certați,
Eĭ cari pîn'atuncĭa trăĭaŭ ca nisce frați.

Amorul, căruĭ place o dulce simpatie,
S'a însoțit c'o fată ce'ĭ ḑice Nebunie.

Dar ce sudori, ce lacrimi și ce grozave munci,
În ori ce colț de lume, a suferit d'atunci!

Imenul pînă astă-di și el prin lume cată
Să'și afle o soție... dar încă'i neaflată.

Imenul și Amorul de multe ori suspin
Când își aduc aminte de traiul lor cel lin.

III

Adese ori, copilă, în revĕrsat de dĭori
Colindĭ tu pe câmpie
Și împletescĭ girlande din frunde și din florĭ.
Imenul și Amorul tot umblă 'n pribegie!

În cursul vĭeteĭ tele tu potĭ să'ĭ întâlnescĭ.
Silesce-te, copilă,
Într'ênși amicia din noŭ să resădescĭ,
Căcĭ starea lor de astă-dĭ e demnă chĭar de milă!

1862.

—○0○—

FILOMELA

I

Luna peste munți zîmbia,
Cóma 'ĭ dalbă scînteĭa
De argintul silfilor,
Când din umbra pomilor
Filomela tresăria
Și Domniței cuvênta:
„— Di și nópte ne 'ncetat
Tu verși lacrimĭ înfocat,
Căcĭ frumosul teŭ ĭubit
A plecat, te-a părăsit.

Spune'mĭ însă: unde este, –
Și 'ți aduc de dênsul veste."
Iar Domnița rĕspundĭa,
Plânsetul o podidĭa:
—„Vaĭ! s'a dus la bătălie,
Că vin turcĭĭ cu urgie...
Cum o aură ce sbóră,
Du-te, pasere ușóră,
Pîn' la capul Oltuluĭ,
Pîn' la malul Istruluĭ;
Acolo e mândrul meŭ,
Ajuta 'ĭ ar Dumneḑeŭ!
Sborĭ și adu veste mie,
Că frumósă colivie
Într'un pom voĭŭ face ție,
Și într'ênsa te voĭŭ ține
Pînă se'noptează bine:
Când se culcă vênătorĭĭ,
Când s'alină călĕtorĭĭ,
Ca să nu mi te omóre
Arma lor omorîtóre."
Și Domnița cum ḑicea
Filomela săruta,
Cale bună ĭĭ ura
Și în nópte sboru 'ĭ da
Și cu ochĭĭ o urma;

Iară când n'o mai vedea,
La icónă 'ngenuchĭa
Şi cu lacrimĭ se ruga.

II

Filomela se ducea
Şi pe cale întâlnĭa
Când umbróse dumbrăvĭóre,
Dalb locaş de ḑinişóre,
Când pîrae de argint
Ce sub ĭérbă plâng fugind,
Când plăpênde păserele
Dormitând pe rămurele.
Nicăirĭ nu se oprĭa,
Tot cu vêntul se 'ntrecea.
Dar la gura Oltuluĭ,
Lângă malul Istruluĭ,
Lunga cale îşĭ opria,
Din rîŭ setea 'şĭ alina,
Şi p'o cracă s'aşeḑa,
Penele îşĭ resfira.
Dar pe când se ciugulĭa,
Înainte ce vedea
De atâta ciripĭa?
Ea vedea, măre, vedea

Cum românii se băteau
Cu oștirea turcilor
Ca mulțimea frundelor!
Greŭ pamêntul bubuĭa,
Cerul se întuneca,
Fulgerile șerpuĭaŭ,
Trăsnetele detunaŭ:
Dunărea urla, spuma,
De urgie 'nfiorată
Și de sânge înroșiată!
Flomela cum vedea,
Aripele 'și întindea
Și spre munți se răpedĭa.

III

Dioa, fica sóreluĭ,
Dela sînul Pontuluĭ,
Ceruluĭ senin zîmbĭa,
Întunericul fugĭa,
Dĭorile veniaŭ voĭóse
Cu zîmbiri primăvĕróse.
Dar Domnița cum vedea
Cerul că se rumenĭa,
Cu un cârd de fetișóre,
Stele dulci și zîmbitóre,

Se ducea pe verdĭ câmpiĭ
Cu florĭ rumene şi viĭ.
Luaŭ roa din bujorĭ,
Se spălaŭ pe obrăjorĭ,
Şi cu roa de pe crin
Îşĭ stropĭaŭ rosalbul sîn.
La o cruce se oprĭaŭ
Şi 'n genuche se rugaŭ.
Când Domniţa se uĭta
Către cer şi lacrima,
Pasĕrea venind vedea,
Ea în sbor se maĭ rotĭa
Şi 'ntristată se lăsa.

„—O frumósă ḑinulică, —
Ḑise blânda păsĕrică, —
Mergĭ la Olt unde se bat
Păgâniĭ cu-al teŭ bărbat,
Du'ĭ oştire de flăcăĭ,
Strânsă de prin aste văĭ;
Du'ĭ curând un ajutor,
Fă'l d'a fi biruitor.“

Dómna junĕ suspina,
Calde lacrimĭ roura.

IV

Către ḑiua vitióre
Dómna mândră, ĭubitóre,
In ostaș semeț schimbată,
Cu flăcăĭ porniа îndată,
Pîntre stele, pîntre florĭ,
În lumina dela ḑiorĭ.
Istrul când 'l apropia,
Larma lupteĭ auḑĭa,
Inima 'ĭ se aprindea.
Precum Oltu 'n vijălie
Se aruncă cu urgie
Peste malurĭ împetrite
Și de braḑĭ acoperite,
Ast-fel mândra eĭ oștire
Se răpede fără scire
În păgâniĭ ceĭ turbațĭ,
De triumf înflăcărațĭ
Armăsarul numaĭ aur
Trece ca un crunt balaur,
Pe Osman lăsând în sânge,
Ḑilele amar a'șĭ stinge.
Mórtea 'n urma eĭ sosesce,
Spaĭma 'n Istru prăvălesce.
Domnul ţĕreĭ tot ce vede

Ca un vis abĭa le crede:
Cum Domnița o copilă,
Din palate o zambilă,
Ca un trăsnet de urgie
Să apară 'n bălăile!
Sbóră și din cornu'ĭ sună,
Óstea lîngă el s'adună,
Căcĭ păgânii s'aŭ trezit,
Ajutóre le-aŭ sosit.

Ca un trăsnet ce despică
Întunericul noptos,
Pe un steĭŭ de pétră pică
Și 'l rostogolesce jos,—
S'aruncă românii noștri
Pe dușmanii ceĭ cumpliți
Și cosesc cu brațul morțeĭ,
De urgie îndîrjiți.
Mórtea, spaĭma, predomină;
Istrul curge înroșĭat;
Câmpul, valea, greŭ suspină;
Tună lupta ne'ncetat.
De odată încetează,
Căcĭ de pace a sunat;
Pace! pace! repetează
Și ecoul depărtat,

Căci se luptă Domnul țĕreĭ
Cu Sultanu, 'flăcărați;
Ca doĭ șerpi în spuma mărei
Se isbesc, se strâng turbați.
Dar vulturul cu durere
Sus în cerurĭ a țipat!
Toți ațintă în tăcere...
Din doĭ cine-a triumfat?
Ca nisipul din pustie
Spulberat de asprul vênt,
Ca torente de urgie
Prăvălite pe pământ,
Fug păgânii, cat scăpare,
Par cu aripĭ la picĭor...
Sub al Domnuluĭ braț tare
A căḑut Sultanul lor.
Stégul țĕreĭ se resfață
Ca un sóre pîntre céță,
Falnic și scînteetor,
Fluturând biruitor.

V

Încă sórele lucĭa
Și în valurĭ s'oglindĭa
Când Domnița se 'ntorcea

Cu-al eĭ soț alăturea,
Tot în fruntea bravilor,
Smeilor, românilor.
Filomela lin sbura,
Pe Domnița 'nconjura
Și gingaș o gugulia
Când pe rumenĭ obrăjorĭ,
Când pe negri ochișorĭ,
Când pe buze roșióre,
Când pe sînu'ĭ albă fióre.

1860.

—○0○—

FET-FRUMOS

Când pe valea Motruluĭ
Trece fiul Oltuluĭ,
Şi pe muchĭa maluluĭ,
Dă de góna caluluĭ,
Norĭ de pulbere ridică,
Spuma de pe gâtu'ĭ pică;
Vêrcolacĭĭ pişcă 'n lună,
Nóptea o fac chĭar nebună,
De îţĭ merge-ăl cal bălan
Ca şi ḑiua dintr'un an;
Sare ca o căprióră
Fugăréţă şi uşóră,
Rîpa, gură rea de şérpe,
Ce-ar vrea nimenĭ să nu 'ĭ scape.

Ast-fel trece Fĕt-frumos
Cu fugarul furios
Pe culmița déluluĭ
Către crucea Sântuluĭ.
Dar în cale cine 'ĭ ese
Și de el nu va să'ĭ pese?
Este Posna vrăjitóre,
Ce aduce 'n nópte sóre.

„— Staĭ în cale, Fĕt-frumos
Cu păr lung și auros.“
Dise baba tremurând,
Dinții 'n gură'ĭ clănțănind.—
„Eŭ sînt Posna vrăjitóre,
Care-aduc în nópte sóre
Și din țĕrmurĭ depărtate
Dragele ființĭ uĭtate;
Apa fac să 'ngălbinĭască,
Luna fac să se roșĭască;
Scol din negrele mormênturĭ
Morții și 'ĭ trămit pe vênturĭ.

„—Fugĭ și lasă-m'a purcede,
Căcĭ a casă, ḑeŭ mĕ crede,
Mândra dulce mĕ aștéptă
Cu coliba descuĭată.

„— Lasă ea să te aştepte
Pînă face-s'ar respete,
Numaĭ eŭ să nu te-aştept
Căcĭ mĕ arde greŭ în pept.
Dragul babeĭ flăcăĭaş
Cu chip dulce, drăgălaş,
Vin'la sînu'mĭ şi'ţĭ daŭ ţie
Mare, mândra 'mpĕrăţie,
Unde falnic să domnescĭ,
Unde tu să mĕ ĭubescĭ;
Să lucescĭ între 'mpĕraţĭ
Ceĭ maĭ marĭ şi luminaţĭ,
Cum pe câmp zîmbesce flóre,
Cum pe cer lucesce sóre.

„— Nu voĭŭ, babo, avuţie,
Nu voĭŭ nicĭ împĕrăţie,
Căcĭ acestea amêndoă
Nu fac cât doĭ boĭ de roă
Cari 'n ochiĭ drageĭ mele
Strĕlucesc ca doă stele.
Fugĭ, mĕ lasă, nu mĕ ţine
Dacă vreĭ să mergĭ cu bine.
Nu te voĭŭ ĭubi vr'o dată,
Căcĭ 'mĭ e inima 'nchinată
Uneĭ dalbe frumuşele

Cu ochĭ dulcĭ de viorele,
Cu sîn alb ca de zăpadă
Care 'mĭ lasă să se védă
Doă róde rotunjóre
Aurite lin de sóre.

„— Dar ca mine frumusețe
N'eĭ găsi să te resfețe!“
Ḍise baba vrăjitóre,
Prefăcêndu-se în sóre...
Într'o albă dulce fată,
Vis cum n'a fost vre o dată:
Gura rumenică flóre,
Vorba de privigătóre,
Sinul limpede ninsóre
Aurită lin de sóre.

„— Vino, vino, tinerele,
Dulce vis al vĭețeĭ mele,
Și ast sîn desfătător
Fie patu'ți de amor.

„—Fugĭ și nu te maĭ preface
Că nu poți nimic a'mĭ face.“

Ḍise mândrul Fet-frumos.
Calu'ĭ plécă furios,
Iară Posna ne'mpăcată
Într'o pétră fu schimbată.

1859

—○0○—

ZINA LACULUI

Sus pe cósta déluluĭ,
La tulpina plopuluĭ,
Cine séde, cine plânge?
Cine inima îşĭ frânge?
Un bĭet tênĕr păstoraş,
Palid, trist, dar drăgălaş.
Turturela 'n plop îĭ cântă,
Iar la capu'ĭ îl descântă
O măĭestră vrăjitóre
Care schimbă luna 'n sóre...
Bóla este neghicită,
Baba murmură uĭmită.
—„Ce dureri, ce chinuri grele

Sunt în cuĭbul vĭeţeĭ tele?
Dragul mameĭ, spune drept.
— Mamă, tot ce am e 'n pept...
Uĭte: inima 'mĭ svîcnesce
Şi în foc se mistuesce;
Un fior mĕ ĭa de spate
Şi tot sînul îmĭ strĕbate;
Fruntea 'mĭ arde şi 'ĭ scăldată
D'o sudóre îngheţată;
Buzele mi se albesc
Şi obrajiĭ se roşesc,
Şi îmĭ vine ca să plâng,
Inima ca să 'mĭ o strâng,
Căcĭ se sparge şi aşĭ vrea...
Oh! aşĭ vrea pe mândra mea.
Nu'ĭ deochĭŭ, nu e din ĭele,
Nu e nicĭ din césurĭ rele,
Ci putiul de ĭubit
Suflelul mi 'l a rănit.
Intr'un revĕrsat de zorĭ,
Când e câmpul numaĭ florĭ,
Stam pe malul laculuĭ,
Şi cântam berbeculuĭ
De juca la cântul meŭ...
Când d'odată ce vĕd eŭ?
Ca un ânger de lumină,

Cu privirea luĭ senină,
Alb ca spuma lapteluĭ,
Vĕḑuĭĭ zina laculuĭ!...
D'atuncĭ sufer necurmat,
D'atuncĭ plâng neîncetat,
C'a eĭ umbră o zăresc
Orĭ și unde rătăcesc...
— Te alină, fătul meŭ,
Și ascultă ce'ți spun eŭ.
Zina laculuĭ, soție
De voĭescĭ să fie ție,
Fluerașul ĭa'ți și du-te
Pe potecĭ nestrĕbătute,
Pînă când se luminéză;
În acelaș loc te-așéḑă
Și începe a cânta:
Zina se va areta.
Dar la ea să nu te uĭți,
Ci să cânți, mereŭ să cânți,
Pînă s'o apropia,
De amor s'o aprindea,
Și în brațe te-o lua
Și cu foc te-o săruta,
Că atuncea e a ta;
Căcĭ așa e dat: să fie
Num' aceluĭa soție

Care 'n ochĭ nu'ĭ va căta
Pîn' ce nu'l va săruta.

El atuncĭ cum audĭa,
Sănătos mi se trezĭa,
Mi se primenea frumos
Ca un ginere voĭos.
În brîŭ roşu anina
Flueraşul micuţel,
Iar alăturea cu el
Un mănuchĭŭ de busuĭoc,
Să oprĭască mândra 'n loc.
În părîŭ se oglindea
Şi cu turma purcedea.
Zorĭ de ḑioă scăpăraŭ,
Câmpiĭ ochilor rîdeaŭ;
Picăturile de roă
Le da smalţ, viaţă noă.
Junele când ajungea,
Lîngă mal mi se oprea;
Lacu 'n aur scînteĭa
Şi frumos se legăna
Între maluri înverḑite
Şi de florĭ înbălsămite.
Pe o pétră s'aşeḑa,
Fluerul din brîŭ scotea

Și o doĭnă începea:
Doĭna dulce, plângĕtóre,
De ĭubire arḑĕtóre,
În cât orĭ cine-asculta,
De dor mare s'aprindea;
Frunḑa nu maĭ tremura,
Vêntul nu maĭ adia,
Cerbiĭ din pădurĭ eșĭaŭ,
Paserile s'adunaŭ,
Turma 'ĭ ĭérba o uĭta
Și la dênsul asculta.
Însă lacul de odată
Apa 'ĭ limpede curată
O rotesce furiósă,
Și, din spuma'ĭ rĕcorósă,
Mult maĭ albă o fecĭóră
'Naltă, mândră și uș́óră,
Radiósă se ivesce.
Tótă firea se uĭmesce,
Numaĭ tênĕrul păstor
Cântă doĭna cea de dor.
El la zina nu căta.
Zina tristă 'l asculta
Și dulcĭ lacrime vĕrsa.
Ea făcu un semn îndată,
Și din unde se arată

O cocie aurită
Cu smarand împodobită
Și cu róte ușurele
Din senine patru stele,
Trasă tot de pescișorĭ,
Înhămațĭ cu lanț de florĭ.
Ea într'ênsa mi se pune,
Căcĭ ĭubirea o rĕpune,
Și p'a undelor câmpie
Limpede și azurie,
Sbóră și mi se opresce
Lângă țĕrm, în sus privesce
Cu ochiĭ aprinșĭ de dor
La frumosul eĭ păstor.
Ea îl chĭamă și 'ĭ promite
Ḍile albe, fericite,
O ĭubire înfocată.
Dar păstorul tot nu cată,
Nu se turbură de loc
Și ĭĭ cântă maĭ cu foc.
Ea, înaltă și ușóră,
Din cocie se cobóră,
Se apropie și'l chĭamă.
Junele n'o ĭa în sémă.
Lângă dênsul ea s'așéḍă,
Drăgălaș îl desmerdéză

Și îl rógă ăs privéscă
Frumusețea îl ceréscă.
Inima luĭ se bătea,
Iubirea îl podidea,
Dar cânta, mereŭ cânta.
Zina se ridică 'ndată,
Se preface mâniată
Și se duce... dar revine
Înecată de suspine.
Către el s'aplécă 'ndată
Cu figură'ĭ rourată
D'o sudóre langurósă
Ce-o făcea mult maĭ frumósă,
Și pe fruntea luĭ de june
Arḑĕtóre ea depune
Sărutatul mult dorit...
Tot carmenul a perit
Și cocia aurită
Cu smarand împodobită
În adânc s'a cufundat...
Zina trist a suspinat!
Dar păstorul o privesce,
O sărută, se răpesce
De amorul eĭ cel blând.
Ea îĭ ḑice lacrimând:
– Pentru tine am lăsat

Strĕlucitul meŭ palat,
Numaĭ pentru-a ta ĭubire,
Ca să ḑic cu fericire:
„Am un soț ce mĕ ĭubesce,
Soț ce sórta 'mĭ înpărțesce;
Unu 'n altul noĭ trăim,
Mórtea chĭar nesocotim!“

1861

—○0○—

CORVIN

——

Colo în livede
Nóptea des se vede
Fată şi fecĭor
Suspinând de dor.
Luna strĕlucesce,
Dulce le zîmbesce
Şi s'ascunde 'n norĭ
Iute trecătorĭ;
Şi ĭar strĕlucesce,
Şi ĭar le zîmbesce,
Şi ĭar se ascunde:
Dorul o pĕtrunde.
—Mult eştĭ tu frumósă,

Puĭca mea duĭósă.
Nu te-aşĭ da pe tine
Oh! de lângă mine,
Dulcea mea Marie,
Nicĭ pe o crăie.
Veḑĭ tu cele stele,
Albe floricele?
N'aşĭ da ochiĭ tĕĭ,
Dragĭ luceferei,
Pe a lor lumină
Dulce şi senină.
De'mĭ urăsc viéţa,
De nu'ĭ simţ dulcéţa,
Când mĕ uĭt la tine,
Aflu tóte bine.
— Daca sînt frumósă,
Stea din cer alésă,
Fă tu ce 'ţĭ-oĭŭ ḑice
Şi veĭ fi ferice.
— Spune. Tot în lume
Fac pentru-al tĕŭ nume,
Şi cu vitejie
Iţĭ voiŭ face ţie
Mândre marĭ palate,
In argint scăldate.
— Nu voĭesc palate

In argint scăldate;
Aşĭ voi, ĭubite,
Din măriri dorite
Să 'mpletescĭ o salbă
Pentru ţéra dalbă.
Doruluĭ te 'ncrede
Şi 'n rĕsboĭŭ purcede,
Pentru libertate
Mândru a te bate.
Când te veĭ întórce
Ḑile dulcĭ vom tórce.

* * *

Colo unde Oltul,
Despicând Carpatul,
Furios s'aruncă
In mănósa luncă.
Junele Corvin,
Al Marieĭ crin,
Cu mândrie vine,
Aducênd cu sine
Mândră nobilime
Şi ostaşĭ mulţime.
De a luĭ Marie,
Plin de bucurie,
Craĭul întreba.

Dar ce audĭa?
„Colo unde vêntul
Spurberă mormêntul,
Sub un brad uscat,
Zace îngropat.
Gingaşul odor,
June crăişor!“

1860

—○0○—

ŞERPELE

„—Sciţĭ voĭ, mândre florióre,
Purpurii şi gălbióre,
Uşurica cĭocârlie,
De ce cântă în tărie?
—Căcĭ zorina ţinişóră,
Dalba nóstră surióră,
Din palatul dimineţeĭ,
Unde'ĭ focul tinereţeĭ,
Dat-a drumul zorilor,
Zorilor surorilor,
Să 'mpletéscă florĭ de crin
Pe al ceruluĭ senin!"
Ast-fel ţise florile,

Când d'o dată oile,
Oile cu lâna albă
Ca un sîn de puĭcă dalbă,
Vin în turmă pe câmpie
Ca să pască colilie.

Păstorelul ce le mână
Cu caval frumos în mână,
Cântă doĭna cea de jale—
De opresce rîu 'n vale,
Cântă doĭna cea de foc—
De opresce mândra 'n loc,
Cântă doĭna cea de dor—
De'ĭ dă plâns răcoritor.

Când luciră zorile
Și smălțară florile,
Scînteind d'odată vede,
Colo lîngă lésa verde...
Ca al zorilor buchet
Ce îl pórtă ḍioa 'n pept.

* * *

„— Mamă, bună mămuliță,
Tu ce m'aĭ nutrit cu țîță,
Șérpele otrăvitor
Scóte-mi'l din sîn că mor.

—Ți'l așĭ scóte, fiul meŭ,
Dar 'mĭ e c'oĭŭ muri și eŭ.
— Scóte'l, tată, nu maĭ sta,
Că se duce vĭața mea.
— Ți'l așĭ scóte, fiul meŭ,
Dar 'mĭ e c'oĭŭ muri și eŭ.
— Oh! mĕ suge șérpele,
Mi se duc și ḑilele!"

Nimenea nu-'i 'l scotea,
Toți cu jale îl priveaŭ.

Când d'odată, 'ngălbenită
Și cu cóma despletită,
Peste câmpurĭ alergând,
Lacrime șiroĭŭ vĕrsând,
Cine către el venĭa?
Cine lângă el sosĭa?
Floricica plaĭuluĭ
Din lumina raĭuluĭ,
Mândra păstorașuluĭ
Și minunea Oltuluĭ!

Mâna 'n sîn ea îĭ băga...
Dar din sînu'ĭ ce scotea?

Nu scotea ea șérpele
Ce rĕpune ḑilele,
Ci o salbă de mărgele,
De te miri privind la ele,
Și o cruce de smarant
Împrejur cu diamant.

1859

—○0○—

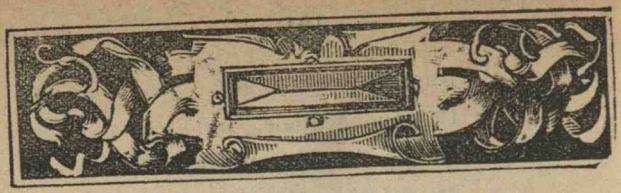

INTEMNIȚATUL

„Cu miros de viorele,
Busuĭoc și micșunele,
Lămâiță de vâlcea,
Bate vênt din țéra mea!
Bate-aĭ, vêntule, curat —
Să alinĭ al meŭ oftat,
Bate-aĭ, vêntule, ușor —
Să alinĭ amaru'mĭ dor,
Bate-aĭ, vêntule, cu foc —
Să mĕ muțĭ din acest loc!„

Ast-fel un semeț român
Ferecat în lanț păgân
Ḍioa-nóptea se bocĭa,

Către țéră'ĭ când privĭa.
De treĭ anĭ la închisóre,
Putreḑesce-ascuns de sóre:

„Colo unde aste valurĭ
Merg și mi se sparg de malurĭ,
Este, Dómne, țéra mea,
Este inimĭóra mea,
Unde am o soțióră
Care plânge de s'omoră;
Unde am treĭ flăcăĭașĭ
Ca treĭ tinerĭ păltinașĭ,
De un séměn câte treĭ,
Luptătorĭ ca nisce smeĭ!“

Dar în temniță d'o dată
Treĭ ostașĭ 'i se arată,
Ca pe munte treĭ stejarĭ,
Fără séměn cu tătarĭ.
Bĭetul prins cum îĭ vedea,
Sînul tare îĭ bătea;
El simțea un foc de dor,
Dulce și fărmecător,
Către dênșĭ că'l trăgea
Și nimic nu 'nțelegea.
De o-dată câte treĭ,

Aceĭ mândri tinereĭ
Lîngă el îngenuchĭaŭ
Şi voĭos îĭ cuvêntaŭ:

„Noĭ suntem fecĭoriĭ tĕĭ,
De un séměn câte treĭ!
Noĭ, în grab ce am auḑít
Că tătariĭ te-aŭ robit,
Într'un suflet am plecat
Şi în óste am intrat,
În óstea păgânilor,
În óstea tătarilor,
Urma ta ca să'ţĭ aflăm
Şi din lanţ să te scăpăm.
Dumneḑeŭ ne-a ajutat!
Acum, tată, eştĭ scăpat,
Căcĭ noĭ suntem păzitorĭ
Asteĭ negre închisorĭ.“

* * *

Peste marea adormită
Şi cu stele înflorită,
Sbóră barca uşurică,
Ca o négră rondurică,
Către Dunărea cea lată
De verḑĭ maluri sărutată.

1859

ZINA FLORILOR

I

Cine'ĭ mândrul fĕt-frumos
Tinerel şi luminos,
Cu păr lung şi aurit,
Cu ochĭ negri de ĭubit,
Cu pept lat şi înzălat,
Ca un smeŭ leit la stat,
P'un fugar înfricoşat,
D'eĭ cu sânge adăpat?
E al zĭorilor ĭubit
Domn frumos şi strĕlucit!..
A plecat, se duce, sbóră
Ca o pasere uşóră,
Către zina florilor

Din piscul Carpaților,
Căci 'ĭ a ḑis un călĕtor:

„—Domn al ḑileĭ lucitor,
De veĭ vrea să ĭeĭ soție,
Nemerită numaĭ ție
Este ḑina florilor
Din piscul Carpaților.
Cerul chĭar n'a maĭ vĕḑut,
De când lumea s'a făcut,
Așa mândră frumusețe
Și senină tinerețe!"

Nóptea peste văĭ domină,
Arde 'n ceruri luna plină,
Iară apa curgătóre
Scaldă fața'ĭ zîmbitóre;
Zefirul ușor adie,
Culcă verdea colilie,
Și a văilor tăcere
O 'ntrerupe cu plăcere:
Greĭerul cu cântec dulce,
Făcênd flórea să se culce,
Și însetatul prigor,
Și al frunḑeĭ plâns ușor.

Domnul june trece, sbóră

Ca o pasere uşóră;
Sprintenel din stâncă 'n stâncă
Ca un căprior s'aruncă.
Iécă 'n cale întâlnesce
Oltul care greŭ mugesce...
Ager, ĭute se aruncă
În prăpastia adâncă,
Şi, ca şérpele din val,
Ese dincolo la mal!

II

În grădina nimfelor,
La lumina stelelor,
Domnul intră fericit.
De ce vede e uĭmit.
Colo unda argintie
Şerpuĭesce pe câmpie,
Pîntre florĭ strĕlucitóre,
Cu profume răpitóre;
Colo salcia se 'nclină
Peste unde şi suspină,
Şi pe verdea'ĭ rămurică
Cântă trista turturică;
Dincolo în dumbrăvĭóră,
Din stufósa aninĭóră,

Privigatórea rĕspunde,
Inimile de pătrunde.

Dar din roa florilor,
Lacrimarea nopţilor,
Către ceruri se ridică
Céţă albă, uşurică.
Când zefirul adiéză,
Din ea nimfe se formézĕ,
Nimfe albe graţióse,
Cu cosiţe auróse,
Nimfe dragĭ şi uşurele
Cu albastre aripele.
Vĕdênd mândrul călĕtor,
Ele saltă lin în sbor
Peste plaĭul răpitor,
Şi ĭi cântă dulce 'n cor:

„— În ast raĭŭ de fericire,
În a nimfelor ĭubire,
Ce chĭar cerul jinduesce,
Domn frumos, mi te opresce.
Staĭ aci şi desmerdézĕ
Sînul nostru ce-aroméză,
Căcĭ noĭ suntem maĭ frumóse
Şi cu mult maĭ drăgăstóse

De cât zîna florilor
Din palatul zîorilor.

„— Nimfe mândre, daţi'mĭ pace,
Să merg unde sórteĭ place.
Cum e zîna florilor
Din palatul zîorilor,
Alta 'n lume n'o maĭ fi
Şi eŭ alta n'oĭŭ ĭubi."

Aşa ḑice şi se duce
Spre lumina ce'ĭ strĕluce,
Iară nimfele frumóse
Îl urméză cârd, gelóse.

III

În cel rĕsărit de sóre,
Zarea cea scînteetóre,
Care ochiĭ ne uĭmesce,
Cine óre o ghicesce?
Este zîna florilor,
Din palatul zîorilor.
Ea pe june 'l a zărit
Şi îndată a eşit.
Îĭ zimbesce şi adună
Cu frumósa'ĭ albă mână

Frăgeḍimea crinilor,
Strălucirea stelelor
Și profumul roselor,
Și în față, sinișor,
Le-a unit cu cald amor.
Jos în vale s'a lăsat
Și plăcut 'l-a 'ntêmpinat.

„— Tinerele călĕtor,—
Ḍice vĭersu'ĭ rugător,—
Sciŭ că aĭ lăsat o lume
Numaĭ pentru al meŭ nume.
Paserile te-aŭ cântat,
Vêntul m'a însciințat.
Spune, ce alt să'ți daŭ ție,
Maĭ cu dulce bucurie,
De cât inima din mine,
Ca să ardă pentru tine,
Și palatul de cristal
Ca un sóre p'acel mal,
Unde noĭ să ne ĭubim,
Ḍile d'aur să trăim?
— Ceruri, sóre, lună, stele,
Lîngă farmecile tele
Sunt nimic, nu le doresc...
Zînă dulce, te ĭubesc.“

Ea cu foc 'l a sărutat.
In palat mi s'aŭ urcat,
Sórele 'i a cununat,
De dor munții-aŭ suspinat.

* * *

Și d'atuncea florile
Se iubesc cu zĭorile,
Zĭorile surorile.

1859

—○0○—

SOFIA ŞI MIRON

Intr'o barcă mică
Ca o rondurică,
Miron cu o jună,
Luminaţi de lună,
Trec pe rîŭ în jos,
Suspinând duĭos.

„— Scumpa mea ĭubită,
Cât de fericită
E inima 'n mine!
Aflu tóte bine!“

Insă copiliţa,
Resfirând cosiţa,

Capul trist înclină
Și amar suspină.
„— Spune, dragă, spune,
Ce dor te supune?
„— Colo'n umbra désă,
Lîngă verdea lésă,
Dragul meŭ cel dulce,
Dacă mĕ veĭ duce,
Cu amărăcĭune
Dorul îțĭ voĭŭ spune.“

Miron întristat
Mână și a stat
Colo 'n umbra désă
Lîngă verdea lésă,
Unde vênt ușor
Plânge 'n foĭ cu dor;
Unde rîul lin,
Ca sărut divin,
Murmură curgênd,
Stelele scăldând.
Dar copila dalbă,
Inclinând pe salbă
Capul, a vorbit
Juneluĭ iubit:

„—Nu e pentru mine
Nicĭ un dulce bine,
Şi acest pămênt
E al meŭ mormênt.
Nu'mĭ surîde mie
Nicĭ o bucurie
D'acum înainte,
Ci tot plâns ferbinte,
Căcĭ părinţiĭ vor,
In trufia lor,
Să ĭaŭ de bărbat
P'un străin bogat.
Oh! cocoşul cântă...
Ḍioa se avêntă,
Semĕnând cu florĭ
Auriţiĭ norĭ.
Ce să fac, ĭubite?
O nefericite,
Să te las pe tine!
Oh! nu, nu, maĭ bine
Voĭŭ să mor cu tine!“

Ast-fel cuvintéză
Şi'l îmbrăţişézĕ.
Luntrea se înclină
Şi în unda lină

Junii aŭ căḑut!
Din acel minut,
In orĭ care nópte,
Es din sălcii ṣópte:
„Oh! nu, nu, maĭ bine
Voĭŭ să mor cu tine!“

1860

—○0○—

FEMEEA

La marginea măreĭ pe verdea colină
Lisandru cu juna Florică ședea.
Plimbându'și vederea pe marea cea lină,
Furtuna 'n departe că vine vedea.

Lisandru murmură cu vocea 'necată:
„—Ce negură mare! De aprigul val
Frumósa mea barcă va fi afundată...
Florico, maĭ bine s'o tragem pe mal.

„ Nu, las-o să péră!— Florica'ĭ respunde. —
Când staĭ lângă mine, la barcă gândescĭ?
Acum fățăria maĭ poțĭ a'mĭ ascunde?
Maĭ mult de cât tóte, tu barca ĭubescĭ.

„—Veḑĭ tu cele valurĭ cum trec fugătóre?
Nimicul remâne pe urmele lor.
Aşa e femeea, perfidă 'n amóre...
Ca valul se trece fidelu'ĭ amor.

„'Mĭ ar place, Florico, să şed lîngă tine,
La perderea bărceĭ eŭ n'aşĭ maĭ gîndi.
Dar téma 'mĭ e mare că 'n ḑioa ce vine
De barcă ş'amantă lipsit că voĭŭ fi!"

1864

—○0○—

FECIÓRA DN MUNȚI

Cum e fuga vêntuluĭ
Pe fața pămêntuluĭ,
Un tătar pe cal fugĭa,
Un român că mi'l gonĭa.
Pétra 'n cale scăpăra,
Pulbera se ridica,
Văile se netedĭaŭ,
Ochiĭ ca în vis vedéŭ.
Pe tătar îl ajungea,
Măna'n cóma luĭ punea,
Capul ĭute'ĭ retezĭa
Și la corbĭ îl arunca.

Dar maĭ colo pe câmpie
Vin tătariĭ cu urgie,

In apusul sóreluĭ,
Cu mânia leuluĭ.
Pe român strigând, goniaŭ,
Il goniaŭ pînă intraŭ
Unde fiarele urlaŭ,
Apele se înspumaŭ
Pe zăgaze între munți
Unde nu se află punți.
Ei în matca cea secată
Numaĭ de fiare umblată,
Urmărindu'l toți intraŭ.
Singuri mórtea 'şĭ căutaŭ,
Căcĭ în vêrful stâncilor,
In mijlocul norilor,
Junele se arăta.
Sórele îl lumina.
De acolo le striga,
In rărunchĭ de'ĭ pătrundea:

„Plângeți, o tătarilor,
Plângeți dorul ḑilelor,
Vĕ căiți pĕcatele,
Vĕ jăliți mîrzacele!“

Şi îndată ce ḑicea,
Lunga sarică 'şĭ lăsa

Şi la sóre se schimba
Intr'o dalbă copiliţă
Cu florĭ d'aur pe cosiţă
Cum tătarii o vedéŭ,
De dor mare s'aprindéŭ.
Dar fecĭóra le zimbĭa
Şi zăgazele rupea:
Apele urlând căděŭ,
Pe tătarĭ îĭ 'năpădéŭ.
Eĭ strigaŭ, se svîrcolĭaŭ
Pîn'ce nu se maĭ vedéŭ.
Măndra după stâncĭ rîdea!

1861.

—○0○—

SILFUL

„Din palatul meŭ de norĭ,
Unde e un raĭŭ de florĭ,
Când azurul plin de stele
Se oglindă în isvor,
Pe un stol de aurele
Către lume sbor.

„Sînt copil frumos și viŭ,
Am pĕr lung și auriŭ,
Am la umer aripĭóre,
Pe trup solzí de diamant,
Am un chip de albă flóre,
Sînt silful briliant.

„Sînt de vise purtător
La tot omul muritor;
Tóte nopţile de vară
Le petrec p'acest pămênt,
Ḍioa 'n ceruri, nóptea ĭară
Mĕ cobor pe vênt.

„Orĭ şi cine e din voĭ
Apăsat de grijĭ, nevoĭ,—
Dórmă nóptea când e lună,
Dórmă somn alinător,
Şi o sórtă mult maĭ bună
Va visa uşor.

„Va visa că'ĭ fericit
Şi cu dorul împlinit!"
Ast fel cântă pîntre stele
Silful meŭ cel luminos,
Pe un stol de aurele,
Legănat voĭos.

1863

—○0○—

FILOMELA ȘI GREERUL

„Vĭéță nouă și splendóre
Peste tot s'a respândit;
Ca o ḑi de serbătóre
Câmpul rîde 'ntinerit..
Rîde raĭul pe pămênt.

„Vaĭ! dar anii tinereței
Nu se 'ntorc și pentru noĭ!
După anii bĕtrâneței,
După grelele nevoĭ,
Plecăm fruntea în mormênt!“

Ast-fel, doruluĭ fidelă,
Plânge 'n arboru 'nflorit
Răpitórea filomelă;
Dar pe plaĭul înverḑit
Cântă greerul voĭos:

„Dacă vĭéța nóstră bună
E ca flórea unuĭ crin,
Dacă mórtea încunună
Traĭul nostru cel maĭ liu
In mormêntul neguros!

„Dacă noĭ n'avem ursită
Ca un pom să'ntinerim
Și în lumea fericită
Anĭ d'amor să maĭ trăim,
Pentru ce să lacrimăm?

„Pentru ce acéstă vĭéță
Să ne trécă în zadar?
Haĭ să sórbem cu dulcéță
Al ĭubireĭ scump pahar!
Cât vom fi, să profităm!"

1864

—○o○—

PANDURINA

I

—„Fată mândră și frumósă,
Cu pĕr negru, ochĭ d'azur,
Plângĭ, suspină durerósă,
Plângĭ tu, puĭcă de pandur!

Că acel ce drag îțĭ fuse
Dórme astă-dĭ sub pământ,
Unde mórtea îl depuse
Intr'un neguros mormânt.

Plânge'l, tristă copiliță,
Ḑi și nópte înfocat.
După mica ta guriță
Rosele s'aŭ scuturat.

Nu mai vine să sărute
Ochiĭ teĭ săgetătorĭ,
Nu maĭ vine 'n nopţĭ tăcute
Să'ţĭ ascérnă pe prag florĭ.

Astă-ḑĭ dórme, nu maĭ scie,
Sub o pétră de mormênt,
Unde bradul se 'mlădie
Legănat de asprul vênt.

II.

—„Nu'ĭ acolo,—nu te teme!
Lîngă bradul plângĕtor,
Unde vêntul aspru geme,
Şuerând îngrozitor.

Ci colo 'n grădina mică
Sub un verde liliac,
Unde cântă-o turturică
Şi un dulce pitpalac.

Locul luĭ de adormire
E un raĭŭ cu dalbe florĭ
Cari cresc d'a mea ĭubire,
D'ale mele lacrimĭorĭ.

In tăcerea nopței lină
Din mormênt 'l-am desgropat
Și 'n frumósa mea grădină
Singură 'l-am îngropat!

Căci eŭ voĭŭ ca lîngă mine
Să se afle ne'ncetat,
Să'l stropesc cu lacrimĭ line
Și s'audă-al meŭ meŭ oftat."

1859

—oOo—

MIOSOTUL

Nu mĕ uĭta!

Pentru ce lină plânsóre
Scaldă 'ncet figura ta,
Când privescĭ suava flóre
Ce ĭĭ ḑic: *Nu me uita*?

Iţĭ amintă óre ţie
Vre un suvenir ĭubit,
Saŭ duĭósa istorie
Astuĭ nume îndrăgit?

Intr'o ţéră mult ferice,
Raĭŭ suav şi riḑĕtor,
Iécă despre ea ce ḑice
Un sentimental popor:

Doĭ amanți odinióră
Rătăcéŭ p'al Saveĭ mal,
Intr'o matinală óră
In ajunul lor nuntal.

Câte planurĭ, câte vise,
Junĭĭ noștri își făcéŭ!
Nu sciaŭ ce le sunt scrise,
Parcile ce le torcéŭ!

Când vorbĭaŭ, copila vede
Dincolo p'al Saveĭ mal
Miosotul ce'și prevede
Viul sĕŭ azur în val.

„Va peri gingașa flóre!—
Dise ea încetișor. —
„Undele spumegătóre
„Vor lua-o 'n cursul lor.„

Timpul peste lume sbóră,
Erole adĭ nu maĭ sunt,
Dar ca Léndru junĭ să móră
Tot maĭ vedĭ p'acest pămênt.

N'apucă ea să termine,
Și amantul trece 'n not
Rîul Sava.... și revine
Cu suavul Miosot.

Unda 'l duce în vultóre :
Imprudentul june 'ĭ prins,
Din stâncĭ mórtea pânditóre
Il ajunge... e învins.

Când simţi că nu maĭ póte
Elementul a 'nfrunta,
Aste vorbe triste scóte :
„Lucio, nu mĕ uita!“

Şi amanteĭ care plânge
Svêrle dragul Miosot....
Un cadaver plin de sânge
Din stâncĭ valurile scot !

De atunci acéstă flóre
S'a numit: *Nu mĕ uĭta,*
Nume drag ce în plânsóre
Il şoptesce gura ta.

1863

—oOo—

FATALITATEA

Colo, în murgul serei, pe splendida colină,
Al căreĭ sîn resfață un paradis de florĭ
Și 'n purpură se scaldă când sórele declină,
Sta doă dulcĭ copile sub mirțiĭ plângătorĭ.

Elisa, cea maĭ mică, ființă ideală,
Părea un ânger dulce în lume rătăcit,
Un ânger ce aștéptă, în patria'ĭ natală
Pe rața uneĭ stele să sbóre fericit.

Ea 'n brațele Sofieĭ se resfăța uşóră
Ca fluturul de aur d'o rosă prins în sbor,
In cât părea Sofia ca Maria fecĭóră
Când legăna la sinu'ĭ pe Crist cu sânt amor.

*

„—Ah! ḑioa nunțeĭ tele ce mult întărḑiézĕ?—
Șoptĭa zîmbind Elisa.—N'așĭ vrea să maĭ aștept,
Căcĭ așteptarea lungă plăcerea 'mpuținézĕ
Și a dorințeĭ flamă se potolesce 'n pept.

„Cu tóte—acestea, soro, curînd ea o să vie,
Curînd, nectarul vĭețeĭ, plăcerea voĭŭ gusta:
La sunetul vióreĭ, răpită 'n bucurie,
In regiĭ d'altă lume voĭósă voĭŭ sbura.

„Frumósă, elegantă, de florĭ încununată,
In sala cea splendidă când tu veĭ apărea,
Pe Flora cea suavă de grațiĭ admirată,
Răpind la toțĭ vederea, în mine-o veĭ vedea.

„In cursa'mĭ amorósă a grațiilor mele
Pe cel maĭ frumos june din toțĭ voĭŭ captiva;
'Ĭ oĭŭ prinde inimióra și gândurile sele,
Ca paserea spre cuĭbu'ĭ, la mine vor sbura.

„Va arde el d'amoru'mĭ, va plânge după mine
Va suspina într'una, strigându-mĕ mereŭ.
Nu'ĭ va maĭ fi putință ardórea să'șĭ aline
De cât în fericirea d'a fi el soțul meŭ.

„Atuncĭ va cere mâna'mĭ, și nunta se va face,
Mirésă dar ca tine voĭŭ fi atuncĭ și eŭ;
Iar Heba ḑile albe de încântărĭ și pace
In cursul vĭețeĭ nóstre va revĕrsa mereŭ.“

*

Acum e ḑioa nunţeĭ şi sala este plină
De aur, de briliante, de magice colorĭ;
Din policandelĭ d'aur dulcĭ valurĭ de lumină
Feeric se revérsă pe lesele de florĭ.

La sunetul vióreĭ o grupă graţiósă
De tinere suave, de tinerĭ eleganţĭ,
S'avêntă răpitóre în sala spaţiósă
Ca 'n lumea ideală perechile d'amanţĭ.

Tot simte, tot se mişcă, tot pare cu viéţă,
Şi bucuria saltă pe sprintenu'ĭ picĭor;
Cer, lume, tot le pare că s'a schimbat în céţă,
Nicĭ maĭ ating pământul, tot pare că e'n sbor.

Dar sunetul vióreĭ din ce în ce declină,
Maĭ temperând junimeĭ ardórea de prisos,
Aşa precum amanta prudentă maĭ alină
Amantuluĭ sĕŭ tênĕr amorul voluptos.

Sofia radiósă în sală se arată;
Vederile avide asupră'ĭ se aţint,
Aşa cum muritorĭĭ în nóptea 'ntunecată
Salut cu bucurie al luneĭ disc d'argint.

Vederea eĭ cea blândă pe cine cată 'n lume,
Când mirele sĕŭ june se află lângă ea ?
Ea caută p'aceea al căreĭ dulce nume
'I e drag ca să'l pronunțe: Elisa nu era!

„—De ce să întârdie?—Sofia se gândesce.—
Prea mult cochetă'mĭ pare că e amica mea...
Ea încă nu e gata!“—și la un serv șoptesce:
„Mergĭ, spune'ĭ că din tóte lipsesce numaĭ ea.“

Bĕtrânul Nicolae, de și 'ncărcat de ḑile,
Alérgă să 'mplinéscă aceea ce 'ĭ a ḑis,
Căcĭ bunul serv ĭubesce p'aceste dulcĭ copile,
Le-a mângăĭat în légăn și'ĭ surîdéŭ în vis.

El n'apucă s'ajungă....Cu Dan se întâlnesce,
Cu Dan, bĕtrân ca dênsul, Eliseĭ servitor.
„—Dar unde mergĭ tu, Dane?“ ĭĭ ḑice și'l opresce,
Iar Dan înclină capul și ḑise plângător :

„—La voĭ veniam acuma, din multa bucurie
Ce e în casa nóstră cu toți să împărțim!...
Veniam să v'aduc scire....bilet de cununie...
Și noĭ avem mirésă cu care ne mândrim.

„Ah! cuĭ prin minte trece! Sofia vóstră jună
A desgropat durerea, cu ea s'a măritat;
Pe când a eĭ amică, frumósă, dulce, bună,
Elisa cea plăpândă... la ceruri a sburat!

„Ah! mergĭ şi spune 'n grabă Sofieĭ, Nicolae,
Că scumpa eĭ amică de nuntă s'a gătit,
Că e şi ea mirésă... Cosiţa eĭ bălae
Cu o betélă d'aur şi florĭ 'şĭ a 'mpodobit."

Bĕtrânul serv revine, dar în deşert ascunde
Fatalitatea crudă sub vorbe fără şir,
Căcĭ ochĭul amicieĭ ca fulgerul pĕtrunde,
Sofia dă un ţipĕt şi móre în delir.

Acum în murgul sereĭ, pe splendida colină
Al căreĭ sîn resfaţă un paradis de florĭ
Şi'n purpură se scaldă când sórele declină,
In cimitir dorm ele sub mirţiĭ plângĕtorĭ!

1863

FLORICA

In cea veche monastire,
Mult măréță la privire,
Sub un brad de timp uscat,
Se bocesce înfocat
Florióra Domnuluĭ,
Domnuluĭ Ardéluluĭ.
Stelele cum o zăresc,
Maĭ senine strălucesc;
Munțiĭ înfloresc frumos
Și'ĭ trimit plăcut miros;
Paserile se adun'
Și voĭóse vorbe'ĭ spun.
Dar fecĭóra întristată
Le grăĭesce 'nduĭoșată:
„Dați'mĭ pace, surióre,

Să plâng ḑile fără sóre!
Aḑĭ pe junele meŭ drag,
Rumen ca un dulce frag,
Il va chinui amar
Mâna gâdeluĭ barbar.
Pentru ce ?.... căcĭ 'l-am ĭubit
Şi cu dênsul am fugit
Colo'n sinul văilor,
Unde'ĭ raĭul florilor.
El este un vênător,
Dar mândru şi ĭubitor.
'L am vĕḑut din vêrf de stâncĭ
Săgetând în văĭ adâncĭ
Căprióre, cerbĭ, mistreţĭ,
Şi din aer şoĭmuleţĭ.
Vaĭ! părinţiĭ 'nfuriaţĭ,
D'al meŭ dor neînmilaţĭ,
M'aŭ surprins, m'aŭ despărţit
De frumosul meŭ ĭubit.
Codri, paserĭ, mic isvor,
Plângeţĭ tóte al meŭ dor,
Că aḑĭ mândrul 'mĭ-o veni
Şi cumplit îl vor munci!"

*

Intr'o sală veche, 'ntinsă,
De ostaşi armaţi încinsă,
Domnul mare se afla,
El şi tótă curtea sa.
Pe un mândru tinerel
Ca un verde stejărel,
Ordonase a'l munci
Pîn'ce vĭaţa 'ĭ-o sfîrşi.
Il muncĭa, îl chinuĭa,
Nicĭ un gemet el nu da.
Gâdea ast-fel îĭ ḑicea,
Când din muncĭ îl maĭ lăsa:

„—Spune noă, voĭnicele,
Spune noă, tinerele,
Dacă 'n adevĕr ĭubescĭ
Şi nicĭ-cum nu amăgescĭ
Tu pe fica Domnuluĭ,
Domnuluĭ Ardéluluĭ."
Vênătorul liniştit,
De durerĭ nebiruit,
Către gâdea respundea
Şi pe Domnul pĕtrundea:
„—Voĭ în mână mĕ aveţĭ,
Faceţĭ cu mine ce vreţĭ.
Orĭ cât însă mĕ'ţĭ munci,
Eŭ nicĭ-cum nu voĭŭ minţi."

Domnul crunt cum auḑĭa,
Către gâdea semn făcea,
Să 'l arunce 'n foc de viŭ,
Dorul luĭ să stea pustiŭ.
Gâdea 'n rugul arḑetor
Arunca pe vênător;
Fumul îl învĕluĭa,
Flacĕrea 'l îmbrăţisa,
Iară Domnul îĭ grăĭa:
„Arḑĭ căcĭ nu m'aĭ ascultat!
Ţĭ-aşĭ fi dat aur, moşie
Mare în a mea domnie,
Un cuvênt ca să rostescĭ....
Ca să spuĭ că n'o ĭubescĭ,
Căcĭ 'mĭ e témă, mult 'mĭ e témă
Dorul eĭ că o deramă!"
Dar acestea când ḑicea,
De odată apărea
Mâudra vênătoruluĭ,
Florióra Domnuluĭ,
Cu cosiţa despletită
Şi cu mintea rătăcită.
Ea în foc se arunca,
Pe ĭubit îmbrăţişa
Şi cu el sufletu'şĭ da!

*

Spun bĕtrânii c'aŭ vĕḑut
Sburând în acel minut
Din cel fum 'năbuşitor,
Din cel foc mistuitor,
Doă umbre ràpitóre,
Albe şi strĕlucitóre,
Şi, ca doă păsĕrele,
Se perdură între stele.

1860

—○o○—

PROFIRA

La lumina cerului,
P'aripa castelului,
Sta Profira ca o flóre,
Sta Profira visătóre,
Și căta când spre grădină,
Când la aria sanină,
Când la dómna stelelor,
Sciutórea tăĭnelor.
Insă ast-fel când privĭa,
De odată lacrima,
Căcĭ un cântec auḑĭa:
Cântec plin de înfocare
Ce resună cu 'ntristare
In orĭ-care lină nópte

Prin ale grădineĭ şópte,
Şi fecióra se repune
De ast cânt ce doru'ĭ spune.

„—Păserele cântătóre,
Surăţele florióre,
Spuneţĭ voĭ aceluĭ june
Sinul că mi se repune
Dupĕ cântu'ĭ de răpire,
După dulcea luĭ ĭubire!"
Ast-fel dênsa cuvênta
Şi în umbră blând căta.
Dar îndată ce vĕdu
Junele că'ĭ apăru,
Sinu'ĭ fraged tremura,
Luna 'nceruri se topĭa,
Lumea tótă o uĭta
Şi la el se cobora.

„—Dulce şi frumósă stea,
Tu ce eştĭ lumina mea!—
Junele răpit ḑicea.—
Vaĭ! nu pot avea cuvinte
Să'ţĭ spun inima'mĭ ce simte,
Căcĭ în lume-aci domin
Legĭ cumplite ce desbin
Doă inimĭ ce se 'mbin

Intr'o singură simțire,
Intr'o curată iubire.
—Ce-aĭ ḑis, dragul meŭ ferice? —
Rumenind copila'ĭ ḑice.—
Dar uĭtat-aĭ că în lume
Fără s'aĭ un dulce nume,
Să îl murmuri cu plăcere
Ca o sântă mângăere,
Nu e nicĭ o mulțumire,
Nicĭ deplina fericire?
Sciĭ că 'n aste marĭ palate
Tot de marmură lucrate,
Eŭ nu aflu nicĭ un bine?
Insă când aşĭ fi cu tine,
Intr'o colibă ascunsă,
In pădure nepĕtrunsă,
Aşĭ fi cea maĭ fericită,
Chiar de ceruri jinduită?

*

Uşure ca vêntul,
Netezind pământul,
Calul sprinten sbóră
Ca năluc' uşóră,
Căcĭ pe dênsul pórtă
Fericită sórtă;

Păreche ĭubită,
Sîn la sîn lipită.
Câte păsĕrele
După rămurele
Se deştept şi sbor,
Ciripind uşor ;
Câte floricele,
Câte firicele
Calcă'n fuga lor,
In cel vesel sbor,
De atâtea orĭ
Calde sărutărĭ
Junele dădea
La ĭubita sa.

1860

—oOo—

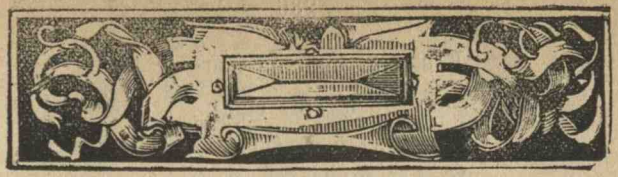

CORIDON

Prin pădurea ce mugesce
De al ĭerneĭ acilon,
Singur, lânced, rătăcesce,
Tristul june Coridon.

Cine'l a vĕḑut odată
Fericit în traĭul sĕŭ,
Intêlnindu'l astă dată,
'L-ar cunósce fórte greŭ.

Nu maĭ este acel june
Sprinten, mândru, rîḑĕtor:
Intristarea îl repune,
Capu'ĭ cade gânditor.

E străin, în lume n'are
Simpatie nicĭ de cum ;
Fără nicĭ o consolare
Îĭ curg ḑilele acum.

Acilonul suflă tare,
Frunḑa pică din stejar,
Iară el cu întristare
Murmură, zîmbind amar:

„Tristă frunḑă, tot ca mine
Eștĭ ursită pe pămênt.
Pacea, pacea pentru tine
E în voĭa unuĭ vênt!

„Aĭ căḑut de la tulpină...
In vênt te rostogolescĭ...
Pe o ramură străină
Când și când te maĭ oprescĭ!

„In deșert, căcĭ nu e sinul
Unde aĭ înmugurit;
E străin...nu'țĭ scie chinul
Care ast-fel te-a sdrobit.

„Și când vêntul suflă ĭară,
In deșert aĭ vrea să staĭ,
Te răpesce ca o fĭară...
Voĭe tu nu poțĭ să aĭ.

„P'altă ramură caḑĭ încă,
Dar și de acolo sborĭ,
Și durerea cea adâncă
Cresce'n sinu'țĭ pînă morĭ.

„Tristă frunḑă, tot ca tine
Sînt ursit p'acest pămênt.
Pace nu e pentru mine
De cât numaĭ în mormênt.

„Mórtea crudă ne'ndurată
'Mĭ a răpit tot ce avém :
Soră, frate, mamă, tată,
Și fecĭóra ce ĭubĭam.

„Dar o inimă ce'ĭ plină
D'al ĭubireĭ simțimênt,
Când e singură, suspină
Pîn'ce 'nghĭață în mormênt.

„Am voit prin amicie
Dorul inimeĭ s'alin ;
Dar amicul, orĭ cum fie,
Pentru mine e străin.

„Este ramura străină
Peste care a căḑut
Frunḑa ruptă ce suspină
După arborul perdut.

„În deşert frunḑa 'ntâlnesce
Lese verḑĭ în calea sa,
Dacă ramura'ĭ lipsesce,
Care viaţa ĭĭ da !“

Ast-fel Coridon soptesce...
De atunci cinci ḑile sunt
Şi aḑĭ frunḑa învĕlesce
Singuraticu'ĭ mormênt.

1864

—oOo—

RIVALA

Nino dragă, ĭa şedĭ bine,
Ia dă'mĭ pace ca să scriŭ;
Ce fel, aĭ voi pe tine
Tot în braţe să te ţiŭ?

Fugĭ şi lasă-mĕ acuma,
Căcĭ cu musa m'am certat,
Ne putênd să'ţĭ rabde gluma...
Insă ce?... Te-aĭ supérat?

Dar de ce, când sciĭ prea bine
Cum că musa mea cu foc
E gelósă pentru tine
Că în sînu'mĭ nu'ĭ daĭ loc?

Şi o musă nu cam scie
Locul său la alta da;
Ea'ĭ fidelă, cât e vie
P'un poet nu va trăda.

Dar în grab ce întâlnesce
O femee'n locul séŭ,
Fuge şi se tânguesce
Chĭar luĭ Feb, al lireĭ ḑéŭ.

Feb primind ast-fel de veste
Se cobóră la poet,
Şi amanta luĭ de este
Cu al graţieĭ buchet:

Iubitóre şi frumósă,
Devotată în amor,
Ca sirena voluptósă,
Iĭ aprobă noul dor;

Şi pe ambĭ cu voe bună
Iĭ conduce în talam,
Unde musele 'mpreună
Le cânt, un epitalam.

Iar de nu e, 'l pedepsesce
Ḑeul ca un jude drept...
Inima îĭ mistuĭesce
Un cumplit amor în pept.

Precum veḑĭ, d'a museĭ mele
Fugă, Nino, nu mĕ tem ;
Tu'ntrecĭ graṭiile sele,
A se 'ntórce n'o maĭ chem.

Dar ce'mĭ trebuĭesce óre
Să am musă pe pământ,
Când tu, zină răpitóre,
Mĕ inspirĭ c'un dulce cânt!

Febu póte ca să vie,
Chĭar şi el va fi gelos
De ĭubite care mie
Imĭ suride graṭios;

Şi pe fruntea nóstră jună,
Surîḑênd bălaĭul ḑĕŭ,
Va depune o cunună
De mirt, flórea ce cânt eŭ.

Insă pînă s'o întórce
Ḍeul pe acest pămînt,
Desmerdarea tu îmĭ tórce,
Căcĭ eŭ maĭ scriseĭ un cânt.

1862.

—○0○—

AL-MAMUN

Când califul Al-Mamun,
Din toți regii cel mai bun,
Sta în tronu'i cu splendóre,
El dicea către popóre;
„Ah! d'ar sci ce mult iubesc
Să iert celor ce'mi greșesc,
Toți aceĭ ce către mine
Aŭ ascunse urĭ saŭ vine.
Tóte mi le-ar arĕta
Și de tóte 'i așĭ ĭerta".
Insă fiul luĭ cel mare
De nespusa'i îndurare
Se mira neîncetat,
Și 'ntr'o di 'l a întrebat;
— „Tată, dar a ta 'ndurare

Tot ĭertând cu necurmare,
Pe aceştĭ supuşĭ aĭ tĕĭ
Óre nu'ĭ va face reĭ?
Că nimica nu sporesce
Ca pĕcatul ce robesce
Ochiĭ unuĭ muritor;
Reul e linguşitor,
Şi în grab sunt însutite
Vinele nepedepsite.
Chĭar analele ne spun
Că din rĕŭ nu ese bun."
Al-Mamun atuncĭ respunse,
Vorba luĭ pe toţĭ pĕtrunse:
— „Ale omenireĭ legĭ,
Fiul meŭ, nu le 'nţelegĭ!..
Vreĭ a vindeca o ţéră
Ce e gata ca să péră?
Resplătesce ce'ĭ frumos,
Nobil, mare şi virtos,
Incurage fapta bună;
Pentru merit o cunună
Aĭbĭ mereŭ în mâna ta.
Ast-fel o veĭ vindeca!
In deşert cu pedepsire,
In deşert cu prigonire
Aĭ vrea rĕul să stârpescĭ,

Nicĭ de cum nu isbutescĭ,
Dacă meritul, onórea,
Nu'ţĭ vor câştiga favórea !
Să facĭ ast-fel, fiul meŭ,
Precum am făcut şi eŭ!"
Al-Mamun aşa respunse.
Vorba luĭ pe toţĭ pătrunse.
El muri 'ncărcat de anĭ.
Scriitoriĭ persianĭ
Spun că'n ora luĭ de mórte,
Pe când toţĭ îl plângéŭ fórte,
El, cu chipul luminat
De un zîmbit, a strigat:
„Dragiĭ meĭ, să ţineţĭ minte
Aste singure cuvinte:
Noĭ am plâns când ne-am născut,
Iar ceĭ alţĭ aŭ petrecut.
Trăiţĭ ast-fel ca la mórte,
Lumea să vĕ plângă fórte,
Iară voĭ voĭoşĭ să fiţĭ
Şi în zîmbet să muriţĭ."
Precum ḑise, cu dulcéţă
Zîmbetu 'ĭ luci pe faţă,
Şi ca un profum de florĭ
Sufletu'ĭ sbură spre norĭ.

1863

—oOo—

LISANDRU

Odată 'n murgul sereĭ, când ḑioa e maĭ dulce,
Când oile la staul revin ca să se culce,
Când aura se jócă pe lacul adormit
Şi filomela cântă în crângul înverḑit,
Venit-aŭ dcă june se şéḑă pe colină,
Şi le privia voĭósă din cerurĭ luna plină.

—Sciĭ tu, surată dragă, că oĭŭ să mĕ mărit ?—
Irina zîmbitóre Marieĭ a grăit.—
Şi cine 'ĭ al meŭ mire, ghicescĭ tu, surióră ?
—Nu pot ghici, Irino, dar sciŭ că se însóră
Un june dela Fulga, frumos şi tinerel,
Şi blând, şi blând, surată, ca şi un mĕluşel.
Lisandru 'ĭ al sĕŭ nume. Prin fete se şoptesce,
Că el aŭĭ într'una ferbinte o ĭubesce.

Dar nu avea curagiŭ să spună al sĕŭ dor,
Că e sărac copilul, abĭa e un păstor;
Pe când a luĭ ĭubită pe lîngă frumusețe,
Maĭ este și avută și plină de mândrețe.
In ḑilele din urmă slăbise ca un mort,
Fu gata să încete al ḑilelor luĭ tort.
Nu maĭ avĕŭ s'aștepte nicĭ pic de ușurință.
Un preot se aduse, cu sânta luĭ credință,
Să'l curețe prin rugă de relele lumescĭ
Și să'ĭ deschiḑă calea spre bolțile cerescĭ.
Atunci Lisandru spuse durerea luĭ cumplită
Și dorul care 'ĭ stinge viața ofilită,
Tĕrând orĭ-ce dorințe cu sine în mormênt,
Îĭ spuse că de speră ceva p'acest pămênt,
E numaĭ ca să vĕḑă pe scumpa'ĭ înc'odată,
Și vie'n urmă mórtea d'atâția anĭ chemată,
Că va muri ferice sciind că 'l-a privit
In ora morțeĭ sele aceea ce-a ĭubit!
Mișcat fiind preotul d'asemenea ĭubire,
Il mângâe îndată, și fără zăbovire,
Plecă la tatăl feteĭ și 'ĭ spuse lăcrimând
Să aĭbĭ îndurare de junele murind:
Să mérgă împreună cu fica luĭ frumósă,
Măcar să îl mângîe la mórtea'ĭ durerósă.
Induioșat cel tată cu fica'ĭ a plecat...
Dar în mica colibă, când dênși aŭ intrat,

Zăcea pe patul morței, pălit ca și o flóre...
Copila cade 'ndată pe recele'ĭ picióre,
Strigându'ĭ să nu móră că ea îl va ĭubi,
Să aĭbă îndurare... cu el se va 'nsoți!
Își despletĭa cosița, cu ea 'ĭ ștergea sudórea,
Îl săruta nebună, îĭ asorbia suflarea,
Părea că va durerea din el să trécă 'n ea,
Să'ĭ dea a sa viață, să móră numaĭ ea.
Dar cerul ce ascultă a inimeĭ strigare,
S'a îndurat de dênsa, și junele fu 'n stare
A reveni la vĭață, la cel maĭ scump amor.
Așa e că Lisandru 'ți a fi el soțior?

—Așa este, surată. Cât sînt de fericită!
Ce e maĭ scump în lume, de cât a fi ĭubită
Cu-atâta înfocare de un ĭubit fidel,
Ș'apoĭ, surată dragă, și blând, și frumușel,
Și tinerel ca mine: d'un frate cu-a luĭ soră
Orĭ-ce străin ne-ar crede, când vom juca în horă.
Și mult îmĭ pare bine acuma c'am scăpat
De frica ce în sinu'mĭ ducém neîncetat,
Că mĕ vor da soție, ĭubită surățică,
Pe mine, o copilă frumósă, tinerică,
Cu inima setósă de lume, de amor,
Și ca o porumbiță sburând în viitor,
Vre unuĭ din bĕtrâniĭ cu nume, avuție,

Să'mĭ ĭa lumina ḑileĭ, să mĕ 'ngrópe de vie,
Sătul fiind de lume, de tóte desgustat,
Pe când, surată dragă, eŭ nicĭ nu le-am gustat,
Nicĭ nu cunosc a vĭeţeĭ ferice voluptate,
Nicĭ ale desmerdăreĭ câmpiĭ cu florĭ smăltate!
Copilă să 'nclin fruntea pe sinu'm bĕtrânit!
O Dómne, ce cruḑime, ce traĭŭ amar, cumplit!
O Dómne, te îndură de bĭetele copile,
Sdrobesce pe aceĭa ce 'ntunec'a lor ḑile!
Sdrobesce interesul, ast idol crud, barbar!
Fă să lumine 'n lume amorul ca un far!

1863

SVANTURATA

Intr'un oraş ce rîde p'a Oltuluĭ câmpie,
O fragedă copilă o dată înfloria.
Era aşa de mândră, în cât ca să maĭ fie
Ca ea în tótă lumea, maĭ nimenĭ nu credea.

Ea nu îşĭ bătea capul d'acele grijĭ deşérte,
Ce orĭ şi ce femee aḑĭ are pe pământ;
Fugĭa ca filomela de lume mult departe,
In codri solitarĭi, cu rusticu'ĭ vestmênt.

In codri solitarii ea n'avea trebuinţă
De ţóle strĕlucite, de salbă, de cerceĭ.
Şi pentru aste scule ea nicĭ c'avea dorinţă.
Nu turbura nimica copilăria eĭ.

Dar într'o ḑi o vede,—ḑirea şi blăstemată! —
Un june numaĭ firurĭ de sus şi până jos.
Răpit de frumuseţea'ĭ, el mâna'ĭ cere'ndată.
Copila imprudentă primesce bucuros.

Ea nu putea să créḑă că sub aşa vestminte
O inimă stricată se póte ascundea.
Nenorocita fată, naivă, fără minte,
Că este demn de dênsa, ca'n Dumneḑeŭ credea.

Dar nu se scurse încă nicĭ luna cea de mĭere,
Şi 'nspăĭmântată fata vĕḑu că s'a 'ncelat.
Adio, dulcĭ ilusiĭ! Adio, mângâere!
Nu este nicĭ un mijloc acum de îndreptat.

In Bucurescĭ săraca se vede aruncată,
Ca fóĭa unuĭ dafin pe un tĕrêm străin,
De soţu'ĭ crud închisă ca şi o vinovată,
Lipsită d'ale vĭeţeĭ. Ce traĭŭ pe ea cu chin!

Cât este ḑioa 'ntrégă cu foc amar se plânge,
Căcĭ soţul eĭ alérgă, se dă la desfrênărĭ.
In casă nu revine de cât setos de sânge,
Şi gata s'o ucigă la micele 'mputărĭ.

Când singură se află în casa cea lipsită
De aer, de lumină, şedênd la lucrul seŭ,
Nenorocita junǎ cu inima sdrobită,
Gândind la voĭ, copile, ea cântă 'ncet mereŭ:

„Copile, ce pe frunte cununa de florĭ albe
Voĭóse o purtaţĭ,
Voĭ cari daţĭ gândirea ilusiilor dalbe,
Copile, ascultaţĭ!

Când e să vĕ alegeţĭ din junĭ un soţ cu care
Destinul să 'mpărţiţĭ,
La nume, la avere, la mândră 'nfăţişare,
Copile, nu priviţĭ.

Pe cel cu suflet dulce, orĭ-cât de sărac fie,
P'acela să'l luaţĭ,
Căcĭ numaĭ cu acela un imn de bucurie
Imenuluĭ cîntaţĭ.

Iar de'ţĭ făcea ca mine, copile rîdĕtóre,
Amar va fi de voĭ.
Viaţa vóstră tótă va trece în plânsóre,
Va trece în nevoĭ!

1862

—○o○—

SORA

(*Erard*)

Ședém pe cósta verde, privĭam la Rin în jos.
Pe undele'ĭ albastre se legăna voĭos
O barcă, ĭar într'ênsa treĭ tineri în beție
Goliaŭ pahare pline de vin cu bucurie.
Dintr'ênșĭ cel maĭ june, d'amoruri maĭ aprins,
Spre țĕrm la o copilă paharul a întins.

„—De ce'mĭ întinḑĭ paharul cu vin, o nobil june?—
Copila 'ĭ ḑise 'ndată.—Onórea mie 'mĭ spune
De fapte ca acestea prea mult să mĕ feresc,
Și tot ce ea comandă eŭ cată să 'mplinesc.“
Iar el atuncea scóse un mic inel din deget,
Și feteĭ îl aruncă cu infernalul cuget:
„—O tênĕră virtósă, primesce ast inel,
Căcĭ el îți garantéză amorul meŭ fidel.“

* * *

Trei luni abia trecură, și junele 'ntr'o nópte
Avu un vis teribil: părea că nisce șópte
Îi spun că bĭata junĕ s'ar fi călugărit,
Căci el o părăsise.. Din somn a tresărit.
El pe un cal s'aruncă și, îndemnat de sórtă,
La monastire plécă...Acolo bate 'n pórtă:

„—Deschide'mĭ, bună mamă, căcĭ vréŭ să întâlnesc
O junĕ pribegită din satul părintesc,
O junĕ ce se află aci în monastire;
Părinții sĕi de doru'ĭ sunt gata să espire·
„—Minți, minți! strigă bĕtrâna după înaltul zid.—
Limanul asteĭ june nu pot să ți'l deschid.
Părinții sei murit-aŭ, sunt astă-dĭ șépte ḑile,
Aflând eĭ desonórea iubiteĭ lor copile.
Fugĭ, fugĭ d'aci departe, avut amăgitor,
Căcĭ e colo în ceruri un sânt resbunător."

Dar junele îndată se umple de turbare,
Și după cal s'aruncă, strigând în gura mare:
„—Bĕtrâno, veĭ deschide acum aceste porți?
Saŭ prefac monastirea într'un locaș de morți!"
Atuncea 'i s'arată frumósa luĭ ĭubită,
In albe ca zăpada... Era călugărită.
Ea 'ĭ dăte ca să sórbă dintr'un frumos pahar
Ferbintea eĭ plânsóre vĕrsată cu amar.

Fatal mister!.. Paharul la buze dus...îl arse.
Din mână jos îi pică și, cum pică, se sparse;
Iar junele se'nclină și cade la pământ,
Și, fără să pronunțe nicĭ cel maĭ mic cuvênt,
Muri, căcĭ cu paharul și inima din sine
Se sparse de odată.... Acésta se cuvine
Aceluĭ ce trădézĕ cel maĭ fidel amor,
Căcĭ e colo în ceruri un sânt resbunător.

1862

—○○○—

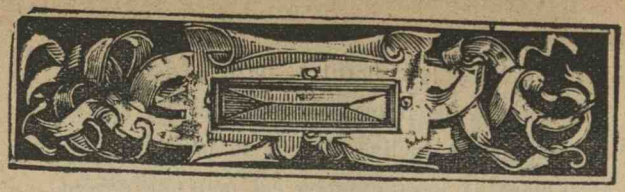

DAMON ȘI CLOE

Damon june, Cloe jună,
Intre dênşi se ĭubĭaŭ
Şi'n ardórea lor nebună
Numaĭ nóptea se'ntălnĭaŭ
In tăcerea cea adâncă
Damon Dunărea trecea,
Pe al căreĭ mal, p'o stâncă,
Cloe 'ntr'un castel şedea.
Dar când dup'o vijălie
Rîul peste ţerm s'a 'ntins,
A lor dulce bucurie
De'ntâlnire l'i s'a stins.

Atunci Cloe de la sine
Strigă: „Damon, sciĭ să 'noți?
„Este nópte, vin 'la mine!
„Vino, Damon, dacă poți.
„Voĭŭ aprinde o făclie
„Să lumine calea ta.“
Și amantul nu 'ntârdie,
Sbóră la ĭubita sa.

Dar o babă blăstemată
Audi ce-a cuvîntat
Și din umbra 'ntunecată
In făclie a suflat....
Iară Damon, o durere!
De stâncĭ rele s'a isbit
Și, perdênd a luĭ putere,
In vultóre a perit....
Pe când draga luĭ deștéptă
In castelu 'ntunecat
Fără grijă îl aștéptă,
Il aștéptă ne'ncetat.

Nóptea trece...Viŭ lucesce
In cer focul matinal,
Rîul spumă și mugesce...

Ce aruncă el pe mal?
O cintură sângerată....
Suvenirul luĭ ĭubit!
Cloe ţipă de odată,
A luĭ mórte a ghicit.
Ea în vale întâlnesce
P'al castelului pescar:
„—Haĭ cu mine, pescuĭesce,
Munca nu'ţĭ va fi 'n zadar.“

Impreună pescuiră
Dunărea în lung şi lat.
Trage plasa... Ce găsiră?
Vaĭ! pe Damon înecat!

Atuncĭ scóse ea din deget
Un inel frumos şi rar:
„—Iécă pentru al tĕŭ preget,
„O prea bunule pescar.“
Şi apoĭ îmbrăţişéză
Pe amantu'ĭ îngheţat;
Sinu'ĭ rece desmerdéză
Şi'l sărută înfocat.
„—Remâneţĭ cu fericire,
Tată, mamă, surorĭ, fraţĭ!
Eŭ mĕ duc cu al meŭ mire
In mormênt îmbrăţişaţi!“

Şi strângêndu'l la sin fórte,
A sărit în rîŭ cu el!...
S'aud clopote de mórte,
Plângerĭ, vaite 'n castel...
Valurile bat turbate
Ţermul, nisipos deşert;
Paserile 'nfiorate
Ţin un dureros concert..
Pe ţerm se rostogoliră
Strânşĭ în braţe cu amor,
Valurile 'ĭ învĕliră
Ca 'ntr'un gĭulgĭu cu spuma lor.

1862

—○0○—

CALUL LUI GRUIA

Amiculuĭ meŭ George Cirilov

I

Marióra cea frumósă
Geme, plânge și suspină,
Singurică în grădină,
Către luna mângăĭósă.

Pe bălaĭa eĭ cosiță
Salba nu maĭ strelucesce,
Nicĭ garófa nu'nfloresce
Pe duĭósă eĭ guriță.

Vêntul nopțeĭ când adie,
Plânsul eĭ nu'ĭ recoresce.
De amaru'ĭ dor vorbesce
Către ḑîna din tărie:

„Lună, ḑină mângăĭósă,
Unde este dragul meŭ?
D'a mea inimă duĭósă,
Oh! te jur pe Dumneḑeŭ,

„Fie'ți milă și'mĭ arată
Pe ce cale să apuc;
In ce ţéră depărtată
Este el, ca să mĕ duc.

„Cine scie, Dómne, cine,
Pe ce ţĕrmurĭ o fi dus!
Anĭ trec, el nu maĭ vine...
De tătarĭ o fi repus!“

Așa ḑice, dar uşóră
A luĭ Gruĭa soţióră,
Calul a încălecat
Și în nópte a sburat.

Peste déluri și vălcele
Sbóră sbor de rondunele,
Codrĭĭ, câmpiĭ strebătênd,
Pe orĭ-cine întrebând;

Dar nimic nu folosesce.
Lângă Nistru se opresce,
Când un vĭers, un vĭers ĭubit
Din Bucég a resărit.

Marióra 'nveselesce
Şi la cer frumos zîmbesce;
Drept în rîŭ s'a răpeḑit...
Calul singur a eşit!

II

In Bucég se tănguĭesce,
Dorul de'şĭ mai recoresce,
Gruĭa'n lanţurĭ ferecat,
De tătarĭ înconjurat:

„Dómne, mândra mea nu scie
Că tătariĭ cu urgie,
Mulţĭ la numĕr, m'aŭ răpit
Din pămêntul meŭ ĭubit.

„Cu ce foc, ce dor, ce jale
Imĭ va fi şeḑênd în cale...
Dar nu viŭ, căcĭ cu amar —
Gem în lanţurĭ de tătar."

Ḑise. Calul se arată
Cu-a luĭ cómă resfirată;
Sforăe din nărĭ în vênt,
'Nalţă norĭ dela pămênt.

Gruĭa 'ndată ce'l zăresce,
Plâns amar îl podidesce,
Că'şĭ cunósce calul seŭ
Şi'l înecă dorul greŭ.

El îĭ ḑice cu durere:
„Oh! d'ar fi 'n a mea putere,
Peste văĭ ca căprior
Să mĕ 'ntrec cu vêntu 'n sbor!

„Murgule, dacă m'aĭ duce
Colo unde doru'mĭ luce,
Cât aşĭ fi de fericit,
Cât aĭ fi tu de ĭubit!

„Oh! dar lanţul greŭ mĕ strânge,
Mijlocelul mi se frânge;
N'am putere şi suspin,
Gem mereŭ pe ţĕrm străin!“

Murgu 'n aer sforăĭesce,
Drept în faţă îl ochesce:
Gura 'n brâu'ĭ a 'ncleştat
Şi cu dênsul a plecat.

Fuge 'n vênt, semeţ nechiézĕ;
Câmpĭ şi codri încuréză;
Sbóră, paserĭ întrecând,
Pétra 'n cale scăpărând.

Când voĭósa cĭocârlie
Cântă 'n sbor peste câmpie,
Roa florilor sorbind,
Hora zĭorilor vestind,—

Trece Prutul, se opresce.
Bĭetul Gruĭa 'nveselesce...
Dar auḑu'ĭ 'l-a isbit
Un plâns dulce şi iubit.

Marióra luĭ scăpase,
Valurile n'o 'necase:
Sub o lésă sta plângênd,
Bórea nopţeĭ respirând.

1860

—○0○—

UMBRA LUI MIHAIU

Mihaĭŭ odinióră din grópă s'a sculat,
In giulgĭul sĕŭ de mórte schelet înfăşurat.

Durerea şi obida îl turburaŭ mereŭ,
Căcĭ suferinţa ţĕreĭ veghĭa la capul seŭ.

In mijlocul tăcereĭ purcede la palat,
Dar pe palat o buhă ţipa neîncetat.

Un strigăt de vivat aude resunând.
Mihaĭŭ se înfióră şi cugetă plângênd:

„—Când mórtea se întinde în sînul bĭeteĭ ţĕrĭ,
Românii şi chĭar Domnul se daŭ la dulcĭ plăcerĭ.

„Ajută-mĕ, o Dómne, al ţĕreĭ sânt amor
Să le inspir acuma.“ Şi bate 'n cetişor.

„Românilor, deschideți... Românilor, sînt eŭ...
Ce ?.. Nu maĭ înțelegeți acuma glasul meŭ ?“

Dar vaĭ! un rîs cu hohot din întru 'ĭ-a respuns
Și pe Mihaĭŭ durere cumplită 'l-a pĕtruns.

Când aceste cuvinte amar aŭ resunat
Din sala unde 'n tronu'ĭ Mihaĭŭ a luminat:

„— Fantasmă, fugĭ și lasă al vĭețeĭ drag pămênt..
Nu turbura festinul cu glasu'ți de mormênt.

„Româniĭ teĭ n'aŭ dreptul să vie la palat,
De ceĭ străinĭ nemernicĭ e tronu 'nconjurat.

„Turbézĕ dar de ură în negrul tĕŭ mormênt,
Româniĭ tĕĭ sunt astă-ḑĭ străinĭ p'al lor pămênt

„Fanarul ĭĭ domnesce, ĭar Domnul dórme dus,
Al țĕreĭ dor din sînu'ĭ de mult 'i 'l-am repus.

„— Când am sorbit, o Dómne, al morțeĭ crud pahar
Nu'mĭ a părut să fie atâta de amar,

„Cum furĕ aste vorbe rostite d'un străin,
Și cuĭ?... Ah! n'am putere să 'nec al meŭ suspin!“

El ḑise... Dar de ḑiuă cocoșul a cântat...
Mihaĭŭ la trista'ĭ grópă plângênd s'a înturnat!

1861

COLINDATORI

Amarilo, cum se póte
Tu că nu te-aĭ desceptat,
Să privescĭ şi s'auḑĭ tóte?
Amarilo, ce pĕcat!

Veghĭam singur astă nópte,
Dulcĭ ilusiĭ mĕ'ngânaŭ;
De o dată aud şópte,
Şópte cari mĕ strigaŭ.

„— Cine este şi ce cată?“
Tresărind am întrebat
„—Noĭ suntem, deschide 'ndată,
Căcĭ de frig am înghețat.“

Deschid iute o feréstră,
Când acolo... ce să véd?
Nisce ângerĭ... drept la vatră
Friguroşĭ mi se răped.

Eŭ coprins de admirare
Am rĕmas atuncĭ în loc.
Eĭ rîdeaŭ cu hohot mare
Şi se încălḑiaŭ la foc.

Mĕ apropiŭ cu sfială,
Iĭ observ pe toţĭ d'a rînd.
Frumuseţea ideală
Véd într'ênşi luminând.

Eraŭ micĭ, cu aripióre,
Faţa lor părea o stea,
Avéŭ buze rumeóre,
Părul d'aur le erea.

Cunoscênd a lor blândeţe:
„— Angerĭ micĭ şi luminaţĭ,—
'I 'ntrebaĭŭ cu tinereţe,—
In lume ce căutaţĭ?“

Cel maĭ mic de o natură
Maĭ istéţă 'mĭ a şi ḑis,
Şi pe rumena luĭ gură
Inflori un blând surîs:

„— Căutăm pe o fecĭóră
Care pórtă'n sîn un raĭŭ,
E frumósă şi uşóră
Ca fantasmele luĭ maĭŭ.

„— Ástă júnă răpitóre
O cunosc,—eŭ le-am respuns.
— Ne veĭ duce la ea óre?
— Da!"... şi 'ndată am ajuns.

Tu dormĭaĭ şi a ta gură
Zîmbitóre 'ncet şoptĭa;
A ta candidă figură
Veselă se rumenĭa.

„Ea e!" îngerii strigară,
Şi 'n grab te-aŭ înconjurat.
Toţĭ d'a rîndul îţĭ furară
Câte-un dulce sărutat.

Cu girlande te încinse
Pe molaticul tĕŭ pat,
Intr'un hor apoĭ se prinse
Şi frumos te-aŭ colindat.

Colindările lor tóte
Şi eŭ chĭar le-am repetat.
Ah! copilă, cum se póte
Tu că nu te-aĭ desceptat!

Angeraşiĭ la plecare
'Ţĭ aŭ dat calde desmerdărĭ;
Eraŭ micĭ, dar cu foc mare
'Ţĭ aŭ dat miĭ de sărutărĭ.

Eĭ sburat-aŭ către stele.
Eŭ a-casă m'am întors
Unde lacrimĭ căldicele
Ochi'mĭ pîn' la zĭorĭ aŭ stors.

Amarilo, spune mie,
Astă-ḑĭ când te-aĭ deşteptat,
N'aĭ vĕḑut cu bucurie
Florile?... Ce?... N'aĭ aflat?

Ia te uĭtă în sîn bine...
Crudo, rîḑĭ şi nu'mĭ rĕspunḑĭ.
Pentru ce roşescĭ de mine?
Florĭ în sîn de ce ascunḑĭ?

1863

—oo—

BĂTĂLIA DELA PISCU ROȘU

Iécă un cântec, ce'l spun bătrânii,
D'o bătălie ce s'a 'ntêmplat
P'acele timpuri pe când românii
Eraŭ poporul cel lăudat.

E nópte...Plopul încet murmură
Pe țêrmul rîuluĭ fugător,
Iar luna scaldă a eĭ figură
In unda lină de la isvor.

In sînul nopțeĭ în depărtare
S'aude sgomot de cavaleri,
Un cânt de cornuri și de famfare,
Un vuet d'arme și nechezeri.

La raḑa luneĭ luminătóre
Fâlfâĭŭ stindarde şi căscĭ lucesc.
Dar astă larmă ce 'nsémnă óre ?
Al Tiseĭ Rege, craĭŭ unguresc,

Cu o armie nenumĕrată
Se duce către un Domn român,
Căcĭ fu d'acela bătut o dată,
Şi rĕsbunarea îĭ arde 'n sîn.

Dar, când trecuse Carpaţiĭ 'n vale,
Aud d'o dată la un isvor
Un cârd de nimfe cântând cu jale.
Ecou 'ngână cântarea lor :

„—O mândre rege, de ce'ţĭ fâlfâe
Stindardul falnic şi fugĭ de somn ?
Vreĭ tu rĕsboiul, căcĭ cu mânie
Doresc ĭ a 'nvinge p'al nostru Domn ?

„O mândre rege, 'ţĭ aducĭ aminte
La piscul Roşu când te a bătut !
Infortunate, c'un an 'nainte
Tron şi viaţă aĭ fi perdut.

„Magiarĭ 'ţĭ mândri se rĕspândise,
Uĭtase drumul la ţĕra lor;
Atuncĭ româniĭ te lănţuise,
Paharul morţeĭ îţĭ da fior.

„Atuncĭ jurat-aĭ pe vênt şi sóre,
Cu a ta gură, cu mâna ta,
Că d'eĭ fi liber,—aşa e óre?—
Cu Domnul nostru mereŭ aĭ sta

„In bună pace şi armonie?
Ce caţĭ acuma p'acest pământ?
Nu sciĭ că bate o rea urgie
Pe cine calcă un jurământ?"

Amenințarea lor nu'l pătrunse.
Un rîs cu hohot a rĕsunat,
Iar celor nimfe el le rĕspunse:
„— Si ce îmĭ pasă dac'am jurat,

„Odinióră, pe vênt şi sóre?
Pot eĭ acuma să 'mĭ facă rĕŭ?
De cine témă să am aḑĭ óre?
De secĭ cuvinte respect n'am eŭ.

„Pe vênt jurat-am a fi în pace,
Dar vêntul cela în norĭ s'a dus;
Pe sóre încă, unire-a face,
Dar acel sóre a şi apus.

„Perit-aŭ dară şi vênt şi sóre,
Şi jurămêntul eŭ 'l-am uitat!"
Aşa el ḑise, şi mândritóre
Armata'ĭ tótă 'l a aprobat.

Apoĭ în cale pornesc îndată,
Voïesc şi munţiĭ de mersul lor.
A ḑileĭ raḑă mult aşteptată
Apare tristă ascunsă 'n nor.

Atuncĭ româniĭ le es 'nainte
Din stâncĭ ca leiĭ înfuriaţĭ;
Se 'ncinge lupta şi nu's cuvinte
Să spun cum mórtea îşĭ daŭ turbaţĭ.

Aerul urlă de bătalia
Ambelor armiĭ ce se dobor',
Codrul vuïesce de agonia
Şi de durerea celor ce mor.

Lancea isbesce, sparge, sfăramă
Coifurĭ lucĭóse, zale de fer ;
Calul nechĭézĕ, lancea 'l dĕramă,
Mĭĭ de blăsteme sbor' către cer !

Sórele însă iécă lucesce,
Craĭul se crede învingător ;
Iécă şi vêntul suflă, mugesce,
Craiul purcede triumfător.

Dar vêntul ḑise atuncĭ în sine :
„Să nu triumfe, căcĭ m'a trădat !"
Sóreluĭ ĭară aminte'ĭ vine
Acea trădare şi s'a 'ncruntat.

Răpede raḑe aprinḑĕtóre,
Săgeţĭ de flacărĭ în ochiĭ lor.
Orbesc magĭarĭĭ. Ne'ndurătóre
Se'ntórce mórtea cu aprig sbor.

Mugesce vêntul de vijălie,
Ridică norĭĭ de cald nisip,
Pe unguri cade... Ah ! ce urgie !
Toţĭ vor scăpare, toţĭ se risip.

Şi toţi românii cu arma 'n mână
Ii pun în fugă, prind şi omor;
Stindarde, arme, zac în ţărână;
Soldaţi şi nemeşi toţi fug şi mor.

In van îi strigă la luptă 'n silă,
Nici glas, nici cornuri, nimic n'aud;
Ucid românii, ucid, n'aŭ milă,
Că'n bătălie românu'i crud.

Din unguri unul se mai arată
Dând pept la luptă, de sânge plin;
Acesta'i craiul, dar şi el ĭată
Se prăvălesce p'un ţărm străin.

Din óstea'i tótă nu mai rămâne
De cât cadavre cincĭdecĭ de miĭ.
La mediul nopţeĭ din rîŭ es zîne
Şi despletite plâng pe câmpiĭ.

D'atuncĭ s'aude în orĭ-ce nópte,
Când este lună, când bate vênt,
Că es din sălciĭ duióse şópte
Ce plâng pe duşiĭ dup'ast pământ!

1861

—○0○—

MORMENTUL

Colo în pădurea verde,
Vedĭ, străine călĕtor,
O copilă ce se perde?
Grijele pe frunte'ĭ sbor'!

Vedĭ cum merge spre o cruce
Unde florile 'nfloresc,
Unde dorul plânge dulce
Sufletele ce lipsesc.

Ascultaţĭ, ea se înclină
Intr'un plâns rĕcoritor,
Şi pe vêntul ce suspină
Aste vorbe triste sbor':

„Oh! descéptă-te, ĭubite,
Vin la sinu'mĭ întristat,
Vin şi 'n braţe fericite
Să te legăn ne'ncetat.

„E frumósa ta ĭubită
Ce te chĭamă înfocat.
După gura'ĭ ofilită
Rosele s'aŭ scuturat.

„Stéoa sereĭ strĕlucesce
Peste déluri în senin,
Satul de la câmp sosesce,
Turmele de oĭ revin.

„P'astă oră, ţiĭ tu minte?
Ce frumos ne desmerdam
Dorul nostru cel ferbinte!
Tótă lumea o uĭtam!

„Dese oră la şeţĕtóre
Mulţumiţi mĕ ducém;
A ĭubireĭ ghicitóre
Singurĭ noĭ o deslegam.

„Când la horă 'mpodobită
Mĕ ducém în sĕrbătorĭ,
'Mĭ era inima 'nflorită,
Seměnam pe cale florĭ.

„Mâne este serbătóre,
Toţĭ în sat se pregătesc,
Pentru hora viitóre
Fetele se 'mpodobesc.

„Numaĭ eŭ nemângăiată
Plâng cernitul meŭ amor,
Inimĭóra'mĭ întristată
Se sfăramă 'n crudul dor.

„Stinse 's tóte pentru mine,
Visurĭ dulcĭ nu maĭ nutresc.
Dacă nu maĭ sînt cu tine,
Voĭŭ viaţa'mĭ s'o sfîrşesc!“

Ast-fel trista copiliţă
Plânge pe al sĕŭ iubit.
Şi 'ĭ respunde o merliţă
Din tufişul înverdit.

Nóptea négră se întinde
După muntele umbros;
Vĕlul eĭ negru coprinde
Câmpul verde şi mănos.

Fulger selba luminézĕ,
Tunet urlá 'nfuriat,
Plóĭa cade şi spuméză
Tótă nóptea ne'ncetat.

Când senina diminéţă
Orientul a deschis,
Ş'al eĭ ochĭŭ ce dă viéţă,
Peste câmpurĭ a surîs,

Noĭ găsirăm copiliţa
Pe mormêntul întristat
Mórtă... Lîngă ea merliţa
Suspina neîncetat!

1861

—○○—

SUB SAGEȚI

(*Malceschi*)

Amantul

Când rara'ți frumusețe în lume am zărit,
Durerile'mĭ ascunse îndată aŭ perit;
'Nainte de a'ți spune ardentul meŭ amor,
Aĭ revĕrsat în sinu'mĭ balsam vindecător.
Atât de mult cu tine mĕ simt de fericit,
Ca cum într'astă lume nimic n'am suferit.
Cu spada mea, Mario, a căreĭa lucire
Voĭŭ desvĕli-o, crede, nu pentru-o mărire,
Ci'n apărarea țĕreĭ ș'a ta, suav amor!
Cu calul ce adesea ca fulger lucitor
Sburat-am în resbóĭe, sbor astă-ḑĭ fericit
Și plin de bucurie la frasinu 'nverḑit.

Cu ce ardóre umbra'ĭ, Mario, o doresc,
Nu poţĭ să sciĭ. Dar spune, o suflet ângeresc:
Selbaticul meŭ suflet cum îl atragĭ la tine?
Cu care farmec fruntea'mĭ o facĭ să se încline?...
Mario, suferĭ óre? Eştĭ tristă, eştĭ palidă.
Nu vĕd nicĭ o zîmbire pe faţa ta candidă.
Imĭ vine de a crede că vreĭ să sborĭ la cer
Şi să mĕ laşĭ, Mario, în alte noĭ durerĭ.
Mĕ desmerdez cu tine şi dulce mĕ privescĭ,
Cu tóte astea'mĭ vine să'ţi ţic: „Nu mĕ ĭubescĭ!“

Amanta

Ce-aĭ ţis? Nu te ĭubesc? O scumpul meŭ dorit,
Maĭ mult de cât se póte, cum nimenĭ n'a ĭubit,
Maĭ mult de cât un suflet d'amorurĭ însetat
Şi când de a lor flamă e fórte 'ndestulat.
De nu ar fi tătarii ce'mĭ strĕlucesc în ochĭ
Şi ale lor săgete ce'mĭ suer la urechĭ,
Atât sînt de ferice, ne-avênd ce să maĭ cer,
Că aşĭ sbura cu tine într'un estas la cer.
Nu ţe ĭubesc pe tine? Intrébă umbra mea:
Ce'mĭ este lumea 'ntrégă când nu te-aşĭ săruta
Şi vĭaţa viitóre fără ĭubirea ta!
In biblia cea sântă când concentrez gândirea,
Ceresculuĭ părinte când îndreptez privirea
Şi'l rog sub scut să aĭbă pe tine, scumpul meŭ,

In lupta und'te chĭamă onórea ta mereŭ,
Cât sufer eŭ atuncia, oh! scie Dumneḑeŭ.
Veḑĭ tu acea lucire de tremurânde foĭ,
Din ale luneĭ raḑe cum scapără 'ntre noĭ?
Când suntem gură'ngură, de ce ea ne desparte?
Din sărutarea nóstră ar vrea şi ea o parte?
Fatală presimţire d'un negru viitor,
Căderea'ĭ îmĭ inspiră. Unicul meŭ amor,
In lupta sângerósă, în larma bătălieĭ,
Să ţĭ aducĭ aminte cuvintele Marieĭ.
Să'ţĭ înfrênezĭ ardórea eroică ce'mĭ place,
Dar care ástă dată 'mĭ alungă orĭ-ce pace.
Să fiĭ cu sânge rece. In luptă nu te prinde,
Căcĭ póte mâna morţeĭ asupră'ţĭ s'o întinde,
Şi vaĭ! atuncĭ maĭ bine să dorm în întuneric.
Aşa este, ĭubite, că tu veĭ fi puternic,
Veĭ sci să daĭ pept lupteĭ, dar şi prevĕḑétor?....
Când ochiĭ meĭ ce 'ntr'una de grijă şi de dor,
Se 'ntunecă în lacrimĭ,—vĕḑêndu-te pe tine,
Vor reafla seninul, când inima din mine
S'o rezema în pace pe sinu'ţĭ ne'nzălat,
Atuncĭ n'a să maĭ fie amoru'mĭ întristat.
A palpita de tine, a'ţĭ alina mâhnirea,
A se gândi la ceea ce'ţĭ face mulţumirea,
Să fie bucuria momenturilor tele
Şi chĭar a lor plăcere cu graţiile sele;

In tine, pentru tine a mai trăi pe lume;
Să móră înainte'ți pe buze cu-al tĕŭ nume
Și'n cel moment când ochiĭ îșĭ sting a lor vedere,
Să îți esprime ție o dulce mângâere;
Ne mai trăind cu tine, s'o ai în amintire,
E tot ce vrea Maria, a Marieĭ ĭubire!
Când tu te veĭ întórce, luâdu'mĭ harpa mea,
Noĭ, la lumina luneĭ, sub frasin vom ședea.
Vom respândi în nópte cântările-amoróse
Și ḑilele vieței vor curge luminóse ..
Ce-aud? Trompeta sună?....Tu plecĭ de lângă mine!
Tu póte sborĭ la mórte!.... Nu, nu, să merg cu tine!„

1860.

—○0○—

FLOAREA RINULUI

(Erard)

Colo în fundul văĭeĭ, la umbra răcorósă
A teilor, pe ĭérbă şedéŭ doĭ junĭ amanţĭ,
O junĕ şi un june, amoruluĭ constanţĭ
In vĭaţa lor fugósă.

„—Frumósă mea ĭubită, eŭ trebue să plec!
„Rĕmâĭ dar sănătósă şi cugetă la mine,
„Că şépte anĭ d'acum prin ţĕrile străine
„Am singur să petrec.

„—Orĭ-cât de mult va ţine a ta călĕtorie,
„Cât inima'mĭ va bate, la tine voĭŭ gândi;
„Amor, viaţă, carmenĭ ce 'n mine-ar înflori,
„Eŭ tóte le 'nchin ţie.“

Ceĭ ṣépte anĭ de lacrimĭ acum s'aŭ împlinit.
Copila cu cordele cosiţa'şĭ împletesce,
Cu florĭ se încunună, căcĭ astă-ḑĭ chĭar sosesce
Doritul eĭ ĭubit.

Se duce în grădină, d'acolo 'n codrul verde.
Ascultă filomela sub teiĭ înfloriţĭ,
Mereŭ privesce 'n cale; prin câmpiĭ înverḑiţĭ,
Gândind la el, se perde.

Un june p'un cal negru 'nainte'ĭ s'a oprit.
„—Dar unde mergĭ, copilă?—ĭĭ ḑise el îndată.—
„Ce cauţĭ tu pe câmpurĭ? Sciĭ tu ce creḑ eŭ, fată?
„C'aşteptĭ p'al teŭ ĭubit.

„—Aşa e!“ cu sfială copila ĭĭ respunde
Şi dulcĭ ca trandafirii obrajiĭ 'ĭ se roşesc.—
„Nu sciŭ ce mĕ îndémnă tot să'ţĭ mărturisesc,
„Nimic a nu ascunde!

„Aḑĭ trebue să vie frumosul meŭ amant.
„Sunt ṣépte anĭ acuma de când călĕtoresce.
„—Dar crede-mĕ, copilă, el nu te maĭ ĭubesce,
„El nu maĭ e constant!

„Erĭ am trecut în cale printr'un oraș în care
„Iubitul tĕŭ c'o jună se cununa voĭos.
„Ca ce urezĭ acestuĭ amant necredincĭos?
„Maĭ merită 'ndurare?

„—'I urez atâtea ḑile frumóse'n traĭul sĕŭ,
„Cât e nisipul mărei; atâta fericire,
„Cât stelele pe ceruri; atâta norocire,
„Cât frunḑă 'n teĭul meŭ.

„Da 'ĭ ḑic și un adio, căcĭ n'a gândit la mine.
„Ah! eŭ cu lumea tótă în schimb nu 'l-așĭ fi dat!"
Ce scóse el din deget? Inel d'argint curat.
„—Virtósa fată, ține."

Și'l asvêrli îndată în arḑĕtoru'ĭ sin.
Ear ea plângea ferbinte în cât îĭ ardea sinul.
Din posunar ce scóse? Basmaoa luĭ ca fulgul
Zăpeḑeĭ din senin.

„—Ah! sterge'ți ochișoriĭ, tu eștĭ a mea ĭubită!
„Te uĭtă drept la mine, eŭ sînt amantul teŭ.
„De blăstemaĭ, copilă, plecam cu Dumneḑeŭ,
„Te-așĭ fi lăsat mâhnită.

„—O scumpul meŭ prea dulce, de nu aĭ fi venit,
„D'aĭ fi ĭubit pe alta, uĭtându-mĕ pe mine,
„Eŭ care tot amorul 'l-am concentrat în tine,
„Curând aşĭ fi murit!“

1861

—○0○—

ŢERANII SUB FANARIOŢI

(*Fragment din o dramă arsă*)

. . . . . .

Oh! cât sunt de amare aceste ţile crude!
Amare, căcĭ românul, sdrobit de chin, de trude,
Nu maĭ cunósce pacea de bicĭul Osmanieĭ,
Nicĭ dalba fericire sub sceptrul tiranieĭ!
Căcĭ idra venetică despóe pe orĭ-care
D'averea luĭ strebună, ucide cu turbare;
Pârjol e und' s'arată... O ceruri, ce durere!
Nimic nu maĭ rĕmâne, nicĭ umbră de avere.
Dar pînă când să gémă de aste chinuri grele,
O prea putinte Dómne, pământul ţĕreĭ mele?
În aşteptarea lungă speranţa obosesce

Şi focul vitejieĭ în sânge amorţesce,

. . . . . .

Avém şi eŭ o dată copiĭ, soţie, casă.
Atunci simţém viaţa, pe toţĭ avênd la masă.
Dar vaĭ! că fericirea şi pacea mea senină
Se stinse cum se stinge de fulger o lumină!
Soţia mea ĭubită, ca ḑînă de frumósă,
Răpit-o aŭ păgânii din braţe 'mĭ fără milă;
Cadînă la un paşă 'mĭ aŭ dus soţia'n silă.
Ce alt putuĭŭ a face, de cât amar a plânge!
Am vrut atunci viaţa cu furie-a o stinge,
Dar numele de *tată*!... copii m'aŭ oprit.
Nu fu destul atâta, de bir am sărăcit,
Căci sbiriĭ fără lege de tot m'aŭ despoĭat,
Luară şi cenuşa, nicĭ ţol nu 'mĭ aŭ lăsat
In toĭul uneĭ ĭerne pe viscol şi pe ger;
Plângéŭ, strigaŭ copii; răcnĭam şi eŭ la cer,
Îmĭ blăstemam ursita. N'avém d'adăpostire
Ca om nicĭ o colibă, de cât o 'nchipuire,
Aşa să'ĭ ḑic maĭ bine, în munţĭ, într'o pădure.

. . . . . .

. . . . . Luam pe câte unul
Şi 'ĭ încălḑĭam la sînu'mĭ maĭ rece ca mormêntul.
Isbĭa, mişca părețiĭ un crivĕţ cu turbare;
Zăpada şi poleĭul intraŭ cu 'ndestulare
Prin spartele ferestre, prin uşa destupată

Şi slaba 'nvelitóre de vijăliĭ luată.
Urlaŭ de fóme lupiĭ şi 'mĭ da fiorĭ de mórte.
Plângém tot cu sughiţurĭ şi cu durere fórte,
D'ar fi 'nmilat o stâncă şi lupul în turbare;
Plângém, dar aspra ĭarnă n'avea nicĭ o 'ndurare!
Oh! câtă suferinţă!... Aḑĭ când 'mĭ aduc aminte,
În peptul meŭ se 'ncinge un dor adânc, ferbinte.
Trosnĭa, crăpa stejarul, trosnĭa de ger pământul;
Cădea din norĭ vulturul de 'nfiora mormêntul;
Trosnĭa torentul, stânca... trosniră şi copii!...
M'aplec... de mult murise! . . . . . .
Nebun, în umbra nopţeĭ, şi cerul blăstemam.
Alerg, alerg ca vêntul, căcĭ mórtea căutam,
Dar mórtea 'nfiorată fugìa şi ea de mine!

. . . . . .

Căḑuĭ ca mort d'odată şi când m'am deşteptat,
Aci într'astă casă tu sciĭ că m'am aflat.
Heĭ, Tudore, veḑĭ bine c'am drept de resbunare.
Jur dar p'acéstă armă a patrieĭ scăpare
De idra 'nveninată a negruluĭ Fanar.
O Tudore, în sânge voĭŭ stinge-al meŭ amar,
Căcĭ strigătul de sânge s'a înălţat la cer
Şi morţiĭ din morminte a'ĭ resbuna îmĭ cer.

1859.

NIMFA

Legendă lituană

Cine'ĭ acel june palid şi frumos?
Cine'ĭ acea june cu păr d'abanos?
Eĭ pe malul apeĭ cu undele creţe,
Oglindind în ele raĭŭ de frumuseţe,
La lumina luneĭ merg încetişor
Şi'n tăcerea nopţeĭ îşĭ vorbesc d'amor.
Junele'ĭ sărută mâna eĭ cea dragă,
Iară ea roşasce ca o dulce fragă.
Orĭ şi cine'ĭ vede, vede doĭ amanţĭ.
Dar în cursul vieţeĭ fi-vor eĭ constanţĭ?

Sub un arbor, nóptea, aŭ eĭ întâlnire.
Luna îĭ privesce cu compătimire.
Junele cel palid din vênat trălesce;

Dar copila cine'ĭ, nimenĭ nu ghicesce,
Căcĭ, pe orĭ-şi care de am întreba,
Nimenĭ n'ar fi 'n stare respunde ce-va.
De unde ea vine, niminea nu scie;
Unde ea se duce, niminea nu scie;
Ca un smeŭ din valurĭ ese şi zîmbesce,
Ca o flamă-a nopţeĭ pere, se topesce.

„—Jură'mĭ p'astă lună,- junele ĭĭ ḑice,—
Că'mĭ veĭ spune totul lămurit, aice :
Care 'ţĭ e poteca, când tu viĭ la mine ?
Unde 'ţĭ este casa, ca să viŭ la tine ?
Cine 'ţĭ sunt părinţiĭ ?.. Voĭŭ a mi te cere,
Să trăim noĭ ḑile d'aur şi de mĭere.
Tómna'ĭ către fine şi al ĭerneĭ vêut
Va aduce mórtea pe acest pământ;
Şi atuncea óre, pe aceste ţĕrmurĭ
Să te-aştept cu sinul sfâşiat de dorurĭ ?

„Şi atuncea, dragă, ca o căprióră,
Ca o dulce umbră ce în nópte sbóră,
Prin pădurea désă vreĭ să rătăcescĭ ?
Oh ! rĕmâĭ cu mine, dacă mĕ ĭubescĭ.
Stinge p'a mea buză lungile suspine
Şi frumóse ḑile veĭ trăi cu mine.
Veḑĭ tu a mea casă pîntre pomişorĭ ?

Saltă la privire pe un raiŭ de florĭ.
Sunt într'ênsa tóte cu îndestulare
Şi pădurea este bună de vânare.

„—Nu voĭesc!—respunse alba copiliță,
Resfirând pe sinu'ĭ négra eĭ cosiță.—
„Bunul meŭ părinte 'mĭ a grăit odată:
„Gura unuĭ june e înveninată,
„Căcĭ el are vorba de privigătóre,
„Dar în sine este vulpe-amăgitóre.—
Maĭ mult am credință 'n visele ce sbor',
De cât în vorbirea'ți plină de amor!
'Ți aşĭ primi dorința, dragul meŭ frumos,
Dar soțieĭ téle fi-veĭ credincĭos?"

Junele 'ngenuche l'ale eĭ picĭóre,
Şi c'o voce dulce, dar resunătóre,
Îĭ rosti îndată solemn jurământ,
Ce sburâ în nópte p'aripe de vênt.
Iĭ jură p'a luneĭ palidă lumină,
A eternității făclie divină.
„— Ține'ți jurământul, scumpul meŭ ĭubit,
Că orĭ-cine'l calcă este pedepsit!
Vaĭ d'a luĭ vĭață, vaĭ şi după mórte
Că în para Geneĭ demonĭ o să'l pórte!"

Şi ţicênd acestea vergina frumósă,
'Şi aruncă pe spate cóma eĭ stufósă.
Dup'o sărutare plină de amor,
Pe potecĭ ascunse s'avêntă uşor.
Junele alérgă şi o urmăresce,
Dar ca s'o ajungă, el nu isbutesce:
Căcĭ copila mândră fuge sprinteóră,
Cum pe vale puĭul mic de căprióră,
Şi, cum fluturelul pere 'n verdea lésă,
Pere şi copila în pădurea désă.

Junele rĕmâne ca încremenit,
Imprejur se uĭtă trist şi rătăcit.
Peste tot tăcere, numaĭ sub picĭor
Frunţele uscate fremăt scot uşor.
Lacul ocolesce, singur şi uĭmit;
Sufletul sĕŭ geme de durerĭ sdrobit.
Când o frunţă pică, cu fiorĭ tresare.
Bĭetul june crede că tot e visare,
Dar din munţĭ d'o dată vêntul greŭ mugesce;
Unda se înalţă, spumă, vĭjiesce.

Vijălia urlă, malul se clătesce,
Luna jócă 'n ceruri, valul bubuesce.
Dar din alba spumă ĭétă că resare
O verginĕ dulce, plină de 'ncântare,

Cu obrajiĭ rumenĭ, ca doĭ rodiorĭ,
Auriți de rațe ce cobor' din zĭorĭ;
Sinul eĭ de nimfă, dulcĭ dorinți deșceptă;
Gura'ĭ zîmbitóre, sărutărĭ aștéptă.
Un vestmênt ca céța nopței învĕlesce
Corpu'ĭ plin de grații care ne răpesce.

„— Ce gândire tristă și misteriósă
Sufletu'ți frămêntă?— ea'ĭ vorbi voĭósă.—
Pentru ce tu singur pe aceste maluri,
In tăcerea nopței, staĭ, privind la valurĭ?
Tu ĭubescĭ din suflet pe acea copilă
Care, pentru tine, n'are nicĭ o milă!
Intr'o așteptare, trecĭ mereŭ viața;
Dar junia'ĭ scurtă și nu'ĭ simți dulcéța.
Singur, numaĭ singur să ĭubescĭ, nu'ĭ bine;
Póte că ea rîde cu-alt amant de tine!

„Fugĭ de ea îndată, tinere frumos!
Uĭtă și amorul eĭ neomenos!
P'al meŭ sin ferice și desmerdător,
Vino, în viață să te 'mbĕt d'amor.
P'aste rĕcoróse valurĭ cristaline,
Vom pluti ca'n ceruri stelele divine;
Dacă veĭ vrea sborul uneĭ rondurele,

Vom sbura pe luciŭ precum sbóră ele;
Dacă veĭ vrea jocul pesceluĭ uşor,
Ne-om juca când este sórele-arḑĕtor.

„Iară nóptea 'n sinul apeĭ argintii,
In talamul nostru, fericţi, sglobiĭ,
Pe un pat de rose, amândoĭ în braţe,
Somnul cu dulcĭ visurĭ o să ne resfaţe!"
Nimfa de odată sinu'şĭ desvĕlesce,
De aĭ eĭ dulcĭ carmenĭ junele s'uĭmesce;
In pămênt vederea blândă a ţintit
Şi, precum o rosă, el s'a rumenit.
Nimfa ĭar îl chĭamă lângă sînul sĕŭ:
„Să te scalḑĭ cu mine, vino, dragul meŭ."

Pe al apeĭ luciŭ veselă s'avêntă,
De rĕcéla apeĭ drăgălaş se'ncântă;
Sinul eĭ trasare d'amoroşĭ fiorĭ
Şi în ochi'ĭ negri ard doă vulvorĭ.
Cu o undă rece pe june stropesce,
Iară el s'aprinde, faţa'ĭ se roşesce,
Spre mal se răpede, dar 'şĭ aţintă gândul.
Ar voi se sară, dar e jurămêntul.
Când un val de spumă pe picĭor 'l atinge,
Flacăra ĭubireĭ sufletul 'i 'ncinge.

Simțul se aprinde, mintea îi răpesce;
Inima'i amorul nou o mistuiesce,
Cum amantul tênĕr strânge cu ardóre,
Pe furiș de lume, mâna simțitóre
A amanteĭ sele, junĕ ruşinósă,
De'i coprinde sinul flama voluptósă.
Vênătorul uĭtă primul seŭ amor,
Uĭtă jurămêntul înfiorător:
In al apeĭ luciŭ a căḑut orbesce,
Un alt foc acuma sinu'i mistuiesce.

Unda cristalină o despică'n valurĭ
Şi nicĭ nu maĭ vede ale apeĭ maluri.
Nimfa voluptósă şi invitătóre,
La lumina luneĭ cea mângâetóre,
Cu el se desmérdă. Cânt' cu bucurie.
D'al lor joc spuméză unda argintie,
Mâna luĭ arḑêndă strânge alba'i mână
Şi pe mica'i gură sărutărĭ adună.
Ochĭ în ochĭ îşĭ caut, rîd şi se stropesc.
Stelele şi luna dulce'i jinduiesc.

Dar un vênt mugesce, un nor des s'arată,
Şi prin o lumină se desface'ndată.
Junele 'n nor vede p'alba copiliță,
Fosta luĭ amantă, a căreĭ cosiță

La lumina luneĭ dulce săruta,
Şi, drept mulţumire, floricele'ĭ da.
„— Unde'ĭ jurămêntul, scumpul meŭ ĭubit,
Că orĭ-cine'l calcă este pedepsit?
Vaĭ d'a luĭ vĭaţă, vaĭ şi după mórte,
Că în para Geneĭ demonĭ o să'l pórte!

„Nu ţi se cuvine 'n unda argintie
Să desmerdĭ simţirea, plin de bucurie;
Nu în sinul apeĭ pe un pat de florĭ
Să adormĭ amorul dulce pîn' la zĭorĭ;
Ci pămêntul crape pînă 'n fundul sĕŭ:
Flacărĭ infernale ardă corpul tĕŭ!
Iar sub acest arbor d'acum în tăcere,
Sufletul, sperjure, plângă cu durere,
Secolĭ mistuindu'l flăcărea turbată
Ce din sinul Geneĭ ese 'nvolvorată!"

Junele aude, se înfioréză,
Ca nebun alérgă, mintea luĭ turbéză.
Imprejur se uĭtă c'ochiĭ rătăciţĭ,
Par'că îl alungă demonĭĭ cumpliţĭ.
Vêntul greŭ mugesce în pădurea désă...
Apa se înalţă, urlă furiósă....
Valurĭ înspumate se rotesc în fund,

Ale Geneĭ sînurĭ ĭécă se desfund.....
Şerpiĭ ceĭ de pară se 'nalţă la cerurĭ...
Junele şi nimfa aŭ perit în valurĭ!

Şi acum vultórea spumă şi mugesce,
Valul cu urgie geme, se rotesce,
Şi 'n adâncul nopţeĭ orĭ-ce călĕtor
Aude din apă plâns sfâşietor....
Spun că este nimfa şi sperjurul june,
Care şi acuma de dor se rĕpune;
Sufletu'ĭ sub arbor arde 'n foc de viŭ!
Juna înconjóră lacul argintiŭ!
Cine era dênsa? N'am putut afla!
Dar sperjurul june? Vênător era!

1860

—○0○—

NEBUNA

Luna palidă şi plină
Stând pe banca eĭ de norĭ,
Stând pe tronu'ĭ de regină,
Melancolica'ĭ lumină
Scaldă câmpiĭ răpitorĭ.

Iar castelul de lumine
Şi de armoniĭ e plin;
Castelanul în festine
Caută să'şĭ maĭ aline
Al vieţeĭ sele chin.

Dar când tot ce'l înconjóră
Il îndémnă la amor,
Când o silfidă uşóră
Il ochïesce ş'apoï sbóră
Suspinând încetişor;—

De ce fruntea'ï se'ncreţesce?
De ce peptu'ï geme greŭ?
Mintea luï se rătăcesce,
Ochïu'n lacrimï se'nvĕlesce;
Care este dorul seŭ?

Castelane, pentru cine
Sunt aceste serbătorï?
Aste fragede vergine,
Ca un hor de serafine,
Pentru cine 'mpletesc florï?

In deşert golescï pahare,
Tu eştï rece şi tăcut;
Vinul chïar nu e în stare
Din strania turburare
Să te smulgă un minut.

E un an de când n'aĭ pace,
Castelanule avut.
Lume, vĭață, nu'ți maĭ place;
Desfătarea să te 'mpace
Nicĭ o dată n'a putut!

Iécă însă ce se spune
D'al tĕŭ chin misterios,
Chin cumplit ce te rĕpune,
Chin ce 'n grab te va depune
In mormêntul neguros.

*

P'ale Mureşuluĭ maluri,
Ca un dalb mărgăritar,
Ca un nenufar din valurĭ,
Trăĭa 'n doĭne de cavalurĭ
Fica unuĭ bĭet pescar.

Ea n'avea de cât un tată,
Traĭul lor din pescuit;
Insă nimenĭ nicĭ odată
N'a zărit la astă fată
Chipu'ĭ blând a fi mâhnit.

Intr'o ḑi copila dalbă
In dumbravă culegea,
Intr'o sită florĭ de nalbă;
Sinu'ĭ rotunjor sub salbă
De suspine se spărgea!—

Căcĭ ĭubitul eĭ părinte
Lânceḑĭa de mult în pat,
Şi copila cea cu minte,
Cu dor dulce şi ferbinte,
'L îngrija neîncetat.

Castelanul astă dată
O zări şi 'n grab fu prins
De o patimă 'nfocată.
Zîmbitor spre ea îndată
Mâna'ĭ nobilă a 'ntins:

„Copiliţă, dă şi mie
Doă florĭ din sinul teŭ,
Doruluĭ de léc să'mĭ fie,
Că şi eŭ îţĭ voĭŭ da ţie
Tot ce vreĭ, sufletul meŭ!"

Iar copila rușinată
Ochiĭ lacrimați 'și a stors,
Și din sită'ĭ date 'ndată
Flórea cea maĭ învoltată...
Către casă-apoĭ s'a 'ntors.

Vaĭ! dar inima'ĭ remase
Săgetată de amor.
Ochiĭ luĭ o fărmecase,
Vocea luĭ o încântase,
Și acum simția un dor.

*

Pe câmpia cea cu nalbă
De treĭ orĭ zîmbise zĭorĭ,
Și acum era cu salbă
De mărgén și iie albă,
Dar în ochĭ cu lacrimĭorĭ.

D'al eĭ tată nu maĭ vede,
Zace singur părăsit
Sub o clae în livede ;
In darn geme, ea nu'l crede ;
El o blăstemă cumplit.

Nicĭ o lună nu 'mplinise
Şi în tristul cimitir
Un mormênt se maĭ ivise...
Tatăl eĭ cu greŭ murise!
Doria căḑu 'n delir

De atuncĭa e nebună
Şi cu pletele în vênt
Vine nóptea, când e lună
Saŭ când tunetul resună,
Şi bocesce la mormênt.

Vaĭ! dar nimenea nu scie
D'unde vine suspinând,
Al eĭ vait în pustie,
Al eĭ cânt de nebunie
Se aude când şi când!

Şi d'atuncĭ se tânguesce
Castelanul pe pământ;
Sufletu'ĭ o urmăresce
Şi de doru'ĭ pătimesce
Pînă va intra 'n mormênt,—

Căcĭ fantasma eĭ dorită
P'al luĭ vĕduv căpeteĭŭ
Vine, plânge şi'l invită
Resfăţăreĭ mult dorită
Ca în ḑilele d'înteĭŭ.

Candidă şi amorósă,
Ea'ĭ dă calde sărutărĭ;
Il adórme mângăĭósă,
Il deştéptă voluptósă
Cu 'nfocate desmerdărĭ.

Cĭocârlia dacă cântă
Aurora anunţând,
Cu dulcĭ vorbe ea 'l încântă
Şi îndată se avêntă
Ca un ânger, suspinând.

Tot aşa viaţa'ĭ trece
Intr'un vis amăgitor.
In sudórea morţeĭ rece
El se scaldă şi petrece
Ḑilele coprins de dor.

*

Musica învietóre
Răpesce pe jucătorĭ;
Bucuria glumitóre
Scutură din aripĭóre
Ale fantasieĭ florĭ.

Dar când plinĭ de bucurie
Toţĭ se daŭ uşorĭ la joc,
Castelanul, vrênd să fie
In a luĭ melancolie
Intr'un singuratec loc, —

Spre o sală depărtată
Paşiĭ luĭ se rătăcesc;
Şi acum ca altă dată
Mintea 'ĭ e înviorată,
Cugetele îl răpesc.

Dar un pas încet resună
Dintre stâlpiĭ de granit...
O fantasmă albă, junĕ,
Chipu'ĭ ca un disc de lună,
De o dată s'a ivit.

Candela fumegătóre
Respândind lumina sa
Prin luciri licăritóre,
Pe figura'i gânditóre
Un fantastic nor lăsa.

Era Doria nebună,
Era scumpul luĭ amor!...
Lungul sălilor resună
De un strigăt... Se adună
Lumea împrejurul lor.

Castelanu 'ngălbenesce,
Iĭ trec recile sudorĭ,
Pasul 'i se 'mpleticesce,
Doria îl sprijinesce
P'al eĭ sîn de albe florĭ.

„Ah! tu, crude,—ea iĭ ḑice,—
Ast-fel dară mĕ ĭubescĭ!
Când eŭ nu eram aice
Tu trăĭaĭ de tot ferice!...
Dar tu tacĭ şi nu'mĭ vorbescĭ.

„Ah! vorbesce'mĭ astă dată,
Ah! vorbesce'mĭ, dragul meŭ,
Căcĭ eŭ nu sînt supĕrată
Dacă nu am fost chemată
Aci la festinul tĕŭ.

„Am şeḑut la monastire
Lănţuită maĭ un an.
Dar acum ce fericire!
Dup'o lungă despărţire
Iară sînt la bun liman.“

Şi nenorocita fată
Lĭ vorbĭa încetişor;
P'al luĭ rece corp plecată,
Fruntea'ĭ palidă ngheţată
Săruta, plângênd uşor.

Insă el abĭa fu 'n stare
A o strânge lîngă sin
Şi a'ĭ da o sărutare!...
Cu ast semn de adorare
Dăde ultimul suspin.

Nicĭ o lună nu'mplinise
Şi pe tristul luĭ mormênt
Bĭata Dorie murise....
Şi nebună îl ĭubise
Până'n ultimul moment.

* * *

Astă-qĭ o minune rară
Miră orĭ-ce călĕtorĭ:
Chĭar din pétra funerară
Cresc în orĭ-ce primă-vară
Cele maĭ frumóse florĭ.

Pe aceste floricele
Ce umbresc mormêntul lor,
Doă triste turturele
Cântă triste cântecele
In toţĭ anĭĭ, până mor!

1862

—○0○—

FLORA

Fragment dintr'o poemă didactică

In anii tinereţeĭ cântat-am cu ardóre
Ilusiile mele, suavul meŭ amor,
Şi'n verva fantasieĭ naivă, rîdĕtóre:
A graţiilor horă şi tinereţea lor.
Aḑĭ cânt, dar nu eroiĭ aceĭ scăldaţĭ în sânge,
Nicĭ câmpul bătălieĭ acoperit de morţĭ;
Nu cânt nimic d'acestea, că inima'mĭ se strănge,
Se sfăramă când aflu victima crudeĭ sorţĭ.
Te cânt, te cânt pe tine, Natură mult ĭubită,
Natură întru care citesc pe Dumneḑeŭ;
Te cânt, căcĭ sinu'ţĭ este comóră infinită
De tot ce mĕ ridică l'al minţeĭ empireŭ.

In codriĭ singuratecĭ aḑĭ musa mĕ conduce,
Departe de al lumeĭ tumult asurḑitor;
Acolo ea îmĭ cere din fluer a produce
Accente maĭ mature, un imn luĭ Creator.
Şi mult acolo 'mĭ place, o magică Natură,
Să şeḑ culcat pe ĭérbă sub arborul stufos,
S'aud în reverie a foilor murmură
Şi la picĭóre'mĭ gârla şoptind armonios.
Acolo fantasia bogată, rîḑĕtóre,
Ia sborul peste secolĭ, s'avêntă în trecut:
Descéptă ca prin farmec o horă jucătóre
De graţiĭ şi de nimfe cu chip suav, plăcut;
Driadele las, codriĭ, naĭadele din gârlă
Es tóte, şi în juru'mĭ o horă învêrtesc.
Silvaniĭ şi satiriĭ, păstoriĭ de la târlă
Se prind în joc cu ele, şi fericiţĭ glumesc.
Atuncea par'că m'aflu în ḑilele antice,
Când visitaŭ pămêntul olimpianiĭ ḑeĭ,
Când Apolon bălaĭul, ca un păstor ferice,
Păzĭa, cântând cu lira, o turmă de albĭ mĭeĭ.

* * *

Natură, ce în mână ţiĭ legile divine
Prin cari daĭ viaţă acestuĭ Univers,
La prima convorbire ce am avut cu tine,
Făcut-aĭ să resară din buze'mĭ primul vers!

Tu singură în tóte pui rara armonie,
De care se uimesce pigmeul muritor;
Tu facĭ să se încline a minţeĭ semeţie
Şi imnurĭ să'ţĭ ridice ateiĭ într'un cor.
Invéţă-mĕ acuma în versurile mele
Să cânt a ta mărire, să cânt splendórea ta:
Descoperă 'nainte'mĭ miraculele tele,
Misterele profunde:—voĭesc a triumfa
In cele labirinte ce p'adever încinge,
Triumf ce pe om face de cât Teseŭ maĭ demn.
Dar vaĭ! entusiasmul cel maĭ sublim se stinge,
Când pórtă p'a luĭ frunte al ignoranţeĭ semn.
Adevĕrat că omul în corpu'ĭ de reptilă
Nutresce o scîntee din însu'şĭ Dumneḑeŭ,
Un spirit care'n sboru'ĭ semeţ ca de acuilă,
Strebate Universul, şi ca un Prometeŭ
Voind a da viaţă la pruncul minţeĭ sele,
Intrébă, spionéză şi fură dese orĭ
Din armonia lumeĭ, din legile acele
Prin cari staŭ în aer comete, stele, sorĭ.
Da 'n versurile mele, în debila'mĭ cântare
Nu'mĭ voĭŭ lua eŭ sborul acelor genĭĭ mareĭ,
Ca să esplic în versurĭ a stelelor mişcare,
Să desvĕlesc misterul armonieĭ ceĭ tarĭ.
Nu, nu. Nicĭ cum pigmeul nu póte să'şĭ mĕsóre
Puterea cugetăreĭ cu-a unuĭ Prometeŭ;

Cuteze!... Adevĕrul, când va voi să sbóre,
C'un trăsnet îl va face sfărame 'n sborul seŭ.
Istoria ne spune aceea ce aştéptă
Pe audacioşiĭ...Acel copil Icar,
Cu aripe de céră, o minte ne'nţeléptă!—
Din Creta vrênd să sbóre, avu finit amar ;
Şi Faeton, ca dênsul, cerênd luĭ Feb prin rugă
Ca să conducă carul solar numaĭ o ḑi,
Aprinse Universul în rătăcita'ĭ fugă,
Şi tunătorul Joe atuncĭa îl trăsni.

Eŭ voĭŭ cânta cum Flora pământul înfloresce
Cu cele maĭ frumóse şi maĭ splendide florĭ,
Cum flórea dă sĕmênţă, sĕmênţa cum rodesce,
Cum arboriĭ pe câmpurĭ cresc verḑĭ şi umbritorĭ,
Cum aĭ anticităţeĭ cătaŭ să îşĭ esplice
Prin fabule misterul acest necunoscut,
Şi cum entusiasmul vieţeĭ lor ferice
Vedea divinitatea în tot ce e plăcut.

* * *

Acuma când natura se află 'n serbătóre,
Adoratorĭ aĭ Floreĭ, e timp să colindăm,
Intocmaĭ ca albina, sburând din flóre 'n flóre,
O mĭere profumată şi noĭ să adunăm.
Trecutul şi presentul să le avem 'nainte :

Cu fabula, sciința voĭoșĭ s'o măritäm,
Căcĭ ast-fel veritatea, prin graţiĭ maĭ putinte,
In spiritul mulțimeĭ facil o strecurăm.
In calea'ĭ însemnată de 'nalta Provedinți,
Pămêntnl împlinesce în fie-care an
Treĭ timpĭ în cari Flora poporuluĭ Roman,
Doritele eĭ daruri pe câmpĭ le respândesce,
Ș'un timp în care totul apune în mormênt,
Natura când e 'n doliŭ și ochĭul nu 'ntâlnesce
Nimica cu viață pe un deșert pământ.
Să amintim aicea cum în anticitate
Voiră să esplice poeţiĭ ast mister
Prin o alegorie din cele admirate
D'atâtea generaţiĭ ce aŭ trecut sub cer.

1862

—○0○—

FICA CEREREI

Episod dintr'o poemă didactică

De lacul Perg aprópe se 'ntinde o dumbravă,
In care dacă intri, nu'ți vine să mai eşi.
Acolo Proserpina, copila cea suavă
A Cereреi, alérgă prin arborii ceĭ deşi,
C'o cétă de vergine ca dênsa tinerele,
Dar cari 'n frumuseţea divină n'o egal;
Alerg', se 'ntrec a strânge florĭ fragede ca ele
Pe pajistea stropită de plânsul matinal.
Pluton din întêmplare acolo se arată.
A Venereĭ putere Pluton despreţuĭa.
Amorul, cum îl vede, răpede o săgétă

Din cele maĭ cumplite ce 'n tolba luĭ păstra.
Săgéta scapă, sbóră şi inima'ĭ pětrunde.
Un dor de Proserpina încinge peptul luĭ...
Iubesce... Pasiunea'ĭ maĭ mult nu póte-ascunde.
Se turbură... Durerea o spune orĭ şi cuĭ.
Frumósa junĕ ḑee, ca orĭ şi ce copilă,
Necunoscênd amorul, de el rîdea mereŭ.
Pluton în desperarea amoruluĭ, cu silă
Indată o răpesce, o pune 'n carul seŭ
Şi fuge.... Tot pămêntul se 'ntunecă, dispare;
Câmpiĭ, văĭ, munţi şi déluri, ca fulgerile trec.
Ea plânge, ţipă, chĭamă, se svêrcolesce tare;
Dar strigătele'ĭ tóte în vuet se înec,'
Şi cade obosită în braţele vînóse.
Bălaĭul păr îĭ scaldă rosalbiĭ eĭ grumajĭ,
Suspină şi din gene'ĭ curg lacrimĭ torentóse,
Durerea îĭ pălesce frumoşiĭ eĭ obrajĭ.
In linul lac Ciane cu carul ambĭ s'aruncă
Şi miĭ de diamante din rótele luĭ sbor'.
Ciana, blânda nimfă, în van îşĭ dăte muncă,
Vrênd să opréscă calea acestuĭ răpitor.
Pluton asvêrle sceptrul cu mâna'ĭ vigurósă...
Sub apă se despică pămêntul până 'n fund.
Iar ḑeul şi amanta'ĭ timidă şi frumósă
Dispar cu carŭ 'n umbra infernuluĭ profund.

Când Cererea în urmă află aceste tóte,
O tigră care 'şĭ vede unicul puĭŭ ucis
Şi pe ucigătorul alăturea, nu póte
Să aĭbă o urgie maĭ mare de descris,
De cum avu acéstă infortunată mumă.
Îşĭ sfâşia vestmêntul, se văita cumplit
Şi invoca asupră'şĭ blăsteme marĭ şi sumă.
Cu doă facle 'n mână, cu părul despletit
Ca furia Nemesis, pământu 'ntreg strĕbate.
Oraculĭ, temple, drumurĭ, cetăţĭ, câmpiĭ şi munţĭ,
Le ĭa d'a-rîndul pe tóte; deşerturĭ ne umblate,
Păduri de fiare pline şi ape fără punţĭ,
Nimica nu opresce a eĭ călĕtorie,
Alérgă ca nebună, alérgă întrebând....
Dar nimenĭ să respundă din muritorĭ nu scie,
Şi toţĭ coprinşĭ de milă o las şi trec oftând.
Infortunata mumă, de fica eĭ lipsită,
Nu scie 'n care parte a lumeĭ este ea.
Aceluĭ ce 'ĭ ar spune o scire fericită:
Amorul, nemurirea ea tóte 'i le-ar da.
Dar nimenĭ nu respunde la strigătele'ĭ vane,
Ecoul singur numaĭ respunde când şi când!
Sdrobită de durere, la 'ntinsul lac Ciane
Sosind, pe malu'ĭ verde stă 'n dorul eĭ plângênd,
Acolo de o dată vederea 'ĭ întâlnesce
Cintura Proserpineĭ plutind pe valul lin!

Atunci credênd că fica'i de loc nu mai trăiesce,
Își smulge părul, geme, cu pumnii'și dă în sin;
Blăstemă tot pământul nimic să mai rodéscă,
Aratrele sfăramă, ucide mii de boi,
Si seceta începe câmpii să pustiéscă,
Si fómetea să vie cu ale ei nevoi.
Mișcat atunci Jupiter de sórta omenirei
Pe Irida trimise Cererei, cu îndemn
Mânia să'i aline. Dar muma Proserpinei
O'ntêmpină și'i ḑise: „Pământul nu e demn
De nici o îndurare cât timp voiŭ fi lipsită
De fica mea cea dragă, de scumpul meŭ odor."
Jupiter astă dată silit fu să promită
C'o va reda îngrabă la sînu'i doritor,
De n'ar fi dus la buze nimic de nutritură.
Dar din fatalitate copila în infern
Un simbur de grenadă îl mestecase 'n gură,
Și Ascalaf vĕḑênd-o, ca inamic etern,
O denunță. Jupiter al ḑeilor părinte,
Decise ca 'n toți anii iérna lîngă Pluton
Să ședă ca soție, iar restul înainte
Cu Cererea să fie. Atunci din Flegeton
Cu apă, Proserpina pe Ascalaf stropesce,
Și 'n buhă, cobea nopței, îndată 'l-a schimbat.
D'atuncea remușcarea eternă îl muncesce
Și de lumina ḑilei s'ascunde ne'ncetat!

Ast-fel anticitatea căta să ne esplice
Misterele naturei ascunse pentru ea.
Atuncea Pitagora într'un estas ferice
Striga că în natură tot simte ș'amor va!
Sublimă veritate! Dar când vom înțelege
Că dacă fericirea societățeĭ vrem,
Adevĕrata cale noĭ nu putem alege,
De cât de călĕusă când pe Amor avem!

Atuncĭ când primăvara 'ncolția verdéță noă,
Când florile pe câmpurĭ vederile răpéŭ,
Când nóptea peste plaĭurĭ vĕrsa o liuă roă
Și tot părea că 'nvie,—ceĭ vechĭ atuncĭ ḑicéŭ:
„Se bucură Cerera căcĭ fica'ĭ a să ésă
„Acuma din adâncul Erebruluĭ noptos.“
Când vara în pădure verdura era désă
Și holdele de aur ca un océn undos
Acoperéŭ pămêntul,—ḑicéŭ cu bucurie:
„Cât e de priincĭósă Cerera pentru noĭ!
„Vedeți cum îngrijasce de țérinĭ, holde, vie!
„Nu vrea să maĭ cunóscem a lipseĭ marĭ nevoĭ.
„Atâta bunătate de unde vine óre?
„Din dorul eĭ de mamă! Acest divin amor
„O face ca să fie atât de 'ngrijitóre,
„Ca cum ogorul nostru ar fi al eĭ ogor.“

Dar iécă tómna vine, tot rodul se adună
Și'l ţin de timpuri rele; ţĕranul mulţumit
Privesce abundenţa ce munca 'i încunună
Și inima în peptu'i o simte c'a 'nflorit.
Dar în acele ḑile, când frunḑele pălite
Învĕluïesc câmpia, când crivĕţu 'nghețat,
Ca un sărut al morţeï pe buze ofilite,
Mugesce peste crângul de frunḑe scuturat,
Cerera nu mai scie, să rîḑă ori să plângă,
Căci fica eï se duce în statul luï Pluton,
Și braţele de doru'i d'acuma vrea să'și frângă!
D'acuma să mugéscă al ïerneï acilon,
Zăpada și poleïul pămêntul învelésca,
Nimica nu'i mai pasă. Al morţeï trist vestmênt
Acoperă figura'i și statura 'i ḑeéscă.
Fără copil o mamă, e vie în mormênt!

1862

TABELA

Precuvêntare V

MIOSOTUL

Invocare 7
Gura iubiteĭ 9
Pescarul 11
Cânt de légăn 14
Macedonénul 17
Un vis la anul noŭ . . . 20
Copilul murind 22
Fura 26
Tânguire 29
La o filomelă 32
Orfanul 34
Ţĕreĭ mele 36
Espatriatul 38
La rĕstignirea luĭ Isus . . . 41
Cuza Domnul 43
Pe albumul d-neĭ * . . . 45
Lacul 49
La pompierii românĭ . . . 53
Regele şi regina 55

Orfaniĭ asiluluĭ Elena . . . 58
Naiadele 59
Hoc erat în votis 63
Fantasma 66
La o turturică 69
Cupa 71
Melibeŭ și Titir 73
Indemnare 80
Laura 83
Dorul 85
Eram mic 87
Mórtea 90
Un român mort în America . . 92
Simpatia 95
Patria 98
Pâraelor 101
Ce n'avem 102
Uneĭ june călĕtóre . . . 104
Ruinele 108
Aniversarea nascereĭ . . . 110
Haiducul 112
Copila la mormênt. . . . 115
La copilărie 116
Ostașul 117
Uneĭ june vioriste. . . . 119
Ilusia perdută 121
Imn la putere 123
Adio 125
Ióna din Roman 127
Omeniĭ ciudați 130

Pomana ţiganuluĭ 132
Ariciul şi sobolul 134
Epigramă mustăţeĭ. . . . 137

LEGENDE SI EPISODE

Zina codrilor 141
Străinul 146
Înşir 'te, mărgărite . . . 151
Imenul şi Amorul 158
Filomela 162
Fĕt-frumos 171
Zina laculuĭ 176
Corviu 184
Sérpele 188
Intemnitatul 192
Zina florilor 195
Sofia şĭ Miron 202
Femeea 206
Fecióra din munţĭ . . . 208
Silful 211
Filomela şi greerul . . . 213
Pandurina 215
Miosotul 218
Fatalitatea 221
Florica 226
Profira 230
Coridon. 234
Rivala 239
Al-Mamun 243
Lisandru 246
Svĕnturată 250

. 253
Sora 256
Damon şi Cloe 260
Calul luĭ Gruia 265
Umbra luĭ Mihaiŭ 267
Colindătoriĭ 271
Bătălia dela Piscu-roşu . . . 277
Mormêntul 281
Sub săgeţi 285
Flórea Rinuluĭ 289
Ţĕraniĭ sub fanarioţi . . . 292
Nimfa 301
Nebuna 312
Flora 317
Fica Cereręĭ . . .

FUNDAȚIUNEA UNIVERSITARĂ CAROL I

ERRATA

Cititorul este rugat să îndrepteze aceste erorĭ cari strică sensul şi versul:

Pagiua

26, rêndul 1, citesce *Fura* în loc de: *Fuga.*

92, după versul 5 urméză acest vers:
Şi tristele'ĭ suspine se duc p'al nopţeĭ vênt.

97, versul 2, *să 'mparţĭ* în loc de: *să'mĭ parţĭ.*

146, versul 10, *lună luug* în loc de: *lună lună.*

167, versul 1, *viitóre* în loc de: *vitióre.*

182, versul 2, *eĭ* în loc de: *îl.*

240, versul 20, *cănt'* în loc de: *cănt.*

241, versul 15, *ĭubita* în loc de: *ĭubite.*

246, versul 14, *de anĭ* în loc de: *anĭ.*

249, versul 9, *'mbĕtrănit* în loc de: *'m bĕtrănit.*

251, versul 1, *ḑi rea* în loc de: *ḑirea*

252, versul 16, *căntaţĭ* în loc de: *cîntaţĭ.*

284, versul 7, *luăndu* în loc de: *luăd.*

285, versul 7, *acuma* în loc de: *acum.*

297, versul 16, *tresare* în loc de: *trasare.*

GR. H. GRANDEA

NOSTALGIA

POESIĬ

CAROLI
FUNDATIUNEA UNIVERSITARA

BUCURESCI

EDITURA TIPOGRAFIEI „GOVORA"

1885.

Jno. A. Sill

Inv. A. 2521

GR. H. GRANDEA

NOSTALGIA

POESII

FUNDAȚIUNEA UNIVERSITARĂ CAROLI

BUCUREȘCI

EDITURA TIPOGRAFIEI „GOVORA"

1885.

(*Cititorii sunt rugați a îndrepta erorile tipografice arătate la finele volumului*).

EDITURA TIPOGRAFIEI „GOVORA“

NOSTALGIA

DE ACELAŞI:

Miosotul, *poesii*, a patra ediţie . . . . . 5 lei.

Nostalgia, *poesii*, ... 5 „

Fulga, a opta ediţie . . . . . 2 „

Albina Pindului, revistă pentru litere, sciinţe şi arte. (1868—1871, 1875), 4 vol.

DONAȚIUNEA
JOAN J. MOVILĂ

ASRAEL

Amicii mei, e dulce a vóstră mângăere !
Ca un balsam adórme adânca mea durere,
Dar când se redeștéptă, îndată mai cumplit
Ea îmi sfâșie sînul, ca șérpele 'ndârjit.
Adî nu mai e putință să aflu vindecare
De rĕul ce m'apasă, de négra desperare.
Rĕmas-am în viață cu sufletul uscat,
Ca frasinul în care un trăsnet a picat.
Când am perdut credința, ce vreți să fac în lume?
Să pribegesc în nópte ca umbra fără nume ?
Credință, tu ce 'n valea de lacrimi, ca un far,
Ne luminezi poteca stâncosului Calvar,

Lumina ta curată îndată ce se stinge,
Adâncul întunerec tot sufletul încinge !
Din ḑioa când în cale'mĭ s'a stins făclia ta,
Fatalitatea puse asupră'mĭ mâna sa.
Durerea şi desgustul ce simt d'atuncĭ în vĭaţă,
S'a 'ntins pe al meŭ suflet ca un linţol de ghĭaţă,
Ş'aŭ amorţit într'ênsul tot ce'ĭ frumos şi sânt,
In cât aḑĭ simţ în mine un larg, pustiŭ mormênt.
Urechĭa către sînu'mĭ înclin câte odată,
Sperând s'aud o voce că 'mĭ ḑice: „Iată, ĭată !
„Tu nu aĭ murit încă!“—Dar nu aud nimic
De cât, ca rîs sarcastic, al inimeĭ tic-tic.

Vrênd a umplea abisul noptos ce e în mine,
Acel abis ce lasă credinţa după sine,
Ce n'am svêrlit într'ênsul ! Dar nu 'ĭ-am dat de fund.
Mult maĭ facil se umple Atlanticul profund,
Mult maĭ facil se 'nfrênă talazul ce mugesce,
De cât un suflet căruĭ credinţa ĭĭ lipsesce.
Ca să învîng durerea o ḑi, ce n'am făcut ?
Câmpiile gândireĭ mereŭ le-am străbătut.
A omuluĭ problemă, a sufletuluĭ sórtă
Am cercetat : abisul în negura luĭ pórtă
Ascunsă veritatea şi scopu'mĭ pe pământ.
Tot ce-am aflat, e lampa ce arde la mormênt !

Ce limbă póte spune durerea fără nume
Ce am simțit atuncea când am veḑut în lume
Că viața e o scenă în care joc mereŭ
Comediani cu nume de *Bine* și de *Rĕŭ*,
Și unde cel din urmă aplaude culege,
Căci ast-fel hotărasce o ne'mblânḑită lege!
Acele marĭ cuvinte ce mințile muncesc,
Sciți voĭ ce-ascund adesea? Sciți voĭ ce prețuĭesc?
Virtutea e o mască; morala, o himeră;
Credința e sclavie; religia, viperă!
Vĕḑut am mersul lumeĭ și vaĭ! am înțeles
Că ea se mișcă numaĭ din crudul interes.
Un singur idol are, și luĭ mereŭ se 'nchină
Și ângerii din ceruri, și ómenii din tină.
Din pântecu'ĭ se nasce acel sublim amor
De patrie, de sânge, de legĭ, de Creator.
Luĭ, toți 'i se închină: eroul și martirul,
Soția și amanta, părintele și fiul.
Acesta'ĭ Egoismul, unicul Dumneḑeŭ
Ce lumea o guvernă etern cu suflul sĕŭ.

Aci ajuns cu mintea m'am desgustat de mine,
De Dumneḑeŭ, de lume, de tot ce e în fine,
Și ca să 'nec urâtul, setos m'am aruncat
In brațele plăcereĭ, p'al voluptățeĭ pat.

Când inima setósă d'amor, de fericire,
Simțiam că mi se sparge, ca un eșit din fire,
O închinam bacanteĭ. Când îmĭ cerea un ḍeŭ
La care să se 'nchine, atunci cădeam și eŭ
La sântele icóne din sumbrele altare
Și rescolĭam într'una c'o cruntă desperare
A sinuluĭ cenușă. Dar tóte în deșert,
Căcĭ rugele pióse, al imnelor concert,
Religiósa pompă, chiar până ș'amîntirea
Că am creḍut o dată, nu 'mĭ maĭ mișcaŭ simțirea.

Nesimțitor ca pétra de care îmĭ isbĭam
Arḍênda frunte, ochiĭ în sus îĭ ridicam,
Și nu vedeam nimica de cât un cer d'aramă
Ș'un idol surd pe care în van aci îl chĭamă
Stupidul om în vêntul durerilor perdut.

O raḍă de credință de ce nu s'a putut
Acum să maĭ lucĭască în calea vĭeţeĭ mele,
Spre ea să înalț ruga în viforile rele,—
O stea conducĕtóre?—Așĭ da...însă ce ḍic?
Aci, în cer, în ĭaduri, eŭ nu maĭ am nimic.
'Mĭ-am derâmat altarul, creḍênd că veritatea
Imĭ va reda balsamul ce dă divinitatea.

Cum aşĭ voi acuma copil ca să maĭ fiŭ !
Copil, vedeam în ceruri pe Dumneḑeŭ cel viŭ,
Cum aḑĭ un măr de aur şi rumenit la sóre
Il vĕḑ că îmĭ surîde din frunḑa fremătóre.

Amicii meĭ, aḑĭ dară vedeţĭ că nu maĭ sînt
De cât un mort ce umblă să afle un mormênt.
Vreţĭ voĭ a mea scăpare ? Aflaţi'mĭ o femee
Frumósă, iubitóre, în care să scîntee
Amorul, voluptatea şi rodiu 'nflorit,
Cum 'mĭ-a plăcut să fie femeea ce-am dorit :
Vestală în iubire, bacantă în plăcere,
Cu sufletul de flacări, cu inima de mĭere.
Aflaţĭ-o şi o puneţĭ să 'mĭ cânte din clavir
Selbatecile imnurĭ, al inimeĭ delir.
Ş'atunci când al meŭ suflet n'o maĭ simţi durere,
Când, fărmecat d'armoniĭ, de graţiĭ, de plăcere,
Va tremura ferice,—atunci când ochiĭ meĭ
S'or desfăta cu sete de carmenile eĭ,
Atunci un glonţ în frunte şi creeriĭ să 'mĭ sară,
Dând luĭ Satan o viaţă atâta de amară !

1869

—oOo—

SALBA

I

Din lacrimĭ şi suspine
Ce des am revĕrsat,
Iubit-o, pentru tine,
Plângênd am înşirat,
Fragila dalbă salbă!
Şi cât voiŭ fi în lume,
Arḑênd d'amorul tĕŭ,
Pe buze cu al tĕŭ nume,
Voiŭ înşira mereŭ
Fragila dalbă salbă.
Iar când a morţeĭ mână
Va stinge vĭaţa mea,
Pe trista mea ţĕrână
S'o deşira şi ea,
Fragila dalbă salbă!

II

Nopți de ĭarnă, nopți geróse
Le trec singur cugetând,
Ale inimeĭ duĭóse
Bătăĭ răpeḑi ascultând.
Oh! atuncea lângă mine,
Caleŭ dulce, dac'aĭ fi,
Ale tele dulcĭ suspine
Cu ce sete le-aşĭ sorbi!
Fruntea mea de foc încinsă
P'al tĕŭ umĕr aşĭ lăsa,
Iară buza mea aprinsă
Miĭ de sărutărĭ 'ţĭ-ar da.
Oh! atuncĭ din al meŭ suflet
Aşĭ vĕrsa şi'n peptul tĕŭ,
Căcĭ adesea nóptea cuget
Că nicĭ cum n'aĭ suflet, ḑĕŭ!

III

Capul tĕŭ e rupt din sóre.
Pe obrajiĭ 'ţĭ se mărit
Crinul alb, candida flóre,
Şi grenadul înflorit.

IV

Une-orĭ când lângă tine
Șed și caut să înec
Plânsul care tot îmĭ vine,
Ce ideĭ prin cap îmĭ trec!
Eŭ în versurĭ 'ți-am ḍis: Ḍee;
Lumea rea 'ți-a ḍis: Demon!
Acum simt că eștĭ femee,
Dar cu ghĭare de grifon.

V

Vaĭ! tu eștĭ grifonul care
Peptul mi 'l-a sfâșiat
Cu ascuțitele luĭ ghĭare
Și dulcĭ sărutărĭ 'mĭ-a dat.
Peptul astă-ḍĭ îmĭ resună
Surd ca un negru sicriŭ,
Iară buza mea nebună
Cântă că amoru'ĭ viŭ.

VI

Eram strugur înainte,
Eram june copt de minte;
De când însă te-am zărit,
Strugurul s'a stafidit,
Iară mintea 'mĭ a perit.

VII

'Mĭ-aŭ ḑis des amicii meĭ,
Când eram copil ca eĭ :
„Cu voința ta de fer
Și cu mândru'ți caracter,
Veĭ fi Cromvel maĭ târḑiŭ.“
Dragă, eĭ minției.... o șciŭ!

VIII

M'am uĭtat aḑĭ în oglindă,
Să veḑ dacă n'am și eŭ
Vr'un carmen ca să aprindă
Simpatia 'n sînul tĕŭ;
N'am veḑut nimic, îmĭ pare,
De cât pe un bĭet nebun,
Care cred c'ar fi în stare
Pe o vargă de alun
Să alerge după tine
Ca un june fărmecat!
Atunci indignarea 'n mine
S'a aprins și... 'l-am scuĭpat.

IX

Cu cât omul e mai tênĕr,
Cu atât sufletul sĕŭ
Viŭ resfrânge ca un fulger
Chĭar pe Dumnedeŭ.
Cu cât sufletu'mĭ s'aprinde,
Dragă, de amorul tĕŭ,
Cu-atât simt că se întinde
Un infern în sînul meŭ!

X

Am fugit mereŭ de tine,
Anĭ întregĭ prin ţĕrĭ străine
Am gemut şi lăcrimat,
Insă nu am alinat
Flacăra mistuitóre.
Cum să sting un foc de sóre?
Când credeam că am învins,
Că amorul meŭ s'a stins,
Oh! atuncĭ maĭ cu durere
Am simţit a luĭ putere.

XI

O ĭarnă întrégă, pe țĕrmurĭ străine,
Departe de țéră, amar am zăcut;
Și astă-ḑĭ când cuget, fiorul îmĭ vine.....
Acolo al morțeĭ crud fer 'l-am vĕḑut.

Oribilă'ĭ mórtea! Eŭ care 'nainte
Ca dulce scăpare ades o chĭămam,
Când 'ĭ-am vĕḑut fața, nu'mĭ ese din minte:
Sub ale eĭ ghĭare ce mult mĕ luptam!

Când medicul însă cu fața voĭósă,
Mĕ strânse de mână și 'mĭ ḑise rîḑênd:
„Amice, curagiŭ! Amanta duĭósă
Ce 'n țéră te-aștéptă, vedea-veĭ curând!“

Simțit-am pe frunte că 'mĭ trece d'odată
O caldă-adiare din patria mea,
Și perna de lacrimĭ fu 'ndată scăldată,
Căcĭ umbra ta dulce 'nainte'mĭ părea.

Mult plâns-am atuncea! Dar plânsul acela,
Ca roa suavă ce'nvie un crin,
Ca plóĭa de vară ce-o bea filomela,
Redăte viață în lângedu'mĭ sîn.

XII

Când pe patul de durere
In Liegiŭ am căḑut,
Unde nicĭ o mângăere
Dela nimenĭ n'am avut,
Iarna câmpiĭ învelise
Cu linţoliul de nea,
Frunḑele se ofilise,
Cerul plin de norĭ era.
Paserile întristate
La feréstră ciripĭaŭ,
Vênturile înghĭăţate
Pe căminul larg mugĭaŭ.
Dar când pentru 'ntêia dată
M'am tĕrêt din asprul pat
Şi vederea întristată
Prin feréstră-am aruncat,
Am ţipat de bucurie,
Căcĭ vḕḑut-aŭ ochiĭ meĭ
Primăvéra verḑulie
Aruncând din carul eĭ:
Pentru câmpurĭ verḑĭ covóre,
Pentru pomĭ albele florĭ,
Pentru paserĭ caldul sóre,
Pentru mine dulcĭ florĭ!

XIII

Eŭ când încălḑiam la sóre,
Peste noă ţĕrĭ şi mărĭ,
Costelivele 'mĭ picĭóre,
In amor şi desfătărĭ
Tu te legănaĭ ferice!
Un amic de 'mĭ-ar fi scris
Cele ce făceaĭ aice,
Cu ce hohot aşĭ fi rîs!
Aşĭ fi rîs atât de tare
In cât aĭ fi auḑit
Din cea négră depărtare
Inima că 'mĭ-a plesnit!

XIV

P'o scrisóre de la tine
Plină cu cuvinte recĭ
Aşi fi dat ce-aveam la mine
Şi toţĭ autorii grecĭ.
Tu 'mĭ-aĭ scris, ţiŭ bine minte,
In doĭ anĭ doă scrisorĭ...
O! ce dulcĭ şi recĭ cuvinte,
O! ce şerpĭ ascunşĭ în florĭ!

XV

„Acum călĕtoresce
Vr'o doă sĕptĕmânĭ,
Dar însă îngrijesce
Pe drum să nu remânĭ!"
Cu vocea îngrijată
'Mĭ-a ḑis un creditor.
'L-am sărutat îndată...
Ce suflet simțitor!

XVI

Ah! după o cumplită și lungă maladie,
Cum tot ce ne 'nconjóră e dulce, e divin!
Ce lanț de dulcĭ impresiĭ e o călĕtorie
Când sufletul resfrânge al ceruluĭ senin!

XVII

Zoologica grădină
Din Anvers am visitat,
Și aḑĭ inima 'mĭ e plină
Vaĭ! de câte am aflat!

O panteră grațiósă
Ce din ochĭ svêrlĭa scînteĭ,
Cu o voce mult duĭósă
'Mĭ-'a numit rudele eĭ.
Oh! cât m'am mirat de tare,
Audind numele tĕŭ,
Acel nume pentru care
M'am dat draculuĭ mereŭ.
„Ce fel!.. O cunoscĭ?—ea 'mĭ dise.—
„Este verișóra mea."
Apoĭ botul îșĭ întinse,
Voind a mĕ săruta.
Tu 'mĭ-aĭ dat o sărutare,
Și tot sângele 'mĭ-aĭ supt;
Hĭara fu maĭ cu 'ndurare,
Numaĭ vestmêntul 'mĭ a rupt.

XVIII

Acolo din întêmplare
O gazelă întâlnesc;
O admir cu însetare,
O sărut, o gugulesc;
Ea ațintă către mine
Doĭ ochĭ negri, marĭ, duĭoșĭ,

Doĭ ochĭ negri, dulcĭ ca tine,
Dulcĭ ca ochi'ţĭ mângâĭoşĭ:
Aşĭ fi stat o ḑi întrégă,
Admirând-o mult şi drag,
Dac'un guard cu faţa négră
N'ar fi ḑis să mĕ retrag.
M'am retras; dar din grădină
N'am eşit cum am intrat,
Sprinten, cu fruntea senină,
Ci tăcut şi întristat.
Tótă nóptea suferinţă,
Tótă nóptea verḑĭ scînteĭ;
Somnul n'a fost cu putinţă
Să închiḑă ochiĭ meĭ.
Iar când zĭorile mijiră
Dulcĭ ca rîsul unuĭ ḑeŭ,
Lacrimile'mĭ isbucnirĕ,
Ingânând numele tĕŭ.

XIX

Am scăpat acum de jug,
Jugul dulceluĭ amor;
Par'că es dintr'un coşcĭug,
Ḑeŭ, aşa respir uşor!

XX

Insă când mĕ uĭt la tine
Şi'ţĭ vĕd gura de carmin,
Un foc se aprinde 'n mine
Şi încep ca să suspin...
Căcĭ ca mâne,—cum se scie!—
Altul o va săruta,
Altuĭa cu bucurie
Veĭ da chĭar inima ta!

XXI

De ună-dĭ chĭar îmĭ dise un mare om de stat:
„D'amor, precum se vede, eştĭ fórte turburat.
„Copile, nu maĭ perde a inimeĭ putere,
„Spre a vêna femeeĭ un zîmbet de plăcere.
„Am fost şi eŭ ca tine, am tremurat şi eŭ
„La pólele Omfaleĭ; pe viul Dumneḑeŭ,
„Nu a respuns nicĭ-una la dorurile mele.
„Dar câte umilinţe avut-am de la ele!
„De câte-orĭ vĕḑut am femeea preferând
„Amoruluĭ, virtuţeĭ, tot ce e maĭ de rând!
„Cunosc eŭ o femee superbă şi frumósă;
„Ea meritä să fie amanta ta fălósă:

„Ambiția!.... Iubesce-o, e demnă d'al tĕŭ dor.
„Sacrifică eĭ tóte: plăcerĭ și viitor.
„Iar mâne când cununa mărireĭ p'a ta frunte
„Va strĕluci ca luna pe brațiĭ de la munte,
„Femeile acestea ce ațĭ te umilesc,
„Se vor tĕrî 'nainte'țĭ, mințind că te ĭubesc."

1868

— ○0○ —

CADEREA FOILOR

Tómna'ĭ către fine. Vêntul rece bate,
Scuturând din arborĭ frunḑele uscate.
Dar vĕḑênd cum ele se rotesc în vênt
Şi ca plóĭe d'aur cad p'acest pămênt,
Cletinându'mĭ capul, ḑic cu întristare:
„Tot aşa şi anii 'mĭ trec fără 'ncetare!"
Trécă, căcĭ de dênşi nu am nicĭ un dor.
In acéstă lume sînt un călĕtor.
Mĕ supun naturei care este dréptă.
Sciŭ la ţĕrmul vĭeţeĭ ceea ce m'aştéptă:
Un mormênt în care, fie sclav saŭ domn,
Muritorul dórme cel din urmă somn.
Mórtea e o mamă care îşĭ ĭubesce
Fii şi 'n ĭubirea'ĭ nu'l nedreptăţesce.

Insă plâng speranța care m'a 'ncelat,
Numaĭ cu himere ea m'a desmerdat.
Când întêia óră ochiĭ 'mĭ se deschise
L'al vieței sóre, ea zîmbind îmĭ ḑise:
„Mergĭ, a ta viață e un lanț de florĭ,
„Aninat de pórta rumenelor zorĭ
„Și de pórta nopței, unde veĭ pătrunde
„Numaĭ când din calea ta mĕ voĭŭ ascunde.“
Ḑise și d'atuncea ca o dulce stea
Ea mereŭ purcese înaintea mea.
Am urmat-o vesel, tot creḑênd că póte
Ḑioa cea de mâne va împlini tóte
Visele 'mĭ de aur, câte 'mĭ-a promis
Că în cartea vieței Parcele 'mĭ aŭ scris.

Crudă și amară'mĭ fuse amăgirea,
Căcĭ mĕ 'ntreb acuma: „Unde'ĭ fericirea
„Care 'mĭ-a promis-o pe acest pământ?
„Fi-va ea în sînul negruluĭ mormênt?“
Splendidă speranță, unde sunt acele
Visurĭ ce nutrit-aŭ dorințele mele?
Nu 'mĭ aĭ dat nimica din ce 'mĭ-aĭ promis,
Vaĭ! nicĭ împlinirea unuĭ singur vis.
Astăḑĭ când credință nu maĭ am în tine,

Mĕ întreb cu lacrimĭ: „N'ar fi fost maĭ bine
„Să mĕ bucur numaĭ d'al vieţeĭ sbor,
„Necerând nimica de la viitor ?“
E târdiŭ acuma ! Vêntul rece bate,
Scuturând din arborĭ frunḑele uscate ;
Vaĭ ! dar şi din mine crudul Dumneḑeŭ
Scuturat-a flórea sufletuluĭ meŭ !

1870.

—○0○—

CALENDARUL

Când gingaşa primă-véră
Colinda zîmbind prin ţéră,
Cu cerceĭ de ghiocеĭ
Şi cu carul tras de mĭeĭ,
Făcênd grâul să'ncolţĭască,
Mugurul să înfrunzĭască,—
Am simţit în sînul meŭ
Născênd, dragă, dorul tĕŭ.

După dulcea primă-véră,
Veni arşulia véră ;
Sórele dogoritor
Cocea verdele ogor ;
Iar în selbele umbróse,
La păraĭe rĕcoróse,
Eŭ plângeam de dor mereŭ,
Ingânând numele tĕŭ.

Când al tómneĭ sóre dulce
Face spicul să se culce,
De sĕmênță încărcat
Și de bóre legănat,—
Eŭ gândind la dorul care
'L-am crescut cu întristare,
Am șoptit: „Iubita stea
Fi-va într'o ḑi a mea ?“

Intr'o nópte când afară
Urla ĭarna ca o hĭară,
Tu zîmbind în ochiĭ meĭ,
Eŭ citind în ochiĭ tĕĭ,
'Ți-am spus dorul meŭ cel mare;
Tu aĭ rîs atât de tare,
In cât cu nebunul rîs
Vaĭ! speranța 'mĭ-aĭ ucis.

—○0○—

PLECAREA

Fragidă ca crinul ce, scăldat de roă,
Dulce îl poleĭe rumenele zĭorĭ,
Veselă ca plaĭul când o bură'l ploă
Și îĭ smălțuesce viile culorĭ,—
Te-am vĕḑut, copilă, pe aceste maluri,
In ast cuĭb divin,
Ce se oglindează în albastre valurĭ,
Ca'ntr'un cer senin.

Destinase cerul astă întâlnire,
Căcĭ din ḑiua ceea dorul tĕŭ nutresc;
Sufletul meŭ rîde, plin de fericire,
Și întineresce orĭ și când gândesc
La'ntâlnirea nóstră pe aceste maluri,
In ast cuĭb divin,
Ce se oglindează în albastre valurĭ,
Ca'ntr'un cer senin.

Sînu'mĭ la ĭubire candid se deştéptă,
Precum ghiocelul de sub alba nea;
Filomela 'ĭ cântă, ĭară el aştéptă
Desmerdărĭ divine, căcĭ zîmbirea ta
'Mĭ-a lucit, copilă, pe aceste maluri,
In ast cuĭb divin,
Ce se oglindează în albastre valurĭ,
Ca'ntr'un cer senin.

Vaĭ! dar de plecare te gătescĭ îndată,
Ca cum la picĭóre aripĭ aĭ avea;
Vreĭ să 'mĭ dĕrâmĭ scara ce întêia dată
Am urcat la ceruri, prin ĭubirea ta,
Şi să mĕ laşĭ singur pe aceste maluri,
In ast cuĭb divin,
Ce se oglindează în albastre valurĭ,
Ca'ntr'un cer senin.

Vreĭ să sborĭ acuma, departe de mine,
Către orientul cu miĭ de culorĭ,
Unde timpul póte amorți-va'n tine
Aĭ ĭubireĭ nóstre amoroşĭ fiorĭ;
Vreĭ să sborĭ departe de aceste maluri,
De ast cuĭb divin,
Ce se oglindează în albastre valurĭ,
Ca'ntr'un cer senin.

Intristat când cuget la a ta plecare,
Plânsul mĕ înécă, têmplele'mĭ svîcnesc,
Inima în peptu'mĭ amorţită pare,
D'o adâncă céţă ochi'mĭ sĕ'nvĕlesc,
Numaĭ întunerec vĕd p'aceste maluri,
In ast cuĭb divin,
Ce se oglindează în albastre valurĭ,
Ca'ntr'un cer senin!

Iar când pe ruine staŭ în négra nópte,
Vĕd din sînul apeĭ splendidă săltând
O naĭadă jună şi cu blânde şópte
Plângerilor mele ast-fel respunḑând:
„Ce maĭ cauţĭ singur pe aceste maluri,
„In ast cuĭb divin,
„Ce se oglindează în albastre valurĭ,
„Ca'ntr'un cer senin!

„Vin-o mult maĭ bine în braţele mele,
„Tu al căruĭ suflet e încins de dor;
„Vin-o ca să vindec durerile téle,
„Vin-o în palatu'mĭ să te 'mbeţĭ d'amor!
„Ce maĭ cauţĭ singur pe aceste maluri,
„Când al tómneĭ vênt
„Mâne le va face să se véḑă 'n valurĭ
„Ca într'un mormênt!“

—○0○—

REVEDEREA

Te mai vĕḑuiŭ în fine, o dulcea mea ĭubită,
După atâtea ḑile de lacrimĭ şi de dor.
Şi aḑĭ ca altă dată simt inima'mĭ sdrobită
Că bate cu 'nfocare de un nebun amor.

Cum am plecat din ţéră asemenea vin încă,
Cu fruntea ofilită, cu sufletul arḑênd,
Cu sînul plin de tine ca de o négră stâncă,
Cu genele de lacrimĭ amare tremurând.

Nu rîde, căcĭ voit-am să şterg a ta figură
Din mintea'mĭ unde 'şĭ are portretul eĭ de foc, —
Dar n'am putut, căcĭ tóte din splendida natură
Te amintĭaŭ, o crudo, orĭ-când şi 'n orĭ-ce loc.

Zefirul primăverei îmĭ amintĭa suflarea'ţĭ,
A dimineţeĭ roă amăgitoru'ţĭ plâns ;
Seninul auroreĭ îmĭ amintĭa cătarea'ţĭ,
Când ochĭul tĕŭ d'amorul trecut era aprins.

Orĭ unde m'aŭ dus paşiĭ, orĭ unde 'mĭ-am dus dorul,
Pe tine, tot pe tine te-aveam în ochiĭ meĭ
Şi cu fiorul morţeĭ îmĭ încălḑiam amorul,
Femee fără suflet, privind în ochiĭ tĕĭ!

—○0○—

DESPA DIN CERNEȚĬ

I

Când nóptea vin să cuget p'aceste mândre maluri,
Când ochĭu'mĭ rătăcesce pe spendidele valuri,
O tu cea maĭ frumósă fecĭóră din Cerneți,
Tu ce-aĭ sburat ca visul senineĭ dimineți,
O Despo, țĭ vĕd umbra fantastică, nebună,
Sburând din sînul apeĭ în rațele de lună!
Vĭĭ tu, cerésca umbră, p'acest frumos pământ,
Să ne încânți vederea cu farmecul tĕŭ sânt?
Saŭ cauți pe acela ce, încărcat de lanțuri,
Vĕțutu'l-aĭ trecêndu'l păgânii p'aste valuri,
P'acela ce o dată era iubitul tĕŭ,
Iar tu a luĭ viață, lumină, Dumneţ̦eŭ?
Pe dênsul tu îl cauți în fie-care nópte,
Și Dunărea îngână suspine, plângeri, șópte,
Și eco țĭ rĕspunde... ș'un secol a 'mplinit
De când păgânul barbar din brațe'țĭ 'l-a răpit.

II

Era o ḑi senină, o ḑi de sĕrbătóre,
Când sórele revérsă divina luĭ spendóre,
Când muntele şi valea cu florĭ se încunun,
Când cerul şi pămêntul amorul lor îşĭ spun.
Era 'n Cerneţĭ mulţime de lume adunată.
Venise ca să véḑă o nuntă lăudată,
Căcĭ Despa cea frumósă şi tênĕrul Sorin
Aveaŭ să vină 'n faţa altaruluĭ divin,
Şi bine-cuvêntarea Eternuluĭ părinte
Din cer să încunune ĭubirea lor ferbinte.

III

Ah! câtă bucurie lucesce 'n faţa lor!
Nimica nu maĭ vede din câte'ĭ înconjor!
Sorin cu ce ardóre privesce pe mirésă!
Aţĭ crede că'ĭ un sóre ce poleĭe o lésă
De florĭ ce'şĭ plécă fruntea, sfióse rumenind!
Zîmbirile 'ĭ uşóre ce dulcĭ doriuţĭ aprind!
Când ochiĭ luĭ ceĭ negri arḑênd'o 'ĭ întâlnesce,
Ce gingaş plécă fruntea, surîde şi roşesce!
Iar sînul eĭ sub iea cu fluturaşĭ de aur
Svîcnesce şi trădează al inimeĭ tesaur.
Dar ĭécă'ĭ sunt să plece acuma la altar.
Mirésa ruşinósă se sue 'n mândrul car,

Iar mirele s'aruncă p'un negru cal de munte,
Cu frênele 'nstelate, c'o stemă albă 'n frunte.
Convoiul nunței plécă în cântece, strigări,
Și toți le-aruncă 'n cale grâu, flori și vii urări!

IV

Ce dulci făgăduințe își fac mirii 'n tăcere!
Un viitor de aur, o viață de plăcere
Le rîde înainte... Speranța, foc divin,
Pe fața lor revérsă cerescul ei carmin.
Dar vai!... Chiar în minutul când mâna tremurândă
A preotului pune cununa scînteindă
Pe fruntea radiósă a mirilor... atunci
Se auḍi d'o-dată pe ale Cerneĭ lunci
Un strigăt de alarmă... O urdie păgână
Venía să jăfuiască în patria română.
„La arme" strig bătrânii, iar junii toți în cor
Răspund voioși: „La mórte." Și toți în luptă sbor.
Așa se sparse nunta, căci clopotul din turlă
Ca vocea unui ânger diviu în aer urlă,
Și urletu'i deștéptă în sînul tutulor
A patriei iubire, divinul ei fior.

V

Mult s'au luptat românii! Dar ce puteau să facă,
Când înḍecit la număr e cela ce'i atacă?

Ce vreți să facă óre voïniciï marinarï,
Când îï surprind pe mare tempeste ïuți și tarï ?
Eï luptă 'n desperare cu undele turbate ;
Puterile lor însă încep a fi secate,
Și undele flămânde îï sórbe 'n sinul lor ;
Dar mórtea lor e sântă, căcï tot în luptă mor.
Tot ast-fel și românïï cădeaŭ mereŭ în luptă,
Cu sângele din vine scurs tot, cu arma ruptă.
Luptând, barbarul pradă, ucide și dă foc.
Ruine și cenușe el lasă 'n orï-ce loc.
Când infernala sete de pradă 'i s'alină,
Se 'ntórce, lasă țéra de fum și sânge plină,
Și duce în sclavie o sută junï sumeți,
Tot ce făcea mândria junimeï din Cerneți!
Sorin, frumosul mire, cu pletele de aur,
E ferecat în lanțurï și geme ca un taur.
Se luptă și răcnesce ca leu 'n cursă prins.
Al fericireï séle drag sóre 'n norï s'a stins!
Dintre păgânï se smulge, în Dunăre s'afundă,
Și vaï!... nu maï apare din furiósa undă!

VI

Scînteetórea nópte întinde pe pământ
Aripele 'nstelate, ca p'un întins mormânt,
Iar Despa se bocesce p'un vêrf înalt de stâncă,
Și Dunărea îngână durerea eï adâncă.

Dar iécă se înalță al luneĭ mândru disc,
Lumina eĭ poleĭe umbrosul verde pisc;
Ca glob de foc plutesce în bolta aurie,
Și 'ntinde peste apă o punte aurie,
O punte ce scîntee și tremură ușor. 1)
Mirésa cum o vede, tresare de fior.
Ea crede cum că luna,—simțind compătimire
De marea eĭ durere, de lunga'ĭ tânguire,—
'I 'ntinde-acéstă punte de aur și carmin,
Pe care să se ducă la dragul eĭ Sorin.
Ilusie fatală!... căcĭ ea, de dor răpită,
S'asvêrle și s'afundă în unda poleită!...

* * *

Și de atuncea Despa s'arată une orĭ
Plutind p'al apeĭ luciŭ, pe cap cu albe florĭ;
Și de atuncea umbra'ĭ, când nóptea e adâncă,
Apare și bocesce pe negurósa stâncă.

—○0○—

1) Acest fenomen optic, produs prin resfrângerea prelungită a luneĭ în apă și semenând c'o punte aurie, este în adevĕr feeric la Severin.

MEUSA LA LIEGIU

I

A! ĭécă-mĕ pe culmea ce valea o domină.
In purpură se stinge a ḑileĭ stea divină.
Acuma vĕd cetatea cu turnurile eĭ
Şi Meusa întinsă cum scapără scînteĭ.
Ah! cât de mult îmĭ place acéstă panoramă
Intinsă şi frumósă! De câte orĭ mĕ chĭamă
S'admir ast amfiteatru cu spledide colorĭ
Ce farmecă vederea la miĭ de călătorĭ!

II

Meusă liniştită, curgĭ veselă spre mare,
Căcĭ ţermurile tele sunt demne d'admirare.
Tot, tot aci prosperă. Ah! cât de mult ĭubesc
Activitatea rară şi demnă să privesc,

După acéstă culme ce valea o domină,
Când Vesper în azurul eteruluĭ lumină,
Când ultimele rațe a ţileĭ apuind
Pe 'naltele cupole cad încà scînteind.

III

O barcă când mĕ duce în sus şi jos pe valurĭ,
Imĭ place să contêmplu mulţimea de furnalurĭi
Al căror fum se 'nalţă în limpedul eter
Ca fumul de tămâe, rugând pe Cel din cer
Să bine-cuvinteze productele sănţite
Şi de sudórea fruntеĭ şi braţuluĭ stropite:
Ferbinte rugă care aduce p'ast pămênt
Tot binele de care popórele se 'ncânt.

IV

O Belgie, nu crede preţicerile órbe,
Că orĭ-ce ţéră mică neapărat s'asórbe
De valurile unuĭ vecin cuceritor!
Nu crede, căcĭ viaţa orĭ-căruĭa popor
Nu este în mulţimea de braţe luptătóre,
Ci 'n sufletul ce arde d'a patrieĭ amóre.
Nu marile armate popórele ucid,
Ci lupta intestină, ci viciul perfid.

V

Dar ĭasmele acelea ce, din trecut remase,
Nu vor ca libertăţeĭ avêntul să ĭĭ lase,
Curênd vor înţelege că 'n faţa celuĭ Sânt
Popórele sunt tóte egale pe pământ,
Şi tóte de la dânsul aŭ dreptul ca în pace
Să 'şĭ regule viaţa şi sórta cum le place.
Trecut-a de mult timpul când un cuceritor
Afla cavênt să stingă din vĭaţă un popor.

VI

Te bucură de vĭaţă, o Belgie ferice,
Că fii 's demnĭ de tine şi cerul 'ţĭ e propice;
Iar tu, o nobil fluviŭ, Meusă, curgĭ mereŭ
Voĭósă către mare, căcĭ belgianul Leŭ
Din ţioa de când scaldă agilele'ĭ picĭóre
In valurile tele senine şi uşóre,
Viaţa, libertatea domnesc p'acest pământ,
Iar négra tiranie se mistue 'n mormênt.

VII

Ah! când bĕtrânul Istru va fi şi el ca tine?
Când óre tirania în undele'ĭ senine,
Işĭ va afla mormêntul? Neîncetat suspin
Când cuget la al ginteĭ Române reŭ destin.

Ce crudă e viața când nu putem a ḑice
Că patria ĭubită e liberă, ferice!
Nimic maĭ trist în lume de cât a fi străin
In sinul țĕreĭ tele, întru al teŭ cămin.

VIII

Veni-va óre ḑiua când acuĭla Română
Va scutura în aer aripa de țerână,
Și, între Tisa mândră și Pontul Euxin,
Iși va roti ea sborul eroic și divin?
Când trăsnetul din ceruri va sgudui Carpații,
Va resufla vulcanul, scăpênd din lanțuri frații?
Când va suna semnalul de luptă, o popor
Al Belgieĭ, susține atuncĭ causa lor!

Liegiŭ, 1866.

—○0○—

COLUMBA

— Albă columbelă, spune unde sborĭ!
Cine-a pus pe tine dulcele odorĭ?
Pentru ce eterul îl despicĭ uşóră,
Cum din al luĭ Febu arc săgéta sbóră?
Dragă columbelă, ĭécă loc umbros,
Iécă unda rece; şedĭ cu mine jos.
— Oh! dar cum din cale voiŭ şedea cu tine!
Un poet ce geme 'n ţĕrile străine,
M'a stropit cu lacrimĭ şi cu dulcĭ odorĭ,
Şi duĭos îmĭ ḑise: „Columbelă, sborĭ
Către ale ţĕreĭ ţermurĭ depărtate,
Căcĭ de dorul ţĕreĭ inima mea bate.
Sborĭ şi adu'mĭ scirea celeĭ ce ĭubesc!“
Eŭ mĕ duc acolo, voĭa'ĭ să 'mplinesc.

P'a Citereĭ ḑee am servit alt' dată;
O trăgeam în caru'ĭ, de Amor mânată.
Audind ea însă într'un mic boschet
Suspinându'şĭ dorul pe acest poet,
Ḑeea se îndură de a luĭ durere,
Şi m'a dat d'atuncea sub a luĭ putere.
Mie el îmĭ place, că'ĭ amant fidel,
Lângă el sînt bine. Beaŭ şi mănc cu el
Din aceeaşĭ cupă, din aceeaşĭ masă.
Când spre cugetare fruntea luĭ se lasă,
Eŭ atuncĭ pe lira'ĭ dorm încetişor,
Iară el visează vise de amor.
Iécă tot. Adio, sbor l' a luĭ tirană.
Am vorbit atâtea cât o coţofană!

—○0○—

ANIVERSAREA UNEI COPILE

Tirana mea îmĭ cere un imn luĭ Apolon,
Şi graţiile tóte prin gura eĭ ordon.
Al muselor divine sînt fiul încă june,
La lume şi la sórtă nu sciŭ a mĕ supune.
Maĭ ĭute de cât vêntul când suflă pe Bosfor,
In Cnida saŭ Tempeea, orĭ unde 'mĭ place, sbor.
Ilusie plăcută! Dar când încerc pe liră
Să cânt ce simţ în mine, ce mintea mea admiră,
Atuncĭ.., atuncĭ svêrl lira, de ea fiind nedemn,
Şi viselor ascunse îndată mĕ resemn.
O tu care îţĭ place sorginţile divine,
A luĭ Apolon fică, vin să culegĭ cu mine
Viole, mirt şi rose, girlandă să 'mpletim
Şi uneĭ dragĭ copile, cântând, să'ĭ oferim.

E ḑiua eĭ acuma. Dea ḑeiĭ ca să'ĭ fie
Viața o grădină de florĭ și bucurie!
Iar mie dați'mĭ lira poeților divinĭ,
Poeților din Lesbo, să'ĭ cânt aniĭ seninĭ,
Că nimenĭ nu voĭesce să asculte o liră,
Când pe acel ce cântă, o musă nu'l inspiră.
1871

—○0○—

PRINCIPELUI NAPOLEON

Când ca un splendid balaur,
Scînteind de foc şi aur,
De un curcubeŭ încins,
Vasul mândru a atins
România nóstră jună
Şi 'ĭ aduse scirea bună:
Napoleon a venit! —
Principe, d'aĭ fi ţintit
Ochiĭ către parte unde
Emul în azur s'ascunde,
Tu atuncĭ aĭ fi zărit
Pe un pisc din norĭ eşit,
Stând o candidă vergină
Cu diadem de regină,
Ca un farmec strelucind,
Către Tine drag ochind.

O divină frumusețe,
O suavă tinerețe,
Pĕru'ĭ ca un meteor
Fluturând în vênt ușĭor,
Sabia ce 'n mână ține
Și cintura'ĭ de rubine:
Ochiĭ'ți ar fi încântat
Și de ea aĭ fi întrebat.
Romănia inspirată
'Ți ar fi dat respuns îndată,
Ș' al Ardéluluĭ popor
Ar fi aclamat în cor:
„Principe, ea e ca mine
Sora țĕrilor latine,
Fiĭ seĭ sunt frațiĭ tĕĭ!
Veḑĭ, citesce 'n ochiĭ seĭ!
Uĭtătura cea seméță
Și statura cea măréță
Spun că'ĭ fică de Cesar.
Vaĭ! dar suferă amar
Căcĭ se 'ncércă a'ĭ repune
Limbă, datine strebune,
Prin infame uneltirĭ
Și cumplite prigonirĭ!"
Macedonia spre tine
Strigă dară cu suspine:

Ram al noilor Cesarĭ!
Pe a vechilor Cesarĭ
Fică, 'n dor nu o uita.
Ii întinde mâna ta,
Mâna ta cea protectóre.
Ast-fel înflorind la sóre
Liberă, ea tot mereŭ
Va şopti numele teŭ!

12 iunie, 1868.

—○0○—

AMINTIRE

Patru ierni trecură de când n'am vĕḑut-o,
Patru ierni trecură de când am perdut-o,
Dar mereŭ m'agită suvenirul eĭ
Și ca roa plânsul scaldă ochiĭ meĭ.
Oh! era frumósă rumena copilă!
De străinul palid dênsa simțind milă,
Intr'o séră 'mĭ ḑise: „Țéra o doresc ĭ,
„Căcĭ acolo'ĭ póte ceea ce iubescĭ!
„—Nu!“ și plecând fruntea pe rotundu'ĭ umĕr,
Ale mele lacrimĭ începuĭ să numĕr.

Lacrimĭ calde, curgețĭ ca un lin isvor!
Voĭ suntețĭ balsamul cruduluĭ meŭ dor!

Ale nóstre buze 'ndată amuțiră,
Inimele însă singure 'și șoptiră
Simpatia pură care le unea.
Chiar din aceea séră pe viața mea,
Ca un nor de aur ea 'ncepu să ploă
Un balsam ferice, a iubireĭ roă.
O cerescĭ estase, noptĭ dumnedeescĭ,
Voĭ sunteți comóra vieței pământescĭ!
Vaĭ d'acela căruĭ peptul îĭ înghiață,
Fără să vĕ simță prețul în viață!

Lacrimĭ calde, curgeți ca un lin isvor!
Voĭ sunteți balsamul crudului meŭ dor!

Unde escĭ tu óre, stéoa vieței mele?
P'ale căruĭ brațe curg ḑilele tele?
Tu care 'mĭ juraseși un etern amor,
Dulcele'ți suspine către cine sbor?
Din amoru'ți tĕnĕr, cuĭ maĭ facĭ tu parte?
Te-am perdut! Océnul astă-ḑĭ ne desparte...
Insă ale sele valurĭ ce mugesc,
N'ar putea să stingă dorul ce nutresc.
Sufletul meŭ încă sângerând se 'nchină
Ție cu iubire și amar suspină.

Lacrimĭ calde, curgeți ca un lin isvor!
Voĭ sunteți balsamul crudului meŭ dor!

Intr'o diminéță, ḑi de primăvară,
Te 'nsoțiĭ la nava care, ca o hiară
Négră și cumplită, aștepta în port.
Oh! de ce atuncea nu am căḑut mort!
Așĭ fi fost ferice să mor lângă tine,
Buzele'țĭ să 'mĭ sórbă tristele suspine...
Tremurând și paliḑĭ de mânĭ ne țineam
Și unul la altul tăcênd ne uitam.
Ne înecam plânsul, căcĭ al tĕŭ părinte,
Aspru ca un Cerber, ne sta înainte.

Lacrimĭ calde, curgeţĭ ca un lin isvor!
Voĭ sunteţĭ balsamul crudului meŭ dor!

Nicĭ o confidență noĭ nu ne făcurăm,
Nicĭ o sărutare noĭ nu ne dădurăm...
Nimic, de cât mâna ne-am strâns tremurând,
Și c'o uitătură 'n suflet pĕtrunḑênd,
Ne-am luat adio... Ah! ne despărțirăm!
Dar mĕ mir ș'acuma cum de nu murirăm,
Când țipă în aer sinistrul semnal
Și 'ncepu să fugă nava de la mal,
Când vederea nóstră nu maĭ fu în stare
Ca să ne distingem vaĭ! din depărtare!

Lacrimĭ calde, curgeţĭ ca un lin isvor!
Voĭ sunteţĭ balsamul crudului meŭ dor!

Am urmat cu ochiĭ nava uşurică ..
O vĕḑuiŭ departe, ca o rondurică,
Plutind peste valurĭ ş'apoĭ dispărênd
Ca un vis ferice, ca un dulce gând.
Am stat ḑioa 'ntrégă, mut şi 'n nemişcare,
Spionând cu ochiĭ stinşĭ în depărtare :
Dóră voiŭ distinge, ca un punt măcar,
Nava şi pe dênsa suspinând amar.
Nóptea se 'ntinsese... dar eŭ şedeam încă
Ţintind orizontul dintr'un vîrf de stâncă.

Lacrimĭ calde, curgeţĭ ca un lin isvor!
Voĭ sunteţĭ balsamul crudului meŭ dor!

Patru ierni trecură de când n'am vĕḑut-o,
Patru ierni trecură de când am perdut-o,
Dar mereŭ m'agită suvenirul eĭ
Şi ca roa plânsul scaldă ochiĭ meĭ.
Pare c'o vĕḑ încă 'n alb învesmêntată,
Cu figura'ĭ dulce şi înfiorată,
După puntea naveĭ făcênd semn mereŭ
Celuĭ ce pe ţĕrmurĭ suspina din greŭ.
Cine scie dacă ne-om întâlni iéră!
Dar din al meŭ suflet doru'ĭ n'a să péră!

Lacrimĭ calde, curgeţĭ ca un lin isvor!
Voĭ sunteţĭ balsamul crudului meŭ dor!

—○0○—

DARUL

'Ți-așĭ da doă diamante adĭ de ḑioa ta,
Insă ochiĭ teĭ ceĭ negri le-ar întuneca.

'Ți-așĭ da doĭ bobocĭ de rosă, dar obrajiĭ teĭ
'I-ar făcea de gelosie s'arḑă, vaĭ de eĭ!

'Ți-așĭ da doă porumbițe, dar în sinĭ rotunḑĭ,
Alte doă porumbițe mult maĭ dragĭ ascunḑĭ.

'Ți-așĭ da o privigătóre spre a te 'ncănta,
Auḑindu'ți însă vocea, căntu'șĭ va uĭta.

'Ți-așĭ da inima mea junĕ, dar 'mĭ e că 'ĭ facea
Din ea perniță de ace ș'o veĭ săngera.

Iți daŭ dar aceste versurĭ pline d'al meŭ dor:
Ele îți vor spune, dragă, tristul meŭ amor!

—○○○—

UNEI FRUMÓSE

Venit-aĭ tu, frumóso, pe raḍa uneĭ stele
Din sântul empireŭ,
Iubirea şi credinţa cu graţiile téle
S'aprinḍĭ în peptul meŭ?
Când sórele apune şi parĭ tu visătóre
In verdele balcon,
Îmĭ parĭ a fi un ânger ce cugetă să sbóre
Cântând spre orizon.
Oh! dacă cugetarea ce 'n faţa ta lumină
Ar fi d'un blând amor,
Răpit de fericire, în aria senină
Aşĭ vrea în grab să sbor.
Iubit de tine 'n lume, o ḍi măcar cât ţine
Viaţa unuĭ crin,
Aşĭ crede că nicĭ cerul nu are pentru mine
Maĭ fericit destin!

LA MORMÊNTUL UNEI FETE

Ce aĭ fost odată și ce eștĭ acum,
O plăpândă flóre cu ceresc profum !

Grea și mută pétra care te ascunde..
Grea și mută este, căcĭ ea nu respunde

La durerea celor cari te-aŭ perdut,
La regretul celor cari te-aŭ vĕḑut.

Vĭața ta se scurse în singurătate,
Ḑilele'ți senine furĕ rourate

D'al melancolieĭ plâns rĕcoritor ;
Tu nutrĭaĭ în sînu'ți sânt și mistic dor.

Mórtea pentru tine fu neîmblânḑită.
Vaĭ ! acésta fuse aspra ta ursită :

Un linţol s'ascundă sînu'ţĭ virginal,
Mormêntul să fie patul tĕŭ nuntal!

Florile din lutu'ţĭ nasc în primăvĕră;
Timpul le cosesce, dar înfloresc ĭară

Ca să încunune tristul tĕŭ mormênt,
Căcĭ aĭ fost ca ele flóre pe pământ!

Numaĭ tu, copilă, l'al vieţeĭ sóre
Nu te arăţĭ încă dulce, visătóre!

E maĭ cald mormêntul unde putrezescĭ,
Vaĭ! de cât căminul de unde lipsescĭ?

Nu, căcĭ dacă corpul tĕŭ aicea zace,
Sufletu'ţĭ e 'n ceruri, sânt liman de pace.

Aĭ trecut prin lume ca un vis divin,
Aĭ trăit viaţa unuĭ dulce crin.

Tu regretaĭ cerul, lumea ideală,
Şi când strĕlucesce raţa matinală,

Când crângul rĕsună de privigătorĭ,
Aĭ sburat cum sbóră roa după florĭ.

O gingaşe suflet, eştĭ acum ferice!
Iusă vaĭ d'aceia cari gem aice!

Cum te plâng părinții carĭ te-aŭ perdut
Cum te plâng aceĭa carĭ te-aŭ vĕḑut!

Dacă tu din ceruri te maĭ gândescĭ âncă
La aĭ tĕĭ, din valea lumeĭ cea adâncă,

Oh! cobórà nóptea lângă patul lor!
Vin și le mângâe înfocatul dor!

CIORCHINUL UMAN

Legendă britană

P'un pisc bătut de valuĭ întinseĭ Atlantice,
Se află locuința unuĭ sărac pescar.
El avuție n'are. Ce'ĭ pasă ? E ferice
Când plasa o ridică c'un pesce mic măcar.
Cu ceea ce câștigă din pescuit, susține
Soția și copilul, un drăgălaș odor.
Eĭ n'aŭ altă plăcere de cât, când nóptea vine,
Șeḍênd la foc să'l véḍă jucând 'naintea lor.
Pe orĭ-ce tréptă omul va fi în astă lume,
Durerea nu încétă de a'l pândi mereŭ,
Mereŭ îl persecută prin chinuri fără nume,
Cu cari îĭ arată că este sclavul sĕŭ.

Odinióră dênşi, pe când trăgeaŭ din mare
O plasă încărcată de pesce, 'i a surprins
Perfidul flus al apeĭ. Ne maĭ sperând scăpare,
Amel strigă Penoreĭ, de un fior coprins:
„—In brațe ĭa copilul şi urcă-te pe mine,
Căcĭ ora cea din urmă acuma ne-a sunat;
Dar tu fiind asupră'mĭ maĭ mult, póte că'țĭ vine
Un meḑiŭ de scăpare... O sânte Creator,
Aĭ milă pentru dênşi.“ Soția luĭ îndată,
Luând copilu 'n brațe, pe soțu'ĭ s'a urcat.
Amel nu se maĭ vede. Penora desperată,
'Nălțând pe mânĭ copilul, cu jale 'ĭ-a strigat:
„—Picĭórele pe capu'mĭ le pune şi şeḑĭ bine!
Ah! ora cea din urmă acuma ne-a venit.
Părinții tĕĭ atâta pot face pentru tine:
Cu ochiĭ să nu véḑă amarul tĕŭ finit.“

Dar apa cresce, cresce... pe mamă o afundă,
Copilul se maĭ vede țipând şi tremurând...
Durere!... şi pe dênsul începe sà'l ascundă,
Şi cóma luĭ bălană se vede când şi când.
P'un car de foc o Zînă, trecênd, de pĕr îl prinde
Şi trage copilaşul din umedul mormênt.
„—O! cât de greŭ eştĭ!“ zina ĭĭ ḑice şi'l coprinde,
Când altă cómă vede din apă 'n sus săltând.

Era a mameĭ cómă, căcĭ ea mereŭ ţinuse
Copilul de picióre. „O! cât sunteţĭ de greĭ!“
Zimbind maĭ ḑise Zina. Să'ĭ tragă 'n car se puse,
Dar care 'ĭ fu mirarea când ea veḑu că's treĭ!...
Nicĭ Amel nu 'şĭ lăsase soţia de picióre.
Luptându-se cu mórtea el o ţinea în sus,
Şi ea ţinea copilul. Dar Zina salvatóre
Cu câte treĭ s'avêntă şi pe un ṗisc a pus,
Chĭar într'a lor colibă, acest uman cĭorchine
Din care orĭce bóbă e un sublim amor.
Când raḑă de speranţă nu maĭ aveaŭ, în fine
Îĭ scapă al ĭubireĭ lanţ viŭ şi salvator.

1867, Liegiŭ.

—○0○—

FIUL DUREREI

Oracolul destinului este împlinit.
Acéstă creatură se numesce om.
În viață este al Durerei. Iar după
mórte, corpul este al Pământului
și sufletul al lui Dumnedeŭ.
Herder

Durerea, ḑee sumbră, palidă, gânditóre,
Ședea pe țĕrmul mărei ce scînteia la sóre.
Din ochiĭ eĭ șiróie de lacrime curaŭ,
Vederile 'ĭ aprinse de jind spre cer sburaŭ ;
Dar gândurile'ĭ triste sburaŭ și maĭ departe,
Sburaŭ către Olimpul în care n'avea parte.
Oftărĭ sfâșietóre eșiaŭ din peptul sĕŭ,
Și, fără să se uite, din degete mereŭ
Un bulgăre de humă îl frămênta distrată.
'N atâta întristare era ea cufundată,
Nefericita ḑee, — în cât nicĭ nu vedea
Că forme regulate argiluluĭ dădea.

Jupiter o întrébă: „—Ce formă e aceeea
„Ce plăsmuiescĭ în mână?“ şi tresărindă ḑeea
In jos vederea lasă, dar a încremenit
Vĕḑênd că în nescire un ḑeŭ a plăsmuit.

Cu drag 'şĭ admiră fapta; apoĭ cu dulcĭ cuvinte
Şi lăcrimând ea rógă p'al ḑeilor părinte:
„—O Jupiter, animă acest plăpând argil,
„Copil iubit să 'mĭ fie în tristul meŭ esil!“
Jupiter suflă 'ndată, argilul învíază,
Şi ast-fel chiar Durerea pe'ntêiul om crează.
Ea braţele întinde, la recele eĭ sîn
Să'l strângă cu iubire; dar cu un gest divin
Jupiter o opresce: „—Al celuĭ ce viaţa
„A dat acestor forme maĭ mórte de cât ghiaţa,
„Al luĭ d'acuma este!“ Durerea s'a 'ncruntat,
Apoĭ cu desperare adâncă a strigat:
„—Oh! câtă nedreptate! Dar degetele mele
„Din lutul ud de lacrimĭ 'ĭ-aŭ dat formele séle!“
„—Lăsaţi-mi'l!“ s'aude un glas de sub pământ,
Şi Tera se arată cu cómele în vênt:—
„E-al meŭ, căcĭ tu din sînu'mĭ 'l-aĭ plăsmuit, Durere!“
Dar iécă Saturn vine. El ḑeilor tăcere
Cu gestul le impune, şi ast fel a vorbit:

„—Durere, tu eștĭ care din lut 'l aĭ plăsmuit ;
„Cât va trăi în lume, supusul tĕŭ să fie.
„Când va muri, suflarea'ĭ, Jupiter, o daŭ ție,
„Iar corpul luĭ, o Tero, la tine se va întórce !“

Și de atuncĭ Durerea al vĭețeĭ fir nĭ'l tórce
Cu lacrimĭ și suspine, p'acest etern pămênt,
Din ḑiua când ne nascem și până la mormênt.

—○0○—

VECINELE

Peste drum de mine
Sunt doă vecine.
Angerĭ pămêntescĭ
Cari îmĭ amint
Angerii cerescĭ
Cu aripĭ d'argint.

Una e bălaĭe;
Splendidă văpaĭe
Pare 'n ochiĭ meĭ,
Când o văd şeḑênd
La feréstra eĭ,
Pîntre florĭ rîḑênd.

Alta este brună,
De amor nebună ;
Ochi'ĭ arḑĕtorĭ,
Ochi'ĭ plin de foc,
Când se las pe florĭ,
Ele 'n flacărĭ joc.

Dragele vecine
Sunt surorĭ... și 'n mine
Simț arḑênd mereŭ
Dorul cel maĭ viŭ.
Pentru care ?... Ḑĕŭ !
Nu pot ca să sciŭ !

—○0○—

UNEI DOMNE

Care mĕ închisese pentru a face versurĭ.

Acolo unde Gangul, sub cerul cel maĭ pur,
Adapă Casimirul cu un divin murmur,
Acolo baiadera, poetică femee
Ce 'ncântă pe sihastrul bĕtrân ca şi o fee,
Işĭ face o jucărie din bietul filomel;
Il prinde, îl orbesce, 'l închide, iară el,
Mâhnit că nu maĭ vede a ceruluĭ lumină,
Atât de dulce cântă, atât de trist suspină,
In cât al baiadereĭ înflăcărat amor
S'alină de o dată în plâns rĕcoritor.

Aĭ cugetat ca dênsa, o dómnă, când pe mine
Închisu-m'aĭ în sînul acestor umbre line?
Voit-aĭ s'auḑĭ dacă închis maĭ pot să cânt,
Entusiasmu'mĭ dacă ţşĭ ia maĭ 'nalt avênt?
Eŭ nu's ca filomelul, victima baiadereĭ.
Dă'mĭ, dómnă, libertatea, azurul viŭ al vereĭ,
Al apeĭ splendid luciŭ, al zorilor purpur,
Şi în acele valurĭ de aur şi azur
Să vĕd lucind figura'ţĭ suavă, rîḑetóre,
Ca stéua ce se miră în linele isvóre,
Ş'atuncea, scumpă dómnă, voiŭ încerca să cânt
Ca ciocârlia care se légănă în vênt.

—○0○—

UNEI VECINE

Suflă vêntul tómneĭ, suflă înghețat,
Frunḑele din arborĭ el le-a scuturat,
Și de când din arborĭ ele aŭ căḑut,
D'atunci filomelul sbóră trist și mut.

Nu regret pădurea plină de mister,
Nu regret azurul limpeduluĭ cer,
Ci regret, o dómnă, blândul filomel!
Peste drum de mine nu maĭ cântă el!

Indeșert plec capul, tot sperând s'aud
Angerésca'ți voce, dulcele'ĭ prelud,
Nu aud nimica de cât asprul vênt...
Oh! și sînt trist, dómnă, trist ca un mormênt!

—○0○—

LUMEA și VIAȚA

D-reĭ * * *

Lumea îți place și te răpesce
Ca pe un fraged, gingaș copil,
Care 'n oglinda apeĭ privesce
Și 'șĭ vede fața, flóre d'april.

Viața îți pare o auroră
Cu dulcĭ profume, privigătorĭ;
Grațiĭ și risurĭ ceru'ĭ coloră
Și 'ĭ smalță câmpul cu miĭ de florĭ.

Lumea și viața nu le sciĭ încă.
Cele ce 'n juru'ți splendide par,
Ascund durerea cea maĭ adâncă,
Ascund al morțeĭ venin amar.

Sufletu'ţi candid 'şi închipuĭesce
Tot frumusețe, ca cel copil
Care se jóca şi plăsmuĭesce,
Ca el întocmaĭ îngerĭ d'argil.

Scumpe ilusiĭ, fulger în care
Noĭ vedem cerul ce ne-am promis,
Vĕ cunosc preţul cât e de mare,
Aḑĭ când din sînu'mĭ voĭ v'aţĭ proscris!

Oh! facă cerul, scumpă copilă,
Ca în ilusiĭ să sborĭ mereŭ...
Realitatea, monstru ce 'mpilă,
Să nu te prinḑă în sborul tĕŭ.

1870

—○0○—

ARMIDA

Voĭoşĭ serbăm, Armido, a ta aniversară.
Natura însă'ĭ tristă şi plângerea'ĭ amară
Resună pîntre pomiĭ de frunḑă scuturaţĭ,
Ca gemĕtul în nópte al celor trepasaţĭ.
Ea tremură şi geme sub manta'ĭ de ninsóre,
Şi suspinând se 'ntrébă: „Ah! unde o fi óre
Cununa împletită de dulcĭ şi mândre florĭ,
Ce strĕlucĭa pe frunte'mĭ ca rumenile zorĭ?“

Când ast-fel se lamentă natura durerósă,
Vĕḑêndu-te suavă, rîḑêndă şi frumósă,
Ea va striga îndată: „Vedeţĭ cine-a furat
Cununa de florĭ mândre ce Dumneḑeŭ 'mĭ-a dat!“
Dar lasă pe natură vederea'ţĭ înfocată,
Şi manta'ĭ de ninsóre se va topi îndată,
Şi cele maĭ suave şi maĭ gingaşe florĭ
Vor nasce ca prin farmec sub ochiĭ'ţĭ arḑĕtorĭ.

1870

DAȚI'MI ARIPI

Colo 'n Francia ĭubită
Unde vulturul latin
Lumea 'ntrégă o invită
La un sângeros festin,
Unde nimenĭ nu maĭ plânge
Pentru braviĭ cari mor,
Unde setea d'a bea sânge
Arde peptul arḑĕtor,
Unde flacăra și mórtea
Își sleĭesc puterea lor,
Unde lumea 'și vede sórtea
Scrisă négră 'n viitor!...
Peste munți, câmpiĭ, văĭcele,
Dați'mĭ aripĭ ca să sbor
Sborul lung de rondurele.
Acolo voĭesc să mor!

Francie, curagiŭ, credință!
Tu acum mai tare eşti,
Prin adănca ta căință
Şi prin fii ce jărtfesci.
In van hordele germane
Vin potop p'al teŭ pămênt,
Căci armatele tirane
Singure 'şi sapă mormênt.
Pe acel mormênt vor geme
Generațiile lor
Şi de tine iar s'or teme
Dușmanii în viitor.

Peste munți, câmpii, văicele,
Dați'mi aripi ca să sbor
Sborul lung de rondurele.
Pentru tine voiŭ să mor!

Urlă aerul de larmă,
Negru e cerul de fum,
Orî-ce braț latin e armă
Pentru barbarii d'acum.
Ei răcnind, se vérsă 'n tine.
Pe bogatele'ți câmpii,
Numai flacări şi ruine;
Vin barbarii mii de mii!

Dar ce'ţi pasă? Când resună
Imnul teŭ cel vechiŭ şi sânt,
In beţia lor nebună
Eï îşi află un mormênt.
Peste munţi, câmpiï, vălcele,
Daţi'mï aripï ca să sbor
Sborul lung de rondurele.
Acolo voïesc să mor!

De la Rin şi pîn'la mare
Numaï sânge, numaï foc,
Numaï gemete amare
Şi murinḑï în orï-ce loc.
Las' să móră, căcï din sânge
Nasce-un mândru viitor,
Nu, resboïul nu va 'nfrânge
Un asemenea popor.
Dumneḑeŭ a să'l ridice
Din ruine, flacărï, fum,
Şi ca trăsnet ïar să pice
Peste barbariï d'acum.
Peste munţi, cămpiï, vălcele,
Daţi'mï aripï ca să sbor
Sborul lung de rondurele.
Pentru el voïesc să mor!

1871

—○0○—

INFIDELITATE

O! ce senină, splendidă nópte!
Peste tot pace. O! ce dulcĭ şópte!
Vêntul adie, plopiĭ murmur,
Luna se scaldă 'n viul azur.
Colo 'n dumbravă, drept lângă plopiĭ
Cari la lună tremur ca snopiĭ,
E o fecióră şi un fecior.
Singurĭ în nópte plâng de amor.
Cum să nu plângă! Cum să nu gémă!
De viitorul lor l'este témă.
Junele mâne o va lăsa
Şi se va duce din patria sa!
Juna fecióră 'n albe vestminte
Plânge şi'ĭ cade aste cuvinte:

„Miron, când cuget c'al tĕŭ amor
„Póte să 'ncete, mĕ înfior.
„Dacă acéstă mare urgie
„Are să cadă p'a mea junie,
„Numaĭ o rugă am ca să'ţĭ fac,
„Şi cu atâta eŭ mĕ împac:
„La înturnare, trecĭ pe la pórtă
„Nóptea, să afli de a mea sórtă.
„Dacă vedea veĭ candelĭ arḑênd
„Şi la feréstră nimenĭ şeḑênd,
„Crede atuncĭa c'a ta amantă
„Până la mórte 'ţĭ a fost constantă;
„Numaĭ pe tine ea te-a iubit
„Şi pentru tine a şi murit."

Plânsul înécă p'alba fecĭóră,
Şi la lumina luneĭ, uşóră,
Singură pasă către castel.
Junele Miron stă singurel,
Ochiĭ luĭ negri ca o văpae
Urmez a feteĭ umbră bălae.
Când şi când vede albu'ĭ vestmênt,
Când şi când plânsu'ĭ vine pe vênt.
Calul nechiază şi îl trezesce
Din visăria care'l răpesce.
Mâne departe d'al sĕŭ cămin
Are să fie... O! ce destin!

Anii alene toți trec în fine,
Miron în țéră iécă'l că vine.
O! ce ferice se simte el,
Că scumpeĭ fete a fost fidel!
O! ce ḑi lungă! Cum întârḑie
Ḑioa s'apună, nóptea să vie!
De nerăbdare arde mereŭ,
In așteptare timpul e greŭ.
Ḑioa d'un secol e către fine,
Raḑele'ĭ încă ard pe coline.
Iécă'l că pléca. Calul ușor,
Fuge ca șoimul răpede 'n sbor.
Pentru ce are temeri fatale?
Incă o cóstă, încă o vale
A să maĭ trécă și va vedea,
Ca o fantasmă albă, pe Ea.
Ale pădureĭ umbre profunde,
O! de ce vĕḑul nu le pĕtrunde,
Ca să distingă vechiul castel,
Unde'l aștéptă numaĭ pe El!
Iécă pădurea că se răresce,
Céța Prahoveĭ plaiu 'nvelesce.
Inima'ĭ bate. Este pĕtruns,
De presimțire. A și ajuns.

Iécă castelul plin de lumină...
Dar de ce Miron fruntea înclină?
Vede el candelĭ triste arḑênd,
Şi la feréstră nimenĭ şeḑênd?
Nu, nu; dar vede semne fatale,
De bucurie, semne nuntale!
Vaĭ! trădătórea se însoţia....
Oh! mult maĭ bine dacă muriа!...
Pentru o junǎ amăgitóre,
Este o ruşine să se omóre
Omul cu suflet mândru ca el...
Palid ca mórtea intră 'n castel.
Juna mirésă cum îl zăresce,
Ochiĭ 'ĭ se 'ntunec, faţa'ĭ pălesce.
El cu un zîmbet trist şi amar,
Ia şi închinǎ eĭ un pahar:
„In sănĕtatea celeia care,
„Fără de milă şi remuşcare,
„Inima junǎ 'mĭ-a sfâşiat!"
Ḑice, închinǎ şi... a plecat.

Juna d'atuncea este nebunǎ.
Pe un cal negru, nóptea pe lună,
Fuge şi cóma'ĭ flutură 'n vênt,
Până ajunge la un mormênt.

Ea se bocesce cât este nópte,
Vêntul îngână ale eĭ şópte.
Când aurora rîde în cer,
Ea se ascunde ca un mister.
Pe acea pétră iécă ce scrie:
„Junele Miron în bătălie
„Pentru al ţĕreĭ drept a murit!
„El în viéţă mult a iubit!“

1869.

—○0○—

SIMFONIA AMORULUI

I

Când nóptea își întinde aripele 'nstelate,
Când ale luneĭ rațe în valurĭ se resfrâng,
Eŭ singur gem în umbră, și plopele'mĭ udate
Nu le atinge somnul, și în tăcere plâng.

Vĕțut-aĭ în dumbravă o tristă turturică
Cu aripa rănită tĕrêndu-se prin florĭ?
Eŭ mĕ tĕrăsc în lume ca astă păsĕrică,
Și doru'mĭ nu adórme din murg și pînă'n zorĭ.

Dar când te vĕd pe tine, o mândră răpitóre,
O mândră cu ochĭ negri și cu surîs divin,
Durerea 'mĭ se alină ca marea mugitóre
Sub splendida lumină a cerului senin.

II

In pat, la masă și în trăsură
Am două locuri: unu'ĭ al meŭ;
Cel-alt, o șoptă dulce'mĭ murmură
Că ar fi bine să fie-al tĕŭ,
Dorita mea!

In viață singur, nicĭ o plăcere
Nu desmerdează sufletul meŭ;
Ḑiua și nóptea plin de durere,
Ca filomela, strigă mereŭ
Părechia sa.

Patul 'mĭ e rece, masa tăcută
Și în trăsură mort par' că sînt;
Tótă natura surdă și mută,
Mĕ înconjură ca un mormênt,
Iubita mea.

In deșert ape, munți și coline,
Selbe și câmpurĭ, singur strebat;
Doru'mĭ tot cresce, căcĭ lângă mine
Nu eștĭ, dorito, ș'un lung oftat
E calea mea,

Dar cine scie ce dor frămêntă
Ḑiua şi nóptea sufletul tĕŭ!
Póte c'acelaşĭ dor îl încântă
Şi'n ascuns geme, strigă mereŭ
Părechia sa!

Oh! ale nóstre doruri vergine
Dacă o dată s'ar împlini,
Ḑilele nóstre, dulcĭ şi senine,
Cu florĭ de aur s'ar împleti,
Iubita mea.

III

Tu îţĭ rîḑĭ d'a mea durere,
Tu îţĭ rîḑĭ d'al meŭ amor,
Vaĭ! şi nicĭ o mângâere
Nu alină lungu'mĭ dor.

De acéstă rĕutate
Eŭ nu vreaŭ să mĕ rĕsbun...
Cerul îmĭ va da dreptate,
Iar eŭ ţie sfatul bun:

Să aĭ grige, o copilă,
Când e timpul rĕcoros,
Să înfăşurĭ în mantilă
Corpu'ţĭ fragid şi frumos.

Iarnă crudă, nópte-adâncă,
Aĭ destul în sînul tĕŭ!
Maĭ rĕcind, te schimbĭ în stâncă,
Şi 'ĭ pĕcat de Dumneḑeŭ.

IV

Ca o dulce nălucire
A trecut, dar ochiĭ meĭ
N'aŭ putut ca să admire
Farmecul ochilor eĭ,

Amărâtă inimióră,
Pentru ce nu te-am svêrlit
Sub trăsura eĭ uşóră
Ca să mi te fi sdobit!

Se va 'ntórce, căcĭ se 'nalţă
Sus pe cer un negru nor;
Vêntul bate, norul valţă,
Paserile 'n aer sbor.

Oh! maĭ iute d'ar coprinde
Acel nor înaltul cer!
Oh! maĭ mult de s'ar aprinde
Fulgerile în eter!

Plóia 'ncepe... Aud, vine!
A sburat trăsura eĭ...
Un fior trecu prin mine,
Iar în ochĭ vĕḑuĭ scînteĭ.

V

Când nóptea lasă umbrele séle
Peste pământul trist, amorțit,
Când pe cer nu e zare de stele,
Ci întuneric des și cumplit;

Atuncĭa dorul maĭ cu putere
Se redeștéptă în sînul meŭ,
Și într'a nopțeĭ umbră, tăcere,
Blăstem și lume și Dumneḑeŭ!

P'un cal ce mușcă spuma'n zăbale
M'arunc selbatec și fug gemênd;
Prin întunerec, p'o strimtă cale,
Prin céță désă gonesc oftând.

La stânga urlă bătrânul Istru,
Undele'ĭ negre se sparg de stâncĭ;
La drépta geme un glas sinistru,
Turbate vênturĭ prin văĭ adâncĭ.

Ades când dorul mai crud mĕ'ncinge,
Cotesc din cale spre negrul mal...
Un pas... şi mórtea la sîn ar strânge,
Şi palid june, şi sprinten cal...

Dar valul geme, urlă, spumează,
Mórtea rînjesce sub pasul meŭ...
Calul de spaimă se 'nfiorează
Şi se retrage sforăind greŭ;

Apoĭ în nópte ca vênt se duce,
Iar călĕtorul din calea mea
Se dă în laturĭ şi 'şĭ face cruce,
Creḑênd ca's póte vr'o ĭazmă rea!

VI

S'a dus vara cea frumósă
Selbele 'şĭ-aŭ scuturat
Cóma verde şi umbrósă,
Apele s'aŭ turburat.

Nu'mĭ pasă când lângă mine
Te vedeam, iubita mea!
Fericit, aflam în tine
Maiul şi splendórea sa.

Dar acuma când aprópe
Este ora ca să plecĭ,
Cum aşĭ vrea să mĕ îngrópe
Sub aceste frunde recĭ!

VII

Ca cerşătorul ce în durere,
Suind al vieţeĭ stâncos Calvar,
Duios la sóre lumină cere,
Ca să 'şĭ aline traiul amar:

Căcĭ sântul sóre e pentru dênsul
Chiar ca şi ochiul luĭ Dumneḑeŭ,
Care'ĭ şoptesce: „lţĭ şterge plânsul,
Căcĭ fericirea e 'n sînul meŭ!“

Aşa eŭ caut acea lumină
Ce blând strĕluce în ochiul tĕŭ,
Făclie sântă ce însenină
Arḑênda'mĭ frunte de dorul greŭ.

Când lângă tine sînt câte-o dată
Şi când asupră'mĭ ochiĭ 'ţĭ se las,
Tremur ca frunḑa de vênt suflată,
Mĕ 'nécă plânsul, sînt fără glas.

Mereŭ în sînu'mĭ eŭ voiŭ ascunde
Amorul, vatră de foc nestins ;
Cât fi-voiŭ, nimenĭ nu'l va pătrunde,
Nicĭ chiar tu care mi 'l-aĭ aprins.

Iar când din lume, plângênd voiŭ trece,
D'al sórteĭ viscol crud scuturat,
Vin la mormêntu'mĭ tăcut şi rece,
Tu care morţeĭ m'aĭ condamnat ;

Şi din ţĕrâna'mĭ d'o sĕ resaie
Albastre flacărĭ sub pasul tĕŭ,
Şi volvura-vor ca o văpaie,
Să nu te sperĭĭ !... E-amorul meŭ !

VIII

— La banchetul nostru, june,
De ce singur eştĭ tăcut ?
Ce durere te supune ?
Pentru ce eştĭ trist şi mut ?

Mâna ta când întâlnesce
Acel spumegând pahar,
De ce tremură ? Vorbesce :
Zîmbetul 'ţĭ este amar !

— Oh! lăsați-mĕ în pace
Cu aceste întrebărĭ.
Aşĭ fugi când nu 'mĭ ar place
Ale vóstre desfătărĭ:

Căcĭ în bucuria mare
Eŭ înec amorul meŭ...
M'a trădat, dar nu's în stare
Să vĕ spun numele seŭ.

IX

Aprópe sînt de tine. Zefirul ce adie
'Mĭ aduce resuflarea'ţĭ ca un ceresc profum;
Dar între noĭ abisul voit-aĭ ca să fie,
Şi a ne strânge mâna nu maĭ putem acum.

Tu 'mĭ-aĭ respins amorul; cu varga nepăsăreĭ
Isbitu'l-aĭ atuncĭa când dulce înflorea
Şi candid către tine, ca crinul primă-vereĭ,
Potirul sĕŭ de aur voios îţĭ întindea.

Vĕrsaşĭ în el veninul ce inima tortură,
Ca şérpele când află o flóre 'n drumul sĕŭ.
M'am vindecat. Aḑĭ gura'mĭ nimic nu maĭ murmură,
Când laşĭ din întêmplare asupră'mĭ ochiul tĕŭ.

N'a maĭ remas nimica din aspra vijălie
Cu aripe de flacărĭ ce sufletu'mĭ isbĭa,
De cât regretul care'l aud cu ironie:
„Era un ânger dulce, dar inimă n'avea!“

X

Trebuia să fug de tine:
Am fugit, dar Dumnedeŭ
Scie numaĭ ce suspine
Aŭ eşit din peptul meŭ.

De acuma înainte
Sînt străin şi călĕtor,—
Dar din sînul meŭ ferbinte
Cum să smulg nebunul dor?

Ca să'l smulg nu sînt în stare,
Căcĭ adânc e cuibul sĕŭ,
Rădăcina luĭ e tare
Prinsă de sufletul meŭ.

Am putut să fug de tine!...
Dar p'acest întins pămênt
Unde pot să fug de mine
De cât numaĭ în mormênt?

XI

Vaĭ! în acéstă lume ne vom întâlni încă,
Și prețuind aceea ce aḑĭ despreţuescĭ,—
Curata mea ĭubire, — cu ce durere adâncă
Viața'n van trecută atuncĭ o să bocescĭ!

Dar dacă p'a mea frunte un nor de întristare,
Ca raḑa uneĭ candelĭ, trecênd de veĭ vedea,
Să sciĭ că al meŭ suflet, c'o mută desperare,
Uitându-se la tine, atuncĭ se va 'ntreba:

„Din ḑiua când voința'ĭ cumplită de o dată
A derâmat altarul ce eŭ fĭ rădicam,
Rupênd după figură'ĭ o mască luminată,
Lăsând ca să véd monstrul la care mĕ 'nchinam,

„Câţĭ inşĭ aceste braţe, de crin odinióră,
In nopţĭ de voluptate vor fi lipit la sîn!
Câţĭ inşĭ acéstă gură, o dată rumeóră,
'I o fi făcut să sórbă perfidul eĭ venin!

„Câţĭ inşĭ!...“ Dar cine póte prin négra 'ntunecime,
Din sînul tĕŭ, femee, să véḑă până'n fund?
Să véḑ, nu e putință... dar sciŭ că şerpĭ mulţime
In inima'ţĭ perfidă ca 'n cuibul lor s'ascund!

1870

—○0○—

FICA LUI GELU

În castelul ce 'şĭ resfaţă
Fruntea veche pîntre norĭ,
Aţĭ vĕḑut p'a luĭ teraţă
O fecióră une-orĭ ?

Ea e júnă şi frumósă,
E a lumeĭ mândră stea,
E candidă şi duiósă...
O cunósceţĭ voĭ pe ea ?

Degetele 'ĭ fugătóre
Scot din harpa de eben
Sunete fărmecătóre
Cari 'ncânt acel eden.

Ale mele secĭ cuvinte
De ce n'aŭ putere, ḑĕŭ,
Să deştepte 'n voĭ ferbinte
Dorul care 'l simţ mereŭ,—

Când accentele'ĭ divine
Limpedul eter strĕbat,
Şi din văĭ, câmpiĭ, ruine,
Smulg misterios oftat!...

Ascultaţĭ-o când lumina
Luneĭ pline în azur
O găsesce la tulpina
Frasinilor ce murmur :

„Seculĭ, seculĭ fără numĕr,
Aŭ sburat de când mereŭ
P'al Carpatuluĭ gol umĕr,
Lună, trecĭ în carul tĕŭ.

„Numaĭ tu sciĭ că în lume
A luĭ Gelu fică sînt,
Că închis e al meŭ nume
Aci ca într'un mormênt.

„Eŭ sînt geniul de care
E legat acest popor,
De a căruĭ sórtă mare
Sbóră fama'n viitor.

„Cât timp fi-voiŭ lănțuită
De aĭ luĭ Atila fiĭ,
Românie, fericită
Nicĭ o dată n'a să fiĭ!

„Până când aci voiŭ geme?
Până când atâta dor?
Ce! de luptă aḑĭ se teme
Al luĭ Gelu vechiŭ popor?

„Lună, pe întinsa vale
Din Carpațĭ și până 'n Pind,
Nu veḑĭ arme, coiturĭ, zale?
Nu veḑi tu nimic venind?

„N'auḑĭ cântece de fală?
N'auḑĭ nechiăzărĭ pe plaiŭ?
N'auḑĭ larma triumfală
Ca în timpul luĭ Mihaiŭ?“

Aşa cântă ea în nópte,
Şi din pesceri, văi şi stâncĭ,
Ĭi rĕspund duióse şópte,
Ĭi rĕspund oftărĭ adâncĭ?

1869

—○0○—

LACRIMA CANDELA

O singură feréstră e pentru mine 'n lume,
Precum o lună 'n cer,
Feréstra ta, iubito, când dulcele tĕŭ nume
Il murmur într'al nopțeĭ întunecos mister.

Când tótă lumea dórme, eŭ ca o sentinelă,
Pândesc lumina eĭ,
Și 'n sînul meŭ se 'ncinge o flacără rebelă,
Și 'n lacrimĭ arḑĕtóre înótă ochiĭ meĭ.

Dar nimenĭ nu mĕ vede când staŭ în nóptea sumbră
Ascuns cu dorul meŭ,
Și nimenĭ nu m'aude când buzele 'mĭ în umbră,
Maĭ pur de cât o rugă, șoptesc numele tĕŭ, –

De cât acele stele din aria senină
Ce îmĭ zimbesc cu dor.
Ah! sufletul lor, póte, de mila mea suspină
Şi mĕ stropesc pe frunte cu plâns recoritor!

De ce nu'ĭ cu putinţă a prinde numaĭ una
Din lacrimile lor!
O candelă aşĭ face-o, să 'mĭ ardă tot-d'a una
In nopţile când singur veghez încins de dor.

Atunceĭ când visătóre veni-veĭ la feréstră,
Iubit-o, aĭ vedea
Ardênd în sînul nopţeĭ lumina eĭ albastră
Şi lângă ea un suflet privind spre casa ta!

1870

—○0○—

DEȘTEPTAREA

Nóptea din cumplite visuri deșteptat,
Am deschis feréstra și m'am aședat
Să respir al nopței aer pur și rece,
Până când fiorul viselor va trece.
Am plimbat vederea tristă, suspinând,
Peste al naturei somn adânc și blând;
Dar de întuneric, nici o mică zare
Ca să véd în nópte nu am fost în stare.

D'acel întunerec nu am fost surprins,
Căci cu el, iubito, de mult m'ai deprins.
De când suferința s'a 'ncuibat în mine
Și mereŭ tot caut ce ascunși în tine,
M'am deprins ca omul ce orb s'a născut,
Să privesc misterul nepétruns și mut.

Tot plimbând vederea în adânca nópte,
Tot sorbind auḍu'mĭ misticele şopte,
M'am gândit cum dormĭ tu în acel minut,
Şi atuncĭ, frumóso, par' că te-am vĕḍut:
Adormită 'n patu'ţĭ, sinul alb ca crinul
Desvelit, iar capul blând ca serafimul
Rezemat pe braţul d'alabastru pur,
Buzele'ţĭ suave dând un cast murmur!
Şi atuncĭ creḍut-am, o ceresc tesaur,
Că se redeşteptă în talamul d'aur
Aurora junĕ, că sub paşiĭ eĭ
Zorile pun rose, crinĭ şi ghioceĭ,
Cerul de plăcere că'şĭ reia purpura,
Iar suav zefirii 'mbălsămesc natura.
Oh! dar când tabloul viŭ şi răpitor
A perit din ochiĭ'mĭ ca un meteor,
Şi m'am trezit iară în adânca nópte,
Tot sorbind auḍu'mĭ misticele şópte,
Mult maĭ viŭ în sînu'mĭ dorul s'a încins,
Insă ale mele lacrimĭ nu'l-aŭ stins.

1873

—○0○—

GELOSIA

Este ea aceea care, ca un ânger rătăcit
Nóptea 'n vis mĕ visitează ;
Lângă căpĕtêiu 'mĭ rece şi de lacrime stropit,
Vine şi zîmbind s'aşéḑă.
Este ea aceea care, ca un zefir recoros,
A suflat p'a mea viaţă
Nu sciŭ ce venin de mórte, dar suav şi amoros,
Care sufletul mi 'nghiaţă.

Oh! tu eştĭ, tu eştĭ, iubito, căcĭ aievea şi în vis
Sufletu'mĭ mereŭ te cere.
Tu c'un zîmbet facĭ să aflu în viaţă un paradis,
O divină mângâere.

E ce va mai drag, mai dulce, de cât ochiu'ţi languros,
Sub a căruĭ uităturĭ
Inima'mĭ se tupilesce ca un columbel sfios...
Pe când buza ta murmură
Zîmbitóre un drag nume, al aceluĭ favorit
Care 'n nopţile divine,
Bét d'amor şi voluptate, lângă sinu'ţĭ lăuţuit,
Sórbe dulcele 'ţĭ suspine!

Este óre o tortură maĭ cumplită pe pământ
De cât órba gelosie?
Singură când veĭ rĕmâne şi l'al nopţeĭ rece vênt
Veĭ plânge durerea vie,
Când acela pentru care mĕ strivescĭ aḑĭ sub picior,
Va sbura cu nepăsare
Unde crinul e maĭ fraged şi traiul maĭ rîḑĕtor,
Eŭ voiŭ rîde cu turbare!

1870

—○0○—

ȚERANUL DE LA DUNARE

Nu judecați pe ómenĭ numaĭ din aparință !
Consiliul acesta nu'ĭ noŭ, dar este bun.
Adesea adevĕrul ceĭ proștĭ maĭ bine 'l spun.
Voițĭ acuma probă d'o rară elocință ?
Să ascultațĭ discursul țĕranuluĭ trămis
La Roma ca să spună Senatului în for
C'al Dunărenĭ popor
Nu póte să maĭ rabde a fi prădat, ucis,
De pretoriĭ pe cari Senatul îĭ trămite.

Trăsurile acestuĭ țĕran sunt zugrăvite
De Marcu Aureliŭ... dar unde ? Nu sciŭ, dĕŭ !
Rĕspundĕtor d'acésta e Lafontin, nu eŭ:
Căcĭ eŭ nu fac aicea de cât să vĕ traduc
O fabulă dintr'ênsul. De lucru dar m'apuc.

Să vĕ descriŭ ţĕranul? Cu barba'ĭ cea stufósă
Şi cóma luĭ pletósă
El séměnă cu urşiĭ sĕlbaticĭ şi sburliţĭ.
De o sprêncénă désă îĭ sunt ochiĭ umbriţĭ.
Vederea'ĭ e crucişă, nas cârn şi buze gróse,
O saricĕ pe umĕr cu laţele flocóse.
Iar mijlocu'ĭ puternic încins de un curmeiŭ
Ce-a deslipit în cale din trunchiul unuĭ teiŭ.
Acest selbatec vine în Roma strĕlucită
Şi cere ca să fie chiar în Senat primit.
Dorinţa 'ĭ audace îndată e 'mplinită
Şi, în Senat cum intră, el ast-fel a vorbit:

„Romanĭ, bĕtrânĭ senatorĭ, voĭ carĭ înclinaţĭ
„Auḑul către mine, cuvêntu'mĭ reŭ scusaţĭ.
„Dea ḑeiĭ ceĭ puternicĭ ca rustica mea limbă
„Să nu esprime vorbe ce binele 'n rĕŭ schimbă.
„Ce drept aveţĭ ca lumea întrégă s'apăsaţĭ
„C'un jug pe care póte şi voĭ o să'l purtaţĭ?
„Viaţa inocentă de ce ne-aţĭ turburat?
„Eram deprinşĭ la arte, la muncă şi la plug.
„De ce voiţĭ să gemem sub cel maĭ aspru jug?
„P'aĭ Dacieĭ fiĭ mândri voĭ ce 'ĭ-aţĭ învĕţat?
„Eĭ sunt plinĭ de curagiŭ şi, dacă le-ar fi dat
„Nemuritoriĭ ḑeĭ,

„Pe lângă vitejie, a vóstră violință,
„Atuncea să fiți siguri că 'n locul vostru eĭ
„Ar fi a tot puternicĭ, iar voĭ în umilință.
„Acea neomenie ce pretoriĭ comit,
„E un flagel ce 'n lume nu s'a maĭ pomenit.
„Nimic n'ajunge celor ce Roma ni'i trămite.
„Nicĭ munca, nicĭ pământul, atât de roditor,
„Nu póte să le 'mpace dorințele têmpite.
„Retrageți'ĭ, căcĭ daciĭ d'acuma nu maĭ vor
„Să are pentru dênșiĭ câmpiile mănóse.
„Lăsăm cetățĭ și sate, fugim cu toți în munți,
„Și cadă tot în prada soldaților ceĭ crunți.
„Vom viețui cu urșiĭ din rîpele umbróse.
„Descuragiați d'a nasce copiĭ nefericiți,
„Vrem Dacia întrégă ca să se pustiască;
„Cât pentru copilașiĭ ce'ĭ crescem amărîți,
„Dorim ca din viață curênd să se sfârșéscă.
„N'ajunge suferința! La crime chiar ne 'mpinge
„Al Romeĭ crud pretor.
„Vĕ rechiămați trămișiĭ 'nainte d'a atinge
„De os cuțitul lor.
„Simț însă că discursu'mĭ începe să displacă.
„Prudența, gureĭ mele comandă ca să tacă.
„Termin. Loviți cu mórtea p'un om ce-a cutezat
„Să spună ce crunt geme poporul subjugat!“

Tăcênd, el îngenunche. Romanii în tăcere
Admir mărinimia sĕlbaticului dac.
In loc să'l pedepsiască, patriciŭ eĭ îl fac.
Apoĭ întreg Senatul cu stăruinţă cere
Ca pretorii culpabilĭ să fie pedepsiţĭ,
Şi d'alţii cu virtute să fie 'nlocuiţĭ,

Acéstă istorie a fost odinióră.
Aḑĭ un aşa sĕlbatic d'ar merge... bunióră
La Curte, să se plângă că mergem fórte rĕŭ,
Cum credeţĭ c'a să fie primit ţĕranul meŭ?...

1872

—○0○—

PILOTUL ROMAN

I

Când Marea cu Furtuna se resboiesc şi cerul
Posomorât se mişcă din temelia luĭ,
Când valurile 'nalte pe spate dându'şĭ pĕrul,
Ca uriaşĭ se luptă cu nava omuluĭ, —
Ferice e de navă atuncea dacă are
Un bun pilot s'o scape din crudul element,
Acest cumplit balaur ce urlă cu turbare,
Isbind orĭ unde află un colţ mic de pămênt.
Pentru acea mulţime de călĕtorĭ ce plânge,
Când nava între valurĭ se svêrcole mereŭ,
Pentru acea mulţime ce braţele îşĭ frânge,
Pilotul bun şi ager e chiar un Dumneḑeŭ!

II

Bĕtrâna Europă aḑĭ e în aşteptare,
Resboiul iar clocesce în pântecele eĭ;
Spre Orient vin norii cu formele bizare,
Din sinul lor adesea es fulgere, scînteĭ.
In vêrtejul de armiĭ, coróne şi popóre,
D'a Românieĭ nóstre viaţă, viitor,
Fără un pilot ager, ce s'ar alege óre?—
„Staĭ neclintit la cârmă",—îţĭ strigă un popor,—
Pilot bĕtrân al ţĕreĭ, căcĭ aĭ un braţ d'acele
Ce nu se îndoiesce periculul vĕḑênd;
Căcĭ sciĭ conduce vasul prin neguri şi stâncĭ rele,
A undelor perfide turbare încelând.

III

De câte orĭ fatala şi aspra vijălie
In Orient se 'ncinse, al ţĕreĭ vas gemênd,
Pilot fiind asardul, în neguri şi urgie
Se svîrcolĭa ca frunḑa şi nicĭ un scop avênd.
Dar astă-ḑi când pilotul e ager şi cu minte,
Resboiul să începă, vom sci ca să dăm pept.
Românii cu ardóre păşi-vor înainte
Pe calea strĕmoşiască, la scop păşi-vor drept.

Destul atâția securi de când acéstă țéră
A fost de întêmplare mânată tot mereŭ.
Destinuluĭ comande acum și dênsa ĭéră.
Pilotul nostru astă-dĭ eștĭ tu și Dumnedeŭ!

— ○0○ —

FESTINUL ȚARULUI

7 ianuarie 1871

Splendid e festinul augustului Țar.
Generóse vinuri spumegă 'n pahar.
Bucuria dulce fețele lumină.
Țarul, căruĭ nordul tremurând se 'nchină,
Priimesce scire de p'al Seneĭ mal
Că Parisul arde în foc infernal.

Fața luĭ d'o dată se însenineză,
Tórnă vin în cupă și așa urează :
„In curênd Parisul va fi spulberat
„De al Germanieĭ mândru Impĕrat.
„Beaŭ în sănătatea celuĭ ce prin sânge,
„Fómete și flacărĭ, Francia învinge !
„— Ura!“ strig curteniĭ în puternic cor.
Sala lung resună de strigarea lor.

Dar moștenitorul tronului se 'ncruntă,
Sfarămă paharul, pe curteni înfruntă,
Apoi către Țarul cată cu respect
Și adânci suspine es din largu'i pept.
Țarul lasă cupa care încă'i plină
De spumegătórea undă purpurină;
Își plimbă vederea peste curtea sa,
Curtea ca o selbă de plopi tremura.

Ducele îndată fuse arestat,
Arestat, căci dorul nobil 'și-a trădat;
Dar Rusia 'ntrégă saltă fericită
Așteptând să vină ḑioa strălucită
Când moștenitorul tronului va fi
Liber de a face tot ce va simți!

1871

—○0○—

COMPATIMIRE

Lia şéde la feréstră,
Capu 'n mână înclinând,
Şi în aria albastră
Ea se uită lung şi blând.
Nóptea e atât de lină
Şi al cerului azur
E atât de pur,
In cât palida vergină,
Resfirându'şĭ cóma brună
Şi uitându-se la lună,
Suspină de dor.

Sub feréstra'ĭ se 'mlădie
Merişorul înverdit,
Par' că simte simpatie,
Căcĭ în frunda luĭ pitit

Oh ! atât de trist suspină
Și se vaită de dor
Un privigător,
In cât palida verginâ,
Resfirându'și cóma brună
Și uitându-se la lună,
Plânge de amor.

1874.

—○0○—

DOI NEBUNI

— Când zăpada tot albesce
Și pădurea lung mugesce
De cumplitul acilon,
Când o vatră caldă are
Preț și farmec mult mai mare
De cât strălucitul tron;
June, pe a cărui față
Nepăsarea se resfață,
Ce tot umbli 'n sus și jos?
— Caut crini și viorele,
Să le dau iubiteï mele
Cu ochi vii și pĕr frumos.
— O bogată nebunie,
Care cauți pe câmpie
Prin zăpadă flori de maiŭ!
Tu nu vedi ce negru 'i cerul,

Tu nu simți ce aspru ’ĭ gerul,
Te visezĭ mereŭ în raiŭ.
Eŭ nu pot să rîd de tine,
Dar nicĭ tu să rîdĭ de mine,
Căcĭ avem acelaşĭ dor:
Căutat-am în viață
S’aflu ’n inima de ghiață
A femeilor, amor!...
E aceeaşĭ nebunie
Ca a ta, când pe câmpie
Iarna cauțĭ florĭ s’adunĭ...
Imposibilă dorință,
Dar în ea avem credință...
Amêndoĭ suntem nebunĭ!

AMORUL SI ALBINA

(*Anacreontică*)

Fiul Venereĭ, Amorul,
Alergând cu arcușorul,
Intâlni un trandafir
Legănat d'un lin zefir.
Ḍeul vru să'l rupă 'ndată...
Dar albina, tupilată
In flóre ca'n cuibul sĕŭ,
Inṭepă pe micul ḍĕŭ.
Ḍeul ṭipă, rana 'și strânge,
Suflă, bate din picior,
Și ducêndu-se în sbor,
Către mama luĭ, se plânge:
„—Vaĭ! un monstru 'naripat,
„O albină m'a 'nghimpat?“

„— Fiul meŭ, nu'ţĭ e ruşine ?—
Venerea 'ĭ ḑice rîḑênd,
Aşeḑêndu'l lângă sine,
Ochi'ĭ dulcĭ de plâns ştergênd.—
„Pentr'o rană—atât de mică,
„Ia vedeţĭ ce mult a plâns !
„Apoĭ n'are drept să ḑică
„Acel care e străpuns
„De săgeţile 'ţĭ cumplite,
„Chin de care tu rîḑĭ chiar,
„Când el plânge cu amar,
„Cu suspine năbuşite :
„Vaĭ ! un monstru 'naripat,
„Cupidon m'a săgetat ?“

—○0○—

REVENIREA

Veni şi primăvéra cu florĭ, cu colilie,
Cu stolurĭ de cocorĭ,
Iar linele pârae cu murmur d'armonie
Scald câmpiĭ rîdĕtorĭ.
Pe salcia 'nverdĭtă iubita filomelă
Intónă dulce cânt;
Maĭ colo în dumbravă, duiósa turturelă
Se légănă în vênt.
Pe aure, pe rade, prin şopte amoróse
Trec silfiĭ lucitorĭ;
Resaltă iar câmpia sub stelele-argintóse
De dulcile comorĭ.
Dar unde'ĭ acel june cu gingaşa fecióră?
Adesea'ĭ am zărit

In verile trecute cu barca lor ușóră
Pe lacul adormit...
Se 'ntórce primăvéra cu florĭ, cu păserele,
Cu imnul fericit ;
Nu se maĭ întorc însă o dată vaĭ ! cu ele
Și ceĭ ce aŭ murit!

1862.

—○0○—

LA UN BUCHET

Conservat în albumul princeseĭ ***

Buchet ferice de florĭ frumóse,
'Ţĭ amintescĭ óre atuncea când
In zorĭ de ḑile primăvĕróse
P'a Bruseĭ vale zîmbiaĭ săltând,
Și când o horă de dulcĭ silfine,
Bóre suave, te săruta ?

Cât timp d'atuncea se scurse óre ?
Sunt patru ierne, de florĭ mormênt,
Dar fața 'ți este tot zîmbitóre,
De și departe d'acel pămênt.
Buchet ferice, mĕ uit la tine
Și jinduiesc fórte ursita ta !

Când vre o dată aĭ dómneĭ tele
Ochĭ plinĭ de farmec, te-or întreba
De amintirea vieţeĭ sele,
Oh! şi pe mine nu mĕ uita;
Să'ĭ spuĭ că'n lumea nesimţitóre
Ca o fantasmă alerg plângênd.

Vĕḑut-aĭ frunḑa ce sbóră, trece
P'al ierneĭ crivĕţ neîndurat,
Şi când p'o lésă din crânguri rece
Dacă o clipă ea s'a lăsat,
In grab o suflă şi plângĕtóre
Prin céţă iară o veḑĭ sburând?

Aceeaşĭ sórtă îmĭ fu şi mie
Din ceruri scrisă când m'am născut;
Să n'am în viaţă copilărie,
Să n'am repaos nicĭ un minut;
Fiinţă tristă şi simţitóre,
In lupta lumeĭ să fiŭ orĭ-când!

Oh! dacă 'n viaţă ca orĭ şi cine
Avuĭ minute de mângâerĭ,
Minute scumpe, dar prea puţine,
Comorĭ suave de dulcĭ plăcerĭ,

Aŭ fost acelea ce-a eĭ blândețe,
Ca roă sântă, 'mĭ a procurat.

Când fruntea 'ĭ cade cugetătóre,
In amintirea'ĭ vĕ strecurați,
Voĭ, dulcĭ minute încântătóre,
Și către mine o îndreptați,
Ah! căcĭ de doru'ĭ a mea junețe
Ca turturica s'a întristat!

1860.

—○0○—

VENTUL REŬ

In câmpia roditóre
Ce resfață cu splendóre
Sinu'ĭ vesel și frumos
Lin în Istrul maiestos,
Se întinde o grădină
Și e plină
Tot de florĭ ce-a semĕnat
Traian, sântul împĕrat.

Dar de la un timp în cóce
Nicĭ un rod în ea nu cóce...
Florile de timpuriŭ
Cad, pămêntul e pustiŭ,
Și o candidă vergină
Greŭ suspină

Pe acel tĕrêm svêntat
D'un vênt rĕŭ și blăstemat.

Și tot strigă : „Cine scie ?
„Cine póte spune mie
„De ce florile pălesc
„Și nimica nu rodesc,
„Căcĭ grădina o să péră ?
„— Vaĭ de țéră,
„Căcĭ e vêntul rĕŭ, amar,
„Ce ne bate din Fanar !“

1862

—○0○—

VISUL

Ascultă, dragă, visul ce m'a înfiorat
Mai mult de cât securea pe bietul condamnat.
Tu, înaintea căreĭ durerea mea adâncă
S'a spart ca valul mareĭ de o trufașă stâncă,
Dar fără să te facă o lacrimĭ să storcĭ
Saŭ fața 'nduioșată spre mine să întorcĭ!
Visasem că în sînu'țĭ viața se stinsese,
Că fruntea cu girlandă de florĭ țĭ încinsese,
Că palidă și rece zăceaĭ într'un sicriŭ,
Iar farmecul în fața'țĭ el încă era viŭ.
Făcliile în giuru'țĭ ardeaŭ cu întristare,
Preoțiĭ începuse funebra lor cântare
Și clopotul de mórte suna neîncetat,
Iar eŭ gemeam în umbră cu sângele 'nghiețat.
Vaĭ! mĕ uitam la tine cu-atâta dor și sete!

Sărutul cel din urmă când toți pe rînd îți dete,
Cercaiŭ să mĕ apropiŭ, să mai sărut și eŭ
P'aceea ce 'n viață a fost idolul meŭ.
Dar n'am avut putere să fac nicĭ o mișcare,
Părea că mărmurisem și nu eram în stare
Nicĭ să articul vocea, a cere ajutor,
Să mĕ tĕrască barim. Simțiam de viŭ că mor.
Dar când auḑiĭ însă un răcnet de durere,
Voind să te rădice, îmĭ reveni putere
Și m'aruncaiŭ asupra sicriuluĭ, gemênd,
Și te luaiŭ în brațe, plângêud și blăstemând.
Te-am strâns atuncĭ la peptu'mĭ cu dor și înfocare,
Am pus pe recea'țĭ buză ardintea'mĭ sărutare
Și am suflat în tine cu-atâta dor și foc,
În cât,—o vis ferice!—aĭ înviat pe loc.
D'așĭ fi vĕḑut 'nainte'mĭ că cerul se deschide,
Că Dumneḑeŭ mĕ chiamă în stanțele'ĭ splendide,
N'așĭ fi simțit aceea ce am simțit vĕḑênd
Că tu te uiți în giuru'țĭ ca frunḑa tremurând!
Când buzele'țĭ uscate să murmure 'ncepură,
Când aplecaiŭ auḑul, iubito, p'a ta gură,
Să aflu ce dorință eșia din peptul tĕŭ,
Tu pronunțași un nume... Vaĭ! nu era al meŭ,
Și mort căḑuĭ pe lespeḑi. Când'mĭ am venit în fire
Mĕ reaflaiŭ în casă'mĭ, adus fără simțire,
Intins pe patul morțeĭ, cu capul sângerat,

D'o palidă făclie fantastic luminat,
Dar lângă mine nimenĭ care să încunune
C'o floare albă fruntea și sînul meŭ de june.
Tăcerea mormêntală nimic n'o 'ntrerupea
De cât făclia tristă ce când și când plesnea.
Te căutam cu ochiĭ... Dar unde eraĭ óre,
Tu căreia îĭ dasem suflarea 'nvietóre?
Un preot vĕd că vine, c'o voce monotonă
Serviciul funebru ca unuĭ mort întonă;
Apoĭ doĭ inși intrară, într'un sicriŭ m'aŭ pus
Și'afară din cetate la cimitir m'aŭ dus.
Acolo în mormêntul întunecos m'afundă!
Dar când simțiĭ țĕrâna că'ncepe să'mĭ ascundă
A stelelor lumină la care dese-orĭ
Am plâns a mea durere din murg și până'n zorĭ,
Imĭ încordaiŭ tot corpul și am sărit afară
Din besna mormêntală ca o turbată hiară...
Ah! care'mĭ fu durerea când te vĕdŭĭ trecênd
C'un june, împreună ferice și rîdênd!
Sburați pe doĭ caĭ sprintenĭ prin umbră și mistere,
Curmând cu rîsul vostru a câmpilor tăcere.
M'am asvêrlit în sînul mormêntuluĭ pustiŭ
Și m'am isbit cu fruntea de negrul meŭ sicriŭ...
Țîșni șiroiŭ de sânge...Dar m'am trezit îndată
Cu ochiĭ plinĭ de lacrimĭ, cu inima 'ntristată.

*

E în puterea nopței, tăcerea e adâncă,
Dar eŭ la visu'mĭ negru tot cuget, cuget încă.
Orĭ care'mĭ va fi sórta ce am p'acest pământ,
Eŭ m'așĭ svêrli ferice într'un adânc mormânt,
Destul ca câte-o dată prin gând să'ți pótă trece
Acela ce va zace sub marmura cea rece.

—○0○—

DANȚUL MORȚILOR

„Ah! dă'mĭ puțin repaos, ca să întorc gândirea
„Spre ḑilele trecute, să întremez simțirea
„Din balsamul credinței, din dulcele visări
„Ale copilăriei, curate desmerdări!
„Să maĭ revĕd odată,--și cea din urmă fie,--
„Icóna ideală din rumena pruncie!"
Așa strigam în doru'mĭ, cu ochiĭ lăcrimând,
Cu sufletul în flacări, cu sînul sângerând,
Cumplituluĭ meŭ demon. Dar strigătele mele,
Așa cum ciripirea plăpândeĭ păserele
Se 'nécă în mugirea unuĭ titanic val,
Se înecaŭ în rîsu'ĭ sinistru, infernal.
Atuncĭ săriĭ din patu'mĭ coprins de desperare,
Ș'alerg în sînul nopței, cu capul în turbare;
Iar înțelepții lumeĭ, vĕḑêndu-mĕ fugind
Cu pĕrul în desordin, cu ochiĭ scînteind,

Se puseră pe hohot, îmĭ rîseră în faţă,
Sunându'şĭ clopoţeiĭ din cuca de paiaţă.
Fugiam, ca cerbul însă cu o săgéta 'n sîn;
Voiam o oră numaĭ durerea să'mĭ alin.
Alerg acolo unde se îndesa mulţimea,
Acolo unde Bacu îşĭ rîde de iuţimea,
Cu care sbóră timpul,—nepreţuit odor
Ce îl asvêrle 'n vênturĭ stupidul muritor.—
In cupa spumegândă gândirile rebele
Voiam să le astêmpĕr. Nu mĕ 'ncelaiŭ, căcĭ ele
Treptat se alinară, cum şerpiĭ îmbuibiţĭ
De sângele victimeĭ adorm încolăciţĭ.
Lăsaiŭ pe mână fruntea şi ochiĭ 'mĭ rătăciră
Peste acea mulţime ce în plăceriĭ deliră.

Era 'n acel amestec de tineriĭ şi bĕtrânĭ,
De suflete naive şi suflete de câniĭ,
Isbindu-se cu cotul: bacante şi fecióre,
Şi capete albite d'a timpuluĭ ninsóre,
Şi militariĭ, şi mame, şi magistraţĭ şi prunciĭ,
Ce se 'ncuraŭ prin lume ca mieiĭ pe verdĭ luncĭ.

Dar un fior d'odată mulţimea o coprinse.
Cum valurile mărеĭ, de vênturĭ iuţĭ împinse,
Merg de se sparg de ţĕrmurĭ, ea se 'ndesă gemênd
Spre porţile grădineĭ, în cale tot spărgênd.

Alerg să vĕd ce este... Minune! O femee
Frumósă ca pĕcatul, suavă ca o fee,
Ţinêndu'şĭ de frêŭ calul. Un in strevĕdĕtor
Cerca 'n deşert s'ascundă un corp fărmecător.
'I se vedea tot sînul cu merele de aur,
Ce provocaŭ dorinţe ca un ceresc tesaur.
Pe frunte'ĭ diademă, la gât mărgăritarĭ,
In sînul eĭ profumul de talismane rarĭ;
Pe braţele 'ĭ safirul; iar splendida 'ĭ cintură,
De mâna unor ḑine părea că e făptură.
O cómă ca ebenul se revĕrsa pe sîn,
Cum ale nopţeĭ umbre cu zorile se 'ngân.
Mulţimea o admiră... Ea tutulor surîde.
Zimbirea eĭ poleie carmenele'ĭ perfide.
In mână ia o cupă şi ochiĭ răpitorĭ
Plimbându'ĭ, cu o voce ca de privigătorĭ
Ea ḑice: „Beţĭ cu mine! Ce scop viaţa are
„P'acéstă vale tristă, de cât o desfătare
„D'amor şi de beţie? Beţĭ pentru scopul eĭ!"
Vĕḑênd că miĭ de cupe s'aŭ deşertat îndată,
Că perfida'ĭ urare de toţĭ e aprobată,
Pe calul eĭ s'avêntă şi sbóră aruncând
Ochiade înfocate: minţĭ, inimĭ, fărmecând.
Iar lumea, care servă în templul voluptăţeĭ,
In urma eĭ alérgă pe stradele cetăţeĭ...

Și cârduri peste cârduri vin și se îmbulzesc,
Și țipete și cânturi auḑul asurḑesc.

Din fie care casă, ori cât d'umilă fie,
Apare o ființă: un tată, soț, soție,
Fecióre, juni, se 'ndésă sub sprintenul picior
Al caluluĭ ce 'nalță de pulbere un nor.
In urma lor eĭ póte că lasă'n agonie
Un tată ce blăstémă, în lacrimi o soție,
Copiĭ gemênd de fóme, o mamă în dureri...
Dar cum pot să resiste, când dulcile plăceri
Îi chiamă, îi atrage cu zîmbete de miere?
Se duc în urma ḑineĭ, ca turma la 'njunghiere!

Toți vor să se îmbete de dulcile'ĭ zimbiri,
De dulcile'ĭ promisiĭ, de dulcile'ĭ ochiri.
In ochiĭ eĭ de șérpe ce voluptăți divine,
Ce fericiri supreme, citesce fie-cine!
Vaĭ! în acel cortegiŭ cum se îndesuiesc!
Cum ceĭ ce's maĭ puternicĭ pe slabĭ rostogolesc!
Pe o zimbire numaĭ d'amor și voluptate,
Pe una din acele ochiri înflăcărate,
Vaĭ! câți își daŭ viața, isbiți d'un fer fatal,
Căci mórtea îĭ alungă pe palidul eĭ cal!

Misteriósa ḑină atrage din cetate
Acele miĭ de ómeni, victime îmbĕtate.

In cimitir ea intră, și lumea după ea,
Ca négra vijălie, intrând pe porți, vuia!...
Când am ajuns acolo, din tótă acea mulțime
Nu maĭ vĕduĭ nimica de cât nisce victime,
Schelete în lințoliŭ, ce dănțuiaŭ mereŭ.
Frumósa amasónă, ședĕnd pe calul sĕŭ
Ce nechiază la lună, din mistica'ĭ citară
Cânta freneticĕ valsurĭ; iar mórtea cea amară,
Têra printre morminte un hor de morțĭ urlând,
Lințoliile albe în aer fălfăind.
O! cum isbeaŭ pămêntul! Ce trosnete de óse!
O! cum scrișneaŭ în nópte scheletele hidóse!
Din ochiĭ lor ce flacărĭ roșiatice eșiaŭ
Și către amasónă ca limbĭ de foc sburaŭ!
Din azuria boltă a stelelor regină
Acel sabat fantastic misterios lumină.
Ce furios e dantul! Cum se rotesc vuind,
Și candelĭ, și sicriurĭ, în mersul lor isbind!
Dantez atât de tare, că în cele din urmă
Scheletele se spulber; dar dantul nu se curmă
De cât atuncea numaĭ când cel din urmă os
Cu mórtea se afundă într'un mormênt umbros.
Atuncea și frumósa și mândra amasónă,
Acordul cel din urmă din citară întónă,
Ș'un rîs, un rîs sinistru, din sînu'ĭ isbucni,
În cât chiar și țĕrâna mormintelor smuci.

Eram ascuns în umbră. Simțiĭ mugind în mine
O sântă indignare; sătul d'al vieței bine,
Inaintaiŭ spre dênsa și am strigat oftând:
„Dar cine ești tu care, cu grațiĭ fărmecênd,
„Daĭ morței pe aceia ce încă's plinĭ de viață?
„Ah! carmeni'ți siniștri de ce sufletu 'nghiață?
„Ești tu Fatalitatea? Ești geniŭ bun saŭ rĕŭ?
„Te jur pe Crist, femee, să'mĭ spuĭ numele tĕŭ!"
Ea, aruncând asupră'mĭ vederea langurósă,
Iși scutură în aer o cómă negurósă;
Apoĭ lăsă din buze'ĭ, ca picăturĭ de miere
Să cadă-aceste vorbe: „Sînt Demonul Plăcereĭ!"
Și dispăru îndată... Iar eŭ înfiorat,
'Naintea sânteĭ cruce căduĭ îngenuchiat.

1868

—○0○—

DOINĂ!... DOINA!

Fie ḍioa blăstemată,
Când veghiam p'al Budeĭ mur
Sentinelă 'nstrăinată,
Căcĭ uitându-mĕ 'mprejur
Auḍit-am de o-dată
Dintr'un fluer câmpenesc
Un drag cântec românesc...
Doina, doina m'a perdut!

Vaĭ! m'am aruncat în valurĭ,
Cugetând că o să pot
Către ale ţĕreĭ maluri
Să mĕ duc mereŭ în not;
Dar m'aŭ prins şi 'n grele lanţurĭ,
Fraţilor, m'aŭ ferecat,
La mórte m'aŭ condamnat...
Doina, doina m'a perdut!

Cum se revĕrsa de ḑioă,
Eĭ aicea m'aŭ adus,
Să vĕ ḑic ultim adio,
Căcĭ acum voiŭ fi repus.
Vaĭ! mormêntul ud de roă
Cum m'aştéptă, îl zăresc ;
Insă nu mĕ îngrozesc...
Doina, doina m'a perdut!

Pentru cea din urmă oră,
Fraţilor, voĭ mĕ priviţĭ.
Mórtea nu mĕ înfioră,
Drept la inimă ochiţĭ ;
Ea e care mĕ omóră,
Ea e care a tresărit,
Doina când am auḑit...
Doina, doina m'a perdut!

Un moment, ş'a să luciască
Semnul morţeĭ ce aştept...
Un moment, ş'a să isbiască
Glónţele în largu'mĭ pept,
Inima să 'mĭ amorţiască.
Oh! de ce nu pot, murind,
Sângele din pept ţişnind,
S'aud şi 'n acel minut
Doina care m'a perdut!

— ○0○ —

ARMATEI ROMANE

Dragĭ oşteni, fruntaşĭ eroĭ,
Glasul patrieĭ voios astădĭ vĕ salută,
Căcĭ strĕbunii vĕd în voĭ
Cu mândrie rĕsărind gloria trecută.

Din Carpaţĭ pân' la Balcanĭ
Sbóră vulturul român, sbóră plin de fală,
Şi dă gróza 'n musulmanĭ
Cu rotirea'ĭ din alţĭ timpĭ, 'naltă, triumfală.

D'ale vóstre vitejiĭ
In mormênt a tresărit ţĕrâna strĕbună,
Ş'ale patrieĭ câmpiĭ
De un cântec vitejesc tóte lung rĕsună.

Toţi pătrunşi de dulci fiori,
Aşteptăm ca să vedem mâna feciorească
Aruncând cununi de flori
Voă carĭ ne-aţi redat fala strĕmoşéscă.

1877

—○0○—

SOLUL FERICIREĬ

D-reĭ Maria ***

Tu care sborĭ voiósă în dulcea tinereţe,
Tu în al căreĭ suflet, comóră de blândeţe,
Resfrângĭ cu fericire ale vieţeĭ zorĭ,
Copilă graţiósă, 'mĭ aĭ ḑis de multe orĭ:
„Tu nu maĭ cânţĭ nimica!“ şi 'n ochiĭ'ţĭ o mustrare,
Ca raḑa uneĭ candelĭ, vĕḑut-am cu 'ntristare,
Ş'am suspinat de dor.

Ah! dacă al meŭ suflet ar fi avut el încă
Seninul d'altă dată şi liniştea adâncă,
In care se revérsă cerescile visărĭ,
Viaţa mea şi astăḑĭ s'ar scurge în cântărĭ;
In culmea fericireĭ aşĭ fi, putênd ş'ast'dată
Simţi în sînu'mĭ verva şi mintea 'nfiorată
De sânte desmerdărĭ!

Cu câtă voluptate, cu câtă bucurie,
Aşĭ revĕrsa din sînu'mĭ suava poesie,
Cântând un ânger dulce ca tine, scumpa mea,
Căcĭ tu eştĭ pentru mine o luminósă stea
Ce strĕlucesce vie în nóptea vieţeĭ mele,
Călĕusindu'mĭ barca pe valurĭ, prin stâncĭ rele,
După ursita sa!

Dar arborul din care o cruntă vijălie
A spulberat în aer coróna luĭ verdie,
Vaĭ! el nu maĭ rĕsună d'al filomeleĭ cânt,
Şi ramurile'ĭ negre se mişcă triste 'n vênt.
Aşa şi al meŭ suflet, isbit fără crutare
De viscolul vieţeĭ, să cânte nu e 'n stare.
E trist ca un mormênt.

Dar trist ca şi mormêntul orĭ-cum ar fi, el încă
Tresare şi vibrează de o simţire-adâncă,
Când tu 'ĭ aparĭ 'nainte cu zîmbetul voios,
Când fericirea'ĭ rîde în ochiu'ţĭ mângâios.
Fiĭ bine-cuvêntată tu care aĭ putere
Să vindecĭ al meŭ suflet de grijă şi durere,
Sol dulce şi frumos!

1882

—○0○—

STÉUA ROMANIEI

M. S Reginei Elisabeta

Multe stele sunt pe cer,
Ochĭ de foc ce'n vecĭ nu per,
Dar ca stéua ţĕreĭ mele
Nu'ĭ nicĭ una între ele.
Dulce stea, bine-aĭ venit !

Dup'atâţia secolĭ plinĭ
De durerĭ şi de suspinĭ,
Dup'atâta umilire
Şi amară tânguire,
Acum iar aĭ rĕsărit.

Multe florĭ sunt pe câmpiĭ,
Cu miros şi feţe viĭ.

Dar ca stéua țĕreĭ mele
Nu'ĭ nicĭ una între ele.
Înfloresce, mândră stea!

Aḑĭ românu 'ntinerit,
Te salută fericit,
Căcĭ din câmpul bătăliei
Tu pe peptul vitejieĭ
Strĕlucescĭ, iubită stea.

Multe stéguri pe pămênt
Mândre fâlfăiesc în vênt,
Dar ca stégul țĕreĭ mele
Nu'ĭ nicĭ unul între ele,
Că'l poleie raḑa ta.

Aḑĭ vulturul aurit
Din al țĕreĭ plaiŭ iubit
Iși reia sub cer avêntul.
Fă să'l admire pămêntul,
Luminând în calea sa.

Iar tu ânger luminos,
Suflet blând și mângâios,
Care 'n câmpul bătăliei

Tu și stéua Românieĭ
Sunteți tot aceeașĭ stea,—

Dă acesteĭ țĕrĭ mereŭ
Flórea sufletuluĭ tĕŭ,
Și durerile 'ĭ profunde
Se vor șterge orĭ și unde
Va luci zîmbirea ta.

1878

—○0○—

SERBAREA BULGARIEI

Când clopotele 'n aer solemn şi lung rĕsună,
Când toţi în sântul templu, latinĭ şi slavĭ, s'adună,
Când fumul de tămâe se 'nalţă în eter,
Când fruntile se plécă, iar Dumneḑeŭ din cer
Ne bine-cuvintézĕ acéstă sĕrbătóre
De o potrivă scumpă creştinelor popóre,
O ḑee a cântăreĭ, fărmecătóre stea,
Ce luminaĭ senină în tinereţea mea,
Ia harpa de isvoriŭ şi, ca odinióră,
Pe córdele de aur trecĭ mâna ta uşóră.

Cu imnele pióse unesce versul meŭ.
După atâţia secolĭ de nópte şi jug greŭ,
Bulgaria renasce la viaţă, libertate,
Iar leiĭ eĭ ceĭ tinerĭ cu cómele pe spate

Lung clétină Balcanii din temelia lor,
Dorind să'şi véḑă visul; „O turmă ş'un păstor!“
Ce amintiri măreţe îmi trec pe dinainte,
Când véḑ aci în templu rugându-se ferbinte
Românii şi Bulgarii, rugându-se uniţi,
Precum odinióră strămoşii lor iubiţi!

O umbre mari şi sânte, o umbre zîmbitóre,
Voi cari sub un sceptru uniaţi aste popóre,
Când tremura Bisanţul de vitejia lor,
Făceţi-le unite din nou în viitor!
Iar tu, o nobil mire, tu către care sbóră
Credinţa şi iubirea celor ce te adóră,
Tu care cu-a ta spadă un tron ai câştigat,
Ia calea ce strămoşii de mult 'ţi au însemnat;
Iar idra anarhiei strivesce-o sub picióre,
Căci suflul ei ucide tot ce e viu sub sóre!

Cum după négra nópte apar splendide zori
Şi după iarna lungă nasc iară mândre flori,
Aşa după atâtea amare suferinţe
Vedea-veţi împlinirea frumóselor dorinţe.
Românii şi Bulgarii acelaşi dor simţesc:
De fraţii lor d'un sânge cumplit îi despărţesc.

Carpaţii şi Balcanii. Ah! când va bate ora,
Din Tisa la Egeea să se încingă hora,
Iar vulturii din piscul semeţilor Carpaţi
Cu leii din Balcanii stâncoşi să fie fraţi!

1881.

—○0○—

DORUL SINGUR

P'ale Prahoveĭ dulcĭ unde
Dorul meŭ se duce 'n sus
La Sinaia, cuibul unde
Mândra mea de mult s'a dus.

Acolo el rătăcesce
P'al Bucegiuluĭ plaiŭ,
Unde viața înflorește
Ca în sînul unuĭ raiŭ.

La feréstra eĭ suspină
Nebunaticul meŭ dor,
Ca în nóptea cea senină
Un duios privigĕtor.

Când o vede gânditóre,
El îmĭ strigă mângâios:
„Vin şi caḑi'ĭ la picióre,
O amantule sfios!“

Neavênd curaj, departe
Staŭ gemênd adânc şi greŭ,
Că's ursit să nu am parte,
Mândro, din amorul tĕŭ!

1884.

—○0○—

CUIBUL IUBIREI

Draga mea, din ochiĭ tĕĭ
Aŭ picat doă scînteĭ,
Și în sînu'mĭ aŭ aprins
Pentru eĭ un dor nestins.
A tot ars și dogorit,
Inima 'mĭ a mistuit,
Făcênd cuib în mediul eĭ...
Acum, smulge'l, dacă vreĭ,
Dacă vreĭ și dacă poțĭ
Inima din pept să'mĭ scoțĭ.

—○0○—

CEL DIN URMĂ FOC

Dacă nu mai am putere
Să 'ţi ascund amorul meŭ,
Amor fără mângâere,
Amor crud ce în tăcere
'L a aprins chiar ochiul tĕŭ;

Dacă m'a învins mâhnirea,
Nu mĕ strivi sub despreţ,
Nu'mi înţărca fericirea,
Tu ce'mi aï robit simţirea
Cu al tĕŭ suflet sumeţ.

Mult am suferit în mine,
Multă jale-am îndurat,
Multe lacrimi şi suspine

Ți și nópte pentru tine
In ascuns am tot vĕrsat.

Ca o păsĕrica blândă,
Rănită de vênător,
Viu cu aripa târândă
Și cu inima plângêndă
Ca să'ți spun adâncu'mĭ dor.

In dorința arzĕtóre
D'a afla cuĭ să închin
Inima mea iubitóre,
Multe ține răpitóre
M'aŭ adăpat cu venin.

Incântat de frumusețea
Vr'uneĭ splendide femeĭ,
Amăgit de tinerețea,
Grațiile și blândețea
Ce luciaŭ în fața eĭ,

'I 'nchinam inima plină
De credință și amor,
Căcĭ în orĭ-care vergină
Vedeam grația senină,
Vedeam raiul zîmbitor.

Dar la strigătele mele,
La suspinii 'mĭ amoroşĭ,
Nicĭ un eco, căcĭ acele
Mândre cu ochiĭ de stele
Eraŭ idolĭ mincinoşĭ.

Faţa fragedă ca crinul,
Zîmbetul plin de lipic,
Ochiĭ resfrângênd seninul,
Voluptatea săltând sînul,
Dar în inimă nimic!

Ne putênd să aflu 'n lume
P'aceea ce căutam,
Ideal născut din spume,
La al căruĭ dulce nume
Să închin tot ce aveam,

'Mĭ amintiĭ că altă dată
In Veneţia venind
Un evreŭ c'o nestimată,
Insă suma meritată
Pentru dênsa nimenĭ dând,

Nimenĭ nefiind în stare
Să'ĭ dea preţul cuvenit,

El coprins de desperare
Asvêrli 'n adânca mare
Diamantul strălucit.

„Ah!—am dis oftând îndată,—
„Flórea sufletului meŭ
„De cât s'o vĕd profanată,
„Maĭ bine cu ea curată
„Să intru 'n mormêntul greŭ!“

D'atunciĭ ascunḑênd în mine
Inima, comóra mea,
'Naintam prin stâncĭ şi spine,
Când te întâlniĭ pe tine
Ca o luminósă stea.

Ah! nespusă fericire!
Fulgerul ochilor tĕĭ,
Ca o sântă strălucire
Din a ceruluĭ iubire
Intâlnindu'l ochiĭ meĭ,

Din acel moment îndată
Sufletu'mĭ ţi s'a 'nchinat,
Şi 'ntr'o flacără curată

El se scaldă şi se 'mbată,
De amoru'ţĭ însetat.

Ah! şi tu, în astă vale
De durere şi amar,
Suferit-aĭ şi cu jale,
Sângerând în aspra cale,
Dus-aĭ crucea pe Calvar.

Dar ca aurul pe care
Focul viŭ 'l-a lămurit,
Din cumplita încercare,
Din a vieţeĭ sbuciumare,
Mult maĭ vie aĭ eşit.

Oh! d'aĭ sci ce fericire
Aflu, stând 'naintea ta,
Ascultând a ta vorbire,
Scăldând în a ta privire,
Sufletu'mĭ, ardórea sa!

Ce voiescĭ să facĭ din mine?
Céră sînt în mâna ta!
Ah! acum tremur de tine
Şi 'mĭ ţic: „N'ar fi fost maĭ bine
„Să'ţĭ ascund iubirea mea?

„Desvĕlind ce e în mine,
„Nu voiŭ perde raiul meŭ,
„Sânt estas, supremul bine
„Care'l am când lângă tine
„Sorb ferice glasul tĕŭ ?“

Depărtat din cale'ţĭ, óre
Ce să fac p'acest pămênt ?
Viorica, fără sóre,
Fără roă, curênd móre
Şi se răsipesce'n vênt !

Tu ce-aĭ trecut prin durere,
Lasă-mĕ să te ador,
Lasă'mĭ sânta mângâere
De a te iubi 'n tăcere,
Căcĭ fericea e'n mor !

1884

—○0○—

ANIVERSAREA NASCEREI

Ah! iar un an de lacrimĭ acuma împlinesc
De când p'a vieţeĭ mare cu barca rătăcesc.

In barcă e urâtul, d'asupră'mĭ e deşertul,
Iar împrejuru'mĭ urlă neîncetat concertul

Al valurilor cari voiesc a mĕ sorbi
Şi jalea mea adâncă în ele a potoli,

Al valurilor negre, balaurĭ fără numĕr
Ce lunecă şi muşcă al stâncilor gol umĕr.

Amorul lângă mine cu arcul stă desprins,
Căcĭ dacă 'n al meŭ suflet e focul luĭ nestins,

Dar cine îmĭ va spune d'oiŭ maĭ vedea vr'o dată
A bărceĭ mele cârmă de florĭ încoronată?

Orĭ-unde 'ntorc vederea, nu vĕd de cât abis,
Iar eŭ în a luĭ nópte neîncetat proscris!

In van o păserică, pe mare rătăcită,
In jurul bărceĭ mele maĭ sbóră mulțumită

Și pe antene 'mĭ cântă, ca bietul călĕtor
Să 'șĭ maĭ aline jalea și înfocatul dor!

Când aspra vijălie va înghiți turbată
Plăpându'mĭ vas, atuncea și paserea 'ntristată

Își va afla mormêntul în crudul element
Ce mugitor sfidează 'ncruntatul firmament.

Ah! unde-o fi limanul, bun sacru în viață?
Îl caut, dar nu'l aflu și inima'mĭ înghiață.

Ilusiĭ aurite, îmbĕtătóre florĭ,
Ce împletiațĭ voióse ale vieței zorĭ,

Maĭ reveniți în cale'mĭ și arătați'mĭ încă
Că póte fi curmare la jalea mea adâncă.

O lume, crudă lume, ce rĕŭ 'ţĭ oiŭ fi făcut
De m'aĭ lăsat cu barca p'acest ocean perdut?

Un suflet ce iubesce, un suflet ce se 'nchină
Virtuţeĭ şi dreptăţeĭ, e 'n ochiĭ 'ţĭ plin de vină?

Dorit-am fericirea şi pacea tutulor,
Din tótă omenirea o turmă ş'un păstor;

Dorit-am libertatea în lume să domniască,
Amorul şi dreptatea ca sóre să luciască.

Acesta'mĭ e păcatul? Saŭ póte-aŭ supĕrat
Accentele'mĭ inculte auḑu'ţĭ delicat?

O lume, crudă lume, dacă acésta'ĭ vină,
Fiĭ cel puţin milósă, turbarea ta alină

Şi lasă'mĭ trista barcă s'ajungă la liman,
Iar harpa vinovată svêrli-voiŭ în ocean!

1883, octomvrie 26.

—○0○—

EMIRII

AMICULUI MEU MEHMED SAID

In amintirea viselor nóstre despre organisarea peninsuleĭ Balcanice.

Liegiŭ, 1866.

EMIRII

I

Selim nu are pace, o grijă îl apasă
Și fruntea încrețită pe mână 'i se lasă.
Sunt anĭ de când nu scie nimic de Abdalah,
Amicul sĕŭ emirul, și cât de mult îĭ pasă!
Sunt calḑĭ în amicie fideliĭ luĭ Alah.
„E mort acuma póte!“ emirul se gândesce,
Și'n doru'ĭ par' c'aude cum ciprul se jălesce,
Suflat de vêntul nopțeĭ, p'un singurat mormênt.
Așa ḑioa și nóptea gândirea îl trudesce,
Dar fără să pronunțe nicĭ cel maĭ mic cuvênt.

II

„Efraime, îndată s'alegĭ din ierghelie
Doĭ caĭ cari să fugă ca négra vijălie.
Dă'mĭ lancea, carabina şi iataganul meŭ.
Cu tine voiŭ strebate Arabia pustie.“
Aşa vorbi emirul Selim cu sclavul sĕŭ.
Se înclină Efraim şi împlini îndată.
La scară doĭ caĭ negri cu cóma resfirată,
Cu nările aprinse, cu aerul de smeĭ,
Abia îĭ ţin seiḑiĭ. Din nara iritată
Pic picăturĭ de spumă, din ochĭ le sar scînteĭ.

III

Pe scara cea de marmur cu aur poleită
Emirul se cobóră cu Leila iubită,
Al căreĭ pĕr ca nóptea se resfira undos,
Iar alba eĭ figură de lacrime stropită
Se înclina pe sînul amantuluĭ duios.
„ —Tu pleci,—strigă Leila,—p'o cale fórte lungă.
Ah! pân'te veĭ întórce, creḑi tu c'o să'mĭ ajungă
Viaţa ce'mĭ destină Alah p'acest pămînt?
Al morţeĭ înger pare d'acum că mĕ alungă.
Când veĭ veni, Selime, dormi-voiŭ în mormînt.

IV

„—Leilo, încetează asemenea cuvinte!
Gonesce-aceste gânduri ce turbur'a ta minte!
Tu sciĭ cât te iubesce Selim, amicul tĕŭ!
Tu sciĭ a luĭ iubire cât este de ardinte!
La tine se închină ca la Profetul sĕŭ.
A vieţeĭ tele cupă de ḑile 'ĭ încă plină.
Ascultă filomela ce amoros suspină,
Veḑĭ florile grădineĭ ce dulce înfloresc;
Intrébă, şi'ţĭ vor spune că mórtea se înclină
Şi cruţă pe aceia ce sincer se iubesc.“

V

O sărutare'ĭ dăte, iar Leila tresare,
Pălindu-se ca rosa sub raḑele solare.
Un semn făcu emirul, şi iute o'nconjor
Un cârd de sclave negre, şoptindu'ĭ fie-care.
Ea, palidă şi mută, se lasă'n voia lor;
De o sudóre rece se simte inundată.
Selim oftă, dar sprinten încălică îndată.
Efraim îl imită... Iar Leila plângênd
Cu ochiĭ îĭ urmează, sburând ca o săgétă,
Cu albele burnuze în urmă fâlfâind.

VI

Se duc, se duc ca vêntul, se duc mereŭ 'nainte.
Nimic nu'ĭ ostenesce: nicĭ sórele ferbinte,
Nicĭ valurĭ nisipóse ce trec sub paşiĭ lor,
Rostogolind cu ele vipere, oseminte,—
Nicĭ fiérele flămânde, nicĭ vêntul arḑétor.
Desertul e oribil, căcĭ miĭ de caravane
Sunt viĭ înmormêntate de foc şi uragane.
Ca marea spumătóre şi marea de nisip
Se umflă şi înécă victimile umane,
Iar vênturile răpeḑĭ pe sînu'ĭ le risip.

VII

Tu aĭ lăsat, Selime, amantă ce te-adóră,—
Avere, sclavĭ o mie, ce gata sunt să móră,
Un semn făcênd tu numaĭ, şi viĭ să înfruntezĭ,
C'un sclav ce te iubesce, desertul ce omóră.
De ce?... căcĭ iécă mórtea în jurul tĕŭ o veḑĭ.
Sionul şi Bagdatul voiesc să'ţi se 'nchine
Cu tronul şi coróna de aur şi rubine?
Nu, nu! Te ducĭ să afli ce face Abdalah.
Estĭ îngrijit că póte el nu se află bine.
'Nainte dar, 'nainte, fidel al luĭ Alah!

VIII

Sciĭ însă că ghiaurii aflând ce facĭ, vor rîde,
Căcĭ al vieţeĭ tele tu singurul eştĭ gâde!
Pentr'un amic pe care nu'l-aĭ vĕḑut de anĭ,
Să te espunĭ la mórte, lăsând harem şi rude,
Acésta nu se vede de cât la musulmanĭ.
Cu câţĭ-va paşĭ 'nainte, sciĭ tu că te pândesce
Al morţeĭ ânger aspru? Murind tu, ce'ĭ priesce,
Când Abdalah nu scie c'aĭ vrut în ajutor
Să'ĭ viĭ, dar corpu'ţĭ june de leĭ se mistuesce,
Iar Leila te aşteptă, te chiamă cu amor!

IX

Tu sciĭ cât te iubesce acéstă hurióră
Ce 'n dar Alah ţĭ dăte, sub formă de fecióră,
Ca să'ţĭ amintă dulce suavul paradis.
Dar tu n'auḑĭ nimica. Ca vêntul care sbóră,
Tu urmărescĭ, nebune, icóna unuĭ vis!...
Mugesce uraganul şi setea ĭĭ usucă;
Nicĭ o sorginte nu e, şi ḑile 'ntregĭ de ducă!
De şépte orĭ se stinge a ḑileĭ stea de foc,
De şépte orĭ o nópte ardinte ĭĭ apucă,
Şi nicăirea nu e pentru repaos loc.

X

Un leŭ turbat de fóme în calea lor răgesce,
Dar glonțul carabineĭ de mórte îl rănesce;
Un șérpe ce infectă oribilul deșert,
De lănci și iatagane isbit, se svêrcolesce.
Pericolele însă sunt tóte în deșert.
Dar un palmir, în fine, la orizon se vede.
A! póte că'ĭ vêrtejul, căci nu putem a crede
In esistența planteĭ p'un țerm dogoritor.
Dar veḑul nu încélă. Ce iute să răpede,
La umbra luĭ s'ajungă pribegul căletor!

XI

Aci e umbră, ierbă și o sorginte lină
Intr'un basin de marmur se vérsă cristalină.
Repaosul invită pe ambiĭ călĕtorĭ.
Descalecă, se culcă în umbră la tulpină;
Iar caiĭ s'adăp singurĭ, nechez adese orĭ,
Pasc ierbă aromată. Când forțele 'ntremate
Își simt, pe caĭ s'aruncă, și iar câmpiĭ uscate,
Vergine de verdéță, 'naiute le apar;
In jur cât ochiul vede, bat vênturĭ înfocate,
Umflând nisipu'n valurĭ și vĭjiind amar.

XII

In valea renumită prin rara frumusețe,
Pe care o scaldă Tigrul cu apele luĭ creț,
Bagdatul se resfață bogat și răpitor
Ca o mirésă mândră de dulcea tinerețe,
Cetatea se îmbată de sóre și amor.
Cât de senin e cerul! Cum miĭ de minarele
Despic' azurul splendid! Cum miĭ de rondurele
Rad luciul albastru de zefirĭ încrețit!
Aci odinióră se înălțaŭ acele
Minunĭ pe cari timpul fugos le a nimicit.

XIII

Aci după diluviŭ avură muritoriĭ
Ideea să ridice un turn să 'ntrécă norii,
Să trécă atmosfera, s'ajungă pân'la cer,
Eternul lor refugiŭ. Dar turnul, autoriĭ
S'aŭ risipit ca fumul albastruluĭ eter.
Antica Babilonă, splendidele palate,
Grădinele suave în aer suspendate
Și al Semiramideĭ frumos și 'nalt mormênt,
Ce s'aŭ făcut? Perit'aŭ, de secolĭ spulberate,
Ca tot ce face omul p'acest etern pământ.

XIV

Din faptele umane nimic nu mai esistă ;
Dar suvenirul încă la secolĭ tot resistă,
El singur ne rĕsbună, luptând a fi etern !
Cum mintea el ne umple, când trecem în revistă
Cetăţĭ, popóre, lucrurĭ ce secolii le cern !
Vedeţi Natura însă ! Ea este încă june.
Aci a fost Edenul, familia strebună
Aci vĕḑu lumina. Câţĭ secolĭ aŭ trecut
D'atuncea fără numĕr, şi din acea cununa
Ce Dumneḑeŭ 'ĭ-a dat-o nimica n'a perdut !

XV

Aprópe de cetate, p'un dél al căruĭ nume
Indică a fi locul cel mai frumos în lume ;
E în ruinĭ saraiul unuĭ bogat emir.
Grădina luĭ îşĭ scaldă piciórele în spume,
Căcĭ Tigrul o încinge ca un frumos safir.
Aci Selim şi sclavul descalec' la o pórtă
De timpurĭ ruginită, dar care 'n frunte pórtă
Doĭ leĭ ciontiţi de mâna vre unuĭ trecător.
Ruina porţeĭ spune a luĭ Abdalah sórtă :
E mort !... şi călĕtoriĭ simt dureros hor.

XVI

Selim nu are forță ca pragul să păşiască,
Aspectul trist îĭ spune ce are să 'ntâlniască.
El scie aceste locurĭ. Aci aŭ petrecut
Junețea lor întrégă... şi aḑĭ să le priviască
Vaĭ! fără de amicul pe care 'l-a perdut!
Spre un platan se duce şi de a luĭ tulpină
Se rédimă şi vede, scăldate în lumină,
Cetatea, câmpiĭ, Tigrul, şi tóte îĭ descept'
Un stol de suvenire din viața lor senină.
Durerea şi tristețea 'ĭ se svêrcolesc în pept.

XVII

Colo este câmpia pe care altă dată
Eĭ încuraŭ fugariĭ cu cóma resfirată
Şi răpeḑiaŭ giretul cum alțiĭ nu puteaŭ.
De vale curge rîul în albia luĭ lată:
Pe undele'ĭ albastre de câte orĭ plutiaŭ,
Când discul luneĭ pline se légănă pe valurĭ
Şi sunete voióse s'aud mereŭ pe malurĭ,
Când zefirul adie prin papură jucând,
Când pelicanul strigă şi dulcele cavalurĭ
Pe lîngă foc la tîrle s'aud mereŭ sunând.

XVIII

Aci e și platanul l'a căruia tulpină
Se ascundeaŭ de sóre, și adierea lină,
De florĭ înbălsămită, îĭ mângâia ușor;
Aci, privind cetatea scăldată de lumină,
Eĭ își făceaŭ proiecte marĭ pentru viitor.
Un colț măcar nu este din tot ce'l înconjóră,
Care să nu'ĭ ațițe durerea ce omóră;
Orĭ încotro se uită, el vede-un suvenir!
Când sórele maĭ dulce spre orizon cobóră,
Din reverie smulge Efraim pe emir.

XIX

Dar ce isbi vederea emirului îndată?
Un om cu pașiĭ lângeḑĭ, cu fruntea înclinată,
Cu un toiag în mână, înainta încet.
In flórea bărbățieĭ figura îl arată;
Dar fruntea'ĭ încrețită și pașiĭ seĭ arĕt
C'a înfruntat durerea ce nu se póte spune,
Durerea care face pe omul cel maĭ june
Imbĕtrânit să pară. Selim plecă spre el...
Dar mueginul strigă, căcĭ sórele apune,
Și omul îngenuche ca orĭ-care fidel.

XX

Finindu'şĭ rugăciunea, se scólă şi păşesce...
S'apropie... Veḑêndu'l, Selim încremenesce...
E Abdalah emirul, amicul seŭ iubit?
Saŭ este a luĭ umbră ce încă rătăcesce
P'aceste dalbe locurĭ în cari a trăit?...
„—Amicul meŭ!“ strigară emirĭĭ de odată,
Strângêndu-se în braţe. „—Ah! bine cuvêntată
Acéstă ḑi să fie!“ Selim strigă plângênd.
Iar Abdalah cu vocea de lacrimĭ înecată,
Privindu'l cu iubire, lĭ ḑise suspinând:

XXI

„—De maĭ trăiesc, Selime, nu este pentru mine,
Căcĭ sînt sătul de ḑile, ci numaĭ pentru tine:
Doriam odată încă să vĕd p'amicul meŭ!
Acum a mea dorinţă s'a împlinit, veḑĭ bine,
Şi pot să mor în pace, sciind că braţul teŭ
Imĭ va săpa mormêntul, eterna locuinţă.
Al vieţeĭ mele sóre s'a stins şi nu'ĭ putinţă
Din noŭ să se arate. E timpul ca să mor!
Ce să maĭ fac în lume, eŭ care n'am credinţă
Că timpul va învinge neîmpăcatu'mĭ dor?“

XXII

Apoĭ tăcu și plânse. Selim ținu tăcere.
Tăcerea 'i ca balsamul la orĭ-ce grea durere
Vederea luĭ îl umple de un cumplit amar.
El 'șĭ-ar fi dat viéța, d'ar fi avut putere,
Pe Abdalah să cruțe d'a bea acest pahar.
Ca doă triste umbre, eĭ în saraiŭ intrară :
Aspectul luĭ le face durerea maĭ amară.
Colónele-aurite cad tóte la pământ,
Potecele de marmur încep ca sa dispară,
Și peste tot tăcere adâncă de mormânt.

XXIII

Fontâne și basine de apă sunt secate ;
Statuele prin iérbă zac rupte, semănate,
Și lilieciĭ numaĭ strebat acest saraiŭ,
Ce resuna odată de cântece 'nfocate,
De bucuriĭ voióse ca ḑilele din Maiŭ.
Ce s'aŭ făcut fugariĭ cu frêne aurite,
Acele mândre sclave ca rose înflorite
Ce desmerdaŭ eterul cu cântece d'amor ?
Viéța, bucuria, d'aci sunt fugărite ;
Un sclav măcar nu ese acum 'naintea lor !

XXIV

Trecênd prin tot saraiul, drept la harem îl duce.
Dar Abdalah când intră, figura luĭ streluce.
Ce dulcĭ plăcerĭ 'ĭ amintă! Ce dulce suvenir!
Aci sunt respândite ce Asia produce
Maĭ elegant: covóre, sofale de Casmir,
Tambure, vase d'aur, arome în basine,
Şi umbra ce invită plăcerilor divine,
Repaosuluĭ dulce!... Fărmecător harem!
La locul lor sunt tóte, dar albele virgine
Nu maĭ redaŭ viéţă acestuĭ drag edem.

XXV

Şi Abdalah oftează vĕdênd aceste tóte.
A'ĭ alina durerea amicul seŭ nu póte,
Căcĭ încă el nu scie ce trăsnet a trecut
P'aceste mândre locurĭ. Nicĭ un cuvênt nu scóte
Ce ar ţinti s'aminte un dureros trecut.
„—Amice, — el ĭĭ ḑise, —durerea ta e mare,
Dar nu uita că timpul aduce consolare.
Când 'ţĭ aŭ murit părinţiĭ, sciĭ cât aĭ suferit!
Dar aniĭ dulcĭ învins-aŭ haina desperare.
Silesce-te de uită, amicul meŭ iubit!“

XXVI

„—Adeverat, Selime, durerea 'mĭ-a fost mare ;
Dar am putut atuncea să aflu consolare
In sînul Oneiseĭ, în blândul eĭ amor.
Aḑĭ în mormênt ea zace, şi nu, nu e în stare
Nimic să mĕ consóle, nu voiŭ de cât să mor,
Căcĭ o iubiam, Selime, cum nimenea nu crede,
De cât acela care în jalea d'aḑì mĕ vede.
A smulge amintirea'ĭ din inimă'mĭ nu pot.
Acuma sînt ca mirtul din splendida livede
Când e lovit de trăsnet şi mistuit de tot.

XXVII

„Amorul ne consolă de orĭ-ce suferinţă ;
De perderea luĭ însă, nimic nu'ĭ cu putinţă.
Eŭ nu maĭ am ce face p'acest deşert pământ.
Veḑêndu-te, iubite, am numaĭ o dorinţă,
E să me punĭ alăturĭ cu dênsa în mormênt.
Dar vin să'ĭ veḑĭ mormêntul... D'aci nu e departe.
Nicĭ chiar d'a eĭ ţerână nu pot a mĕ desparte,
Căcĭ vreaŭ în orĭ-ce oră s'o scald cu plânsul meŭ,
Vaĭ ! pînă din locaşu'ĭ avea-voiŭ şi eŭ parte !“
Şi Abdalah pălesce din ce în ce maĭ reŭ.

XXVIII

Se duc pe o potecă îngustă, ce s'ascunde
Într'un aleiŭ de cipri cu umbrele profunde,
Ca geniul acestuĭ tăcut și trist palat.
A luneĭ licărire misterios petrunde
Prin frunḑele clătite de vêntul profumat.
La finele acestuĭ aleiŭ, un cerc se face
De sălciĭ plângĕtóre, loc plin de dor și pace,
De paseri și zefire suave visitat.
Acolo Oneisa înmormêntată zace.
Amantul se înclină, stă mut și nemișcat.

XXIX

Selim e în piciére și sufletu'ĭ suspină.
Tot dórme în natură, și unda cristalină
A Tigruluĭ s'aude vuind armonios.
In sînul eĭ se scaldă a ceruluĭ lumină
Și zefiriĭ prin ierbă șoptesc misterios.
O céță profumată peste câmpie trece,
Azurul e maĭ dulce și aerul maĭ rece,
Un cârd de filomele melodióse cânt';
Cerescile pleiade încep să se aplece,
A săruta cu lacrimĭ acest frumos pământ.

XXX

Emirii mult stătură răpiți d'a lor durere.
Dar către mediul nopței, Selim șopti 'n tăcere:
„— E timpul de repaos!... Destul, amicul meŭ!"
Iar Abdalah respunse: „— Sciĭ tu că n'am putere
Să dorm de cât cu capul pus pe mormêntul seŭ?
Aice'mĭ e saraiul, în care pot a ḑice
Că aflu și eŭ pacea, repaosul ferice,
Căcĭ somnul pentru mine nu e de cât un vis,
Un vis în care cerul, amoruluĭ propice,
Mĕ duce lîngă dênsa, colo în Paradis.

XXXI

„Și cât sînt de ferice în visurile mele!
Cum ea'mĭ alină dorul cu farmecile sele!
Dar scurt ce este visul! Când singur mĕ descept,
Minutele vieței îmĭ par atât de grele,
Ca cum un foc mĕ arde și mistue în pept.
Dar tu nu aĭ vĕḑut-o în rara'ĭ frumusețe,
Cu dulcele eĭ suflet, cu dulcea eĭ junețe,
Cum desmerda vederea cu farmecile eĭ,
Cum invocam tot cerul ca pîn'la bĕtrânețe
Cu dulcea Oneisă să trec toți aniĭ meĭ!

XXXII

„Ah! de aï sci, Selime, ce hurie frumósă
Ascunde acest marmur!.. O sórtă nemilósă!
Obrajii'ï dulcĭ şi rumenĭ tenebrele goniaŭ,
Ca lampa care arde în nóptea negurósă.
Cosiţele'ï undóse pe umerĭ se jucaŭ
Şi negre ca ebenul; un gât ca de gazelă,
Un sin rotund şi dulce ca columba rebelă.
Vestminte subţirele de aur şi azur.
Eŭ care am iubit-o, simţ limba infidelă
Când vrea ca să descrie divinul eĭ contur.

XXXIII

„Dar tu nu sciĭ nimica din cele întêmplate.
Ascultă dar, Selime, şi spune d'am dreptate
S'aştept ca o salvare să intru în mormênt.
Tu sciĭ că cruciaţiĭ din ţĕrmurĭ depărtate,
Ca noriĭ de locuste, căḑênd p'acest pământ,
Schimbară în cenuşe tot ce-aŭ aflat 'nainte.
Tu sciĭ cum Oneisa iubia p'al eĭ părinte,
Pe Saladin, sultanul de la Erusalim.
Îţĭ voiŭ nara căderea'ĭ în câte va cuvinte,
Cădere gloriósă: cum toţĭ o jinduim.

XXXIV

„Dorind ca să'l maĭ véḑă, o conduseĭ îndată
Și o lăsaiŭ cu dênsul... O minte 'ntunecată,
D'aĭ fi sciut ce ascunde noptosul viitor !
Aflând apoĭ că este cetatea 'nconjurată
De cruciaţĭ mulţime, misterios fior
'Mĭ-a strebătut tot corpul. Și când nicĭ o putinţă
N'am maĭ creḑut să fie, vaĭ ! pentru biruinţă,
Cu sclaviĭ meĭ îndată plecat-am din Bagdat,
Să scap pe Oneisa de cruda suferinţă,
De a căḑea în mâna ghiauruluĭ turbat.

XXXV

„Când ajunseĭ, Selime, fatala bătălie
De mult se închisese și ca o vijâlie
Din ce în ce maĭ tare se întindea mereŭ.
Spectacolul acela m'aprinse de mănie,
Și invocând din suflet: *Alah ! Profetul meŭ !*
P'un cal sprinten și negru ca trăsnet trec 'nainte.
De patru orĭ ghiauriĭ opun un pept putinte,
De patru orĭ îĭ sfarăm și peste dênșĭ sbor,
Strĕbat pînă'n cetate... Dar nu, nu am cuvinte
Să'ţĭ spun acel carnagiŭ, acel cumplit omor !

XXXVI

„Orĭ unde arunc ochiĭ, urgia e adâncă.
Aci e un cadaver pe altul, care încă
Cu mórtea se maĭ luptă ; maĭ colo prunceĭ flămânḑĭ
Sug sinul unor mame, sin rece ca o stâncă ;
Maĭ colo femeĭ caut' prin morţĭ şi prin murinḑĭ :
Un soţ saŭ un părinte, un fiŭ, amant saŭ frate ;
Iar altele pălite, de mórte speriate,
Prin stradele umplute de sânge şi de morţĭ,
Uimite, cat scăpare spre părţile 'ndesate
De luptă şi carnagiŭ, ale cetăţeĭ porţĭ.

XXXVII

„Ghiaurul 'naintează, cetatea e coprinsă,
Din patru părţĭ de flacărĭ şi vênturĭ e încinsă.
Cu céta mea îndată alerg către palat.
Acolo e sultanul cu óstea luĭ învinsă.
Incércă a respinge asaltul desperat ;
Mĕ pun cu el alăturĭ şi dăm loviriĭ de mórte
Hainilor ce caut' ca în palat să pórte
O mână prădătóre, un braţ omorător.
Dar numĕrul lor cresce şi se îndărjesc fórte,
Iar rêndurile nóstre cad la pământ şi mor.

XXXVIII

„Palatul e în flacări. Un țipăt mĕ trezesce..
E dulcea Oneisă... spre mine năvălesce,
Urmată de o cétă haină de impuri.
C'un braț o urc pe calu'mĭ ce sare, sforăiesce,
Iar iataganu'mĭ trăsnet restórnă pe ghiauri
În sângele lor negru. Fideliĭ lîngă mine
Se lupt' cu desperare. Îmĭ fac o cale 'n fine
Prin flacăre și mórte, și es, urmat d'aĭ meĭ,
Afară din cetatea ce cade în ruine,
'Nălțându-se la ceruri fum, flacări și scînteĭ.

XXXIX

„A resufla puturăm p'o cóstă înverdită.
Vĕdurăm semi luna de cruce 'nlocuită...
Un sclav aduse scirea că Saladin e mort
Și la mormênt cu pompă regală, strĕlucită,
Fideliĭ și ghiaurii în doliŭ toți îl port.
Ne maĭ avênd ce face p'acele locuri pline
De sânge și cadavre, de doliŭ și ruine,
Plecaiŭ cu Oneisa îndată spre Bagdat.
Dar către murgul sereĭ, veduĭ că după mine
Ghiaurii cu caĭ ageri goniaŭ neîncetat.

XL

„Veḑêndu'ĭ, o idee îmĭ străbătu prin minte:
Să îmĭ trimit soția cu câți-va sclavĭ 'nainte,
Iar eŭ să'nfrunt în urmă trufașiĭ 'nvingătorĭ.
Ideea era bună. Dar când luaiŭ aminte,
Puținiĭ mai remăsese în juru'mĭ luptătorĭ.
Ca să încep o luptă d'a! căreĭ fatal fine
Eram atât de sigur, ce mórte pentru mine!
La caĭ dădurăm gónă, ca un giret sburam:
Câmpiĭ, deșerturĭ, ape, speluncĭ, păduri, coline,
Abia păreaŭ 'naiute și'n urmă le lăsam.

XLI

„O nópte negurósă din ochiĭ lor ne ascunse,
Iar noĭ, cotind într'una prin locurĭ nepătrunse,
Puturăm să ajungem, în fine, la Bagdat.
O dulce bucurie pe sclave le pătrunse,
Întorși când ne veḑură. Dar multe-aŭ lacrimat,
Căcĭ sclaviĭ meĭ perise maĭ mult de jumetate,
Și multe inimĭ fură sdrobite, desperate.
Din ceĭ întorși mulțĭ ĭară eraŭ cumplit răniți,
Și rănele de sânge și pulbere 'ncărcate.
Cu in, balsam și apă eĭ fură lecuiți.

XLII

„In prea puține ḑile, toți tóte le uitase.
Amorul Oneiseĭ ce blând mĕ consolase!
Dar într'o diminéță priviam peste cămpiĭ
Verdéța înviorată, căcĭ nóptea mult ploase,
Și florile cu ierba se însmăltaŭ maĭ viĭ.
Alăturĭ Oneisa cânta din mandolină.
De câtă fericire simțiam viéța plină!
Ah! pentru ce atuncea n'a vrut Alah să mor!
Din brațele eĭ albe viéța mea senină
Ar fi sburat la ceruri într'un estas d'amor.

XLIII

„Lumina matinală se revĕrsa voiósă
Pe'ntinsa panoramă rîḑêndă, aburósă,
Când aținând vederea vaĭ! către orizon,
Veḑuĭ venind în trépăt o cétă numerósă
Chiar din învingătoriĭ anticuluĭ Sion.
Chiămaiŭ sub arme sclaviĭ și le eșiĭ 'nainte.
Tot maĭ aveam credință în brațul meŭ putinte,
De și puținĭ la numer eram pe lîngă eĭ.
Ghiauriĭ 'naintară și sórele ardinte
Din arme și din coifurĭ mereŭ svêrlia scînteĭ.

XLIV

„Fu crâncenă lovirea și sângele șiróie
Scăldă câmpia tótă ca undele de plóie.
Eŭ me retrag 'naintea saraiului și lupt.
Dar céta mea e mică, curagiul mi se 'nmoie.
Ghiauri's mulți la numer. Cu iataganul rupt
Și fumegând de sânge, îi îmbrâncesc, în fine.
Eĭ se retrag, dar unul pâșesce către mine :
„—Emire,— el îmĭ ḑise,—bravura'ți admirăm.
„Noĭ te lăsăm în pace, dar cerem de la tine
„P'a luĭ Saladin fică. Pe ea o căutăm.

XLV

„Gerard, al nostru duce, veḑêndu-o, s'aprinse
„D'amorul eĭ, și 'ndată cetatea o învinse ;
„Spera s'o întâlniască, dar tu o aĭ răpit...“
Voi să maĭ urmeze, dar vocea'i se stinse,
Căcĭ c'o lovire capul de corp 'ĭ am retezit.
„—O vom lua!“ strigară hainiĭ de odată,
Și lupta reîncepe maĭ crâncenă, turbată.
Oh! m'am luptat, Selime! Dar ce am isbutit ?
Când am veḑut că mórtea cu degetul m'arată,
Răgiĭ ca leopardul d'un șérpe 'ncolăcit.

XLVI

„Din sclavii mei vr'o ḑece cu inima 'ndărjită
Mai înfruntaŭ ghiaurii cu fruntea oţelită.
Ii las luptând la pórtă şi intru în harem.
Aflaiŭ pe Oneisa palidă, despletită,
Dar ca o hurióră picată din edem.
„—Ghiaurii vor răpi-o!„—strigaiŭ cu desperare,
Şi fără să las timpul s'aline-a mea turbare,
Frumosu'i sin ca crinul cu paloşu'l petrund.
Scăldată'n sânge, cade; murind, o sărutare
Imi cere, dar de gróză figura îmi ascund!

XLII

„Când sclavii toţi căḑură, luptându-se la pórtă,
Ghiaurii năvăliră, dar o aflară mórtă.
Vor să'i ridice corpul, dar ca un leŭ turbat
Ii fugăresc din locul persecutat de sórtă.
Oh! pentru ce atuncea, o mórte m'ai cruţat!
In van căḑeaŭ sub lancea'mi de sânge fumegândă,
In van ca şi o féră turbată şi flămândă
Mă aruncam într'ênşi; nicĭ unul n'a voit
Viaţa să'mi repună. Cu fruntea sângerândă
Reintru în saraiul de morţi acoperit!...

XLIII

„Selime, de atuncea eŭ n'am maĭ avut pace.
Cu bunurile vieţeĭ ne maĭ avênd ce face,
Am împărţit averea la sclaviĭ ce aŭ scăpat,
Oprind saraiul numaĭ, căcĭ ea aicea zace,
Ş'aicea voiŭ, Selime, să fiŭ înmormêntat !"
Apoĭ tăcu, iar luna după un nor s'ascunse.
Ah ! póte că durerea'ĭ pe ea chiar o petrunse,
Ea care 'n el veḑuse un fericit amant,
Când orele fugóse, de doruri neajunse,
Iĭ împletiaŭ viaţa cu crinĭ şi amarant.

XLIII

Tăcerea lor fu lungă şi pacea din natură
Părea la somn că chiamă pe orĭ-care făptură.
Nu s'auḑia în nópte pe cămpiĭ aburoşĭ
De cât lătrând ciacaliĭ, a Tigruluĭ murmură
Şi vêntul cum suspină în cipriĭ neguroşĭ.
Selim îl ia de mijloc şi în harem îl duse,
Să se repauseze pe o sofa îl puse.
Dar cobea pe saraiul tăcut ţipa mereŭ
Şi presimţirĭ de mórte în suflet le aduse.
Pe ambiĭ îĭ coprinse un somn adânc şi greŭ.

L

Când focul auroreĭ la orient lucesce,
Selim din somn se scólă... dar Abdalah lipsesce.
Pe Efraim întrébă. Iĭ spuse c'a eşit
Cu mult 'naintea ţileĭ. Selim îngălbenesce,
D'o presimţire crudă'ĭ e sufletul sdrobit.
Strebate tot saraiul; îl strigă, nu respunde
De cât ecoul văieĭ; pîn'la mormênt pĕtrunde:
Acolo îl găsesce pe marmură culcat.
Turbanul luĭ cel verde figura iĭ ascunde,
Întocmaĭ ca mormêntul e mut şi nemişcat.

LI

Figura'ĭ desvĕlesce: e palidă şi rece
Ca statua de marmur... Un lung fior îl trece,
Căcĭ Abdalah, emirul Bagdatuluĭ, e mort.
Nimic nu maĭ aude din tot ce se petrece:
A luĭ Selim durere, sfâşietor transport.
Dar ce e muritorul pe a vieţeĭ vale?
El e ca pelerinul pe o spinósă cale,
Când uită pe o stâncă vestmêntul luĭ de lut,
O suvenire plină de lacrimĭ şi de jale,
Iar el mereŭ purcede p'un ţĕrm necunoscut!

LII

Plângêndu'l, călĕtoriĭ mormîntul îi săpară
Şi lîngă Oneisa iubită 'l aşeḑară ;
Apoĭ cu fruntea tristă se duc din acest loc.
Aci fatalitatea cumplită şi amară
A însemnat puterea'ĭ cu litere de foc.
Saraiul şi acuma se află în ruine.
Vederea luĭ desertă întristă pe orĭ cine.
Paiangenul cu firul se'ntinde în harem.
Grădinele întinse de lilieci sunt pline,
Şi vaĭ! aceste locurĭ eraŭ un dalb edem!

1866.

—○0○—

FII LUI ALEXANDRU CEL BUN

1433

Fragment din o dramă

FII LUI ALEXANDRU CEL BUN

SALA TRONULUI DIN PALATUL SUCEVEI. SE AUDE MUSICA ŞI CIOCNIRI DE PAHARE

CAPITAN BOLDUR

Când Stefan cu tătarii se bate la hotar,
Măria Sa golesce pahar peste pahar.
Ce'ĭ pasă luĭ de ţéră, când el se află bine!
Asemenea domnie nu cred că mult va ţine.
Părinte al Moldoveĭ, Alexandre cel bun!
Când cuget că acesta e fiul tĕŭ cel bun,
Din tine că se trage asemenea rea féră,
Imĭ vine să iaŭ câmpiĭ, să pribegesc din ţéră,
Căcĭ se prepar marĭ rele d'acum pe capul sĕŭ
Nicĭ s'a svêntat ţĕrâna dela mormêntul tĕŭ,
Şi iécă iar tătariĭ calc vechile hotare;
Noroc c'avem pe Stefan ca tine de braţ tare!
Poloniĭ d'altă parte c'un spirit infernal,
Vor ca din Domnul nostru să'şĭ facă un vasal.

Chiar Domnul se înclină spre astă ruşinare.
El pe străinĭ asmute, ca câniĭ la vênare,
Să prade, să sugrume cu chinurĭ, cu omor,
Moldova care plânge pe vechiul Domnitor,
Moldova care mâne va geme în robie,
Căcĭ nu'ĭ va fi cu bine asemenea domnie.

(pausă)

Dar ce-o fi făcênd Stefan acuma la hotar?
O fi învins el óre pe aprigul tătar?
Saŭ póte că acuma,—o Dómne, ne scutesce!—
E mort saŭ în catene viaţa 'şĭ tânguesce!..
Căcĭ cu puţinĭ la numĕr ostaşĭ el a plecat.
Viclénul sĕŭ de frate în cursă 'l-a băgat.
Copila mea Smaralda des întrebărĭ îmĭ face:
Să'ĭ spun ceva de dênsul... Dar tot aci se tace,
Că orĭ-ce face Stefan, e tatăl sĕŭ leit;
E ager în resbóe ca leul învrăjbit
Şi omenos în pace ca blândul sĕŭ părinte.
Moldova se închină la ale luĭ cuvinte.
D'ar fi rĕmas luĭ tronul, acest prea bun Stefan
Ar fi făcut ferice poporul Moldovan!

UN OSTAŞ (intră)

Sciĭ una, căpitane?

BOLDUR

Și ḑece dacă 'ĭ spune.

OSTAȘUL

Cincĭ óle de vin face, că'ĭ scire d'ale bune.
S'a resculat poporul și vine spre palat,
Dar nu miróse mórte căcĭ este nearmat.

BOLDUR (uitându-se)

A! taurul Moldoveĭ s'a deșteptat în fine,
A înțeles acuma că nu'ĭ se sună bine.
Flăcăule, te uită la el: cât e de brav!
Acest popor o dată măcar nu va fi sclav.
Albit îmĭ este capul, dar sînu'mĭ înfloresce
Și focul tinereței prin sânge 'mĭ podidesce!
Să vĕ vedem acuma strigoĭ de veneticĭ,
Cum vețĭ voi ca bobul de linte să fițĭ micĭ.
Sunteți peptoșĭ când este a stórce birurĭ grele,
A sugruma poporul cu cele maĭ marĭ rele.
Dar nu mĕ încel ochiĭ? Ce vĕd 'naintea lor?
E chiar Mitropolitul. O sântule păstor,
Așa te vreaŭ, 'naintea poporuluĭ 'țĭ e locul;
El dela tine cere să 'i s'aline focul...
Acuma sunt aprópe... Heĭ! intră în palat.
Intrațĭ căcĭ e al vostru, voĭ singurĭ 'l ațĭ 'nălțat.

(*Ostașul ese*)

CUNOSCHI [intră răpede]

Ce larmă se aude în curte, căpitane ?

BOLDUR

E un cioban c'o turmă de leuşorĭ, hatmane.

CUNOSCHI

Orĭ-căruĭ e oprită intrarea în palat.
Să pedepsescĭ dar aspru pe cel ce'ĭ-a lăsat.

BOLDUR

Audĭ colo polonul ! Dar datinele nóstre
Nu le cunoscĭ, hatmane; nu sunt ca ale vóstre.
Noĭ bine scim că Domnul, ca orĭ-ce om de rând,
E liber a se 'nchide în casa luĭ orĭ când;
Dar a închide calea ce drept aci conduce,
Aci dreptatea unde maĭ luminósă luce,
Aci poporul unde, orĭ-când îĭ pasă luĭ,
Alérgă să se plângă 'naintea tronuluĭ,
Nu póte, căcĭ atuncea e semn de tiranie,
Şi nu pentru acésta noĭ ţinem la domnie.

CUNOSCHI

Asemenea cuvinte, asemenea crunt ton
Să le aud în faţa acestuĭ mare tron!
Ia spune, căpitane, urdiţĭ vre o trădare ?

BOLDUR

'Ţĭ aşĭ spune dacă braţul îţĭ e destul de tare.

CUNOSCHI

Opresce ca să intre poporul, îţĭ ordon.

BOLDUR

El are drept să intre şi Domnuluĭ din tron
Să spună ce îl dóre. Ordonă să'l opriască
Un altul, însă nimenĭ n'a să se sumeţiască,
Căcĭ s'a deprins Moldova să aibă acest drept.
Cutează de îl calcă, ea ţi 'l va scri în pept
Cu câte-va secure. Cincĭ-ḑecĭ de anĭ aprópe
De când mereŭ serv tronul, şi, aḑĭ să mĕ îngrópe,
Dac'am vĕḑut un singur să vie la palat,
Iar Domnul să nu fie în tronu'ĭ luminat
Şi înclinat s'asculte orĭ-câte păsurĭ are.
A! datina Moldoveĭ cam prea ciudată'ţĭ pare,
Dar ea a fost sânţită de Domnul cel maĭ bun,
Urmând'o pîn' la mórte, Alexandru cel Bun.
Eŭ rĕmăseĭ de vorbă când am să es 'nainte,
Căcĭ e şi al Moldoveĭ păstor şi bun părinte. (*ese*)

CUNOSCHI

Dar nu maĭ este glumă. Acest bĕtrân hain
Nu póte să mĕ rabde, fiind-că sînt străin.

Avea dreptate Sisman că trebue a face
Din el o saramură ca să putem fi 'n pace.
Dar este încă timpul. (*Sotir și Sisman intră*)

SOTIR

Hatmanule, ce faci?
Ce larmă se aude? Ce caut aceștĭ dracĭ?

CUNOSCHI

Nicĭ eŭ nu sciŭ, dar însă îmĭ pare că'ĭ rescólă.

SOTIR

Rescólă? Vaĭ de mine! Voĭ mĕ băgațĭ în bólă.
Eŭ fug.

CUNOSCHI

Rĕmânĭ. De fugă acum nu este loc

SOTIR

Mĕ voiŭ ascunde barem.

CUNOSCHI

Într'un cuptor cu foc.
Ce face însă Domnul? Îl preveniți de tóte
Ce ar afla din gura acesteĭ crunte glóte.

SISMAN

El este bét acuma. Orĭ-câte să'ĭ rostescĭ,
Când s'o trezi le uită. De el te îngrijescĭ?

SOTIR

Ascultă-mĕ, hatmane. Gândesce-te maĭ bine
Cum să împacĭ poporul, căcĭ îl aud că vine.
Promite'ĭ uşurare de birurĭ în curând,
Şi el se va supune ca mielușelul blând.
Prea o luasem iute cu birurile grele.
Nu aţĭ luat în sémă nicĭ temerile mele.
Cât vaca'ĭ răbdătóre, o smulg fără fior,
Iar când se înfurie, iaŭ iute la picior.

SISMAN

Cuvintele 'ţĭ sunt demne de un fanariot.
In pace eştĭ un Ercul, în luptă un netot.
Merg să previn pe Domnul.

(*ese*)

SOTIR

Afurisite ungur,
Te voiŭ urma ca umbra. Tu vreĭ ca să fugĭ singur.

(*ese răpede*)

DAMIAN

Se póte... aud însă paharele ciocnind.
Curând să peri din ochi'mĭ, că te lovesc acuma
Şi 'ĭ las să te sfâşie de nu'ţĭ s'alege bruma.
Ce şeḑĭ retras acolo cu mânele la pept,
Boldure, când p'acesta 'l-auḑĭ minţind d'a drept.
Curând să'l scoţĭ afară.

BOLDUR

Hatmanule, ascultă,
Retrage-te îndată şi fără larmă multă.

(*Cunoschi ese.*)

DAMIAN

Cum îl numişĭ, Boldure? Acesta e hatman?
Oh! ce ocară pentru poporul Moldovan!...
Dar iécă vine Dómna s'ajute ruga vóstră.
(*Ringala intră, sărută mâna Mitropolituluĭ şi şéde în scaunul din stânga tronuluĭ.*)

POPORUL

Trăiască! Să trăiască Ringala, Dómna nóstră!

RINGALA

Sciŭ chinurile vóstre, cât sunteţĭ d'apăsaţĭ,
Sciŭ tot. Sînt mulţumită aci că vĕ aflaţĭ,

Ca toți într'o unire să cerem vindecare.
Nu desperați de Domnul, căci sciu ce suflet are.
De când era în légăn am pus tot zelul meŭ
Să'l fac ca să imite în tron pe tatăl sĕŭ.

O FEMEE

Dea cerul ca credința ce aĭ să nu te 'ncele,
Căci chinurile nóstre oh! mult sunt marĭ și rele!
(*Domnul Elia intră urmat de Cunoschi, Sisman și Sotir. Șéde în tron.*)

ELIA

Ce păs aci v'adună? Vorbiți, căcĭ ve ascult.
Voiesc ca să sciŭ totul, căcĭ este fórte mult
De când ocărĭ, murmure ajung până la mine.
Sunt mulți din ceĭ de față, căcĭ tóte le sciŭ bine,
A căror trébă este a atița mereŭ
Moldova la rescólă. Pe viul Dumnedeŭ!
Nu am luat aminte, dar o declar acuma
Că de astă-dĭ 'nainte eŭ nu le maĭ iert gluma...
Căcĭ ura și turbarea ce aŭ eĭ contra mea,
E pentru mine glumă,—altminterĭ n'așĭ tăcea.
Prea bine sciŭ că tronul Moldoveĭ nu se póte
A fi atins de hula uneĭ flămânde glóte.
Orĭ-cât de sus sînt însă, nu voiŭ s'aud mereŭ
Poporul că cârtesce ce face Domnul sĕŭ.

El are datoria 'nainte d'avea dreptul!
Sînt domn pe a luĭ sórtă! Să nu uite că 'n peptul
Acestuĭ Domn se află o inimă de foc,
Că are braț ce bate orĭ-când și 'n orĭ-ce loc.
Poporuluĭ cer dară supunere la tóte.
Cât pentru ale séle vechĭ drepturĭ, sciŭ că póte
Un Domn ca să le calce: acela nu sînt eŭ,
Căcĭ am un sânt esemplu, pe părintele meŭ
Și al Moldoveĭ,—fie țĕrâna luĭ uşóră!—
Al căruĭ nume țéra întrégă îl adóră.
Să sciți că nu voiŭ face de cât ce a făcut el.
In o privință numaĭ nu pot să'ĭ fiŭ fidel:
A resfățat poporul în lunga luĭ Domnie,
Pĕcătul pentru care n'a să 'mĭ împute mie.
El n'a domnit Moldova, Moldova 'l-a domnit
Și cu așa asprime cât viața 'ĭ-a răpit.
Când am luat coróna, am dis că nu voiŭ face
Ce va voi Moldova, ci ceea ce 'mĭ va place.
Acuma dar să scie, popor, oștenĭ, boerĭ,
Că numaĭ sînt eŭ Domnul acel ce am fost erĭ.

(*Tăcere lungă.*)

DAMIAN (sculându-se)

Copiĭ meĭ, credință 'n Mitropolitul vostru!
Lăsați-ne dar singurĭ. I-oiŭ spune dorul nostru,

Căci dorul ce v'apasă voĭ sciți că 'ĭ și al meŭ.
Măria sa,—eŭ unul cred ca în Dumnedeŭ,—
Indată ce 'ĭ oiŭ spune, el lacrime va stórce
Și ale vóstre dile senine s'or întórce.

POPORUL

Trăiéscă Domnul, Dómna și tu, Prea bun păstor.

(*se retrage*)

DAMIAN

Boerii să rămână. Să 'și ia toți locul lor.

(ELIA *se scólă și înaintează urmat de Sisman, Cunoschi și Sotir. Boldur, Sturzu, Miron și alți boeri staŭ înaintea scaunelor*).

ELIA (*adresăndu se sătre Sisman, Cunoschi și Sotir*).

Dar óre nu sînt Domnul Moldoveĭ?

CUNOSCHI (cu ironie)

Ni se pare.

SISMAN

Mitropolitul scóte pe dracul din răbdare.
El în palat s'ordone!

SOTIR (rîdênd)

Se crede în altar.
Eŭ, dac'aşĭ fi ca Domnul, 'l-aşĭ da peste hotar,

ELIA

Lăsaţi'l voĭ în pace. Eŭ unul nu 'ĭ-o iert ;
Dar nu pot chiar acuma cu el ca să mĕ cert.

1866

—○0○—

Cântecele Selmeĭ

din

OSIAN

CANTECELE SELMEI

Te înalți, frumósă lună, pe al ceruluĭ azur
Ca o candelă eternă, cu vĭĭ stele împrejur.
Dar ce cauți pe câmpie? E repaos în natură.
Vêntul 'și a oprit suflarea, unda rîuluĭ murmură
Și 'n oglinda luĭ se scaldă discul tĕŭ viŭ și bălaiŭ.
Dup'al munteluĭ gol umĕr tu privescĭ întinsul plaiŭ.
La lumina ta se vede cum insectele de nópte
Sbóră vesel și se 'ngână cu ale verdureĭ șópte;
Cum torentul îșĭ aruncă valurile de cristal,
Cum fantasmele 'șĭ iaŭ sborul din orĭ-care limped val.
Dar ce cauți pe câmpie, tu, a nopților regină?
Marea îți mângâe cóma, te sărută și suspină.

Dar tu taci... Adio dară! Iți urmează cursul tĕŭ,
Iar tu, geniŭ, vin d'aţiţă flacărea 'n sufletul meŭ.
Simţ acum că se aprinde sub a bĕtrâneţeĭ ghiaţă
Cugetul care mĕ duce în trecuta mea viaţă.

Iécă umbrele iubite ale vechilor amicĭ
Se adun pe culmea Loreĭ... Toţi sunt bravĭ, voioşĭ, fericĭ.
Iécă Fingal, iécă barḑiĭ renumiţi odinióră;
In auḑu'mĭ, ş'aḑĭ resună armonia lor uşóră.
Salutare, umbre scumpe! Dar ce mult voĭ v'aţi schimbat
De când v'adunaţi în Selma, al luĭ Fingal vechiŭ palat,
Tot aşa cum se adună cele stoluri sburătóre
Ce fac valea să resune de cântărĭ desfătătóre!..
Celuĭ ce cânta maĭ bine, o cunună împletiam,
Şi, zeloşi să luăm preţul, unii p'alţiĭ ne 'ntreceam,
Precum se întrec zefiriĭ primăvéra pe colină
Şi fac iérba odorantă, când adie, de suspină.
Pe Minona cea duiósă, în acele sĕrbătorĭ,
Am vĕḑut-o 'ncoronată d'ale tinereţeĭ florĭ.
Ea ţinea în jos privirea. Pe figura'ĭ cea bălae
Plânsul roura din gene'ĭ ca dulcĭ picăturĭ de ploe.
Tot-d'a una al eĭ geniŭ s'aprindea d'un suvenir.
Dulce îĭ era cântarea, dulce ca un blând zefir.
Pare că aud ş'acuma pe Minona cea duiósă
Cum cânta durerea Colmeĭ, Colma cu cóma frumósă

Şi de vênturĭ resfirată, Colma care 'şĭ văita,
Rătăcindă pe colină, amorul şi sórta sa.
Toţĭ plângeam cu biata Colmă. Ascultaţĭ a eĭ cântare,
Ast fel cum şi aḑĭ resună în auḑu'mĭ cu 'ntristare :

Colma

E nópte... Rătăcit-am pe délul furtunos,
Aud din munte vêntul că muge fioros,
Torentul se aruncă în vale şi vuesce,
Nicĭ o colibă nu e, şi plóia se'nteţesce.
Sînt singură. O lună, aparĭ din noriĭ tĕĭ.
Lumina'ţĭ mângâiósă conducă paşiĭ meĭ
La locul unde singur amantul mĕ aşteptă.
La locul întâlnireĭ ah! paşiĭ meĭ îndréptă.
Cu cânĭĭ lângă dênsul, cu arcul descordat,
Intors din vênătóre, pândesce îngrijat...
A ! iécă-mĕ ajunsă la locul fericireĭ.
Dar unde este Salgar ? La strigătul iubireĭ
De ce el nu rĕspunde ? Torente, tacĭ puţin
Ca să auḑă vocea'mĭ, să vie l'al meŭ sîn.
O Salgar, vreaŭ cu tine să fug departe 'n lume,
Să las tată şi frate, să 'mĭ perd urmă şi nume.
Familiile nóstre se duşmănesc, şi scim
Ce veche l'este ura... Noĭ însă ne iubim.

Dar vocea mea o 'nécă cumplita vijălie.
O vênt, torent, de milă pentru durerea'mĭ vie,
Curmaţi urletul vostru, curmaţi'l un minut,
Ca strigătu'mĭ s'ajungă l'amantul meŭ perdut.
O Salgar, scumpe Salgar, pe unde rătăcescĭ?
La Colma ce te chiamă, de ce nu te grăbescĭ?

A! iécă luna ese din norĭ şi luminează.
Dar în deşert vederea'mĭ tot délul cercetează,
Căcĭ Salgar nu se vede din stâncĭ voios venind,
Nicĭ câniĭ înainte venirea'ĭ anunţând.
Şi eŭ 'l aştept aicea cu inima în jale!...
Dar cine sunt aceia ce dorm colo în vale?
Să fie óre Salgar şi cu fratele meŭ?
Iubiţiĭ meĭ, respundeţi. Ce somn adânc şi greŭ!
Da, ochiĭ nu mĕ 'ncélă. Sunt eĭ; dar de ce óre
Cu săbiile scóse eĭ zac în nemişcare?
Vĕd iérba sângerată. Sunt morţi saŭ este vis?
Fiorul mĕ pĕtrunde... In luptă s'aŭ ucis!
O frate, fără Salgar cum m'aĭ lăsat în viaţă?
Şi tu, iubite Salgar, ce inimă de ghiaţă
Avuşi ca să'nfigĭ ferul chiar în fratele meŭ?
Fără de voĭ acuma cum vreţi să trăiesc eŭ?
Eraĭ frumos, o Salgar, ca bradul pe un munte,
Iar tu, iubite frate, eraĭ un brav de frunte.

Eraţi mândria Colmeĭ. Acum zăceţi întinşĭ,
Surdĭ, muţi, fără simţire, d'al morţeĭ frig coprinşĭ.
O suflete iubite, în ce pescerĭ noptóse
Ascunsu-v'aţi de lume? O stele mult duióse,
Căleusiţi'mĭ paşii, căcĭ vaĭ! nicĭ un respuns
Nu'mĭ spune în ce parte de mine s'aŭ ascuns.
Acum aicea'n vale gem singură 'n durere.
Pe corpul lor cel rece vĕrs lacrimĭ în tăcere.
Ziditi le mormêntul voĭ, ciocliĭ 'ntunecaţĭ.
Dar nu'l închideţĭ încă. Pe Colma o lăsaţĭ
Să zacă lângă dênşiĭ. Ce să maĭ facă 'n viaţă,
Când mórtea p'al eĭ suflet a 'ntins o négră céţă?
Altar şi locuinţă 'mĭ este mormêntul lor.
Aicea lângă dênşiĭ voiesc acum să mor.
Când nóptea se va 'ntinde, când négra vijălie
Va smulge din pădure un urlet de mânie,
Atuncĭ a mea fantasmă, p'un nor adus de vênt
Va plânge pe iubiţiĭ ce vor dormi 'n mormênt!
Cu milă călĕtorul se va opri din cale
Ca să asculte vocea'mĭ, a Colmeĭ mare jale,
Căcĭ dulce este glasul ce plânge pe iubiţĭ,
Pe ceĭ ce 'n flórea vieţeĭ de mórte-aŭ fost cosiţĭ.

Ah! aşa era cântarea'ţĭ, o Minona, dulce flóre!
Ascultând'o, pentru Colma vĕrsam lacrimĭ arzĕtóre.
După tine 'şĭ lua harpa mângâetorul Ulin,

Ne cânta duios şi dulce versurile luĭ Alpin,
Insoţite d'a luĭ Rino cântare înflăcărată.
Eĭ repausă alăturĭ în peştera 'ntunecată,
Iar Selma nu maĭ resună acum de concertul lor.
Pe când eĭ eraŭ în viaţă, Ulin, ager vênător,
Intr'o di, vênând, aude lupta lor armoniósă.
Dulce le era cântarea, însă tristă şi duiósă.
Se 'ntreceaŭ în tânguirea morţeĭ bravuluĭ Morar,
Cel cu sufletul ca Fingal şi cu spada ca Oscar.
Dar căḑuse, ş'al sĕŭ tată 'şĭ a smuls părul de durere,
Iară sora luĭ Minona 'l-a plâns mereŭ în tăcere.
Inainte d'a se'ncepe cântecul despre Morar,
Ea se retrăgea îndată vĕrsând lacrîmĭ cu amar,
Tot aşa cum se retrage luna şi în norĭ s'ascunde,
Când prevede vijălia, viscol saŭ plóie cu unde...
Córdele harpeĭ vibrează şi suavul bard Ulin,
Incepênd, ne smulse lacrimĭ şi un sfâşietor suspin :

Rino

Vêntul şi plóia aŭ încetat,
Cerul de céţă s'a scuturat,
Splendidul sóre voios zîmbesce
Peste câmpia ce strălucesce.
Iară torentul curge vuind,
Petrele 'n cale vesel isbind.
Dulce îţĭ este, torent murmura,

Dar mult mai dulce ne este gura
Din care curge armonios
Cântec de jale, cântec duios,
Gura lui Alpin bard cu renume,
Plângênd pe duşii din astă lume.
Capu'ĭ de vêrstă e înclinat,
Vĕḑu'ĭ de lacrimĭ e'ntunecat.
Alpine, spune ce întristare
Te face a geme fără 'ncetare,
Cum geme vêntul în braḑĭ mereŭ,
Cum geme marea pe ţĕrmul sĕŭ?

Alpin

Plâng şi gem, o Rino, braviĭ ce-aŭ apus,
Braviĭ-al căror suflet dintre noĭ s'a dus.
Mândru eştĭ acuma ca un brad pe munte,
Intre fiĭ văieĭ eştĭ cel maĭ de frunte;
Dar şi tu cădea-veĭ ca bravul Morar,
Ş'aĭ tĕĭ pe mormêntu'ţĭ vor jăli amar,
Căcĭ cu paşiĭ agerĭ nu veĭ maĭ străbate
Văĭ, păduriĭ, coline, rîpe neumblate.
Arcul îţĭ va zace în tristul cămin,
Smulgênd córdeĭ vêntul câte-un lung suspin.

O Morar iubite, cum te-aĭ stins din lume,
Lăsând moştenire cel maĭ frumos nume?

Ager 'ți era pasul ca de căprior,
Sabia ta lată ca un meteor
Strălucia în luptă, iar a ta mânie
Sguduia pământul ca o vijălie.
Mulți eroi căḑut-au morți sub brațul tĕu,
Cum un trăsnet arde tot în drumul sĕu.
Dar întors din luptă, blândă'ți era fața,
Precum e un sóre când despică céța
Dup'o lungă ploíe, ca al luneĭ disc
Când mângîie braḑiĭ unuĭ verde pisc.

O Morar iubite, numaĭ eștĭ acuma;
Iérba pe mormêntu'ți o usucă bruma.
Strîmt îți e locașul, strîmt și 'ntunecat,
Cu treĭ pași îți mĕsur patul înghețat,
Patul celuĭ care n'ajungea pământul.
Un arbor pe care îl tot bate vêntul,
Făcênd să trosniască crăcile'ĭ negrite
Și vr'o patru petre de muschĭ înverḑite,
Sunt tot monumentul bravuluĭ Morar.
Călĕtoru'n față'ĭ suspină amar.
Dar cine'ĭ bĕtrânul ce abia păsește
Singur și 'n toiagu'ĭ corpu'și sprijinesce?
Pĕru'ĭ ca zăpada, ochiĭ stinși de plâns,
D'o durere mare sufletu'ĭ e strâns!

Cletinându'şĭ capul, se împleticesce
Şi par'că se 'ntrébă pentru ce trăiesce!
E bĕtrânu'ţĭ tată, bravule Morar!
Aĭ lucit în viaţă'ĭ ca un frumos far,
Fama ta 'l făcuse fericit să fie,
Vocea ta'n auḑu'ĭ era melodie.
Tu 'ĭ eraĭ credinţa, tu unicul fiŭ...
Tu căḑênd, palatu'ĭ a rĕmas pustiŭ,
Ca şi al luĭ suflet sdrobit de durere.
El acum te plânge fără mângâere.
Plângi mereŭ, bĕtrâne, plângĭ căcĭ aĭ perdut
Sprijinul şi fala, fiul ce-aĭ avut.
Dar el la durere nu'ţĭ póte respunde,
Vaĭ! căcĭ a ta voce nu póte pĕtrunde
Până în mormêntu'ĭ unde dórme greŭ,
Şi adânc maĭ este căpĕtêiul sĕŭ!
Ah! când a să fie şi 'n mormênt lumină,
Ca să se deştepte morţiĭ din ţĕrină?
Dar etern e somnul. Adio, Morar.
Dacă 'n noĭ durerea geme cu amar,
Dacă 'n lupte spada'ţĭ nu maĭ strălucesce,
Numele tĕŭ însă în cânturĭ trăiesce.
Seculĭ peste seculĭ trece-vor mereŭ,
Iar harpa vibra-va cu numele tĕŭ.

Adâncă compătimire sufletele ne încinse,

Dar durerea cea mai vie numai pe Armin coprinse.
El își amintea de mórtea fiuluĭ sĕŭ cel iubit,
Mort în flórea tinereței, când e omul fericit.
Un suspin eși din peptu'ĭ, un suspin adânc de jale.
Lângă el ședea 'n tăcere Carmor, capul din Galmale,
Care îngrijat îĭ dise:—Armin, pentru ce suspinĭ?
Pentru ce la acest cântec capul desperat înclinĭ?
Cântecele sunt ca céța ce din lacurĭ aburesce
Și se 'ntinde pe ogóre, când arșița dogoresce.

Armin

Suspin, Carmor, căcĭ în peptu'mĭ ți și nópte doru'ĭ viŭ
Am rĕmas în viață singur. Tu nu aĭ perdut un fiŭ,
Tu nu aĭ perdut o fică, chiar în aurora vieței.
Bravul Colgar și Anira, care'ĭ stéua frumusețeĭ,
Inima ta de părinte cu iubire încălțesc,
Ale vieței téle ramurĭ cu putere înfloresc.
Dar Armin e cel din urmă. Cu el vița luĭ se stinge.
Carmor, de legea natureĭ, lege crudă nu m'așĭ plânge,
Dacă nu vedeam 'nainte pe aĭ meĭ copiĭ iubițĭ
De a morțeĭ blăstemată cósă d'o dată isbițĭ.
Ce noptos îți e locașul, Dauro, scumpă copilă,
Arindal, adânc 'ți e somnul! Dragiĭ meĭ, vĕ plâng de milă!
Ah! ascultă și îmĭ spune, Carmor, dacă n'am cuvênt
Să mĕ tânguiesc într'una până voiŭ intra 'n mormênt:

Vênturĭ ale tómneĭ, suflațĭ furtunóse,
Torente din munte, urlațĭ furióse,

Iar tu, vijălie, rupe brad̦ĭ, ştejarĭ.
Lună, fugĭ nebună şi în norĭ disparĭ,
Ca să am 'nainte nóptea 'ntunecată,
Ca aceea 'n care mórtea ne 'ndurată
'Mĭ a răpit copii : Arindal cel brav
Şi Daura, albă ca un crin suav.
Arindale, arcu'ţĭ răspândia urgie,
Scutu'ţĭ era norul roşu 'n vijăiie;
Iară tu, Dauro, ca al luneĭ disc
Când frumos plutesce pe un verde pisc,
Streluciaĭ de viaţă şi de frumuseţe,
Albă ca zăpada, vis de tinereţe.
Armar, mândrul june, bravul între bravĭ,
Care pe atâţia îĭ făcuse sclavĭ,
Inima'ĭ răpise şi a lor viaţă
Rîdea în iubire ca o diminéţă.

Erat, plin de ură, căcĭ fratele seŭ
'L învinsese Armar, o pândia mereŭ.
Intr'o d̦i el vine, Daureĭ de'ĭ d̦ice :
„Tu cea maĭ frumósă şi cea maĭ ferice,
„Vin-o iute 'n barcă, vino să te duc
„In insula verde. Colo sub cel nuc
„Armar te aşteptă". Daura îl crede
Şi in a luĭ barcă iute se răpede.
Ajungênd, ea strigă p'Armar în deşert.

Nu'ĭ respunde nimenĭ în acel deşert.
Erat trădătorul fuge cu a luĭ barcă
Şi în rîs sĕlbatic ura îşĭ descarcă.
Daura, rĕmasă singură, plângea
Şi a eĭ strigare la ţĕrm ajungea.

Arîndal atuncea de la vênătóre
Se 'ntorcea ş'aude vocea'ĭ plângĕtóre.
Intâlnind pe Erat, suflet veninos,
Il prinde şi'l légă de un ştejar gros;
Lăsându'l să gémă pe acele maluri,
El cu barca saltă uşor peste valuri.
Nóptea 'şĭ întinsese vĕlul neguros,
Iar vêntul pe mare sufla furios.
Atuncea şi Armar alégă şi vede
O barcă în nópte. Săgéta răpede,
Creḑênd că într'ênsa e Erat cel rĕŭ...
Săgéta isbeşce chiar pe fiul meŭ.
Lopata îĭ cade din mână şi móre,
Ajungênd la ale Daureĭ picióre.
Oh! câtă durere în inima ta,
O fică iubită, vĕḑênd mórtea sa!
Armar se aruncă în marea turbată,
Voind să te scape, o dulcea mea fată.
Dar vaĭ! căcĭ atuncea din délul umbros
Isbesce în valurĭ un vênt furios,

Și Armar s'afundă și nu mai apare.
Ah! câtă durere și ce desperare!
Pe stânca bătută de valul spumat
Aud tótă nóptea strigând ne 'ncetat
A Daureĭ voce. Ea singură 'n nópte
Se vaită, geme; amarele'ĭ șópte
Ajung pân' la mine, cerênd ajutor.
Dar ce puteam face alt de cât să mor?
Alergam smulgêndu'mĭ pĕrul, când pe stâncă
'I auḑiam strigarea, jalea eĭ adâncă.
Bătea vêntul, plóia cădea tot mereŭ,
Până despre ḑiuă când și glasul sĕŭ
Incepu să scadă și apoĭ se stinse.
Când în cer lumina zorilor s'aprinse
Daura îșĭ dase ultimul suspin,
Te lăsase singur, bĕtrâne Armin,
Care bociaĭ încă, stând pe malul măreĭ
Și smulgêndu'țĭ pĕru 'n culmea desperăreĭ.
Perdusem puterea între soțiĭ meĭ,
Perdusem mândria mea către femeĭ!

De atuncea singur plâng mereŭ în lume.
Murind, se va șterge iute al meŭ nume.
Când resună vêntul de prin văĭ adâncĭ
Ș'ale măreĭ valurĭ se sparg crunt de stâncĭ,
Șed privind prin lacrimĭ stânca cea fatală.

La lumina luneĭ, lampă sepulcrală,
Par' că 'mĭ vĕd copii amândoĭ mergênd,
Par' că le aud vocea tristă suspinând!
Bóre a primă-vereĭ, ce voiescĭ cu mine?
Ḍicĭ că verşĭ asupră'mĭ lacrime divine?
In deşert, căcĭ timpul morţeĭ 'mĭ a sunat.
Curênd ş'al meŭ arbor va fi scuturat.
Mâne călĕtorul, care altă dată
M'a vĕḍut cu fruntea mândră 'ncoronată,
Va veni; în juru'ĭ mĕ va căuta,
Vaĭ! dar nicăirea nu mĕ va afla!

Iécă versurile cari cântaŭ barḍiĭ altă dată
P'a lor harpe de ivoriŭ, colo 'n Selma lăudată,
Şi a córdeĭ melodie toţĭ eroiĭ admiraŭ.
Dintre barḍi însă pe mine maĭ cu drag mĕ ascultaŭ.
Dar acuma bĕtrâneţea s'a întins pe al meŭ suflet.
Iarna vieţeĭ, care 'nghiaţă orĭ-ce vervă, orĭ-ce cuget,
O aud mereŭ că 'mĭ ḍice: „De ce cântă Osian,
Când 'ĭ e vocea răguşită ca al marilor orcan?“
Vaĭ! deschiḍă-se mormêntul cât maĭ iute pentru mine.
Când s'a dus a mea putere, viéţa nu maĭ e un bine.
Barḍiĭ Selmeĭ toţĭ intrat-aŭ de mult în mormêntul lor,
N'a rĕmas de cât Osian care le plânge de dor!

1885, aprilie.

COPII LEPADAȚI

Următórele bucăţi ar fi intrat în volumul întâiŭ, dacă nu le condemna nimicireĭ îndemnul criticuluĭ; aŭ scăpat însă, mulţumită inimeĭ de părinte care ţine d'o potrivă la toţi copii, buni saŭ reĭ, frumoşi saŭ urîţi.

PE ALBUMUL

D-reĭ A. C.

Auḑul tĕŭ înclină, copilă zîmbitóre,
Tu, stéoa favorită seninei aurorĭ,
Ta ale harpeĭ june acorduri răpitóre,
Amorul când ascerne în cale'ți mândre florĭ.

E rară frumusețea ce 'n fața ta lucesce!
Ești candidă silfidă, dulcĭ grațiĭ te 'nconjor!
Saturn, a căruĭ cósă d'a rîndul tot cosesce,
'Naintea feței téle va suspina cu dor.

Suava ta figură și sinu'ți de zăpadă,
Profumele junieĭ, de ce nu le am eŭ!
Așĭ duce singur viața în frageda livadă,
Ca un Narcis în unde privindu-le mereŭ.

N'aşĭ maĭ simţi durere în inima'mĭ duiósă;
Intr'un estas la ceruri m'aşĭ înălţa uşor,
Departe de a lumeĭ furtună fiorósă,
Acolo în edenul eternuluĭ amor.

Răpit acolo 'n cânturĭ aşĭ ţese firul vieţeĭ.
Dar vană 'mĭ e dorinţa, destinul n'a voit.
Imenul te aştéptă în plaiul tinereţeĭ;
D'eraĭ odinióră c'un ḑeŭ te-aĭ fi 'nsoţit.

Narcisă eştĭ, copilă. Coprins de bucurie
Orĭ-cine te admiră. Du'ţĭ traiul cu amor,
Aşa cum Afrodita din marea argintie
S'a înălţat la ceruri p'al graţiilor hor.

1860

—OOO—

24 IANUARIE

O di d'tâția secolĭ cu lacrimĭ așteptată,
Ḑi sântă, salvatóre Românuluĭ popor,
Tu care ne daĭ astă-ḑĭ o patrie-adorată,
Cum trebue să fie, ia'ți gloriosul sbor;

Și sborĭ la neuitare, căcĭ drépta Istorie,
Cu litere de aur, d'acum a însemnat
Că mândra Romeĭ fică, frumósa Românie,
Ca fenixul din flacărĭ din noŭ s'a ridicat.

Să tremure dușmanul ce rĕul eĭ lucrează,
Să tremure tiranul pe tronu'ĭ învechit,
Căcĭ sânta Libertate popórele 'nviézĭ,
Și sórele Dreptățeĭ în cer a strălucit.

Vĕ deșteptați acuma din vechile morminte,
Voĭ, umbrelor strĕbune, nemuritorĭ eroĭ,
Căcĭ sufletul ne arde d'al țĕreĭ dor ferbinte;
Pe ale vóstre urme păși-vom d'aḑĭ și noĭ.

Vedea-vom d'aḑĭ cu fală Româna seminție,
Din secolĭ apăsată, ferice că va fi,
Și Domnul țĕreĭ nóstre în tronu'ĭ cu mândrie,
Ca ceĭ d'odinióră strĕbunĭ ca va domni.

Ce inimă 'mpetrită putea-va să rémâe
La sânta înviere a unuĭ vechiŭ popor?
Cerescule Părinte, ca fumul de tămâe
Primesce imnul nostru ce înălțăm în cor.

1859

FARA PĂRINȚI

Ferice era fața iubitului meŭ tată,
Atuncia când pruncia'mĭ un an maĭ împlinia,
Iar tênĕra mea mamă cu gura înfocată
O lungă sărutare pe frunte'mĭ depunea.

Săltaŭ de bucurie, săltaŭ de fericire
Când primele cuvinte abia le gunguniam ;
Eram a lor viéță, eram a lor iubire,
Și plin de desmerdare la sinul lor cresceam.

Dar unde sunt acele minute 'ncântătóre?
Cum tóte în durere și lacrimĭ s'aŭ schimbat!
Ce rece'mĭ pare lumea : o iérnă 'ntristătóre,
Iar eŭ ca pomișorul de frunză scuturat.

O ḑi aniversară, o ḑi ce vii a'mĭ spune
Că opt-spre-ḑece ierne le-am numĕrat plângênd,
Și tot n'aĭ putut stinge ast dor ce mĕ rĕpune,
Când scumpele morminte le 'ntêmpin lăcrimând!

De când în astă lume, și mamă, și părinte,
M'aŭ părăsit în doliŭ c'un frate micușor,
Eŭ care nu am rézim, să am de el aminte,
Să'ĭ fiŭ părinte, mamă, amic și protector,

Tu sciĭ ce suferință, ce luptă, ce durere
A trebuit să 'ntêmpin, de traiŭ agonisând;
Aci să'l las din brațe'mĭ, ne maĭ avênd putere,
Aci la capĕtêiu'ĭ să mĕ așeḑ plângênd.

D'atâtea orĭ venit-aĭ, d'atâtea orĭ în tine
Am pus a mea speranță; speranța mea s'a stins;
Asardul fără milă, rîḑênd amar de mine,
Pe ținĕrmurĭ depărtate a rătăci m'a 'npins.

Acum venit-aĭ iarĭ, și iar ca altă dată
De vatra părintéscă departe m'aĭ aflat.
Pe umeda colină cu inima 'ntristată
Eŭ șeḑ, gândind la sórta'mĭ, la doru'mĭ încelat.

D'asupră'mĭ plânge frunḑa, 'nainte'mĭ se întinde
Un lac frumos ce geme spărgêndu-se de mal,

Mai colo o livade cu turmele albinde,
Mai dincolo pădurea ce se prevede 'n val...

Dar vêntul suflă norii și cerul se 'nsenină,
Iar sórele cel splendid usucă plânsul meŭ ;
O mistică șoptire din trestea ce suspină
Se pare că'mi șoptesce : „Credința'n Dumneḑeŭ !“

Credință... da... într'êsul credința mea e mare.
Restriștei mele crude curênd va da finit ;
O sper și cred acésta, că 'n sinu'mi strigă tare
Un glas ce nicĭ odată nicĭ cum nu m'a mințit.

Fiĭ bine-cuvêntată o ḑi ce aducĭ mie
Credința și lnmina d'un dulce viitor ;
Dorința mea cea scumpă acum cu bucurie
In hora de ilusiĭ zîmbesce cu amor.

Și lacul ce resfrânge o boltă azurie,
Și tot ce'l înconjóră, șoptesc neîncetat :
„Revin în fericire, o ḑi de bucurie ;
Destule grijĭ, necasurĭ, pe frunte'ĭ aŭ sburat !“

1861, octomvrie 26.

PE ALBUMUL

D-reĭ Al. Z·

———

A'ţĭ scri o poesie îmĭ cerĭ zîmbind, copilă;
In poesie însă ce vreĭ ca să vorbesc?
Aĭ vrea să rîd ca tine, orĭ să glumesc în silă
Ş'o fabulă plăcută şi mică să'ţĭ croiesc?

Dar nu maĭ pot, copilă, orĭ cât 'mĭ aşĭ da silinţa,
Căcĭ musa mea cea junĕ în doru'ĭ s'a cernit.
Ah! nu maĭ sînt în stare a'ţĭ împlini dorinţa...
Suspinul ese numaĭ din peptu'mĭ ostenit.

Tu poţĭ a cere altuĭ un cânt de bucurie,
Un cânt frumos şi dulce ca şi sufletul teŭ;

Cât pentru mine însă, a geniului facile,
Inspirătórea flamă, s'a stins în peptul meŭ.

S'a scuturat că frunda suava poesie,
Ilusiile dalbe pe frunte'mĭ nu maĭ sbor;
In locul lor durerea cumplită mĕ sfâşie
Şi aniĭ meĭ de tineră în lacrimĭ se strecor.

Dar tu, scumpă copilă, tu care porţĭ pe frunte
Cununa inocenţeĭ, cununa cea de crin,
Tu care nu sciĭ încă isbirea sórteĭ crunte,
Silfidă graţiósă cu spiritul senin, —

Iţĭ ad maĭ des aminte de călĕtorul care,
In aurora vêrsteĭ de dorurĭ ofilit,
In casa'ţĭ părintéscă o dulce desmerdare
Ca 'n sînul uneĭ mame, la voĭ a întâlnit.

Iţĭ ad maĭ des aminte, cum el la despărţire
Lasându-vĕ adio, plângênd s'a depărtat!
Ah! dacă el iţĭ lasă acum o suvenire,
E numaĭ că doresce de a nu fi uitat.

R.-Vâlceĭ, 1862.

O RUGA

Părinte al lumineĭ, din tronu'ți de splendóre,
Tu care aĭ în grijă de marĭ și micĭ popóre,
Sînt sigur că privit-aĭ de mult și peste noĭ
Și aĭ vĕḑut că gemem în lacrimĭ și nevoĭ.

Ah! pîn'la Domnul nostru nu a putut s'ajungă
A patrieĭ strigare, căcĭ dac'ar fi ajuns,
De mult curma el ţĕreĭ durerea grea și lungă,
Și junghiul aḑĭ în sînu'ĭ nu ar maĭ sta împuns.

Dar pentru tine, însă, nu'ĭ nicĭ o pórtă 'nchisă,
Și inima orĭ-căruĭ 'naintea ta 'ĭ deschisă.
Noĭ nicĭ o barieră în cale 'ți nu vedem.

Puternica ta voce prin tunete resună.
Cerescule părinte, o viaţă lină, bună,
Ah! spune la ureche, tu, Domnuluĭ că vrem!

1860.

DOCHIA

Stele-avea în frunte tênĕra Dochie,
Ca doĭ crinĭ în roă palijĭ obrăjorĭ;
Pe cosița'ĭ d'aur și pe fruntea'ĭ vie
Strălucea cununa de albastre florĭ.

Mijlocul subțire, ca o trestióră
Se 'nclina pe brațu'mĭ dulce tremurând;
Sprintenă și vie ca o căprióră,
Când strângea pe luncă brebeneĭ cântând.

Cât era de bună!... Ca un rîŭ de miere
Din a eĭ guriță cântecul curgea;

Când zîmbia voiósă, orĭ ce grea durere,
Ca un vis de nópte, iute se ştergea!

Lacrimĭ, suferinţeĭ scumpă mângâere,
Spuneţĭ întristarea şi amarul meŭ!
Voĭ ce vorbiţĭ încă chiar şi în tăcere,
Arătaţĭ la lume tot ce sufer eŭ!

De când ea se duse, gem în desperare
Ca uscatul arbor sguduit de vênt.
Când pe déluri luna lasă sărutare,
Eŭ atuncĭ cu cobea plâng p'al eĭ mormênt!

1859.

ASPIRAȚIE

Când aurora rîde și'n ceruri împletesce
Girlande aurite de rațe și de flori,
Când sórele din céță d'odată isbucnesce,
'Nălțându-se în caru'i cu caii sburători ;

Atuncea mult îmi place pe umeda câmpie,
Orî unde voiesc pașii acolo să apuc,
S'aud în depărtare cântări de bucurie,
Să vĕd țărani, țărance, la muncă cum se duc.

In mijlocul naturei când scîntee de roă
Putem gândi mai bine la bunul Dumnedeŭ ;
Vĕdênd frumosul sóre ce dă viéță noă,
Simțim a luĭ putere, cât póte brațul sĕŭ !

Voi cari în palate aţi petrecut viéţa,
Ca morţii în morminte nesimţitori dormind,
Vĕḑut-aţi vre o dată în zori când diminéţa
Deschide orientul cu graţie zîmbind ?

Vĕḑut-aţi voi cum roa în céţă uşurică,
Ca fumul de tămâe la 'naltul Creator,
In aria albastră din câmpuri se ridică,
Imbălsămind eterul profumu'i răpitor ?

Vĕḑut-aţi părîiaşul cu murmura lui vie
Cum şerpuind se perde în câmpul înflorit ?
Sorbit-aţi din cristalul ce sufletul învie,
Ce uşurează peptul de dor înăbuşit ?

Ah! nu este în lume mai mare fericire,
De cât ceea ce află un suflet simţitor
In rustica colibă c'un ânger de iubire,
Departe de al lumei tumult asurḑitor.

Aşa străbunii noştri trăiaŭ şi ei odată.
Atuncea când în lume virtutea domina ;
O turmă, o colibă, l'era averea tótă,
Şi nu aveaŭ necazuri să'i fac' a suspina.

1859.

ANONIMUL

Bucata ce urmează nu are o valóre literară. Este însă re sultatul unei prinsori.

In 1872 autorul se afla la Severin.

tntr'o séră la d. Gr. Sâmboténu (atunci prefect), câti-va inși provocară pe autor: dacă pótc până a doa ḍi diminéța, dintr'un sujet dat de dênși, să facă ce-va pentru o trupă care venise în Severin și care se compunea numai din patru artiști și artiste.

Autorul primi, 'i se dictă sujetul, și a doa ḍi diminéța „A nonimul" era scris, citit și dat trupei să'l jóce.

Rolul „Elenei" a fost jucat cu mult simțimênt și inteligență de d-na Aristia Manolescu, care de atunci promitea că are să fie o stea a sceneĭ române.

PERSONELE

Elena, vĕduvă bucurescénă ;
Miron, publicist ;
Marta şi *Ion*, servitorĭ.

Scena în Severin, 1872.

ANONIMUL.

SCENA I.

Marta, Ion.

Marta. In deșert îmĭ frămênt capul, nu pot să aflu ce a făcut pe dómna, vĕduvă, tênĕră, frumósă, avută și fără copiĭ, curtată de tot ce este maĭ elegant, să plece din Bucurescĭ și să se închidă în Severin tótă vara!... Bănuiescĭ tu ce-va, lóne?

Ion (trântit în fotol și citind ziare). Înaltă politică!

Marta. Dar lasă politica și respunde la ce te întreb!

Ion. Ce caută marele Duce Saxe-Vaimar în Bucurescĭ? — Aștéptă să citesc *Constituționalul*, și apoĭ din informațiile ce voiŭ afla într'ênsul, dacă înalta politică va permite, îțĭ voiŭ respunde!

Marta. Dar lasă ducii, — duce s'ar noă cu a brânzeĭ,—și spune ce te întreb!

Ion. Cum va fi primit Sultanul la Giurgiu? Nu am încă ştire de corespondenţa ce trebue să fi urmat între ministrul afacerilor esterne şi representantul nostru de la Constàntinopol! In acéstă primire se va desfăşura o înaltă politică!

Marta. Arde-le-ar focul de gazete, că te-aŭ smintit! Dacă este dat unuĭ servitor să se ocupe de politică!

Ion. Sînt cetăţéu 'naiute de tóte!

Marta. Cetăţéu care şterge talere.

Ion. Dacă am datoriĭ, am şi drepturĭ; dacă sciŭ să 'mĭ împlinesc datoriile, sciŭ să 'mĭ apăr şi drepturile cu sângele şi viaţa mea. Livréua ce port, nicĭ odată nu va amorţi patriotismul care ferbe în inima mea.

Marta. Aĭ căpiat!... Blăstemate gazete!

Ion (uitându-se cu despreţ la Marta). Are dreptate *Fraternitatea* să se plângă de càderea naţieĭ române. Ar putea cine-va, audind pe acéstă femee care vorbesce cu atâta despreţ de interesele politice, să crédă că în vinele eĭ curge acelaşĭ sânge nobil şi generos ca în vinele Dómneĭ Florica, Dómneĭ Chiajna Dómneĭ luĭ Eremia Movilă! Ar putea cine-va să crédă că acéstă femee este strănepóta mameĭ luĭ Stefan cel Mare, care din pórta cetăţeĭ alunga pe fiul eĭ rănit şi învins cu acele sublime cuvinte:

„Ce dici tu, străine? Fiul meŭ departe,
Braţul sĕŭ prin taberi, mii de morţi împarte!
Eŭ sînt a sa mamă, el e fiul meŭ.
Dacă tu eşti Ştefan, nu'ţi sînt mamă eŭ!

Marta. Lasă gazetele că ajungĭ la Balamuc!

Ion. Ce suflet de cârtiţă!

Marta. Eŭ suflet de cârtiţă! Şi maĭ vreĭ să ne cununăm?

Ion. Nicĭ visez!

Marta. Nicĭ visezĭ, când suntem şi fidanţaţi!

Ion. Eŭ cu tine?

Marta. Da, cu mine, iécă şi inelele.

Ion. Nu sciŭ nimic, póte că am fost beat.

Marta. Aĭ fost beat?

Ion. Póte!.. Căcĭ dacă aşĭ fi fost tréz, considerând umila ta poziţie socială, considerând crisa care bântuiesce societatea română, considerând norii carĭ se grămădesc la orizontul nostru politic, aşĭ fi avut eŭ curagiul civic ca, în timpĭ atât de criticĭ, în condiţiĭ atât de desavantagióse, în circumstanţe atât de grave, să contractez cea maĭ sântă legătură, căsătoria?

Marta. A! suflet de câne ce eştĭ, aşa! Aştéptă că spun tot dómneĭ?

Ion. Nicĭ un cuvênt dómneĭ care ar putea să mĕ forţeze a te lua, căcĭ atunceĭ veţĭ călca Constituţia care ne garantéză, sub garanţia celor şépte puterĭ garante, libertatea individuală.

Marta. Libertate de vagabond!

Ion. Orĭ cum ar fi, libertatea este dreptul meŭ.

Marta. Libertate ca să răpeşcĭ inima uneĭ femeĭ?

Ion. Libertate!.. Ce voieşcĭ? Să ne însoţim înaintea societăţeĭ şi înaintea luĭ Dumneḑeŭ prin formele civile şi religióse? Dar ce dotă aĭ? Carĭ sunt avantagele pentru ca să mĕ înjug la carul Imenuluĭ? Aĭ tu o sumă bună în numerar? Aĭ tu vre-un imobil fără sarcină de secuestru saŭ ipotecă? Aĭ tu rude bĕtrâne carĭ peste doĭ saŭ treĭ anĭ te vor lăsa moştenitóre? Aĭ tu rude influinte prin carĭ să 'mĭ pot face o posiţie sigură şi strălucită în societate? Vorbesce, te ascult.... şi dacă respunsul va corespunde cu aspiraţiile mele, atunceĭ în ḑioa de Sântul Dimitrie, înainte de apusul sóreluĭ, voiŭ avea onóre să conduc la braţul meŭ în Cişmegiŭ pe dómna Marta luĭ Ion al Bălaşeĭ din Afumaţĭ.

Marta. Ióne, Ióne! Cum te-aŭ stricat gazetele! Mĕ întrebĭ ce am? Dar tu ce aĭ?

Ion. Eŭ?... am viitorul! Aĭ uitat că domnul Miron 'mĭ-a promis că la întêia vacanţă îmĭ va da în biroul ḑiaruluĭ sĕŭ, un post de împărţitor?

Marta. Dar tu aĭ uitat că dómna 'mĭ va da, pe lângă baniĭ ce am strâns, încă o sută de galbenĭ, îndată ce va afla cine este acela care de un an și jumĕtate îĭ trămite maĭ în tóte sĕptĕmânele cele maĭ dulcĭ scrisorĭ de amor! . . .

Ion. Te întreb ce aĭ acum, căcĭ numaĭ cu avere sigură poțĭ să aspirĭ la onórea de a fi soția unuĭ împărțitor de gazete,. uu om politic, înțelegĭ tu?... un om politic care 'șĭ are viitorul deschis, un om politic care póte să ajungă și girant de gazetă. Sciĭ tu ce este un girant de gazetă? Este un om care respunde pentru tot ce se tipărește, este paratonerul preseĭ. Când îl chiamă comisarul, prefectul, procurorul saŭ judecătorul de instrucție, și 'l întrébă: „Cine a scris cutare articol?“ el respunde pentru toțĭ și pentru tóte: „Eŭ! eŭ!“ și merge, pentru toțĭ și pentru tóte, la pușcărie. Și la pușcărie este tratat ca om politic, ca om de stat; este bine hrănit. Primesce visitele avocaților carĭ se întrec a'ĭ apăra procesul! Citesce în gazete numele sĕŭ pe tóte paginile. Tótă lumea vede într'ênsul un martir al libertățeĭ! Damele opositieĭ îĭ trămit buchete, portocale și tutun. Confrații sĕĭ din presă îĭ trămit baniĭ. Iar când ese din pușcărie, cum credĭ că este primit în societate? Toțĭ își iaŭ pălăria înaintea luĭ! Toțĭ se îndésă a'ĭ strânge mâna, căcĭ este un martir politic! Iar când opositia ajunge la putere, ce fericire pentru dênsul! N'are de cât să céră orĭ-ce funcție: comisar, portărel, judecător de pace,

oficer de starea civilă, sub-prefect!.. 'I se dă la minut, căci a suferit pentru sânta causă a libertăţei. Iécă cum va fi acela cu care tu visezi să te însoţesci. Apoi ca să ai onóre d'a avea numele luĭ, trebue să ai avere sigură, iar nu promisii însoţite de „dacă", înţelegi tu?

Marta (plângênd). Aşa, m'ai purtat cu vorbe, 'ţi-ai rîs de mine?

Ion. Ce vreĭ! Aşa sunt bărbaţiĭ! Ceea ce aŭ fost ieri, nu maĭ sunt aḑi! Ceea ce sunt aḑi, nu maĭ sunt mâne; eĭ merg tot înainte. Când 'ţĭ-am promis numele meŭ, eram un simplu şterge-talere, nu sciam viitorul care mĕ aştéptă; aḑi însă când sciŭ ceea ce am să fiŭ, trebue să 'mĭ aleg soţie din societatea mare.

Marta (plângênd). Şi pe mine mĕ laşi? A! mĕ duc la monastire, mĕ duc să mĕ arunc în Dunăre.

Ion. Cum îţi place. Pentru ce nu te-aĭ grăbit să mĕ ieĭ atunci când eram p'aceeaşi tréptă? Atunci făceaĭ nazurĭ şi mĕ trimiteaĭ la Sântul Aştéptă! A! capete de gâscă ce sunteţi! Acum treĭ anĭ când nu aveaĭ de cât şéĭ-spre-ḑece anĭ, îţi plăcea să asculţi vorbele dulcĭ ale coconaşilor; săriaĭ ca o săgétă la feréstră, când auḑiaĭ câte o sabie zornăind în stradă. Te mândriaĭ atât de frumuseţea ta, în cât credeaĭ că nu aĭ de cât să arunci o zîmbire celuĭ d'înteiŭ têner, şi el să 'ţĭ cadă îndată la pi-

cióre cu inima, numele şi viitorul sĕŭ! Acéstă credinţă nebună perde tóte fetele frumóse fără minte. Aĭ aruncat atâtea zîmbirĭ, carĭ s'aŭ lipit de inima bărbaţilor ca nuca 'n părete! Şi acum când veḑĭ că aĭ perdut pufuşorul tinereţeĭ, te întorcĭ la lónelul tĕŭ. Nu te iaŭ, aĭ perdut fecioria inimeĭ, 'ţĭ-aŭ căḑut doĭ dinţi, aĭ ascultat la atâţia inşi vorbele dulcĭ, aĭ doă-ḑecĭ anĭ, nu te iaŭ! Poţĭ acum să cânţĭ cu lacrimile în ochĭ cât veĭ vrea:

Ia veḑĭ ftórea vieţeĭ mele
Cum se trece în zadar!
Ce păcat de damicele
Când amorul e amar!

Cântă şi jócă acuma ca greerul din fabulă.

Marta. Nu 'ţĭ-ar maĭ ajuta Sântul Spiridon! A! cum ne vom întórce în Bucurescĭ, mĕ duc să daŭ tot ce am pe acatiste la sântul Elefterie! A! câne ce eştĭ! Nicĭ lacrimile mele, nicĭ tinereţea mea, nimic nu te mişcă? Ah! mĕ arunc pe feréstră (alérgă la feréstră).

Ion. Ia lasă glumele. Şeḑĭ aci la masă şĭ să discutăm serios.

Marta. Ce să discutăm? Mĕ ieĭ saŭ mĕ arunc pe feréstră?

Ion (aparte). Iécă posnă! Cum să scap de dênsa? O iubesc. Simţ că mi se rupe inima când o vĕḑ

plângênd. Dar ce să fac?... Nu pot să mĕ înjosesc până la dênsa. Posiția socială care mĕ aștéptă, nu 'mi permite să fac acéstă nebunie!

Marta. Ce tot spuĭ acolo? Respunde la ce te întreb!

Ion. Ascultă, Marto! Pentru ce te îndoieșcĭ de inima mea? Șciĭ cât te iubesc! Pentru ce nu mĕ înțelegĭ că sufer, și voiŭ suferi despărțindu-mĕ de tine. Dar ce vreĭ? Sunt convenințele sociale carĭ trebuiesc respectate!

Marta. Ce convenințe sunt acelea carĭ să împedice unirea între doĭ servitorĭ? Aiurezĭ, sărace!

Ion (aparte). Are dreptate ea acum, aĭ suntem amêndoĭ servitorĭ; mâne însă ea va fi tot servitóre, iar eŭ... viitorul mĕ aștéptă. Cum să fac ca să împac dorul eĭ cu viitorul meŭ? În deșert îmĭ frământ capul. O femeĭ, femeĭ! Fără voĭ unde ar fi ajuns omenirea? Dar trebue s'o maĭ liniștesc puțin, până când voiŭ vedea ce este de făcut! (tare) Marto, nu trebue să desperezĭ că veĭ avea într'o ḑi onórea d'a avea numele meŭ! Însă răbdare, cu timpul se fac tóte. Dă'mĭ o sărutare și fiĭ liniștită! Crede în Ionelul tĕŭ (o sărută). Es puțin prin oraș ca să fac câte-va cunoscințe, să aflu ce-va noutățĭ carĭ totd'auna servesc unuĭ om politic. (Ese).

SCENA II

Marta (singură)

S'a dus, dar ce mĕ spăimânt eŭ? El mĕ va lua pentru că mĕ iubesce. Blăstemaţiĭ aceia de împărţitorĭ carĭ aduceaŭ gazete în Bucurescĭ, 'ĭ-aŭ întors capul, 'i 'l-aŭ umplut cu gărgăunĭ! Dar inima luĭ este a mea (Un factor aduce o scrisóre). O scrisóre pentru dómna! (observă) Ciudat! Iécă încă o soră a scrisorilor ce primia dómna în Bucurescĭ; acest necunoscut o urmăresce cu amorul ca umbra! Dar cine să fie acesta care de un an şi jumĕtate se plânge de amor în ascuns ca o privigătóre în frunde? Am întrebuinţat tóte mijlócele pentru a afla, şi n'a fost cu putinţă! Biata dómnă, fără a'l cunósce, a început să'l iubéscă, căcĭ este atâta inimă în scrisorile luĭ! De cât-va timp este aşa de tristă şi descurajată, ca o turturică vĕduvă! Dar nu pot să sciŭ pe cine iubesce maĭ mult: pe acel amant anonim saŭ pe domnul Miron? Şi unul şi altul o fac să se tulbure! Iubesce ea pe amêndoĭ în acelaşĭ grad? Aşĭ dori să sciŭ cum sunt acele inimĭ în carĭ încap maĭ multe amorurĭ. Trebue să fie maĭ adâncĭ de cât ocnele Slăniculuĭ!—Dar pentru ce să plece din Bucurescĭ şi să se închidă tótă vara în Severin? — Iécă ce nu'mĭ intră în cap. Póte voiesce să se vindece de aceste amorurĭ carĭ 'ĭ vor usca tinereţea?— Şi ar face fórte bine: a iubi un necunoscut, un om a căreĭ faţă nicĭ n'a vĕdut'o, este nebunie; a iubi pe domnul Miron care se cutremură când aude de

amor, este şi maĭ mare nebunie. In adevĕr, domnul Miron cu numele ce are, cu bunătatea luĭ, merită iubirea uneĭ femeĭ; dar ce folos când el 'şĭ-a închis de mult sinul, iar cheea de la inima luĭ a svêrlit'o în fundul măreĭ! Daca dómna voiesce să fie iubită de dênsul, ar trebui maĭ întêiŭ să caute cheea, şi cine scie când ar afla-o! — (Se uită pe ferĕstră) Dar nu mĕ încel? D-nul Miron. N'apucĭ să vorbescĭ de sóre, şi'ĭ veḑĭ raḑele! Ce fericită va fi dómna vĕḑêndu'l.

SCENA III

Miron, Marta

Miron (intră). Bună ḑiua, Marto! Mĕ aşteptaţĭ? (Şéde).

Marta. Ḑĕŭ, domnule Miron, nu ne aşteptam la acéstă fericire... dar dómna ierĭ...

Miron. St! tot limbută?

Marta. Ce să fac dacă inima 'mĭ este lângă gură!

Miron. 'Mĭ-am regulat afacerile aşa ca să pot lipsi din Bucurescì câte-va septĕmânĭ. Vreaŭ să fac act de presenţă, cum ḑic deputaţiĭ, la esposiţia din Viena, şi apoĭ să mĕ duc la Veneţia unde mĕ aştéptă o plăcere: aceea de a da grăunţe porumbilor pe piaţa Săntuluĭ Marcu! M'am oprit aci ca să vĕd pe dómna ta! Vorbesce'mĭ despre dênsa. Cum îşĭ trece timpul aci?

Marta. Fórte trist.

Miron. Trist?... Și pentru ce, când sufletul eĭ este așa de poetic, când locurile sunt atât de încântătóre?

Marta. O! dar cum se face cĭ d-ta care aĭ atâta inimă, nu înțelegĭ ce verme róde tinerețea dómneĭ!

Miron. Inimă eŭ, copilă? Te înșelĭ! Inima mea a repausat de mult! Dar undc este dómna ta?

Marta. Unde? Nu sciŭ. De când a venit în Severin, se scólă cu ziorele și ese singură. Se preumblă tótă ḑioa pe malul Dunăreĭ. Adesea stă ore întregĭ la tulpina vre unuĭ arbore, cu ochiĭ scăldațĭ în lacrimĭ și țintițĭ pe valurĭ! (Miron se scólă și umblă agitat) Mĕ duc s'o caut. Aflând că aĭ venit s'o vedĭ, va fi așa de fericită!

Miron. Credĭ?

Marta. Dacă cred, Dumneḑeule! Ce întrebare!

Miron. Intréb'o daca 'mĭ permite s'o însoțesc în preumblarea eĭ.

Marta. D'așĭ întâlni-o maĭ iute! (Ese).

SCENA IV

Miron (singur). Iécă-mĕ iar respirând aerul ce respiră ea; cât e de dulce! (Își isbesce sinul) O! dar tu,

inimă, nu veĭ îmbĕtrâni nicĭ odată, tot d'auna veĭ fi junĕ, tot d'auna veĭ conserva naivitatea primelor amoruri, tot d'auna veĭ fi pentru mine o sorginte de dureri şi amărăciuni. Poţĭ bate însă până când frigul morţeĭ te va amorţi, dar dorinţele téle nu le voiŭ împlini. S'aŭ dus aniĭ aceia când cu ardórea şi credinţa neofiţilor, căutam în amor fericirile raiuluĭ. Câte decepţiĭ am întêmpinat! De câte orĭ tot ce am avut maĭ frumos şi maĭ sânt în sufletul meŭ a fost călcat în picióre de îngerii cărora mĕ închinam! Dar cu tótă amara esperienţă, inima n'a perdut încă verdéţa eĭ! Ea tot speră, tot crede. Târdiŭ însă! Am ajuns în vêrsta câud un bărbat, dacă nu voiesce să aţîţe ironia societăţeĭ, trebue să 'şĭ ascundă îngerésca naivitate sub masca sceptismuluĭ! Rea mască, dar pe care trebue s'o suferim dacă nu voim să fim batjocoriţĭ chiar de sexul în paguba căruia o purtăm! (S'aude afară o horă, merge la feréstră) Aḑĭ e serbătóre! Poporul jócă pe pajiştea verde, la sunetul viorilor, jócă ca să'şĭ uite durerile şi suferinţele din cursul sĕptĕmâneĭ! Cât de senină şi voiósă este figura luĭ! Cum îl iubesc! Este o lege sublimă scrisă in inima omuluĭ, ca să aibă un cult în viaţă. Cultul ce 'mĭ-a maĭ rĕmas, eştĭ tu, poporule! (Pausă) Oh! dar de câte orĭ, în aniĭ tinereţeĭ, am visat să am un înger care să mĕ console de suferinţele apostolatuluĭ meŭ! Acel înger credeam că o să'l aflu în tine, Eleno. Dar cumplita fatalitate te-a smuls din braţele mele, din braţele unuĭ june să-

rac, pentru a te lipi la sînul unui bĕtrân avut. Te-am iubit şi te iubesc. Eştĭ liberă acum, dar nu maĭ poţĭ fi a mea. Oh! pentru ce averea soţului tĕŭ a săpat între noĭ un abis? Pentru ce nu eştĭ săracă ca în aniĭ când vedeam cerul riḑênd în dorinţa d'a avea mâna ta? Iécă-mĕ osândit a săruta în ascuns urmele paşilor tĕĭ, iar în faţă'ţĭ să rîd de simţirile amoruluĭ. Şi nu cred să fie tórtură maĭ cumplită de cât aceea de a'şĭ masca cine-va inima învinsă de dor!... Dar sufletul meŭ arde ca să te vĕd... Pentru ce să nu es 'naintea ta? (Eşind, se întâlnesce cu Ion care are braţul plin de gazete) Ce maĭ facĭ, Carcalechi?

SCENA V.

Ion (singur). Eŭ Carcalechi?... când 'mĭ-a promis să'mĭ dea un post de împărţitor la gazeta sa? Dar a glumit. Ce o fi căutând el la Severin? Trebue să fie o înaltă politică, dar care nu mĕ interesează. Ceea ce mĕ interesează este că 'şĭ-a permis să glumească asupra vocaţieĭ mele d'a face parte din presă. Maĭ încrede-te în parola ómenilor marĭ, căcĭ este un om mare d-nul Miron. Orĭ-cum, voiŭ însărcina pe Marta, ca să róge pe d-nul Miron a nu'şĭ călca promisia; iar eŭ, drept recunoscinţă, o voiŭ lua de soţie. Dreptul vorbind, ea mĕ iubesce, este şi virtuósă cu tótă cochetăria: doă cualităţĭ carĭ o vor face să respecte numele ce 'ĭ voiŭ da. Apoĭ nu voiŭ fi cel întĕiŭ contractând un maritagiŭ de inimă. Dar să vedem ce maĭ ḑic gazetele. Iécă o gazetă nouă

numită *Diua*. Girantul ei este Teodor Penescu; un om nou, nu'l cunosc. Să vedem ce spune *Diua* de la 10 maiu: (citesce): „Sciri din afară. După scirile „sosite din Japonia, guvernul a acordat supușilor „sĕi a se nutri cu pâne in loc de orez.“ Iécă un guvern părintesc. Să vedem ce mai urmează: „Im„părătésa Japoniei a dat un esemplu de civilisație „européná, ne mai văpsindu'și sprâncenile“... Cum vĕd, civilisația n'a pĕtruns în țéra nóstră, unde femeile își văpsesc nu numai sprâncenele, ci tótă figura, până și pĕrul. Despre tóte ne putem plânge că suntem înapoiați, dar de progresul picturei nici cum. Ce mai urmează: „Rusia. Scirile din Asia cen„trală sunt fórte îngrijitóre. Armata rusă suferă „fórte mult de lipsa apei.“ Hîm! pentru ce guvernul Rusiei nu se înțelege cu al României, ca să abată Dunărea pe acolo? Noi avem destulă apă. Apoi lipsa Dunărei ne-ar face îndoit bine: ar scăpa satele vecine de înecare, iar pe mine de amenințarea Marței că vrea să se înece. Dar unde sémĕnă guvernele europene cu cel din Japonia? Să vedem în Francia ce s'a mai întêmplat: „In adunarea de „la Versalii s'a ales Buffet cu 359 voturi.“ Buffet președinte! Să mai dică cine-va că guvernele republicane nu sunt cele mai înțelepte. Trebuia și la adunare bufet. Pentru ce să fie numai la teatruri, la grădini, la baluri? Omul are trebuință de bufet pretutindeni. Aud pași pe scară. Bine că n'am început să mĕ ocup de politica înaltă! M'ar fi între-

rupt tocmaĭ în partea cea maĭ importantă, maĭ cu sémă că aveam de gând să cuget ce-va serios asupra căilor ferate. De când sînt aicĭ, am marĭ și furtunóse discuțiĭ cu severineniĭ. Toțĭ îșĭ daŭ opiniа despre locul unde să fie gara, pe unde trebue să trécă linia. Fie-care trage spuză pe turta luĭ! N'am aprobat ideia celor carĭ susțin că linia să trécă pe malul Dunăreĭ, nicĭ ideea celor carĭ ḑic că linia pe malul Dunăreĭ ar închide orașul și că ar trebui să'l ocoléscă. Am să propag pe tóte stradele, respântiile, cafenelele, grădinile și berăriile, că eŭ unul, Ion al Bălașeĭ din Afumațĭ, nu sînt nicĭ pentru ideea unora, nicĭ pentru ideea altora, ci sînt și pentru unii și pentru alțiĭ, adică, spre a împăca pe toțĭ, să vie linia prin oraș, iar gara să fie pe piața Primărieĭ. Inchipuiți-vĕ plăcere, să staĭ înaintea cazinuluĭ, bênd cafea și țigară, și să vedĭ convoiul venind, șuerând, și mulțimea străinilor umplênd tótă piața. Înțeleg că acéstă idee este cea maĭ bună, pentru că satisface tóte interesele; toțĭ pot să aibă plăcerea d'a vedea venind convoiul, iar nu câțĭ-va numaĭ! Dar pentru ce întârḑiez și nu merg să propag ideea mea? (Își ia gazetele și iese).

SCENA VI

Elena, Marta.

Elena. Nu este aci.

Marta. Póte că a eșit să ne întâlniască!

Elena. Câtă gingăşie din partea luĭ, să vină să mĕ vĕdă în retragerea mea! Bunul meŭ Miron! Asemenea amicĭ în ḑilele nóstre preţuiesc maĭ mult de cât fraţiĭ!

Marta. Cred că este pĕcat să rămâneţĭ numaĭ amicĭ?

Elena. Ce ar maĭ trebui să fim?

Marta. Eştĭ vĕduvă, tênĕră, frumósă, liberă; de ce domnul Miron să'ţĭ rĕmână numaĭ amic?

Elena. De ce, copila mea?.... căcĭ trebue să mĕ pedepsiască pentru pĕcatul meŭ.

Marta. Aĭ pĕcătuit domnia-ta?

Elena. Da, Marto, şi maĭ mult încă; am ucis credinţa celuĭ maĭ nobil suflet.

Marta. Nu înţeleg.

Elena. Cât este de bine a nu înţelege asemenea pĕcate, a căror remuşcare ne urmăresce tótă viaţa!

Marta. Dar domnul Miron, cum simţ, te-a iertat de mult.

Elena. M'a iertat, este adevĕrat; dar în loc de amor, nu'mĭ acordă de cât compătimire, amicie, şi aceste simţimênte sunt departe d'a respunde dorinţeĭ mele.

Marta. Aşa dar ţiĭ mult la iubirea luĭ ?

Elena. Ce aĭ ḑis tu ? Dacă ţiŭ mult la iubirea luĭ ? Dar aşĭ da viaţa pentru o ḑi de iubire din partea luĭ. Sunt doĭ anĭ de când am rĕmas vĕduvă, sunt doĭ anĭ de când aştept un cuvênt de amor din gura luĭ, şi nimic ; nimic de cât acel zimbet ironic, dar dulce, zimbet care mĕ sugrumă.

Marta. Nu'l credeam aşa de rĕŭ.

Elena. Nu este rĕŭ, Marto, dar este drept. Iĭ sînt recunoscătóre că pentru rĕul ce 'ĭ-am făcut, în loc d'a mĕ arăta cu degetul pe strade, mândrul luĭ suflet îmĭ acordă tot ce maĭ póte, compătimire şi amicie.

Marta. Şi eŭ care pĕcătuiam creḑênd că inima domnieĭ-téle este împărţită !

Elena. Inima mea împărţită ? Cum ?

Marta. Intre acel necunoscut care vĕ scrie regulat şi domnul Miron.

Elena. Aĭ creḑut acésta pentru că m'aĭ vĕḑut căḑênd în reverie după cetirea acelor scrisorĭ; dar sciĭ tu pentru ce?.. Căcĭ îmĭ părea citindu-le, că aud murmurul nopţilor divine din copilăria mea când Miron mĕ iubia cu tótă ardórea sufletuluĭ sĕŭ; îmĭ părea că aud accentele şi suspinele luĭ amoróse îngânându-se cu frémĕtul frunḑelor mişcate de vêntul

nopțeĭ. Oh! cât sînt de recunoscătóre aceluĭ necunoscut care 'mĭ-a procurat aceste dulcĭ amintirĭ!

Marta. Și domnul Miron să n'aibă milă de suferințele domnieĭ-téle?

Elena. Milă? Nu, pentru că nicĭ eŭ n'am avut de tinerețea luĭ. M'am strecut ca un șérpe înghețat în sinul sĕŭ, și când m'am încalḑit, când mâna luĭ a început a mĕ mângâia, 'l-am mușcat, am vĕrsat veninul în inima luĭ și am fugit.

Marta. Te acusĭ prea mult, dómnă.

Elena. Mĕ acus prea mult? Dar ascultă și spune dacă maĭ merit ca Miron să aibă credință în amorul și suferințele mele. N'aveam de cât șéĭ-sprecḑece anĭ când am cunoscut pe Miron. De îndată ne-am și iubit; era între noĭ o simpatie naturală, era musica sângeluĭ, cum ḑic spaniolii. Amândoĭ eram săracĭ. El îmĭ ceru tatâluĭ meŭ mâna mea care 'ĭ-o promise cu bucurie. Amânară nunta pentru véra viitóre, ca iubitul meŭ să 'și pótă asigura un loc în societate. Din momentul când tatăl meŭ 'l-a sărutat ca pe viitorul sĕŭ ginere, ce schimbare în Miron? El care până atunci iubia preumblările, estasele, reveriile, îl vĕḑuĭ de odată aplecat la lucru cu un zel de care nu'l credeam capabil. Îndată ce simția necesitatea de repaos, îndată ce avea câte-va momente libere, alerga lîngă mine; îmĭ spunea tóte proiectele luĭ de viitor, îmĭ spunea tóte aspirațiile

sufletuluĭ sĕŭ, şi în acele proiecte, simţirĭ şi aspiraţiĭ, eŭ străluciam ca o stea conducătóre. Eram idealul, cultul şi scopul sĕŭ în acéstă lume. Trecurăm véra şi tómna în cele maĭ dulcĭ şi sânte confidenţe. Nicĭ odată nu se vor şterge din mintea mea preumblările sub arboriĭ grădineĭ, carĭ 'şĭ înclinaŭ ramurile peste noĭ ca cum ar fi voit să ne binecuvinteze, serile petrecute în casă în jurul meseĭ; în acele serĭ, orĭ când rădicam ochiĭ de la lucrul meŭ, eram sigură că voiŭ întâlni uitătura dulce şi seriósă a luĭ Miron ţintită asupra mea. (rămâne pe gânduri)

Marta. Ce fericiţĭ eraţi!

Elena. In adevĕr fericiţĭ, dar fericirea însă scurtă. Intr'o ḑi mama îmĭ spuse că a oprit pe Miron d'a maĭ veni la noĭ! Am întrebat-o pentru ce, şi 'mĭ-a spus că aşĭ fi nefericită cu el, căcĭ este sărac! Am început să plâng. Alt ce puteam să fac! Intr'o ḑi veni la noĭ un bĕtrân care, cât a şedut, n'a maĭ luat ochiĭ de la mine. A doa ḑi 'mĭ-aŭ spus că acel bĕtrân va fi soţul meŭ. Am căḑut ca trăsniţi. Când m'am trezit, eram înconjurată de giuvaieruri, dantele, stofe, buchete, şi o trăsură elegantă în curte! Pare că perdusem memoria, căcĭ am început să mĕ uit cu atenţie la acele lucruri, şi m'am uitat atât de mult în cât peste doă sĕptĕmânĭ aveam numele aceluĭ bĕtrân.

Marta. Domnul Miron cât de mult o fi suferit!

Elena. In cele d'întêiŭ ḑile ale căsătorieĭ am fost cu mințile perdute. Tot îmĭ părea că sînt prada unuĭ vis reŭ. Când m'am trezit însă cu realitatea hidósă în faţă, când m'am vĕḑut lănţuită pentru totd'a-una de braţele aceluĭ putred bĕtrân, oh! cât m'am cutremurat! Dar apoĭ când m'am convins că fericirea nu stă în avere ci în unirea a doă inimĭ, când am început să prefer în locul avereĭ şi luxuluĭ care mĕ înconjura, un moment cel puţin, un moment din convorbirile mele cu Miron, şi apoĭ să mor în braţele luĭ, cât am suferit! Veḑĭ tu, n'am de cât doă-ḑecĭ şi treĭ de anĭ; dar patru anĭ legată de acel bĕtrân, veḑĭ cât 'mĭ-aŭ ofilit figura şi cât 'mĭ-aŭ secat inima! Miron, Miron, iartă-mĕ căcĭ am fost destul de pedepsită.

Marta. Te va ierta, dómnă, şi veţĭ fi fericiţĭ.

Elena. Nu cred, căcĭ cunosc trufia sufletuluĭ seŭ. Dar şi el cât a suferit! 'L-am vĕḑut la nunta mea, era palid ca un mort. Peste un an s'a aruncat în luptele politice. După ardorea ce desvolta în acele lupte vedeam că voiesce să se ameţiască ca să mĕ uite. Concentrându'şĭ tótă activitatea, a ajuns departe. Aḑĭ are poziţie strălucită în societate. De şi nu este avut, dar numele luĭ resună în tóte părţile, şi femeile cele maĭ frumóse, cele maĭ avute, s'ar crede mândre să aibă numele luĭ. Şi eŭ care am cunoscut acest mărgăritar înaintea tutulor, eŭ 'l-am călcat în picióre ca cea maĭ de rând femee. Dum-

neḑeul meŭ, iartă-mĕ!... (tresare). Aud paşiĭ sĕĭ!... Nu voiŭ să mĕ véḑă în acéstă agitare. Spune'ĭ că vin îndată (Ese).

SCENA VII.

Marta, Miron

Miron. Vĕ căutam, când Ion îmĭ spuse că v'aţĭ întors!

Marta. Dómna vine îndată.

Miron. Voiŭ aştepta-o (şéde gânditor).

Marta. (aparte). Intru în camera vecină ca să ascult convorbirea lor. Dómna nu'mĭ spune tóte, căcĭ altminterea póte că aşĭ sci să împletesc ţĭele aşa în cât să'ĭ lănţuiesc pe amăndoĭ. Voiŭ chema şi pe Ion ca să vedem dacă politica luĭ cea înaltă va putea să producă ce-va bun (ese).

SCENA VIII.

Miron, Elena

Miron. Te aflu în Severin, şi cu tóte acestea nu'mĭ vine să cred.

Elena (aparte). Acelaşĭ zîmbet, Dumneḑeul meŭ! (tare) Pentru ce mirare? Nu cunosc posiţie maĭ încântătóre de cât a oraşuluĭ acesta.

Miron. Adevĕrat! (privind spre feréstră) Severinul resfăţat pe acéstă câmpie care'şĭ scaldă pólele în Dunăre, dincolo acele déluri încununate de păduri, la apus munţii cari'şĭ desină fruntea sub purpura sórelui apuind, la resărit alte déluri peste carĭ se înalţă discul luneĭ şi întinde o punte de aur peste Dunăre... In adevĕr, Severinul este singurul oraş unde 'mĭ-ar plăcea să'mĭ trăiesc bĕtrâneţea. Dar domnia-ta ?

Elena. Eŭ ?.. Să regret trecutul.

Miron. Convenim la gusturĭ. Dar până la bĕtrâneţe ce cauţĭ aci?

Elena. Eŭ ?.... Să regret trecutul.

Miron. Aĭ dreptate. Repausatul domnieĭ-téle soţ merită tóte regretele.

Elena. Tacĭ, pentru Dumneḑeŭ !

Miron. Nu'mĭ este permis să esprim un vot pios ?

Elena. Nu te opresc, dar pentru ce să vorbim de morţĭ?

Miron. Vorbiaĭ de regrete ; făceam ecoŭ, vobind de morţĭ.

Elena. Tot reutăcios! Unde mergĭ ?

Miron. Am plecat la Viena, dar nu sciŭ unde voiŭ ajunge. Am remas aḑĭ aci ca sĭ te vĕd.

Elena. Numaĭ o ḑi?

Miron. Orĭ câte aĭ voi. Dar suntem în ţérâ, am putea să întâlnim cunoscuţi şi n'aşĭ voi pentru tótă lumea sĭ fac rĕŭ amicei mele.

Elena. Eştĭ fórte circunspect.

Miron Sînt dator.

Elena. Te invidiez.

Miron. Te înţelĭ.

Elena. Nu.

Miron. Te-aĭ maĭ înţelat!

Elena. Iţĭ invidiez indiferenţa. Aşĭ dori însă să sciŭ ce vulcan arde sub acést ghiaţă. (ia o carte în mână).

Miron. Nu maĭ arde nimic, este un vulcan stins.

Elena. Un vulcan stins? De când?

Miron. Ce citescĭ?

Elena. Demnează a'mĭ respunde la întrebare.

Miron. M'aĭ întrebat ce-va?

Elena. Da. De când s'a stins vulcanul?

Miron. Nu sciŭ. Dar ce citescĭ?

Elena. Citeam flacările aflate în lava unuĭ vulcan stins.

Miron. Trebue să fie maĭ recĭ de cât gheţurile Laponieĭ.

Elena. Póte. Dar am auḑit că o corabie lângă cósta Indieĭ ar fi fost mistuită de flacărĭ.

Miron. Se întêmplă adesea.

Elena. Nu sciĭ însă causa aceleĭ arderĭ. Se aprinsese ghiaţa de care era încărcată corabia.

Miron. Ciudat!

Elena. Să'ţĭ citesc o pagină din aceste poesiĭ?

Miron. Este de prisos. Caracterele lor aŭ remas imprimate pe alt strat de lavă care este aci. (Işĭ arată inima).

Elena. Credeam că'ţĭ place să'mĭ auḑĭ vocea.

Miron. Dar pentru acéstă plăcere am venit.

Elena. Aşa dar citesc.

Miron. Enea ḑicea Didoneĭ: „Regină, voiescĭ să'mĭ redeschiḑĭ rănile abia închise, făcêndu-mĕ să'ţĭ narez tóte cele trecute!“

Elena. Póte că am acelaşĭ dor ca Didona.

Miron. La rîndul meŭ, îţĭ ḑic: rĕutăciósá.

Elena. Am fost şi maĭ mult!... Miron, ascultă poesia unuĭ amic, o poesie de acum opt anì.

Miron. In numele ceruluĭ, Eleno, încetézĭ. Pentru ce să ne jucăm cu focul?

Elena. Avem destulă esperienţă aḑĭ pentru ca să nu ne ardem.

Miron. Esperienţa în amor este presumţie. Sĭ vorbim de alt-ceva; de esemplu, pentru ce aĭ venit în Severin?

Elena. Pentru cà în Bucurescĭ, dacă aşĭ fi vĕḑut în tóte ḑilele pe Miron tot aşa de indiferent, m'aşĭ fi aruncat pe feréstră.

Miron. Ascultă, copilă, — căcĭ vîrsta în care sînt, focul prin care am trecut, îmĭ dă dreptul să te numesc copilă. Vederile lumeĭ, vederile a o mulţime de adoratorĭ se ţintesc cu drag asupra ta; pentru ce nu alegĭ unul? Cugeţĭ la mine? Nu'ţĭ perde tinereţea. Dacă aĭ fi numaì frumósă, aşĭ fi tresărit de bucurie la scirea morţeĭ soţuluĭ tĕŭ; dar eştĭ şi avută acum, şi acea avere sapă un abis între noĭ. Tu nu sciĭ ce umilitor este pentru un bărbat cu inimă, dar sărac, a fi soţul uneĭ femeĭ avute? Aḑĭ mĕ iubescĭ, aḑĭ aĭ svêrli în Dunăre tótă averea ta; mâne însă ardórea amoruluĭ se rĕcesce, nemulţumirile în-

cep să'şĭ arate capul ca pirul între florĭ; vine apoĭ urâtul, vin regretele. Într'o ḑi veĭ observa că soţul tĕŭ, cu tótă munca luĭ, nu câştiga nicĭ sfert din venitul doteĭ téle. Într'o ḑi te veĭ gândi câte pl ceriĭ aĭ putea să'ţĭ procurĭ dacă bărbatul tĕŭ ar avea acelaşĭ venit ca tine, şi într'o ḑi de urât, de nemulţumire, de nerve, veĭ face póte acéstă observaţie soţuluĭ tĕŭ. Iécă, Eleno, pentru ce nu putem fi uniţĭ. Pentru ce mie într'o ḑi să'mĭ facĭ acéstă observaţie, care m'ar face să'mĭ răsipesc creeriĭ de păreţĭ?

Elena. Miron, Miron, aĭ dreptate să nu creḑĭ în devotamentul femeeĭ... Mĕ pedepsescĭ aḑĭ prin necredinţa al căreĭ venin 'l-am vĕrsat ênsu'mĭ în inima ta.

Miron. Pentru ce ḑicĭ că te pedepsesc, copilă, când voiŭ să,ţĭ conserv un frate în sufletul meŭ?

Elena. Sunt atâţĭ anĭ de când amorul nostru a fost înlocuit de amicie!

Miron. Durerósă amicie.

Elena. Dar pentru mine?

Miron. La început, nu... maĭ tărḑiŭ, da.

Elena. Tacĭ, te rog... Şi nicĭ odată n'am cutezat să te întreb ce s'a petrecut în sufletul tĕŭ, Miron!

Miron. Din ḑioa nunțeĭ téle, când în frac, cu cravată și mănușĭ albe, 'țĭ-am dorit fericirile putincióse ?

Elena. Da, din acea ḑi... Ce ironie în aceste doă cuvinte : fericirĭ putincióse ! Dacă ar fi fost cu putință fericirea în asemenea unire !

Miron. Și voiescĭ istoria inimeĭ mele din acea ḑi ?

Elena. Da, Miron, și cu tótă esactitatea unuĭ cronicar contimpuran evenimentelor ce scrie.

Miron. Voiescĭ să mĕ supun, dar lasă-mĕ să ședu la piciórele téle. Acéstă atitudine îmĭ reamintă cele maĭ dulcĭ momente din tinerețea mea, când, încins de frigurile impacienței că nu bate maĭ curând ora unireĭ nóstre, stam tot așa ore întregĭ tremurând de fericire și oglindindu-mĕ în ochiĭ tĕĭ. Aĭ uitat? (Șede la piciórele eĭ rezemat de un scăunel).

Elena. Cum aș fi voit să uit acele momente, dar nu am putut. Te ascult.

Miron. Hamlet la piciórele Ofelieĭ. Iubescĭ pe Shakspear ?

Elena. Te ascult.

Miron. Să'țĭ recitez vr'o scenă din *Romeo și Julieta ?*

Elena. Nu.

Miron. Din *Visul unei nopți de vără?*

Elena. Pentru ce 'ți rîd de durerea mea?

Miron. Dar cine m'a făcut așa?

Elena. Iartă-mă.

Miron. Voiești istoria inimei mele?

Elena. Nu mai respund.

Miron. Desperezi prea iute. Este un mare defect. Tu care nu ai perseverință, să nu te amestecî în politică pentru că nu veî isbuti așa des. Domnia lumeî este a celor carî sciŭ să aștepte, să pândiască momentul oportun și să profite de dênsul. Iécă un învĕțămênt care ni'l dă Machiavel.

Elena. Miron, Miron, vorbesce'mî despre tine, de trecutul tĕŭ, de inima ta, de tot ce te atinge.

Miron. Eleno, ce să'ți vorbesc despre mine? Am fost pentru tótă lumea o statue de cristal. Toți aŭ vĕdut interiorul meŭ. Te-am iubit, te-am perdut, te-am plâns mult și amar; după ce m'am alinat, am cântat doruluî meŭ un adio, m'am aruncat în lume unde am întâlnit o altă amantă la piciórele căreia am căduț și care mĕ face să suspin ḑioa și nóptea.

Elena. Numele aceleî fericite?

Miron. Ambiția.

Elena. Și acéstă platonică amantă îți umple sufletul, îți ocupă tóte momentele? Nu simți ceva gol în tine?

Miron. Așa te întrebam și eŭ acum opt anĭ, îți amintescĭ? Rîdeaĭ de mine. Dar pentru repaosul nostru, te conjur, Eleno, să nu maĭ vorbim de trecut. (Se scólă)

Elena. Dar nu maĭ pot viețui de cât în trecut... Miron, ascultă țipetul inimeĭ téle din tinerețe:

Vaĭ! în acéstă lume ne vom întâlni încă,
Și prețuind aceea ce adĭ disprețuescĭ,
Curata mea iubire,—cu ce durere-adâncă
Junețea 'n van trecută atuncĭ o să bocescĭ!

Iar daca p'a mea frunte un nor de întristare,
Ca umbra uneĭ candelĭ, treeênd de veĭ vedea,
Să sciĭ că al meŭ suflet, c'o mută desperare,
Uitându-se la tine, atuncĭ se va întreba:

„Din ḑiua când voința'ĭ fatală de odată
A derâmat altarul ce eŭ îĭ rădicam,
Rupênd după figură'ĭ o mască luminată,
Lăsând ca să véd monstrul la care mĕ 'nchinam,—

„Câți inși aceste brațe, de crin odinióră,
In nopți de voluptate vor fi lipit la sin?
Câți inși acéstă gură, odată roșióră,
'I-o fi făcut să sórbă perfidul eĭ venin?

„Câți inși?...“ Dar cine póte prin négra 'ntuuecime
Din sinul teŭ, femee, să véḑă până 'n fund!
Să ved, nu e putință.... dar sciŭ că șerpĭ mulțime
In inima'ți perfidă ca 'n cuibul lor s'ascund!

Elena (apropiându-se de Miron). Miron, cu tótă amărăciunea versurilor téle, cu tótă desperarea şi scepticismul în care înveluiaĭ viitorul, tu sciĭ bine că eŭ tot sînt demnă de amorul teŭ. Veḑĭ, pĕrul capuluĭ a început să'ţĭ albéscă. Iérna vieţeĭ se apropie. De ce să nu ne afle uniţĭ lângă o vatră caldă şi liniştită? (Aparte şi înecată de plâns) El sufere, să nu maĭ véḑă şi lacrimile mele. (Ese).

SCENA IX

Miron singur, apoĭ **Marta Ion** şi intră fără a fi vĕḑuţĭ.

Miron. Pentru ce să nu ne afle uniţĭ? Dar de ce averea soţuluĭ teŭ a săpat între noĭ un abis?

Ion (Martei). Audişĭ? Averea este care împedică unirea lor. Apoĭ dacă nu m'aşĭ fi ocupat cu politica înaltă, aşĭ fi citit eŭ în gazetele *Patria* şi *Telegraful?* Aşĭ fi aflat eŭ acum din aceste foĭ că o bancrută a făcut pe dómna să pérḑă maĭ tótă averea? Iécă *Telegraful.* Mergĭ de 'l arată dómneĭ ca să se bucure, vĕḑêndu'şĭ numele între ceĭ săraciţĭ.

Marta. Să trăiescĭ, Ióne, cu politica ta cea înaltă. (Ese cu gazeta).

Ion. Domnule Miron, o tristă scire pentru dómna nóstră în gazetele *Patria* şi *Telegraful.* Citesce *Patria.*

Miron (după ce a citit) Ce vĕḑ? Banca la care E-

lena depusese mai tótă averea ei a căḑut!.. Intre numele celor cari aŭ perdut mai mult, şi numele ei? O inima mea, încetézá de a mai bate de bucurie, sugrumă avêntul teŭ generos în faţa unei perderi...

SCENA X

Aceiaşi, Elena

Elena (intrând). Ce perdere?

Miron. Copila mea, curagiŭ. O scire tristă, nu despera. Ceea ce am strâns din lucrul meŭ, este al teŭ.

Elena. Dar ce perdere?

Miron. Averea ta mai tótă..

Elena. Sciŭ.

Miron. Atât de nepăsătóre în faţa acesteĭ ruine?

Elena. Numescĭ ruină, Miron, o fericită întêmplare prin ajutorul căreia câştig cel mai nobil suflet? Numescĭ perdere când câştig pe Miron?

Miron. Iubita mea. (o îmbrăţişézá).

Elena (în braţele lui). Iubitul meŭ!

Marta (intră). O scrisóre de la anonimul din Bucurescĭ este pe masă, dómnă.

Elena Rupe-o.

Miron. Căcĭ este de prisos. Acel anonim sînt eŭ!

Elena. Tu ?

Miron. Da, puteam să fiŭ decis a vieţui separaţĭ, dar nicĭ odată n'aşĭ fi putut ca să înec în mine amorul ce 'mĭ-aĭ inspirat. Trebuia să resuflu, scriindu'ţĭ.

Ion. Inaltă politică.

Marta. N'am ce ḑice... Inaltă politică !

Ion. Dacă cunoscĭ că politica mea este înaltă, dă'mĭ mână şi 'ţĭ daŭ numele meŭ.

Marta (dându'ĭ mâna). Iécă mâna.

TABLA DE MATERIE

	Pagina
Asrael	5
Salba	10
Căderea foilor	23
Calendarul	26
Plecarea	28
Revederea	31
Despa din Cerneți	33
Meusa la Liegiŭ	38
Columba	42
Aniversarea uneĭ copile	44
Prințuluĭ Napoleon	46
Amintire	49
Darul	53
Uneĭ frumóse	54
La mormêntul uneĭ fete	55
Ciorchinul uman	58
Fiul Durereĭ	61
Vecinele	64
Uneĭ dómne	66
Uneĭ vecine	68
Lumea și viața	69

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ BUCUREȘTI

— 000 —

	Pagina
Armida	71
Dați'mĭ aripĭ	72
Infidelitate	75
Simfonia amoruluĭ	80
Fica luĭ Gelu	91
Lacrima candelă	95
Deșteptarea	97
Gelosia	99
Țĕranul dela Dunăre	101
Pilotul român	105
Festinul Țaruluĭ	108
Compătimire	110
Doĭ nebunĭ	112
Amorul și albina	114
Revenirea	116
La un buchet	118
Vêntul rĕŭ	121
Visul	123
Dantul morților	127
Doina, doina	133
Armateĭ române	135
Solul fericireĭ	137
Stéua Românieĭ	139
Serbarea Bulgarieĭ	142
Dorul singur	145
Cuibul iubireĭ	147
Cel din urmă foc	148
Aniversarea nascereĭ	154
Emiriĭ	157

— 000 —

	Pagina
Fii lui Alexandru cel Bun — — —	187
Cântecele Selmei — — — — — —	203
Pe albumul d-rei A. C. — — — — —	223
24 Ianuarie — — — — — — —	225
Fără părinți — — — — — — —	227
Pe albumul d-rei A. Z. — — — — —	230
O rugă — — — — — — — —	232
Dochia — — — — — — — —	238
Aspirație — — — — — — — —	235
Anonimul — — — — — — — —	237

VERIFICAT 2007

VERIFICAT 1987

VERIFICAT 2007